

Larvik
kommune

KOSTRA og nøkkeltall 2023 - Larvik

Ståstedsanalyse 2023

Foreløpige tall per 15. mars 2024

Innledning

I Ståstedsanalysen presenteres et utvalg av tilgjengelig datamateriale fra *foreløpig* KOSTRA-rapportering 2023, med tilhørende vurderinger og analyser av utviklingen i Larvik og mot sammenlignbare kommuner. Først presenteres vurderinger av **utgifter og utgiftsbehov** samt innsparingsmuligheter. Videre presenteres Ståstedsanalyse for tjenesteområdene basert på nøkkeltall fra KOSTRA fra 2023.

Hensikten med Ståstedsanalysen er å være et oppslagsverk for både administrasjonen og politikerne. Det er et omfattende dokument, men er ikke ment å leses fra begynnelse til slutt.

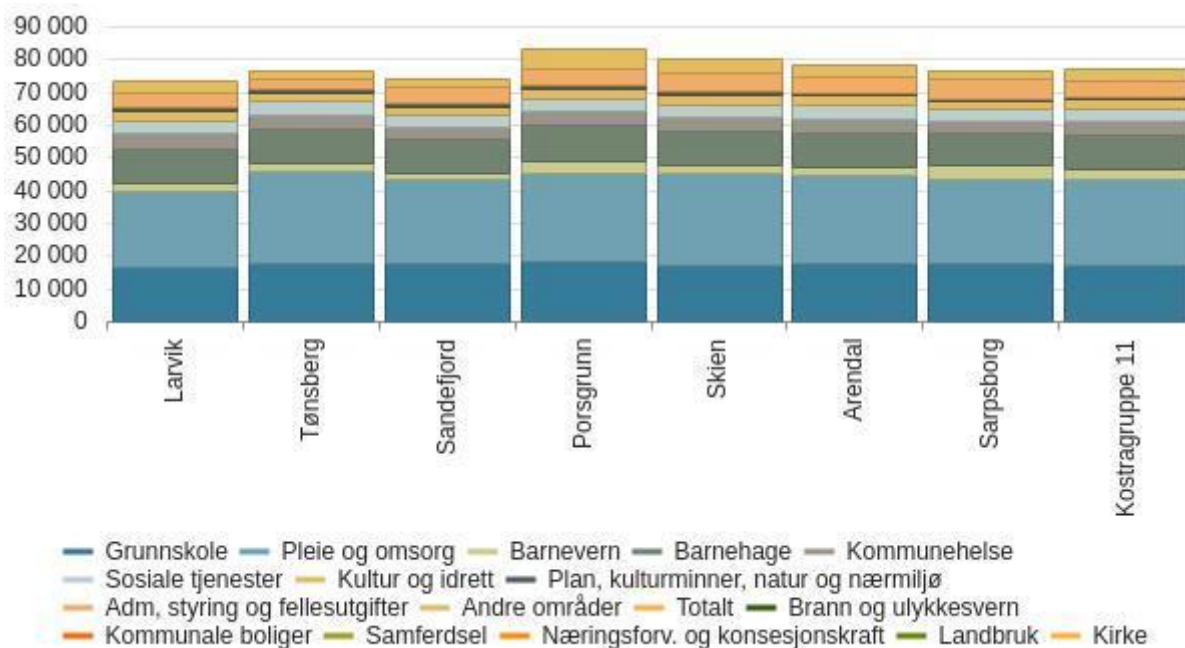
Hvert år sender alle kommuner inn regnskapstallene til SSB, sammen med skjemaer med informasjon fra ulike tjenesteområder. Dette kalles KOSTRA-rapportering (KOMMUNEStatRAPPORTERING). Kommunaldepartementet utarbeider en kostraveileder, for hvordan kommunene skal bokføre sine kostnader. SSB sammenfatter denne informasjonen og lager indikatorer som kan sammenlignes over tid og mellom ulike kommuner. Ståstedsanalysen i Larvik er en gjennomgang av utvalgte KOSTRA-indikatorer. Virksomhetene har kommentert utvikling over tid og/eller sammenligning mot andre kommuner. Overskriftene på indikatorer i KOSTRA-analysen er hentet fra offentlige indikatornavn, og er således ikke laget av kommunen selv.

For informasjon relatert til prognosene for demografiutvikling og demografikostnader se Demografianalysen 2022 for Larvik kommune. Denne er basert på befolkningsframskriving. I befolkningsframskrivingene lages flere ulike alternativer for befolkningsutviklingen i Norge framover. Hovedalternativet viser hvordan utviklingen blir når vi legger til grunn middels utvikling i både fruktbarhet, levealder og innvandring. Med bakgrunn i endringene i demografien for de ulike aldersgruppene får man de økonomiske utslagene som utgjør prognosen for demografiutgiftene. Demografitall oppdateres i løpet av våren 2023, derfor er ikke oppdatert Demografianalyse en del av Ståstedsanalysen med foreløpige tall (som du leser nå).

Innhold

Innledning.....	2
Innhold	3
Utgifter og formål sammenlignet med andre.....	4
Utgiftsbehov	6
Ressursbruk.....	8
Oversikt innsparingsmulighet ift sammenligningskommuner (mill. kr)	10
Hovedtall drift.....	14
Investering, finansiering, balanse.....	29
Grunnskole.....	34
Barnehage	58
Barnevern.....	68
Pleie og omsorg.....	79
Kommunehelse.....	102
Sosiale tjenester	120
Kommunale boliger	130
Kultur og idrett.....	131
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	146
Adm, styring og fellesutgifter.....	155
Vann, avløp og renovasjon.....	167
Brann og ulykkesvern	168
Eiendomsforvaltning.....	173
Samferdsel.....	190
Næringsforv. og konsesjonskraft	192
Landbruk.....	196
Klima og energi	199
Folkehelse.....	200

Utgifter og formål sammenlignet med andre

	Larvik	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11
Grunnskole	16 806	17 893	17 632	18 223	17 370	18 058	17 472	17 188
Pleie og omsorg	22 960	28 090	25 615	27 202	27 701	26 764	25 955	26 455
Barnevern	2 522	2 578	2 046	3 690	2 582	2 052	4 246	2 723
Barnehage	10 259	10 304	10 497	10 618	10 673	10 697	10 164	10 476
Kommunehelse	4 911	4 203	3 575	4 776	4 392	4 530	3 686	4 362
Sosiale tjenester	3 608	4 020	3 945	3 416	3 674	3 966	3 641	3 872
Kultur og idrett	3 048	2 690	2 379	3 228	2 783	2 947	2 163	2 720
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	1 332	1 042	973	947	1 007	953	934	1 000
Adm, styring og fellesutgifter	4 348	3 299	4 679	4 892	5 821	4 619	5 834	4 688
Andre områder	3 641	2 187	2 716	6 005	4 089	4 008	2 448	3 406
Brann og ulykkesvern	934	910	777	1 337	913	1 336	980	1 047
Kommunale boliger	238	228	337	839	102	239	613	372
Samferdsel	1 556	748	776	2 911	1 636	1 099	560	1 140
Næringsforv. og konsesjonskraft	50	-444	87	74	676	565	-377	80
Landbruk	79	168	130	245	185	144	112	144
Kirke	784	577	610	599	577	625	560	623
Totalt	73 436	76 306	74 057	82 998	80 092	78 595	76 543	76 891

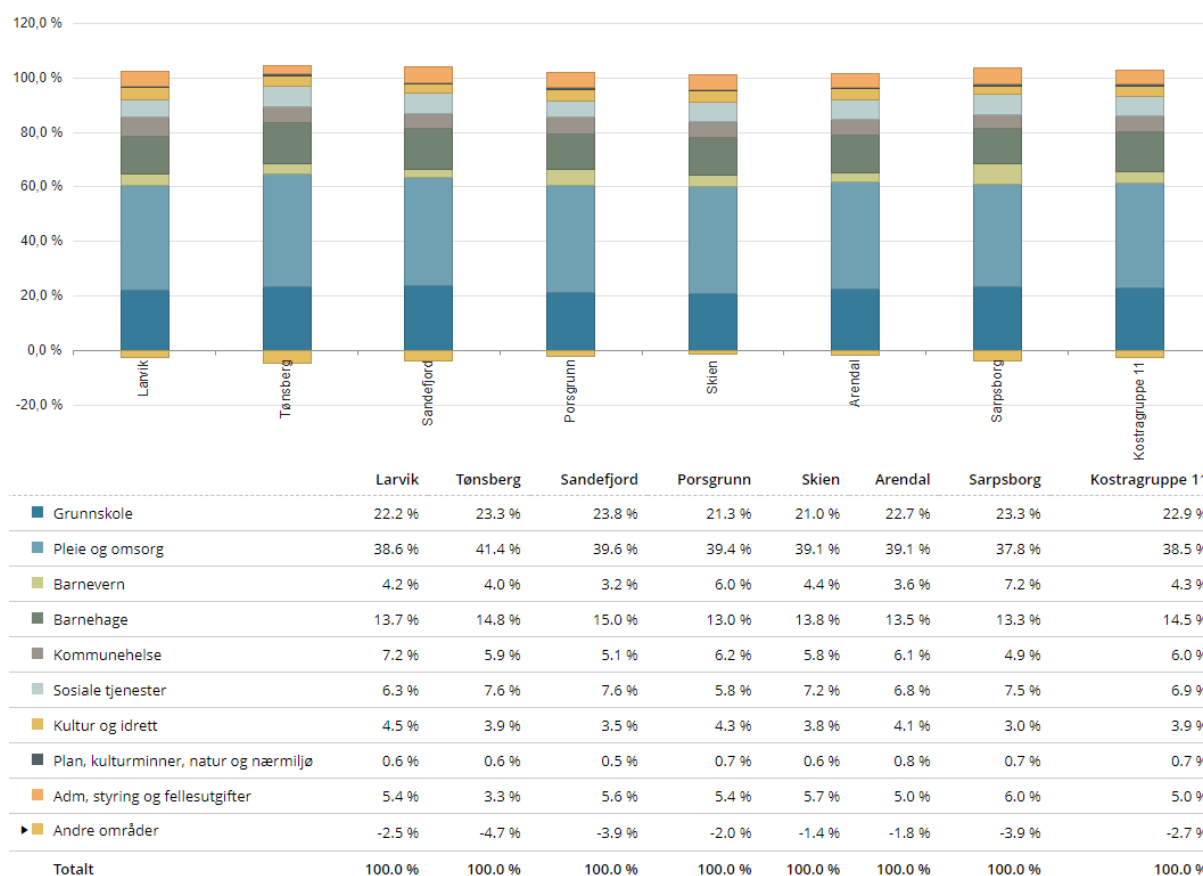
Tabellen ovenfor gir en oversikt av netto driftsutgifter som den enkelte kommune bruker på de ulike tjenestene. Det betyr at totalbeløp nederst forteller hvor mye penger Larvik (kr 73 436) og de andre kommunene bruker per innbygger for disse tjenestene.

Larvik kommunes samlede sum brukt til tjenester er lavere enn Kostragruppe 11 og de kommunene som vi har valgt å sammenligne oss med. Larvik kommune har hovedsakelig benyttet seg av de samme sammenligningskommunene de siste 10 årene med unntak av Sarpsborg som ble tatt med fra 2021.

Dersom Larvik hadde hatt tilsvarende ressurser til fordeling på tjenestene som gjennomsnittet i Kostragruppe 11, ville Larvik hatt 168 mill. kr mer til fordeling. Utregningen blir da slik: 76 891 kr - 73 436 kr = 3 455 kr * 48 715 innb. Gjør vi tilsvarende beregning, på bakgrunn av Sandefjord og Tønsbergs ressursbruk per innbygger, så bruker Sandefjord 621 kr mer per innbygger * 48 715 = 30 mill. kr, mens Tønsberg bruker 2.870 kr mer per innbygger * 48 715 = 140 mill. kr mer enn Larvik.

De tre kommunene som har høyest driftsutgifter pr innbygger er Porsgrunn, Skien og Sarpsborg. Alle tre kommunene har eiendomsskatt. Eiendomsskatt er nærmere beskrevet i ståstedsanalysen under kapittelet "hovedtall drift").

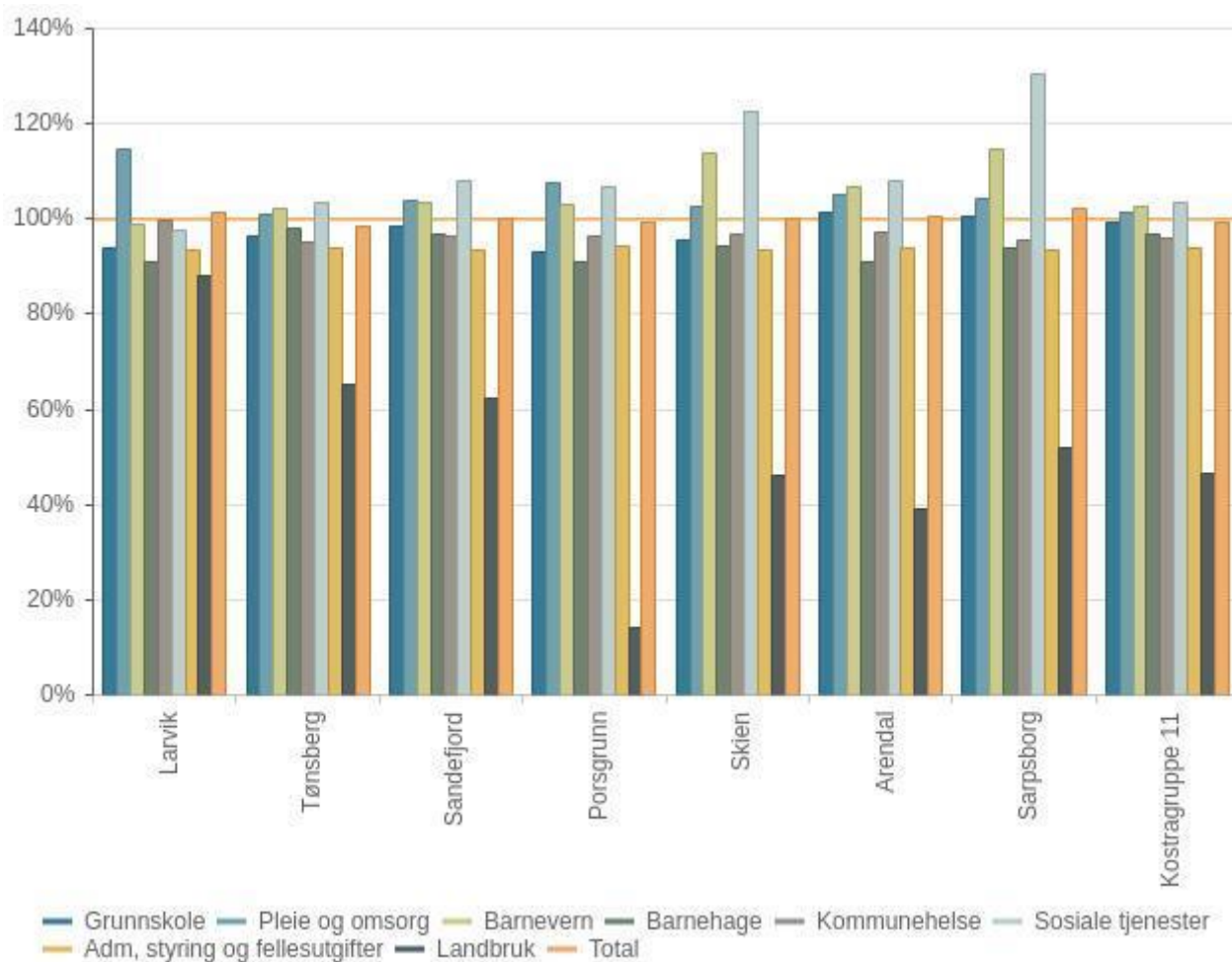
Grafen og tabellen under viser *Netto driftsutgift per innbygger og tjenesteområde målt i prosent av totalen*. I denne tabellen er totalen satt til 100 % pr kommune uavhengig av hvilken sum den enkelte kommune har tilgjengelig til de ulike tjenestene. Den beskriver dermed prioriteringen innenfor hver kommune, avhengig av hva den enkelte kommune faktisk har tilgjengelig (uavhengig av beløp mellom kommunene).

Larvik bruker prosentvis mindre på tjenesteområdene Grunnskole, Barnevern, Barnehage, Sosiale tjenester, Plan, kulturminner, natur og nærmiljø og Adm. styring og fellesutgifter sammenlignet med Kostragruppe 11, men bruker mer på Pleie og omsorg, Kommunehelse og Kultur og idrett. Flere detaljer om tjenesteområdene kan leses under de respektive kapitlene videre i ståstedsanalysen.

Det er grunn til å tro at tallene for kommunehelse og pleie og omsorg er påvirket av hvordan kommunene har ført sine utgifter. Dette fører til, for Larvik sin del, at kommunehelse fremstår som dyrere og pleie og omsorg billigere målt mot sammenligningskommunene.

Utgiftsbehov

«Utgiftsbehov» er et begrep hentet fra inntektssystemet for kommunene i statsbudsjettet. Hver kommune får beregnet et utgiftsbehov på grunnlag av alderssammensetning (demografi), geografi og sosiale forhold (som andel uføre, ugifte eldre og innvandrere). Utgiftsutjevningen i statsbudsjettet er basert på denne beregningen. Utgiftsbehovet per innbygger i hver kommune/hvert fylke beregnes som en prosent i forhold til landsgjennomsnittet (100%).

Beregning av utgiftsbehov

Utgiftsbehovet er beregnet med kriteriedata fra tabell-e-k i Grønt hefte for sitt respektive år (vedlegg til Statsbudsjettet). Hver sektor sitt utgiftsbehov framkommer ved å summere indeksene for alle kriterier. Det vil si produktet av kommunens/fylkets utgiftsbehov for et kriterium og sektorens vektning av det aktuelle kriteriet. Hver sektor vokter et utvalg av kriteriene.

Framsikt Analyse tilbyr mulighet til å vise nøkkeltall med beløp justert for kommunens utgiftsbehov. Hensikten er å gjøre kommunene mer sammenlignbare ved å korrigere for forskjeller i demografi, geografi og sosiale forhold.

Det er nøkkeltall som viser nettoutgift og bruttoutgift per innbygger som kan justeres for utgiftsbehov. Justering for utgiftsbehov kan gjøres flere steder i analysen; "Netto utgift per innbygger for ulike tjenester", "Teoretisk handlingsrom (innsparingsanalysen)", "Ulike KOSTRA-nøkkeltall".

Det er ingen behovskorreksjon for ulike tekniske tjenester, kultur og kirke, ettersom inntektssystemet forutsetter at behovet for tekniske tjenester, kultur og kirke er likt per innbygger i alle kommuner. Tjenesteområder (sektorer) som kan justeres for utgiftsbehov hos **kommunene** er:

- Barnehage
- Grunnskole
- Kommunehelse
- Pleie og omsorg
- Barnevern
- Sosiale tjenester
- Administrasjon
- Landbruk

Utgiftsbehovet for Larvik har hatt følgende utvikling:

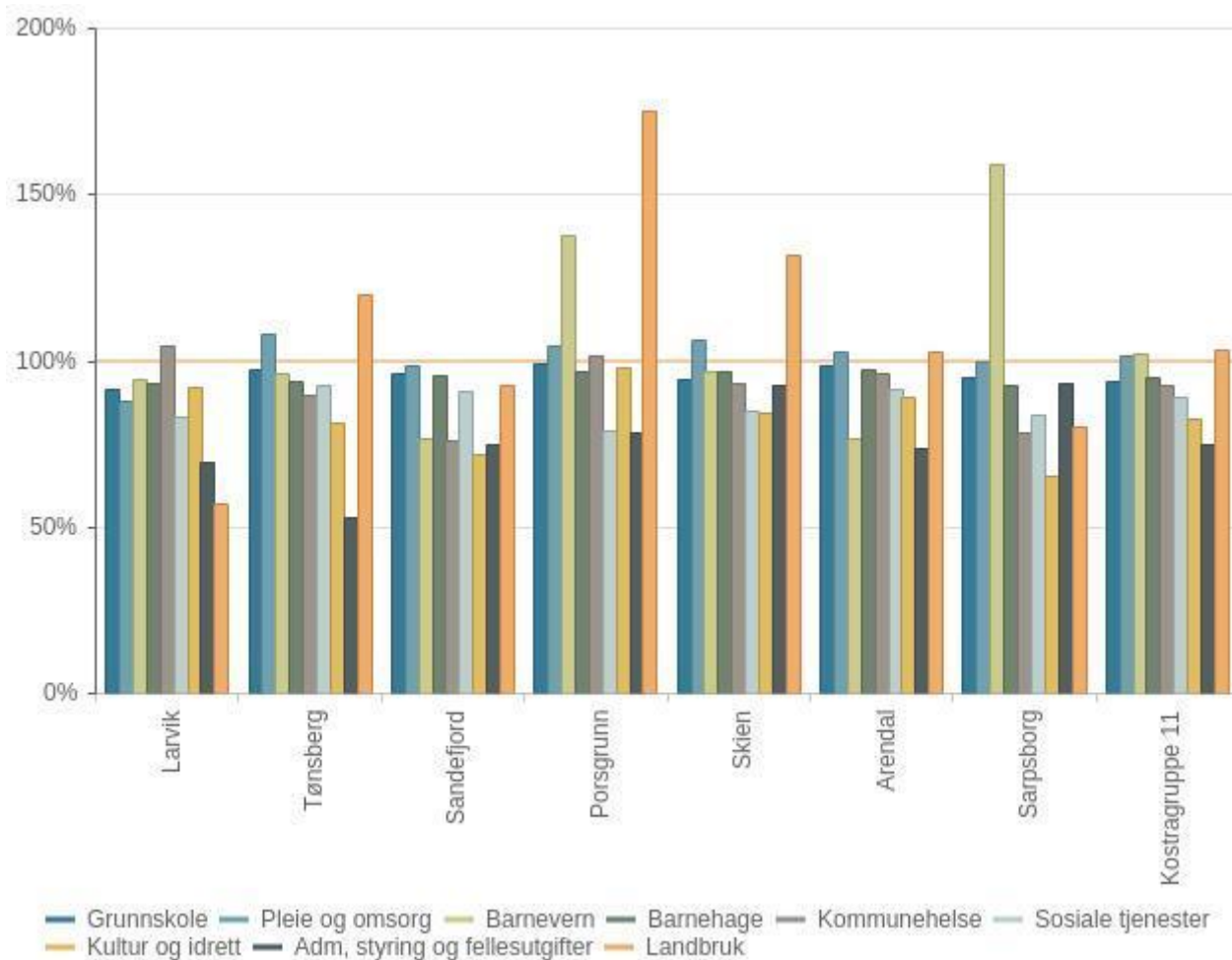
2019	2020	2021	2022	2023
100,1	100,3	101,2	101,5	101,2

Tabellen viser at utgiftsbehovet for å drifte kommunen har økt gjennom måleperioden, med en liten nedgang fra 2022 til 2023. Dette har sammenheng med det som er nevnt over; alderssammensetning, geografi og sosiale forhold. Denne utviklingen vil utfordre tjenesteproduksjonen og sammensetningen av de ulike tjenestene. Under vises tabellen med de ulike tjenestenes utgiftsbehov i forhold til landsgjennomsnittet.

	Larvik	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostra-gruppe 11
Grunnskole	93,90	96,40	98,40	93,10	95,70	101,40	100,40	99,30
Pleie og omsorg	114,50	100,80	104,00	107,80	102,80	105,00	104,20	101,30
Barnevern	98,70	102,00	103,30	103,20	113,80	106,90	114,80	102,50
Barnehage	90,90	98,00	96,60	91,00	94,50	90,90	93,70	97,00
Kommunehelse	99,70	95,30	96,30	96,40	96,60	97,30	95,40	96,00
Sosiale tjenester	97,70	103,60	108,20	106,80	122,70	108,10	130,40	103,50
Adm, styring og fellesutgifter	93,50	93,70	93,40	94,10	93,50	93,80	93,60	93,70
Landbruk	88,20	65,40	62,50	14,30	46,00	38,90	51,80	46,40
Total	101,20	98,50	100,20	99,20	100,10	100,70	102,10	99,30

Den tjenesten med det største utgiftsbehovet i Larvik kommune sammenlignet med landsgjennomsnittet, er Pleie og omsorg. I andre enden av skalaen har vi Landbruk og Barnehage. Den største utfordringen for Larvik kommune er at det totale utgiftsbehovet ligger høyt sammenlignet med landsgjennomsnittet og har hatt en økende trend de siste årene.

Ressursbruk

Indikatoren for ressursbruk viser om kommunen bruker mer eller mindre penger på en tjeneste enn gjennomsnittskommunen. Ressursbruk på 110 prosent betyr 10 prosent høyere ressursbruk per innbygger enn landsgjennomsnittet. Indikatoren er justert for kommunens utgiftsbehov. Denne indikatoren forteller hvor mye penger som brukes per innbygger på en tjeneste. Den sier ikke noe om størrelsen på produksjonen eller effektiviteten i kommunen.

Indikatoren beregnes ved å dividere «netto driftsutgift per innbygger», på det aktuelle tjenesteområdet, med landssnittet for samme indikator og område korrigert med kommunens utgiftsbehov.

Altså: Netto driftsutgift per innbygger / utgiftsbehov % / gjennomsnittlig netto driftsutgift per innbygger.

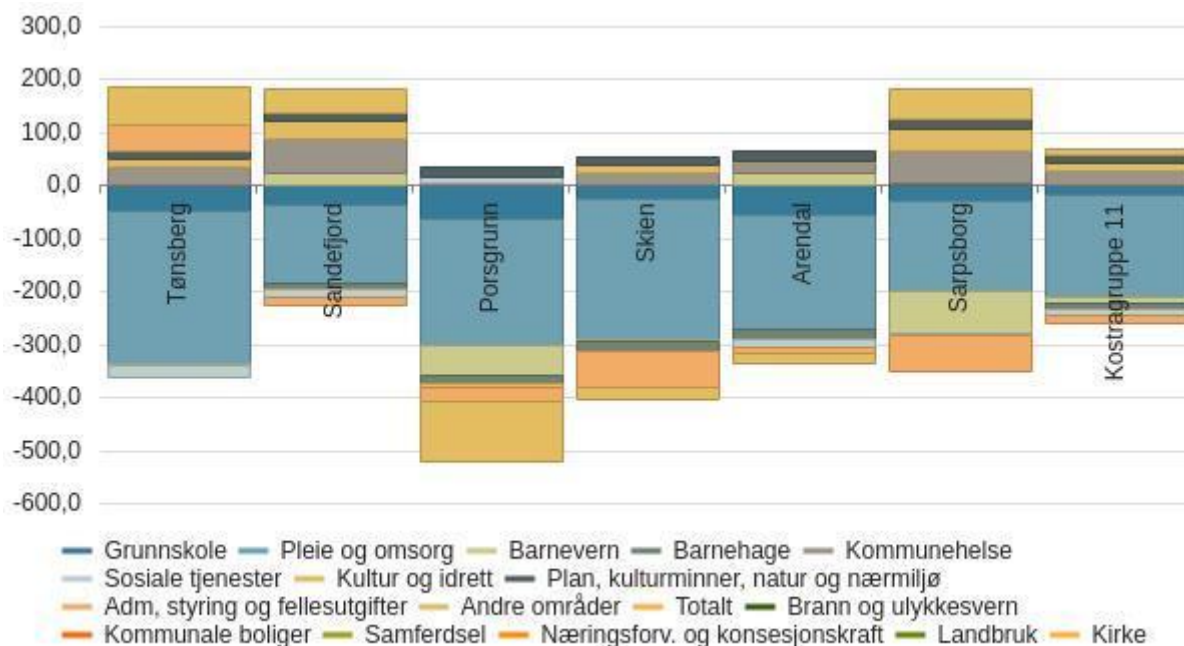

Tabellen under viser indikator for ressursbruk i Larvik og kommunene i utvalget:

Ressursbruk	Larvik	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostra-gruppe 11
Grunnskole	91,40	97,30	95,90	99,10	94,50	98,20	95,00	93,50
Pleie og omsorg	88,10	107,80	98,30	104,40	106,30	102,70	99,60	101,50
Barnevern	94,30	96,40	76,50	138,00	96,60	76,80	158,80	101,80
Barnehage	93,20	93,60	95,40	96,50	97,00	97,20	92,40	95,20
Kommunehelse	104,50	89,40	76,00	101,60	93,40	96,40	78,40	92,80
Sosiale tjenester	83,20	92,70	90,90	78,80	84,70	91,40	83,90	89,30
Kultur og idrett	92,30	81,40	72,00	97,70	84,30	89,20	65,50	82,40

Indikatoren for ressursbruk viser at Larvik kommune ligger lavest av sammenligningskommunene når det gjelder ressursinnsats på Grunnskole og Pleie og omsorg. Kommunen ligger også lavt på Barnehage og Sosiale tjenester. Motsatsen er der hvor Larvik kommune har en høy ressursinnsats. Kommunehelse og Kultur og idrett er tjenesteområder hvor ressursinnsatsen er høy sammenlignet med sammenligningskommunene og Kostragruppe 11.

Oversikt innsparingsmulighet ift sammenligningskommuner (mill. kr)

	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11
Grunnskole	-49,7	-37,8	-64,8	-25,8	-57,2	-30,4	-17,5
Pleie og omsorg	-286,1	-148,0	-236,6	-264,4	-212,1	-167,0	-194,9
Barnevern	-2,7	22,9	-56,1	-2,9	22,6	-82,9	-9,7
Barnehage	-2,0	-10,5	-15,9	-18,3	-19,4	4,2	-9,6
Kommunehelse	34,4	64,9	6,6	25,2	18,5	59,5	26,7
Sosiale tjenester	-19,6	-16,0	9,1	-3,1	-17,0	-1,6	-12,6
Kultur og idrett	17,4	32,6	-8,8	12,9	4,9	43,1	16,0
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	14,1	17,5	18,8	15,8	18,5	19,4	16,2
Adm, styring og fellesutgifter	47,8	-15,0	-24,8	-67,1	-12,3	-67,7	-15,5
Andre områder	71,4	45,3	-114,2	-21,2	-17,5	58,3	11,8
Brann og ulykkesvern	1,2	7,6	-19,6	1,0	-19,6	-2,2	-5,5
Kommunale boliger	0,5	-4,8	-29,3	6,6	-0,0	-18,3	-6,5
Samferdsel	39,4	38,0	-66,0	-3,9	22,3	48,5	20,3
Næringsforv. og konsesjonskraft	24,1	-1,8	-1,2	-30,5	-25,1	20,8	-1,5
Landbruk	-3,8	-2,2	-7,1	-4,5	-2,8	-1,4	-2,8
Kirke	10,1	8,5	9,0	10,1	7,7	10,9	7,8
Totalt	-174,9	-44,2	-486,7	-348,8	-271,2	-165,1	-189,0

Innsparingspotensialet er et teoretisk beregnet potensiale for kostnadsreduksjon. Utgangspunktet er netto driftsutgift i kroner pr. innbygger for tjenesteområdet. Denne utgiften sammenlignes med tilsvarende netto driftsutgift i sammenligningskommunene. Differansen mellom egen netto utgift og laveste netto utgift blant sammenligningskommunene multiplisert med antall innbyggere i egen kommune pr. 1.1. inneværende år utgjør innsparingspotensialet. Dersom egen kommune har lavest netto driftsutgift, er teoretisk innsparingspotensial negativt.

Tallene for netto utgift per tjenesteområde er justert for elever i private grunnskoler (Grunnskole) samt for eventuelt vertskommunetilskudd PU (Pleie og omsorg). **Justert for utgiftsbehov** (les mer i delkapittel om utgiftsbehov) vil kolonnene for egen kommune og for sammenligningskommunene vise justerte beløp. Differansen mellom egen kommune og laveste i KOSTRA gruppa ganges deretter med antall innbyggere (for egen kommune) for å vise det teoretiske handlingsrommet i kroner.

I tabellen over, er Larvik kommune "nullpunktet". Den viser altså hvordan Larvik kommune har en teoretisk innsparingsmulighet i forhold til andre kommuner. Ettersom totalt innsparingspotensialet for sammenligningskommunene er negativt (minus) for alle kommunene, betyr det at totalt sett, er det ikke et teoretisk innsparingsmulighet for Larvik kommune. Det er fortsatt en teoretisk innsparingsmulighet innenfor noen av tjenestene.

Tabellen viser at Larvik bruker mindre enn alle sammenligningskommunene til hhv Grunnskole, Pleie og omsorg, Barnevern, Barnehage og Sosiale tjenester. I andre enden av skalaen finner vi Kommunehelse og Adm, styring og fellesutgifter. Når det gjelder Kommunehelse så ligger det en stor sannsynlighet for at andre kommuner har ført TISK (testing, isolasjon, smittesporing og karantene) strategien på tjenesteområdet Pleie og omsorg i stedet for på Kommunehelse hvor Larvik kommune har ført utgiften. Det betyr at disse to tjenesteområdene må sees i sammenheng, for å vurdere besparelsene eller eventuelt merkostnader.

Larvik har også mindre ressurser å fordele på de ulike tjenesteområdene slik at det er ikke overraskende at man "driver" flere av tjenestene billigere.

Tjeneste	Indikator	Larvik	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Lavest i KOSTRA gruppen	Lavest i KOSTRA-gruppen - kroner	Innbyggere i målgruppen	Teoretisk handlingsrom i mill.	Teoretisk handlingsrom %
Grunnskole	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Grunnskole (B)	16 806	17 893	17 632	18 223	17 370	18 058	17 472	Nordre Follo	15 810	48 715	-25,8	-3,1
Pleie og omsorg	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Pleie og omsorg (B)	22 960	28 090	25 615	27 202	27 701	26 764	25 955	Larvik	22 960	48 715	-148,0	-13,2
Barnevern	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnevern (B)	2 522	2 578	2 046	3 690	2 582	2 052	4 246	Sandefjord	2 046	48 715	22,9	18,6
Barnehage	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnehage (B)	10 259	10 304	10 497	10 618	10 673	10 697	10 164	Sarpsborg	10 164	48 715	4,2	0,8
Kommunehelse	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse (B)	4 911	4 203	3 575	4 776	4 392	4 530	3 686	Sandefjord	3 575	48 715	64,9	27,1
Sosiale tjenester	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Sosiale tjenester (B)	3 608	4 020	3 945	3 416	3 674	3 966	3 641	Larvik	3 608	48 715	9,1	5,2
Kultur og idrett	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kultur og idrett (B)	3 048	2 690	2 379	3 228	2 783	2 947	2 163	Sarpsborg	2 163	48 715	43,1	29,0
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Plan, kulturminner, natur og nærmiljø (B)	1 332	1 042	973	947	1 007	953	934	Ålesund	644	48 715	19,4	29,9
Adm, styring og fellesutgifter	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Adm, styring og fellesutgifter (B)	4 348	3 299	4 679	4 892	5 821	4 619	5 834	Ålesund	2 445	48 715	47,8	22,6
Brann og ulykkesvern	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Brann og ulykkesvern (B)	934	910	777	1 337	913	1 336	980	Sandefjord	777	48 715	7,6	16,8
Kommunale boliger	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunale boliger (B)	238	228	337	839	102	239	613	Skien	102	48 715	6,6	57,1
Samferdsel	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Samferdsel (B)	1 556	748	776	2 911	1 636	1 099	560	Sarpsborg	560	48 715	48,5	64,0
Næringsforv. og konsesjonskraft	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Næringsforv. og konsesjonskraft (B)	50	-444	87	74	676	565	-377	Tønsberg	-444	48 715	-1,2	-48,0
Kirke	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kirke (B)	784	577	610	599	577	625	560	Nordre Follo	423	48 715	10,9	28,6
Landbruk	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Landbruk (B)	79	168	130	245	185	144	112	Larvik	79	48 715	-1,4	-36,2

***) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

I denne tabellen er “nullpunktet” for teoretisk handlingsrom den laveste kommunen. Derfor vil “teoretisk handlingsrom i mill.” være negativ dersom Larvik er den laveste kommunen, mens den er positiv, dersom andre kommuner har lavere.

Dette er en overordnet analyse av muligheter for innsparing per tjenestegruppering. Kostnadsforskjellene som fremkommer mellom kommunene er et godt utgangspunkt for å forstå forskjeller samt for å kunne diskutere alternative løsninger.

Kommunedirektøren presiserer igjen at dette nettopp er et teoretisk beregnet handlingsrom, som ikke kan brukes direkte til å se på innsparingsmuligheter i kroner. Ettersom analysen benytter netto utgift per innbygger så kan kostnadsforskjellene komme av forskjeller i dekningsgrad, kvalitet og/eller produktivitet i tjenesteproduksjonen. Dypere analyser på dette i både egen kommune og sammenligningskommunene må gjøres i KOSTRA analysen på det aktuelle tjenesteområdet (jf. de aktuelle kapitlene i denne Ståstedsanalysen). Da vil man få en tilnærming til brukergruppene og ikke bare netto driftsutgifter fordelt på alle innbyggerne i kommunene som enkelte tilfeller kan gi et feilaktig bilde.

Inndeling av KOSTRA grupper

Formålet med inndelingen i KOSTRA grupper er å ordne Norges kommuner i sammenlignbare grupper etter økonomiske rammebetingelser.

- Dette betyr for det første at kommunene blir ordnet etter hvilke kostnader de står overfor for å innfri minstestandarder og lovpålagte oppgaver. Disse kostnadene varierer mellom kommunene på grunn av ulike demografiske, sosiale og geografiske forhold.
- Siden driften av små kommuner skiller seg fra driften av store kommuner, har vi av sammenligningsgrunner funnet det hensiktsmessig å la grupperingen av kommunene også være avhengig av folkemengden.
- Det tredje kriteriet som brukes til å gruppere kommunene er frie disponible inntekter, dvs. de inntektene som er til disposisjon når minstestandarder og lovpålagte oppgaver er dekket. Størrelsen på de frie disponible inntektene gir en antydning av kommunenes økonomiske handlefrihet.

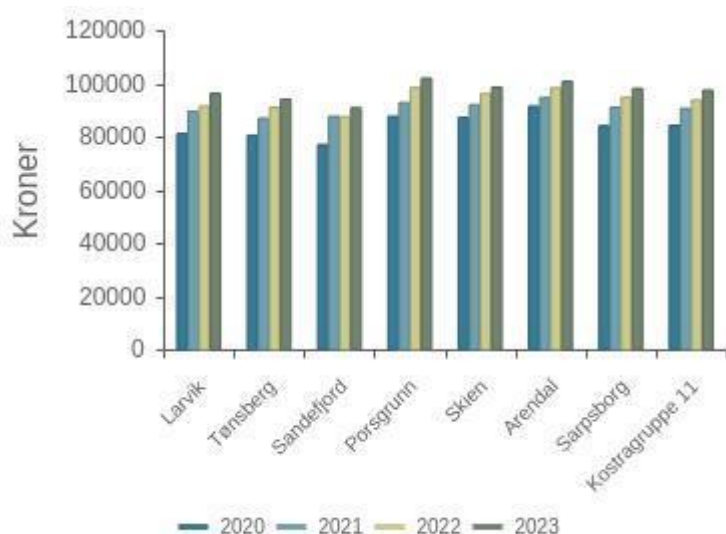
Larvik kommune er fra og med år 2020 flyttet fra kommunegruppe 13 til kommunegruppe 11. Det gjelder alle de kommunene som Larvik kommune har sammenlignet seg med over mange år og som inngår i vår ståstedsanalyse. Kommunegruppe 11 består i dag av 10 kommuner, med 45.000-74.999 innbyggere. Disse kommunene er: Ålesund, Bodø, Moss, Sarpsborg, Nordre Follo, Tønsberg, Sandefjord, Larvik, Skien og Arendal.

Hovedtall drift

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11
Prioritet									
Brutto driftsinntekter i kroner per innbygger (B)	91 423	96 241	94 001	90 755	101 897	98 541	100 727	98 103	97 399
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (B)	2,9 %	2,5 %	-0,9 %	-0,0 %	-2,0 %	-3,5 %	-0,6 %	0,8 %	0,3 %
Brutto driftsutgifter i kroner per innbygger (B)	88 807	93 855	94 864	90 760	103 963	101 972	101 318	97 314	97 083
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (B)	13,1 %	11,0 %	12,4 %	23,2 %	15,7 %	17,4 %	6,5 %	8,5 %	11,8 %
Eiendomsskatt i prosent av brutto driftsinntekter (B)	0,0 %	1,0 %	0,0 %	0,0 %	4,4 %	2,9 %	3,2 %	4,4 %	2,1 %
Eiendomsskatt per innbygger (B)	0	974	0	0	4 489	2 839	3 190	4 309	2 038
Dekningsgrad									
Rammetilskudd Andel av brutto driftsinntekter (prosent)	34,2 %	33,3 %	30,3 %	34,5 %	30,4 %	34,3 %	33,5 %	37,7 %	31,7 %
Skatt på inntekt og formue inkludert naturressursskatt Andel av brutto driftsinntekter (prosent)	37,5 %	36,0 %	38,7 %	37,3 %	32,9 %	31,2 %	30,8 %	29,5 %	35,3 %
Økonomi									
Brutto driftsinntekter i alt Beløp (1000 kr)	4 410 780	4 688 389	5 562 388	6 010 818	3 789 845	5 579 268	4 669 196	5 863 724	55 912 024
Disposisjonsfond (K) (Fylkes-)Kommunekasse Andel av brutto driftsinntekter (prosent)	12,6 %	10,8 %	12,1 %	23,1 %	15,7 %	17,6 %	4,9 %	6,5 %	
Frie inntekter i kroner per innbygger (B)**)	64 532	65 872	65 800	65 019	64 986	64 398	64 313	64 529	65 711
Frie inntekter per innbygger (kr)	65 484	66 689	64 820	65 159	64 467	64 479	64 755	65 889	65 227
Netto driftsresultat (Fylkes-)Kommunekasse Andel av brutto driftsinntekter (prosent)	-0,9 %	1,6 %	-2,4 %	4,7 %	6,2 %	2,6 %	-1,4 %	0,2 %	
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (B)	-0,5 %	1,7 %	-2,2 %	4,8 %	6,0 %	2,6 %	-0,4 %	0,5 %	1,2 %
Netto finans og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter (B) (Konsolidert)	8,5 %	5,7 %	5,3 %	-1,2 %	-3,1 %	-1,7 %	5,1 %	5,2 %	4,1 %
Netto lånegjeld (Fylkes-)Kommunekasse Andel av brutto driftsinntekter (prosent)	91,7 %	92,9 %	86,4 %	30,7 %	102,1 %	85,1 %	50,7 %	75,1 %	
Netto lånegjeld i kroner per innbygger (B)	86 625	92 210	89 900	33 227	104 402	83 696	109 496	77 033	88 340
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (B)	94,8 %	95,8 %	95,6 %	36,6 %	102,5 %	84,9 %	108,7 %	78,5 %	90,7 %
Netto lånegjeld per innbygger (B) (Kommunekasse)	81 190	87 009	80 950	27 840	100 997	81 341	47 913	72 827	65 150
Grunnlagsdata (Nivå 3)									
Brutto driftsinntekter i alt (Fylkes-)Kommunekasse Beløp (1000 kr)	4 271 401	4 562 583	5 544 988	6 003 225	3 679 942	5 410 852	4 382 739	5 799 821	54 306 220
F.1.1 Ubrukte lånemidler Beløp (1000 kr) (konsolidert)	278 522	26 251	287 967	75 269	200 872	289 114	225 313	393 262	1 977 270
Frie inntekter (Fylkes-)Kommunekasse Beløp (1000 kr)	3 159 329	3 248 767	3 835 652	4 315 576	2 397 707	3 650 750	3 001 726	3 938 237	37 443 649
Netto driftsresultat (Fylkes-)Kommunekasse Beløp (1000 kr)	-38 175	73 378	-130 646	279 245	227 337	139 418	-60 309	12 730	413 141
Netto lånegjeld (Fylkes-)Kommunekasse Beløp (1000 kr)	3 917 096	4 238 651	4 790 112	1 843 858	3 756 387	4 605 441	2 221 005	4 352 923	37 399 661
Netto lånegjeld Beløp (1000 kr)	4 179 330	4 492 000	5 319 723	2 200 629	3 883 025	4 738 792	5 075 703	4 604 348	50 711 769
Kommunekasse									
Korrigert netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (bundne fond, premieavvik og premiefond) (B) (Kommunekasse)	-2,9 %	-5,4 %	-8,5 %	-2,4 %	-0,1 %	-3,5 %	-8,2 %	-5,9 %	-5,6 %

Prioritet - Brutto driftsinntekter i kroner per innbygger (B)

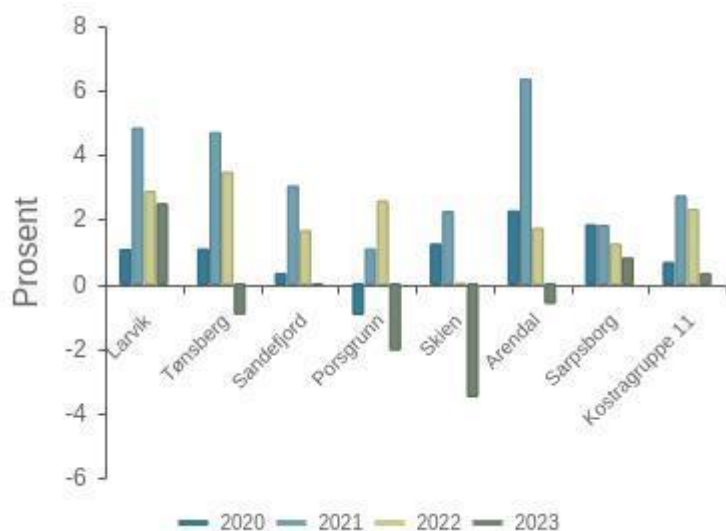
	2020	2021	2022	2023
Larvik	81 134	89 454	91 423	96 241
Tønsberg	80 525	86 897	90 965	94 001
Sandefjord	76 999	87 628	87 490	90 755
Porsgrunn	87 611	92 763	98 397	101 897
Skien	87 160	91 986	96 112	98 541
Arendal	91 414	94 604	98 260	100 727
Sarpsborg	84 066	90 974	94 678	98 103
Kostragruppe 11	84 207	90 543	93 723	97 399

Brutto driftsinntekter er de samlede kommunale driftsinntektene, og inkluderer skatteinntekter, rammetilskudd, kommunale avgifter og øvrige salgs- og leieinntekter.

Brutto driftsinntekter i kroner per innbygger viser de inntektene kommunene mottar for å drive de kommunale tjenestene. Av sammenligningskommunene hadde både Tønsberg og Sandefjord en lavere inntekt pr innbygger enn Larvik i 2023. Inntektene pr innbygger for Larvik ligger kr 1 158 (1,2 %) lavere enn snittet for Kostragruppe 11 i 2023, som er en reduksjon fra 2022 når inntektene lå kr 2 300 (2,5 %) lavere.

Hadde Larvik vært på samme inntektsnivå som gjennomsnittet for Kostragruppe 11 skulle vi totalt sett hatt ca 50 mill. kr mer i brutto driftsinntekter.

Prioritet - Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	1,1 %	4,8 %	2,9 %	2,5 %
Tønsberg	1,1 %	4,7 %	3,5 %	-0,9 %
Sandefjord	0,3 %	3,0 %	1,7 %	-0,0 %
Porsgrunn	-0,9 %	1,1 %	2,6 %	-2,0 %
Skien	1,2 %	2,2 %	0,0 %	-3,5 %
Arendal	2,3 %	6,3 %	1,7 %	-0,6 %
Sarpsborg	1,8 %	1,8 %	1,2 %	0,8 %
Kostragruppe 11	0,7 %	2,7 %	2,3 %	0,3 %

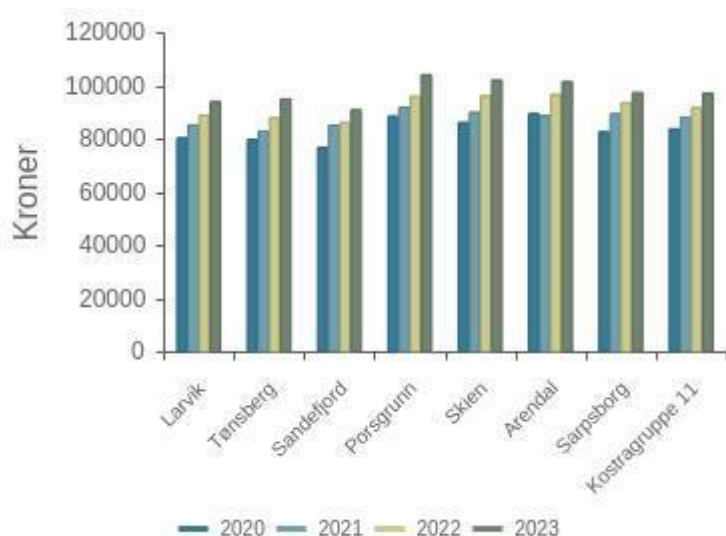
Indikatoren viser differansen mellom brutto driftsinntekter og brutto driftsutgifter i prosent av driftsinntektene. Avskrivninger, som er et uttrykk for verdiforringelsen på kommunale anleggsmidler, føres i driftsregnskapet, men blir eliminert og erstattet av avdrag på lån før Netto driftsresultat fastsettes. I indikatoren brutto driftsresultat gir imidlertid avskrivningene resultatteffekt, og kan følgelig brukes for sammenligning med det resultatorienterte regnskapssystemet, som primært brukes i privat næringsliv.

Brutto driftsresultat er resultat før dekning av kommunenes rente- og avdragsutgifter, inntekter i form av utbytte og renter, samt eventuelle avsetninger og egenfinansiering av investeringer. Brutto driftsresultat gir et uttrykk for om kommunens ordinære driftsinntekter er tilstrekkelig til å dekke ordinær drift og tjenesteproduksjon. Brutto driftsresultat sier dermed en god del om hvordan den økonomiske statusen er i forhold til å finansiere kommunens tjenesteproduksjon med løpende inntekter og er slik sett en viktig måleindikator.

Brutto driftsresultat i prosent av driftsinntektene har vært positiv for Larvik kommune i samtlige år siden 2018 og har nå ligget høyere enn Kostragruppe 11 i hele måleperioden. I 2023 var det Larvik som lå høyest blant sammenligningskommunene. De siste fire årene var gjennomsnittlig brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter for Larvik kommune 2,8 %, som var 1,3 %-poeng høyere enn snittet for Kostragruppe 11 og i tillegg høyere enn alle sammenligningskommunene.

Prioritet - Brutto driftsutgifter i kroner per innbygger (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	80 278	85 133	88 807	93 855
Tønsberg	79 656	82 820	87 816	94 864
Sandefjord	76 753	84 977	86 047	90 760
Porsgrunn	88 425	91 759	95 873	103 963
Skien	86 090	89 923	96 094	101 972
Arendal	89 350	88 611	96 575	101 318
Sarpsborg	82 531	89 330	93 510	97 314
Kostragruppe 11	83 654	88 077	91 568	97 083

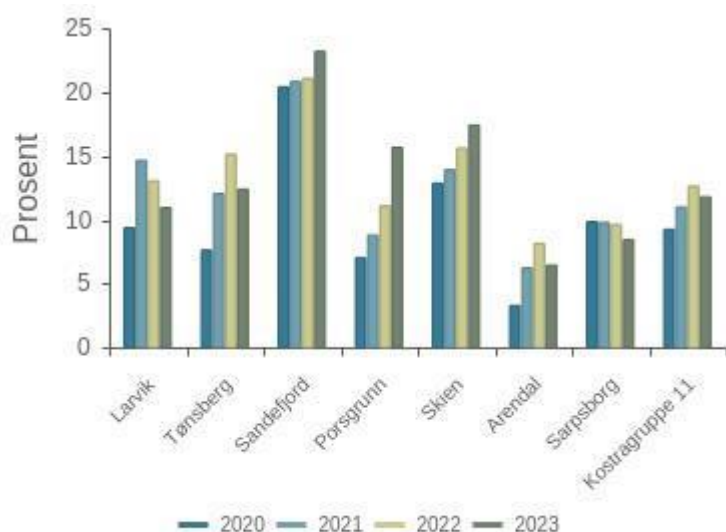
Brutto driftsutgifter er de samlede driftsutgiftene inkludert avskrivninger korrigert for dobbeltføringer som skyldes viderefordeling av utgifter/internkjøp mv. Brutto driftsutgifter per innbygger i kommunen viser enhetskostnaden ved den totale kommunale virksomheten og kan også være en produktivitetsindikator.

Brutto driftsutgifter i kroner pr innbygger var 93 855 kr for Larvik kommune i 2023. Dette var en økning på 5,7 % fra foregående år, som var 0,34 %-poeng lavere enn veksten for Kostragruppe 11.

Siden 2020 så har den gjennomsnittlige årlige utgiftsveksten i Larvik kommune vært 5,3% for denne indikatoren, som er 0,26 %-poeng høyere enn Kostragruppe 11. Arendal (4,2 %) har hatt en lavere årlig utgiftsvekst enn Larvik blant sammenligningskommunene, mens Tønsberg (6,0 %), Sandefjord (5,7 %), Porsgrunn (5,5 %), Skien (5,8 %) og Sarpsborg (5,6 %) har høyere gjennomsnittlig utgiftsvekst enn Larvik.

I 2023 var driftsutgiftene pr innbygger 3 228 kr lavere i Larvik enn gjennomsnittet for kommuner i Kostragruppe 11. Av sammenligningskommunene var det bare Sandefjord som kunne vise til en lavere utgift pr innbygger enn Larvik mens resterende sammenligningskommuner hadde høyere utgiftsnivå og har hatt det i hele måleperioden.

Prioritet - Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	9,4 %	14,7 %	13,1 %	11,0 %
Tønsberg	7,6 %	12,1 %	15,1 %	12,4 %
Sandefjord	20,4 %	20,8 %	21,1 %	23,2 %
Porsgrunn	7,1 %	8,8 %	11,1 %	15,7 %
Skien	12,9 %	13,9 %	15,6 %	17,4 %
Arendal	3,3 %	6,3 %	8,2 %	6,5 %
Sarpsborg	9,9 %	9,8 %	9,6 %	8,5 %
Kostragruppe 11	9,3 %	11,0 %	12,6 %	11,8 %

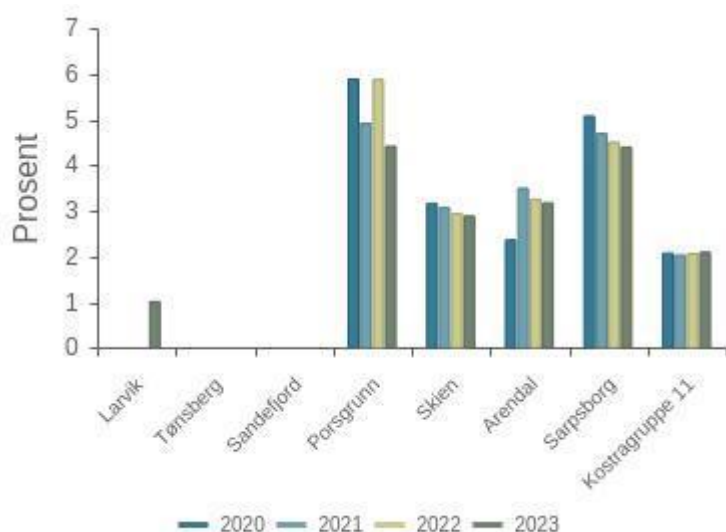
Indikatoren viser disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter. Disposisjonsfond er oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering både i drifts- og investeringsregnskapet, og indikatoren kan si noe om hvor stor økonomisk buffer kommunen har for sin løpende drift.

Oppbyggingen av disposisjonsfondet til kommunen gjennom årlige avsetninger av overskudd har medført at disposisjonsfondet i prosent av brutto driftsinntekter har økt fra 9,4 % i 2020 til 11,0 % i 2023. Nivået i 2023 er 0,8 %-poeng lavere enn Kostragruppe 11. Av sammenligningskommunene ligger Sandefjord, Tønsberg, Porsgrunn og Skien høyere enn Larvik for denne indikatoren i 2023.

For at en kommune skal kunne sies å ha et nivå på disposisjonsfondet som er tilfredsstillende og som bidrar til å gjøre kommuneøkonomien robust, så er Riksrevisjonens anbefalinger at disposisjonsfondet bør utgjøre minimum 5 % av brutto driftsinntekter. Dette nivået ble nådd ved utgangen av 2017 i Larvik, og har blitt ivaretatt siden.

I den vedtatte handlingsregelen for lånegjeld anbefales det at den såkalte "frie andelen" av disposisjonsfondet alene utgjør minimum 5 % av driftsinntektene. Dette målet ble nådd i 2019. Ved utgangen av 2023 var denne delen av disposisjonsfondet på 296 mill. kr, som utgjorde 6,5 % av kommunens driftsinntekter.

Prioritet - Eiendomsskatt i prosent av brutto driftsinntekter (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,0 %
Tønsberg	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Sandefjord	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Porsgrunn	5,9 %	4,9 %	5,9 %	4,4 %
Skien	3,2 %	3,1 %	2,9 %	2,9 %
Arendal	2,4 %	3,5 %	3,3 %	3,2 %
Sarpsborg	5,1 %	4,7 %	4,5 %	4,4 %
Kostragruppe 11	2,1 %	2,0 %	2,1 %	2,1 %

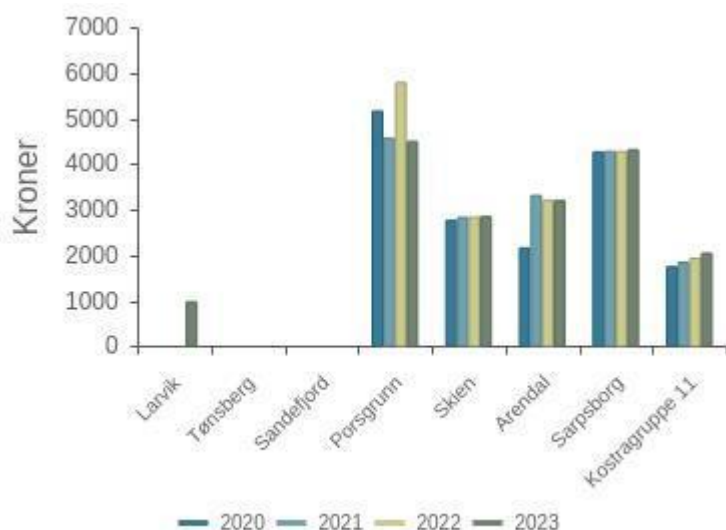
Eiendomsskatt er det kommunene selv som skriver ut. Den kan gjelde for bymessig bebyggelse, for verker og bruk og/eller hele kommunen. Den generelle skattesatsen skal ligge mellom 1 og 4 promille av taksten på eiendommen (taksten vil kunne maksimalt være på 4 promille for 2023). Innenfor denne rammen er det kommunene som bestemmer nivået på skattesatsen.

Av landets 356 kommuner er det 322 kommuner som skriver ut eiendomsskatt i 2023. 2 kommuner har avvirket skatten fra 2022, mens 2 kommuner har innført den i år. Antall kommuner som benytter de forskjellige utskrivningsalternativene i medhold av eiendomskatteloven § 3 fordeler seg slik:

a) Eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen:	228
b) Eiendomsskatt på faste eiendommer innenfor områder utbygde på bevis:	0
Eiendomsskatt bare på kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum:	47
d) Eiendomsskatt bare på næringsseiendom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum	27
e) Eiendomsskatt på faste eiendommer innenfor områder utbygde på byvis og på kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum:	0
Eiendomsskatt på faste eiendommer innenfor områder utbygde på byvis og på næringsseiendom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum:	4
g) Eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen, unntatt næringsseiendom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum:	16

For å sammenligne driftsnivået mellom kommunene, er det viktig informasjon å vite hvilke kommuner som har innført eiendomsskatt som en inntektskilde. Larvik kommune har valgt å innføre eiendomsskatt fra regnskapsåret 2023. Eiendomsskatten utgjorde 1 % av brutto driftsinntekter i Larvik i 2023. Dette er lavere enn gjennomsnittet i Kostragruppe 11 (2,1 %) og lavest av de sammenligningskommuner som hadde eiendomsskatt i 2023. Sandefjord og Tønsberg hadde ikke eiendomsskatt i 2023.

Prioritet - Eiendomsskatt per innbygger (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	0	0	0	974
Tønsberg	0	0	0	0
Sandefjord	0	0	0	0
Porsgrunn	5 155	4 554	5 779	4 489
Skien	2 755	2 822	2 828	2 839
Arendal	2 153	3 305	3 192	3 190
Sarpsborg	4 259	4 268	4 265	4 309
Kostragruppe 11	1 740	1 838	1 929	2 038

Larvik kommune hadde inntekt på 974 kr per innbygger i 2023. Dette er lavere enn gjennomsnittet i Kostragruppe 11 (2 038 kr) og lavest av de sammenligningskommuner som hadde eiendomsskatt i 2023. Sandefjord og Tønsberg hadde ikke eiendomsskatt i 2023.

I 186 kommuner er skattesatsen for boliger og fritidseiendommer forskjellig fra skattesatsen for øvrige eiendommer som skattlegges. I 6 av kommunene er skattesatsen for boliger og fritidseiendommer høyere enn for øvrig eiendom.

I alt 78 kommuner har bunnfradrag for boliger og fritidseiendommer, det vil si et fast kronebeløp som trekkes fra taksten før skatten beregnes (esktl. § 11). I snitt utgjør fradraget 380 959 kr. Trekker vi ut Oslo kommune som har et bunnfradrag på 4 000 000 kr, utgjør snittet for 72 kommuner 330 694 kr.

226 kommuner gir fritak for bygninger av historisk verdi (esktl. § 7 b). og 97 kommuner gir fritak for nybygde boliger i inntil 20 år (esktl. § 7 c). Det gis i snitt fritak i 4,45 år. Ingen kommuner gir fritak for fritidseiendommer (esktl. § 7 e).

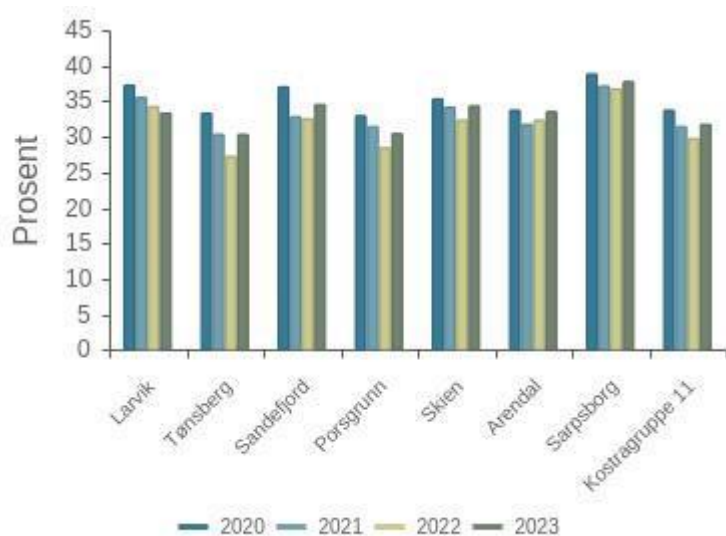
111 kommuner benytter Skatteetatens formuesgrunnlag (boligverdier) som verdsettelsesmetode for boliger (esktl. § 8 C-1). Gjennomsnittlig beregnet eiendomsskatt for en standard enebolig 120 m²: 3 811 kr.

Inntektstallene for 2023 publiseres neste år. Totale inntekter fra eiendomsskatt i 2022: 16,094 mrd. kr. Inntektene fordelte seg slik:

- Boliger og fritidseiendommer: 8,085 mrd. kr.
- Øvrige eiendommer: 8,009 mrd. kr.

Eiendomsskatt i prosent av brutto driftsinntekter, konsern: 2,9. Statistikken gir også oversikt over hvilket år siste alminnelige taksering gjelder fra, i den enkelte kommune.

Dekningsgrad - Rammetilskudd Andel av brutto driftsinntekter (prosent)

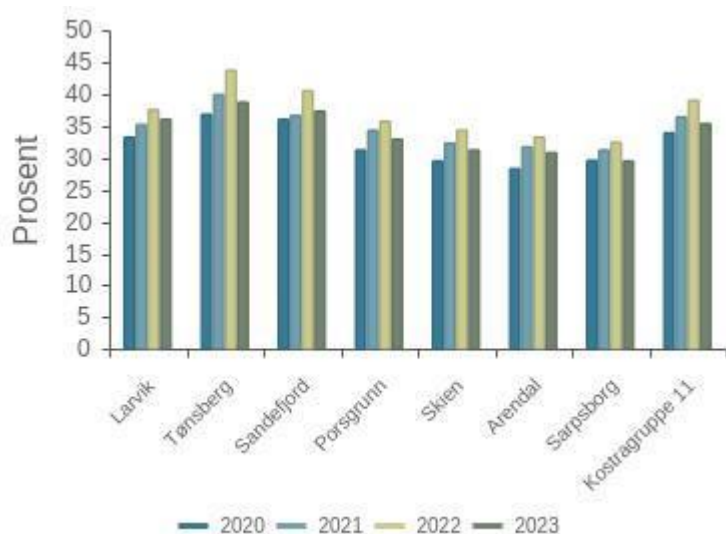
	2020	2021	2022	2023
Larvik	37,2 %	35,5 %	34,2 %	33,3 %
Tønsberg	33,3 %	30,3 %	27,2 %	30,3 %
Sandefjord	37,0 %	32,8 %	32,5 %	34,5 %
Porsgrunn	32,9 %	31,4 %	28,4 %	30,4 %
Skien	35,3 %	34,1 %	32,3 %	34,3 %
Arendal	33,7 %	31,7 %	32,3 %	33,5 %
Sarpsborg	38,8 %	37,1 %	36,7 %	37,7 %
Kostragruppe 11	33,7 %	31,4 %	29,7 %	31,7 %

Skatteinntektene og rammetilskuddet utgjør i hovedsak de frie inntektene til Larvik kommune og er samlet på 69,3 %, hvorav rammetilskuddet utgjør 33,3 %. Rammetilskuddets andel av kommunens frie inntekter har blitt redusert med totalt 0,9 %-poeng fra 2022, mens skatteinntektenes andel har blitt redusert med 1,5 %-poeng i samme periode.

Årene 2020 og 2021 lå over rammetilskuddets andel av frie inntekter i 2022 og dette har sammenheng med de store statlige overføringene til dekning av merkostnadene knyttet til Covid-19 pandemien.

Økte skatteinntekter for hele landet slår også positivt ut for Larvik ved at rammetilskuddet øker som følge av økt inntektsutjevning.

Dekningsgrad - Skatt på inntekt og formue inkludert naturressursskatt Andel av brutto driftsinntekter (prosent)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	33,2 %	35,2 %	37,5 %	36,0 %
Tønsberg	36,8 %	39,9 %	43,7 %	38,7 %
Sandefjord	36,0 %	36,6 %	40,5 %	37,3 %
Porsgrunn	31,2 %	34,3 %	35,7 %	32,9 %
Skien	29,5 %	32,3 %	34,3 %	31,2 %
Arendal	28,3 %	31,7 %	33,2 %	30,8 %
Sarpsborg	29,6 %	31,2 %	32,4 %	29,5 %
Kostragruppe 11	33,9 %	36,4 %	39,0 %	35,3 %

Skatteinntektene og rammetilskuddet utgjør i hovedsak de frie inntektene til Larvik kommune og er samlet på 69,3 %, hvorav skatteinntektene utgjør 36,0 %. Skatteinntektens andel av de frie inntektene er redusert med totalt 1,5 %-poeng fra 2022. Ser vi på andelen som skatteinntektene til Larvik utgjør av landsgjennomsnittet så er denne på 91,3 %, som er en positiv utvikling fra 2022 hvor skatteandelen til Larvik var 84,9 % mot landsgjennomsnittet.

Skatteøre eller skattesats, er den andelen som kommunene, fylkeskommunen og staten har av skatt på alminnelig inntekt. Alminnelig inntektsskatt er på totalt 22 %. I 2023 var den kommunale andelen 11,15 %, den fylkeskommunale 2,45 % og statens andel 8,4 %.

Skatteørene fastsettes innenfor et samlet opplegg for kommuneøkonomien og må ses i sammenheng med utviklingen i skattegrunnlagene, endringer i personbeskatningen og fordelingen av inntektene til kommuner og fylkeskommuner mellom overføringer og skatter. I Prop. 110 S (2021–2022) Kommuneproposisjonen 2023 ble det varslet at skatteørene på vanlig måte fastsettes ved behandlingen av statsbudsjettet. Det ble også varslet at skatteørene fastsettes med sikte på at skatteinntektene skal utgjøre 40 pst. av kommunenes samlede inntekter. (Kilde: [Prop 1 LS](#); Skatter, avgifter og toll 2023, kap.3.8)

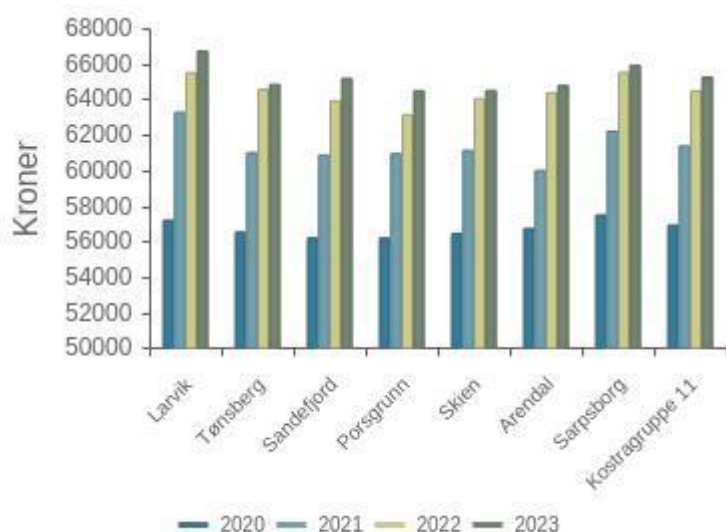
Kommunesektoren har hatt en veldig stor vekst i skatteinntektene for 2021 og 2022 til tross for at det kommunale skatteøret er redusert i denne perioden. Når andelen til Larvik har gått ned i denne perioden

så betyr det at Larvik har hatt en lavere skattevekst enn landsgjennomsnittet. Ser vi på sammenligningskommunene så har Sandefjord, Skien, Arendal og Sarpsborg også hatt en negativ utvikling i andelen som skatteinntektene utgjør av landsgjennomsnittet, mens Tønsberg og Porsgrunn har hatt positiv utvikling.

Siden Larvik har lavere skattevekst enn landsgjennomsnittet, så fører det til at inntektsutjevningen har økt. Totalt utgjør skatt og netto inntektsutjevning 94,3 % av landsgjennomsnittet, en nedgang på 0,4 %-poeng fra 2020.

Økonomi - Frie inntekter per innbygger (kr)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	57 170	63 256	65 484	66 689
Tønsberg	56 500	60 986	64 537	64 820
Sandefjord	56 173	60 847	63 898	65 159
Porsgrunn	56 171	60 917	63 110	64 467
Skien	56 427	61 105	64 025	64 479
Arendal	56 711	59 977	64 354	64 755
Sarpsborg	57 477	62 190	65 500	65 889
Kostragruppe 11	56 908	61 353	64 458	65 227

Indikatoren viser kommunens frie inntekter i kroner pr innbygger. Med frie inntekter menes inntekter som kommunene kan disponere uten andre bindinger enn gjeldende lover og forskrifter. Skatt på inntekt og formue og rammetilskudd fra staten defineres som frie inntekter.

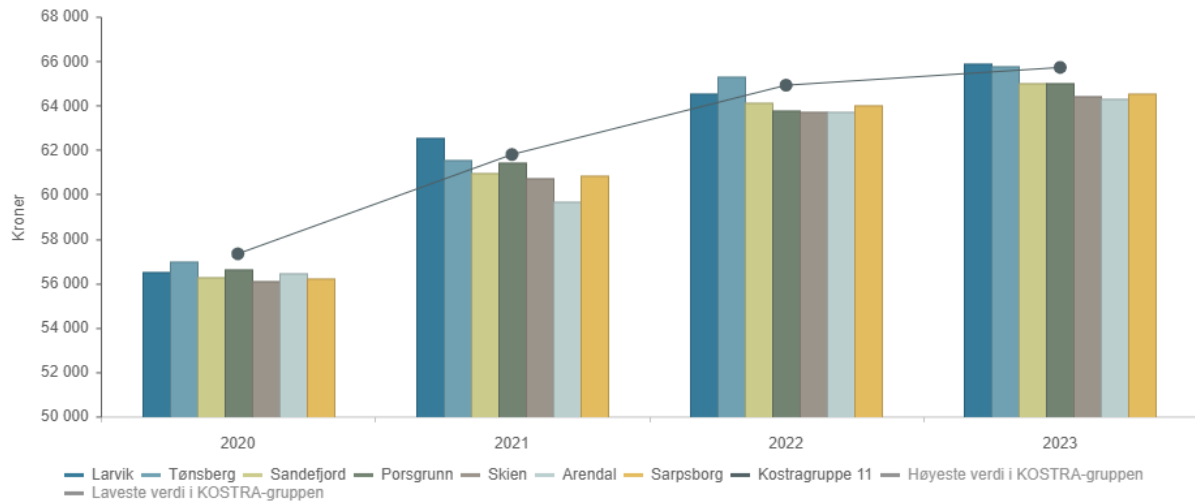
Kommunens frie inntekter pr innbygger økte med 1,8 % i 2023 til 66 689 kr. Frie inntekter pr innbygger i Larvik kommune var høyere enn sammenligningskommuner og 1.462 kr (2,2 %) høyere enn Kostragruppe 11.

Tabellen under viser de samme frie inntektene, men justert for utgiftsbehov. «Utgiftsbehov» er et begrep hentet fra inntektssystemet for kommunene i statsbudsjettet. Hver kommune og hvert fylke får beregnet et utgiftsbehov på grunnlag av alderssammensetning (demografi), geografi og sosiale forhold (som andel uføre, ugifte eldre og innvandrere). Utgiftsutjevningen i statsbudsjettet er basert på denne beregningen. Utgiftsbehovet per innbygger i hver kommune beregnes som en prosent i forhold til landsgjennomsnittet (100%).

De frie inntektene justert for utgiftsbehov viser også at Larvik kommunes frie inntekter pr innbygger i 2023 ligger høyest blant sammenligningskommunene. Larvik ligger også høyere enn snittet for Kostragruppe 11 i 2023.

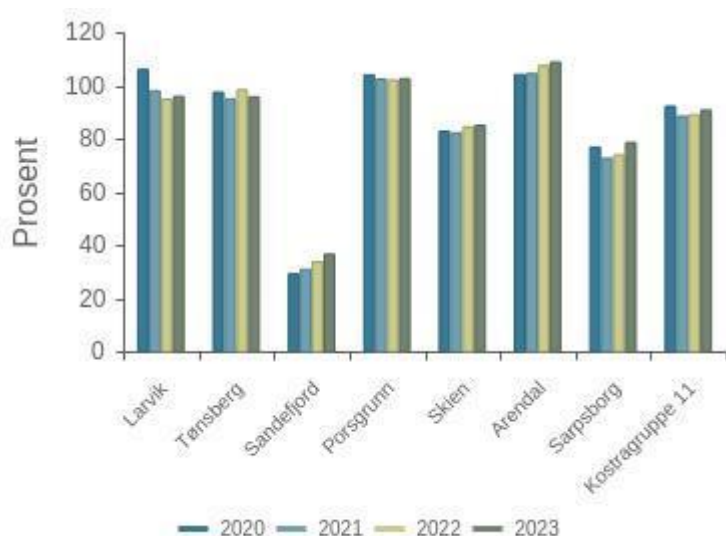
Frie inntekter i kroner per innbygger (B)

***) Graf er justert med utgiftsbehov

	2020	2021	2022	2023
Larvik	56 512	62 551	64 532	65 872
Tønsberg	56 999	61 525	65 291	65 800
Sandefjord	56 282	60 952	64 116	65 019
Porsgrunn	56 631	61 414	63 793	64 986
Skien	56 117	60 731	63 747	64 398
Arendal	56 427	59 653	63 698	64 313
Sarpsborg	56 241	60 823	63 993	64 529
Kostragruppe 11	57 323	61 793	64 912	65 711

Økonomi - Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	105,9 %	97,9 %	94,8 %	95,8 %
Tønsberg	97,4 %	94,9 %	98,3 %	95,6 %
Sandefjord	29,3 %	30,9 %	33,8 %	36,6 %
Porsgrunn	103,9 %	102,3 %	101,9 %	102,5 %
Skien	82,7 %	82,1 %	84,4 %	84,9 %
Arendal	104,0 %	104,4 %	107,4 %	108,7 %
Sarpsborg	76,8 %	72,6 %	73,9 %	78,5 %
Kostragruppe 11	92,1 %	88,4 %	89,0 %	90,7 %

Grafen viser SSBs indikator «netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter». Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter er et bilde på gjeldsgraden i kommunene, og sier noe om hvor krevende det kan bli å betale ned gjelden.

SSBs definerer netto lånegjeld som langsiktig gjeld eksklusive pensjonsforpliktelser. I tillegg gjøres det fradrag for totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår formidlingslån og ansvarlige lån (utlån av egne midler) (Kilde: Statsforvalteren.no).

Det bemerkes at denne indikatoren i Ståstedsanalysen viser netto lånegjeld for hele Larvik kommune, mens indikatoren som vises i [årsevaluering](#) kun omtaler Kommunekassen.

Netto lånegjeld for Larvik kommune i prosent av brutto driftsinntekter har gått opp fra 94,8 % i 2022 til 95,8 % i 2023. Netto lånegjeld for kommunekonsernet var nesten 4,5 mrd. kr ved utgangen av 2023, en økning på 0,3 mrd. kr (+ 0,75 %) fra foregående år. Samtidig har brutto driftsinntekter gått opp 0,277 mrd. kr, altså noe mindre. Dermed vil netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter øke. Økningen i netto lånegjeld skyldes høy fart på investeringer knyttet til vann, avløp og renovasjon (VAR).

Larvik har fortsatt en høy gjeldsgrad mot sammenligningskommunene, men den ligger lavere enn Porsgrunn og Arendal.

Netto lånegjeld i kroner per innbygger

Detaljene for indikatoren vises i tabell først i dette kapittelet.

Med 48 715 innbyggere så endte netto lånegjeld pr innbygger på 92 210 kr i 2023. Dette var en økning på 5 585 kr pr innbygger (6,4 %) fra foregående år. Netto lånegjeld pr innbygger for kommunen var 3 870 kr eller 4,4 % høyere enn Kostragruppe 11 i 2023, men var lavere enn Porsgrunn og Arendal.

Kjernegjeld

Handlingsregelen for lånegjeld ble vedtatt i Kommunestyret sak om Strategidokumentet 2019 – 2022 (KST 293/18). Intensjonen bak den vedtatte handlingsregelen er at kommunens gjeldsgrad, dvs netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter, skal reduseres over tid. Handlingsregelen forsøker å bidra til at dette målet nås gjennom å begrense den prosentvise veksten i kjernegjelden, dvs netto lånegjeld fratrukket gjeld knyttet til VAR, til den prosentvise veksten i frie inntekter. Gjeldsveksten må derfor over tid være lavere enn veksten i inntekter for å imøtekomme handlingsregelens intensjon. Gjeldsgraden vil forbedre seg raskere dess lavere gjeldsveksten er i forhold til veksten i inntekter.

Kommunens kjernegjeld ble redusert med 0,9 % i 2023. Dette var lavere enn veksten i de frie inntektene, som var 2,9 %. Veksten i kjernegjelden var derfor innenfor handlingsregelens rammer i 2023.

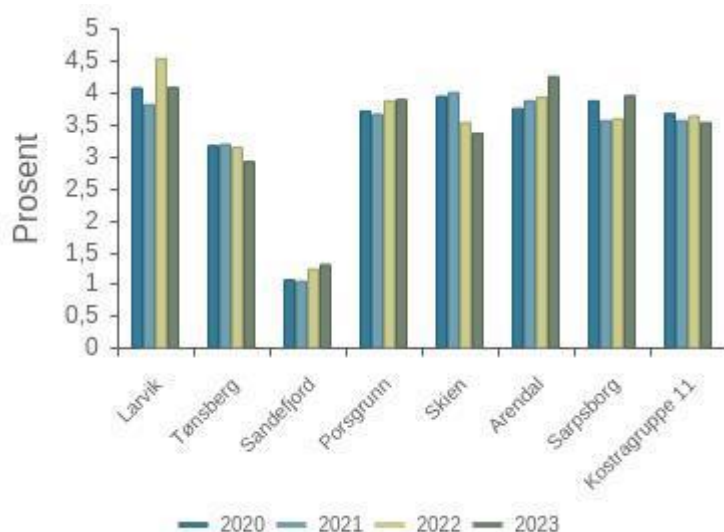
For øvrig vises til [Årsevaluering 2023](#), under kapittelet for gjeldsrapportering.

Investering, finansiering, balanse

	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11
Prioritet									
Netto avdrag i prosent av brutto driftsinntekter (B)	4,5 %	4,1 %	2,9 %	1,3 %	3,9 %	3,4 %	4,2 %	3,9 %	3,5 %
Økonomi									
A.4 Pensjonsmidler Beløp (1000 kr)	4 602 846	5 060 641	5 666 806	6 132 970	4 479 982	6 178 352	5 026 230	6 091 175	57 777 286
D. Langsiktig gjeld Beløp (1000 kr)	9 956 521	10 387 599	11 818 150	8 728 722	8 849 824	11 907 750	11 289 684	12 287 508	120 433 156
D.3 Pensjonsforpliktelse Beløp (1000 kr)	4 721 185	4 994 455	5 667 112	5 772 755	4 347 828	6 246 125	4 983 699	5 993 324	56 924 886
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter (B)	225,7 %	221,6 %	212,5 %	145,2 %	233,5 %	213,4 %	241,8 %	209,6 %	215,4 %
Pensjonsforpliktelse i kroner per innbygger (B)	97 857	102 524	95 770	87 161	116 899	110 319	107 512	100 271	99 163

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

Prioritet - Netto avdrag i prosent av brutto driftsinntekter (B)

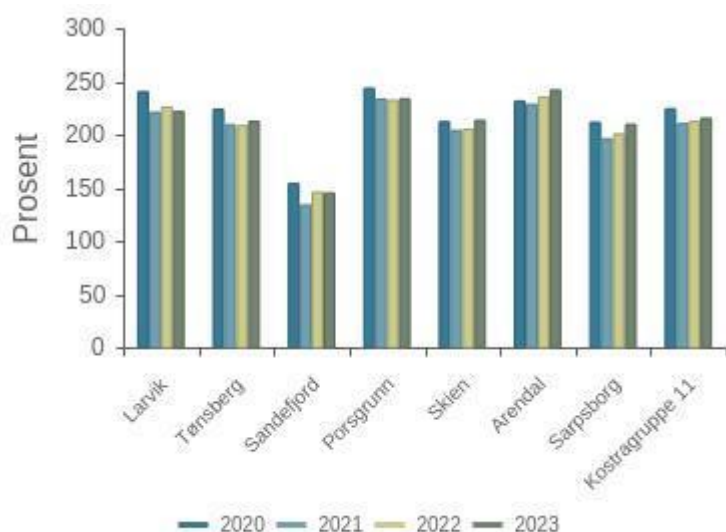
	2020	2021	2022	2023
Larvik	4,1 %	3,8 %	4,5 %	4,1 %
Tønsberg	3,2 %	3,2 %	3,1 %	2,9 %
Sandefjord	1,1 %	1,0 %	1,2 %	1,3 %
Porsgrunn	3,7 %	3,7 %	3,9 %	3,9 %
Skien	3,9 %	4,0 %	3,5 %	3,4 %
Arendal	3,7 %	3,9 %	3,9 %	4,2 %
Sarpsborg	3,9 %	3,6 %	3,6 %	3,9 %
Kostragruppe 11	3,7 %	3,6 %	3,6 %	3,5 %

Indikatoren viser netto avdrag i prosent av brutto driftsinntekter for kommunekonsernet. Avdragsbelastningen vil avhenge av investeringsnivået og finansieringsstrategi, som inkluderer andelen lånefinansiering og nedbetalingstid. Ekstraordinære avdrag vil ikke fremkomme fordi dette føres i investeringsregnskapet, og det her bare tas hensyn til transaksjoner i driftsregnskapet.

Avdrag på lån i prosent av driftsinntekter var 4,1% i 2023, ned fra 4,5 % i 2021. Kommunen nedbetaler lånegjelden hurtigere enn tidligere år grunnet en innstramning i minimumsavdragene iht ny kommunelov som trådte i kraft fra januar 2020. Som et resultat av dette var gjennomsnittlig nedbetalingstid av lånegjelden 23,6 år i 2023, mot 31,5 år i 2017.

Larvik ligger fortsatt relativt høyt mot sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 for denne indikatoren. Hovedgrunnen er at kommunens netto lånegjeld i prosent av inntektene som skal betjene gjelden fortsatt ligger høyere enn gjennomsnittet i gruppen. Dette har bidratt til at en større andel av kommunens inntekter de siste tre årene brukes til å nedbetale lån. Dette har en negativ effekt på kommunens tilgjengelige midler til drift, og merkes i kommunens budsjettprosesser og i den løpende driften. Utviklingen understreker samtidig behovet for at handlingsregelens rammer for låneopptak (jf. [KST- 293/18](#)) overholdes i årene fremover. Se forøvrig [Årsevaluering 2023](#), i kapittelet om gjeldsrapportering.

Økonomi - Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	240,1 %	220,9 %	225,7 %	221,6 %
Tønsberg	223,7 %	209,3 %	208,2 %	212,5 %
Sandefjord	154,2 %	134,0 %	145,9 %	145,2 %
Porsgrunn	243,4 %	233,2 %	232,2 %	233,5 %
Skien	212,0 %	203,8 %	205,0 %	213,4 %
Arendal	231,5 %	228,3 %	235,0 %	241,8 %
Sarpsborg	211,5 %	196,0 %	200,5 %	209,6 %
Kostragruppe 11	224,2 %	210,2 %	212,2 %	215,4 %

Indikatoren viser langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter for kommunekonsernet. Langsiktige lån har lengre løpetid enn ett år. Ordinære renter og avdrag på lån skal finansieres av driftsinntektene, og indikatoren viser langsiktig gjeldsbelastning i forhold til disse. Pensjonsforpliktelser og lån beregnet for viderefremming til andre instanser/innbyggere, såkalte formidlingsutlån, inngår også i indikatoren.

Kommunens langsiktige gjeld, som består av brutto lånegjeld og pensjonsforpliktelser, var 10,4 mrd. kr ved utgangen av 2023. Brutto lånegjeld var på 5,4 mrd. kr ved utgangen av året, en økning på 157 mill. kr (3 %) fra foregående år. Pensjonsforpliktelsen har økt med 273 mill. kr (5,8 %) til 5 mrd. kr ved årets slutt. Den totale økningen på langsiktig gjeld var på 431 mill. kr (4,3%) fra foregående år.

Ved utgangen av 2023 utgjorde Pensjonsforpliktelser 48,1% og brutto lånegjeld 51,9% av den langsiktige gjelden.

Totalt har kommunens langsiktige gjeld økt med 1 179 mill. kr (12,8%) siden 2019. Dette er en årlig økning på i gjennomsnitt 3,1%. Denne veksten skyldes for det meste økninger i brutto lånegjeld, pensjonsforpliktelsen har økt med 324 mill. kr i perioden.

Utviklingen for langsiktig gjeld i forhold til driftsinntekter har vært negativ for kommunen over lengre tid. Denne trenden ble brutt i 2021 grunnet en historisk høy vekst i driftsinntektene og en reduksjon i pensjonsforpliktelsen, men har de to siste årene vært negativ. De siste årene har styringsrenten økt betraktelig, fra 0,5% i januar 2022 til 4,5% i april 2024. Gjelden er relativt høy i forhold til driftsinntektene,

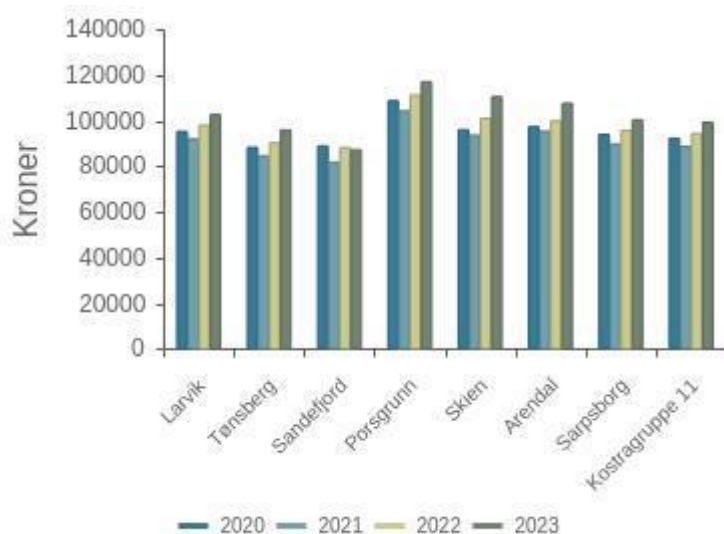
som resulterer i at kommunen bruker en forholdsvis stor andel av driftsinntektene til å betale avdrag og renter på lån, som igjen går på bekostning av den ordinære driften og virksomhetenes budsjetter. Se også kommentarer om nøkkeltallet "Netto avdrag i prosent av brutto driftsinntekter".

Den høye gjelden kan også gå på bekostning av fremtidige investeringer da den begrenser evnen til å betjene ytterligere lånefinansieringer. Dette blir spesielt merkbart ved en eventuell renteoppgang, da kun en liten andel av lånene er rentesikret over lengre perioder. En renteoppgang vil derfor relativt raskt føre til økte renteutgifter i driftsregnskapet og dermed mindre handlingsrom i både den daglige driften og fremtidige drifts- og investeringsbudsjetter. Det er med denne bakgrunnen kommunestyret vedtok en handlingsregelen for låneopptak i Strategidokumentet 2019-2022 (KST 293/18). Kommunens høye gjeld og vanligvis lave driftsmarginer understreker behovet for at fremtidige låneopptak holder seg godt innenfor handlingsregelens rammer fremover.

For øvrig vises til [Årsevaluering 2023](#), under kapittelet for gjeldsrapportering.

Økonomi - Pensjonsforpliktelse i kroner per innbygger (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	95 172	91 834	97 857	102 524
Tønsberg	88 188	84 455	90 136	95 770
Sandefjord	88 800	81 680	88 085	87 161
Porsgrunn	108 573	104 100	111 106	116 899
Skien	95 869	93 489	100 945	110 319
Arendal	97 189	95 254	99 740	107 512
Sarpsborg	93 905	89 690	95 548	100 271
Kostragruppe 11	92 184	88 552	94 248	99 163

Pensjonsforpliktelsen til kommunen er verdien av det ansvaret kommunen pr i dag har for pensjonen til dagens pensjonister og ansvaret i forhold til opparbeidede rettigheter hos dagens ansatte. Pensjonsforpliktelsen påvirkes av omfanget av pensjonsordninger, lønnsnivå, forutsetninger om rentenivå og levealder. Pensjonsforpliktelsen tar ikke hensyn til pensjonsmidlene som er satt av til å dekke fremtidige pensjonsutbetalinger og er dermed en brutto forpliktelse.

Pensjonsforpliktelsen til kommunen var på nærmere 5 mrd. kr i 2023, en økning på 7,4 % fra foregående år. Med 48 715 innbyggere utgjorde forpliktelsen 102 524 kr pr innbygger, en økning på 4.8 % fra forrige år.

Kommunens pensjonsforpliktelse pr innbygger ved utgangen av 2023 lå i midtsjiktet av sammenligningskommunene i tabellen ovenfor, men lå 3 361 kr pr innbygger (3,4 %) høyere enn Kostragruppe 11.

Pensjonsforpliktelsen må sees opp mot pensjonsmidlene satt til side for å betjene disse. Pr 2023 beløp sistnevnte seg til nærmere 5,1 mrd. kr, en økning på 9,9 % fra foregående år. Midlene utgjorde 103 880 kr pr innbygger og økte med 9,1 % gjennom året.

Pensjonsmidlene overgår pensjonsforpliktelsene, det betyr at Larvik kommune har netto pensjonsmidler. Netto pensjonsmidler beløper seg til 66 mill. kr i 2023, en økning på 185 mill. kr (i 2022 hadde kommunen netto pensjonsforpliktelse). Netto pensjonsmidler per innbygger var dermed 1 360 kr per innbygger ved utgangen av 2023.

Grunnskole

I ståstedsanalysen omfatter Grunnskolesektoren følgende KOSTRA funksjoner: Grunnskole (202), Voksenopplæring (213), Skolefritidstilbud (215), Skolelokaler (222) og Skoleskys (223).

KOSTRAindikatorerne synliggjør utgifter per elev/bruker og per innbygger, som forteller om Larviks relative prioriteringer på tjenesteområdet. Larvik bruker en mindre andel av kommunens samlede nettoutgifter til grunnskolesektoren enn gjennomsnittet i Kostragruppe 11, og lavere enn Tønsberg, Sandefjord, Arendal, Sarpsborg, Skien og Porsgrunn. Samtidig har de siste års økonomiske omstilling i Larvik naturlig nok påvirket grunnskolenes KOSTRAindikatorer. Flere elementer bidrar til at KOSTRAindikatorer kan variere de siste årene. I tillegg er det i 2023 bokført ca 4 mill. kr på KOSTRAfunksjonen grunnskole knyttet til Ukraina konflikten.

202 Grunnskole

Indikatoren "*Netto driftsutgifter per innbygger (202) grunnskole (B)*" er i tabellen under justert for utgiftsbehov (merket **), se for øvrig kapittel om utgiftsbehov i starten av ståstedsanalysen. Den viser en økning per innbygger til grunnskole fra 2022 på 8 %. Likevel er kommunens utgifter per innbyggere lavere enn Kostragruppe 11 og alle sammenligningskommunene. Tilsvarende forskjeller ser vi på indikatoren "*Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202) per elev (B)*" hvor Larvik der også har en lavere kostnad enn Kostragruppe 11 og alle sammenligningskommunene. Larvikskolen har en lavere prosentvis andel av elevene med vedtak om spesialundervisning, men det er likevel rom for å redusere andelen ytterligere. I de senere år har andelen med vedtak ligget på 7 % (6,8 % i 2023). Spesialundervisning er kostnadsdrivende. Ressursinnsatsen bør flyttes mer over i den ordinære undervisningen. Vi må "ramme inn" flere elever innenfor det ordinære undervisningstilbudet. Skolestruktur er den faktoren som har størst betydning for å sikre mest mulig kvalitet for de ressursene som er stilt til disposisjon. Det handler om drift/vedlikehold av bygg, samlet kompetanse på den enkelte skole, mulighet for kreative tilpasninger av undervisningssituasjonen mm.

Kvalitet i skolen

Utgifter per elev har ikke nødvendigvis sammenheng med kvaliteten i skolen og det lave kostnadsnivået i kommunen utfordrer skolene i det daglige arbeidet. Larvikskolens fokus på helse, trivsel og læring, gjenspeiles i KOSTRA-indikatorerne, ettersom driftsutgiftene i stor grad er brukt til lønnsutgifter og læremidler. Kommunen og virksomheten har hatt fokus på kvalitet i skolen (KST-147/10), bedre verktøy til barna, nye lærebøker (KST-084/13), hjelpemidler til dysleksi (KST-113/13), økt interesse for vitenskap (KST-031/13), tidlig innsats småtrinn (KST189/13), samt satsning på miljøterapeuter til erstatninger for assistenter (KST 172/21). Larvik kommune har siden 2011 økt gjennomsnittlige grunnskolepoeng, og har etter det holdt seg stabilt på over 40 over flere år, de seneste årene rundt 42 poeng. I 2022 var tallet 41,8 og i 2023 falt det ytterligere til 41,6 poeng, som er 0,4 poeng under Kostragruppe 11. Det er viktig å ha med seg en solid kompetansemur fra grunnskolen. Lave grunnskolepoeng predikerer økt risiko for frafall i videregående skole. Vi har for mange unge som faller utenfor jobb/utdanning. Det er bekymringsfullt og det iverksettes tiltak for å forebygge dette. Det er dog viktig å presisere at Grunnskolepoeng alene ikke er en god nok parameter i seg selv uten å dykke bak tallene. Mer om dette under indikatoren "*Gjennomsnittlig Grunnskolepoeng (antall)*".

Indikatorerne "*Elevunders. 10. trinn - Mobbing på skolen*" og "*Elevunders. 10. trinn - Trivsel*" samt samme indikatorer for 7. trinn sier noe om kvaliteten i Larvikskolen. Et godt læringsmiljø er en forutsetning for elevenes faglige og sosiale utvikling. Et godt, inkluderende læringsmiljø fremmer ikke bare elevenes læring, det legger også grunnlaget for at elevene kan bli trygge, kreative og selvstendige. Det er en positiv utvikling i indikatoren mobbing på skolen for 7. trinn, men negativ utvikling for 10. trinn. 7. Trinn ligger

fortsatt høyt i 2022 med 7,1 %, men med en relativt stor reduksjon fra 8,6 % i 2022. 10. trinn har økt fra 5,3 til 8,7 % men ligger likevel lavest blant sammenligningskommunene. For indikatoren trivsel ser vi en liten nedgang fra 4,1 til 4,0 på 10. trinn fra 2022 til 2023, mens den er lik fjoråret på 4,1 for 7. trinn. Fokuset på et godt læringsmiljø er viktig og fortsetter i videre arbeid.

På indikatorene "*Nasjonale prøver 5. trinn: Lesing*" og "*Nasjonale prøver 8. trinn: Lesing*" 2023 ser vi en liten nedgang fra 50 til 49 for 5. trinn, og 50 til 48 for 10. trinn.

222 Skolelokaler

Larvikskolens utgifter til skolebygg (kostrafunksjon 222) har økt fra 2022 med 13 mill. kr. Økningene gjelder i hovedsak økte strømutgifter på ca 7,5 mill. kr, økte utgifter til brøyting på ca 1 mill. kr og økte avskrivninger på 1 mill. kr.

Renholdskostnadene ligger på omtrent samme nivå som fjoråret. Det er estimert et vesentlig vedlikeholdsetterslep for skolelokaler. Av kommunens totale estimerte vedlikeholdsbehov på ca. 1,2 mrd. kr de neste 0 til 4 årene står skole for nesten halvparten av det estimerte beløpet med et estimat på 572 mill. kr.

223 Skoleskyss

Larvik har relativt høy andel elever (23,2 %) med tilbud om skoleskyss (kostrafunksjon 223). Larvikskolen har relativt høye gjennomsnittlige utgifter til skyss per innbygger, eller per elev i hele Larvikskolen. Men, Larvik har lave skyssutgifter per elev som faktisk *har* skoleskyss (11 824 kr). Lavere utgifter per elev som får skoleskyss, kan ha bakgrunn i færre vedtak om tilrettelagt skyss (tilrettelagt skyss er skyss som ikke foregår med det ordinære kollektivtilbudet). Larvik arbeider systematisk for at flest mulig elever skal bruke ordinær skoleskyss og ikke tilrettelagt skyss. Ordinær skyss med busskort er vesentlig rimeligere enn tilrettelagt skyss med spesialtilpasset transport.

Demografianalyse

I demografianalysen beskrives befolkningsutvikling og prognoser. Videre vil endringene som er aktuelle for barn i grunnskolealder beskrives. Nye tall blir publisert 5. juni, og ståstedsanalysen vil bli oppdatert.

Barn i grunnskolealder (6-15 år), hadde et lavpunkt i 2014, med 5.292 innbyggere, i perioden 2015-2020 var den over 5.400. I 2022 var antall innbyggere i grunnskolealder 5.403, mens det i 2023 var 5.398 barn i grunnskolealder, en liten reduksjon på 5. Grunnskolesektorens andel av de totale utgiftene i kommunen viser en økning fra 20,8 % til 21,7 %, men ligger under nivået for Kostragruppe 11. Indikatoren er ikke sammenstilt med utgiftsbehovet i grunnskolen i sammenligningskommunene, da dette blant annet påvirkes av befolkningen for den aktuelle kommunen i grunnskolealder. Larvik sin andel av befolkningen i grunnskolen har de 10 siste årene ligget stabilt mellom 11 % og 12 %, med den høyeste andelen i 2018 på 11,7 % og laveste nivå i 2023 på 11,2 %.

Ståstedsanalyse - KOSTRA og nøkkeltall 2023 - Foreløpige tall - Larvik

***) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11
Prioritet									
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223) i prosent av samlede netto driftsutgif (B)	21,2 %	22,2 %	23,3 %	23,8 %	21,3 %	21,0 %	22,7 %	23,3 %	22,9 %
Netto driftsutgifter per innbygger (202) grunnskole (B) **)	12 105	13 077	14 447	14 097	14 547	13 387	14 266	14 314	13 548
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år (B) **)	125 314	137 897	143 066	138 409	146 825	136 464	138 159	141 517	138 421
Netto driftsutgifter til voksenopplæring (213), per innbygger **)	321	357	425	240	234	498	728	225	341
Voksenopplæring brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) **)	885	997	944	608	645	792	1 314	542	771
Produktivitet									
Driftsutgifter til inventar og utstyr (202), per elev i grunnskolen (B)	433,7	293,4	659,4	2 402,1	1 000,8	911,0	354,2	911,3	913,5
Driftsutgifter til undervisningsmateriell (202), per elev i grunnskolen (B)	2 961	2 692	1 456	1 711	1 165	1 725	1 428	2 109	1 706
Elever per kommunal grunnskole (B)	275	276	319	261	277	283	311	323	285
Korrigerede brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev (B)	105 581,6	114 479,9	122 705,8	120 453,2	126 604,5	118 037,3	119 724,3	122 374,0	116 830,6
Korrigerede brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per (B)	126 545	139 048	145 502	147 511	153 855	143 754	143 688	143 056	141 474
Korrigerede brutto driftsutgifter til sfo, per kommunale bruker (kr)	37 519,0	40 248,5	35 949,5	34 383,4	35 391,4	39 508,2	38 479,0	41 565,9	38 657,5
Korrigerede brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. Bruker (B)	35 094	38 147	35 638	32 639	35 277	37 106	37 463	40 447	37 976
Korrigerede brutto driftsutgifter til skolelokaler (222), per elev (B)	18 912	21 441	21 128	24 954	24 866	23 088	21 129	17 725	22 797
Korrigerede brutto driftsutgifter til skoleskyss (223), per elev som får skoleskyss	11 016,6	11 824,4	11 670,7	10 177,2	15 240,4	17 976,2	10 704,0	14 451,3	13 411,7
Korrigerede brutto driftsutgiftertil grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev	126 545	139 048	145 502	147 511	153 855	143 754	143 688	143 056	141 474
Lønnsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev (B)	104 290,9	115 092,5	121 463,4	118 436,7	123 238,7	116 558,3	117 641,2	122 044,4	115 626,5
Dekningsgrad									
Andel elever i grunnskolen som får morsmålsopplæring (B)	2,2 %	2,8 %	2,6 %	3,0 %	4,9 %	5,7 %	0,5 %	4,8 %	3,6 %
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (B)	6,7 %	6,8 %	9,2 %	8,9 %	5,7 %	8,0 %	11,2 %	5,8 %	8,2 %
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 1.-4. trinn (B)	2,9 %	2,9 %	5,7 %	5,8 %	2,6 %	5,3 %	6,7 %	3,5 %	5,0 %
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 5.-7. trinn (B)	8,1 %	7,6 %	11,3 %	9,6 %	7,1 %	8,5 %	13,0 %	6,2 %	9,2 %
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 8.-10. trinn (B)	9,7 %	10,5 %	11,3 %	11,9 %	8,0 %	10,8 %	14,2 %	8,2 %	10,9 %
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring (B)	3,9 %	4,5 %	4,0 %	4,7 %	6,2 %	8,3 %	3,1 %	7,7 %	6,1 %
Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss (B)	22,8 %	23,2 %	19,3 %	16,7 %	13,4 %	13,9 %	22,6 %	17,0 %	15,5 %
Andel elever i kommunens grunnskoler, av kommunens innbyggere 6-15 år (B)	96,9 %	96,1 %	89,9 %	90,4 %	94,0 %	91,7 %	89,4 %	94,5 %	92,7 %
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring (B)	97,2 %	97,2 %	97,9 %	96,8 %	97,1 %	97,8 %	98,8 %	97,4 %	97,5 %

Ståstedsanalyse - KOSTRA og nøkkeltall 2023 - Foreløpige tall - Larvik

Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt (B)	20,6 %	19,6 %	21,1 %	22,0 %	17,4 %	20,4 %	21,6 %	19,1 %	20,0 %
Begge kjønn 50 til 59 år Lærere (prosent)	20,1 %	20,3 %	24,2 %	25,2 %	24,5 %	24,5 %	26,8 %	22,4 %	23,6 %
Elever med direkte overgang fra vg1 til vg2 (prosent)	88,6 %	86,9 %	87,0 %	87,3 %	84,1 %	85,9 %	89,4 %	88,2 %	88,9 %
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing 8.trinn (prosent)	70,7 %	60,0 %	62,9 %	64,8 %	63,8 %	68,1 %	67,2 %	56,2 %	65,3 %
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i regning 8.trinn (prosent)	66,8 %	56,8 %	62,5 %	66,0 %	61,6 %	65,5 %	68,1 %	57,6 %	64,3 %
Kvalitet									
Elevunders. 10. trinn - Mobbing på skolen (prosent)	5,3 %	8,7 %	10,1 %	15,9 %	10,3 %	11,6 %	10,3 %	12,6 %	
Elevunders. 10. trinn - Trivsel	4,1	4,0	4,0	3,9	4,0	4,0	3,9	4,1	
Elevunders. 7. trinn - Mobbing på skolen (prosent)	8,6 %	7,1 %	12,8 %	12,2 %	18,1 %	10,7 %	13,0 %	12,4 %	
Elevunders. 7. trinn - Trivsel	4,1	4,1	4,0	4,1	4,0	4,1	4,1	4,1	
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	41,8	41,6	42,2	41,3	41,1	41,1	41,0	40,3	42,0
Nasjonale prøver 5. trinn: Lesing	50,0	49,0	49,0	50,0	49,0	49,0	47,0	47,0	
Nasjonale prøver 8. trinn: Lesing	50,0	48,0	48,0	49,0	48,0	49,0	49,0	47,0	
Grunnlagsdata (Nivå 3)									
Antall deltakere i voksenopplæring	101	103	126	112	89	159	84	69	1 129
Antall elever i kommunal SFO	1 210	1 329	1 882	1 782	901	1 602	1 148	1 623	16 667
Antall elever i kommunale grunnskoler	5 229	5 253	6 068	7 055	3 884	5 945	4 969	6 786	62 782
Antall elever med morsmålsopplæring kommunale og private	118	152	176	230	209	363	30	343	2 380
Antall elever med særskilt norskopplæring kommunale og private	209	239	273	363	264	530	174	549	4 055
Antall elever som får skoleskys kommunale og private	1 212	1 242	1 305	1 280	572	885	1 252	1 207	10 390
Lønnsutgifter til grunnskole (202)	514 513	568 759	695 065	778 141	449 532	642 542	560 141	776 277	6 822 105
Lønnsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskys (202, 222, 223) (1000 kr)	545 337	604 581	737 040	835 571	478 659	692 939	584 559	828 193	7 259 260
Lønnsutgifter til skolelokaler (222)	30 824	35 822	41 975	57 430	28 428	50 286	24 418	51 916	437 044
Netto driftsutgifter til voksenopplæring (213)	15 153	17 021	24 592	15 643	8 481	27 621	33 239	13 199	192 041
Skolefritidstilbud korrigerede brutto driftsutgifter beløp (1000 kr)	42 464	50 697	67 071	58 163	31 785	59 444	43 008	65 645	632 947
Skolelokaler Avskrivninger til skolelokaler (222) (1000 kr)	34 643	35 657	41 594	42 649	43 371	41 117	42 025	33 015	499 383
Skolelokaler korrigerede brutto driftsutgifter beløp (1000 kr)	98 893	112 629	128 206	176 051	96 581	137 261	104 989	120 283	1 431 225
Skoleskys korrigerede brutto driftsutgifter beløp (1000 kr)	12 787	14 479	15 040	12 867	7 829	16 130	13 913	17 645	137 878
Voksenopplæring brutto driftsutgifter beløp (1000 kr)	40 027	45 590	53 856	39 606	22 347	42 917	61 791	32 491	439 081
Årstimer til morsmålsopplæring kommunale og private	0	0	95	266	0	0	0	57	630
Årstimer til spesialundervisning kommunale og private	67 984	63 323	89 044	105 631	45 639	76 927	68 486	82 799	821 273
Årstimer til særskilt norskopplæring kommunale og private	10 018	12 769	10 078	12 579	13 142	11 731	5 766	12 668	117 622
Årstimer til tospråklig fagopplæring kommunale og private	5 373	6 254	9 865	6 997	7 806	5 472	798	13 234	76 476
Andre nøkkeltall									
Andel lærere som er 60 år og eldre	7,5 %	7,6 %	7,1 %	9,0 %	5,2 %	7,0 %	7,9 %	5,8 %	7,4 %
Netto driftsutgifter (202) Grunnskole	536 525	584 624	772 000	849 916	471 742	678 071	610 964	820 561	7 303 525
Kommunekasse									
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år korrigeret for elever i private skoler (Kommunekasse) (B) **)	127 413	140 388	151 030	147 298	154 831	143 958	158 356	146 924	147 424

Befolkning - aldersgrupper

Tabellen viser befolkning per 1. januar hvert år

Historikk	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
0 - åringer	433	418	395	447	439	424	415	456	370	416	367
Barnehage (1-5 år)	2 597	2 613	2 523	2 400	2 359	2 343	2 351	2 326	2 402	2 311	2 320
Grunnskole (6-15 år)	5 353	5 292	5 353	5 442	5 455	5 493	5 470	5 419	5 396	5 403	5 398
Total	45 567	45 718	45 969	46 341	46 557	46 801	47 107	47 204	47 499	47 777	48 246
Grunnskole (6-15 år) andel av totalbefolkning	11,7%	11,6%	11,6%	11,7%	11,7%	11,7%	11,6%	11,5%	11,4%	11,3%	11,2%
0-åringer og Barnehage (1-5 år) andel av totalbefolkningen	6,6%	6,6%	6,3%	6,1%	6,0%	5,9%	5,9%	5,9%	5,8%	5,7%	5,6%

I henhold til SSBs prognose fremover de neste 10 år, vil trenden med redusert barnetall i grunnskolealder fortsette, med ytterligere 592 færre barn i grunnskolealder frem mot 2033 (til 4 811), som en konsekvens av at elevene fra kullene med lavere fødselstall i flere år, er kommet i grunnskolealder. Ser vi befolkningsandelen for Grunnskole i forhold til totalbefolkningen vil denne synke fra et nivå på 11,2 % i 2023 til prognostisert 9,7 % i 2033.

Befolkning - aldersgrupper

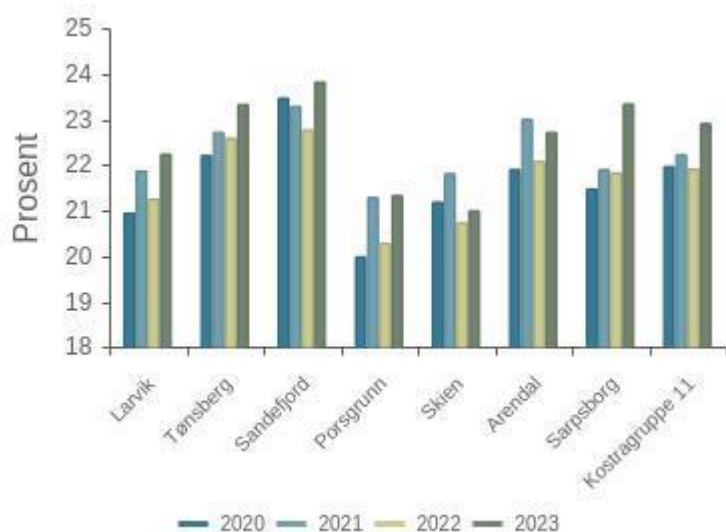
Tabellen viser befolkning per 1. januar hvert år

Prognose	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
0 - åringer	367	399	395	394	397	399	403	405	409	413	416
Barnehage (1-5 år)	2 320	2 237	2 210	2 144	2 174	2 156	2 155	2 162	2 175	2 191	2 207
Grunnskole (6-15 år)	5 398	5 386	5 292	5 233	5 093	5 029	4 981	4 945	4 924	4 864	4 811
Total	48 246	48 259	48 403	48 555	48 712	48 873	49 032	49 190	49 347	49 503	49 659
Grunnskole (6-15 år) andel av totalbefolkning	11,2%	11,2%	10,9%	10,8%	10,5%	10,3%	10,2%	10,1%	10,0%	9,8%	9,7%
0-åringer og Barnehage (1-5 år) andel av totalbefolkningen	5,6%	5,5%	5,4%	5,2%	5,3%	5,2%	5,2%	5,2%	5,2%	5,3%	5,3%

Skolene må tilpasses og struktureres i forhold til det vi kjenner til av befolkningsendringer, slik at vi fremover unngår overkapasitet og ubenyttet ressursbruk i tjenesten. Dette aktualiserer behovet for å jobbe for en effektiv skolestruktur. Kommunen trenger en skolestruktur som gir den et økonomisk handlingsrom for å foreta målrettede satsinger innen grunnskole, men som samtidig sikrer robuste fagmiljøer, godt læringsmiljø og en kollektiv kapasitetsbygging for å sikre god pedagogisk kvalitet i skolene. Skolens viktigste oppgave er opplæring og skolestruktur må planlegges og effektueres for å sikre kostnadseffektiv drift og kvalitet i skolen.

Tabellen for grunnskoleindikatorerne i denne ståstedsanalysen for 2023 fremstiller mange av indikatorene som er benyttet i analysen. Videre vil enkelte av disse utdypes ytterligere. Forøvrig må dette sees i sammenheng med [årsevaluering for 2023](#), samt årlig [Tilstandsrapport med kvalitetsmelding for Larvikskolen 2022/23](#).

Prioritet - Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223) i prosent av samlede netto driftsutgifter (B)

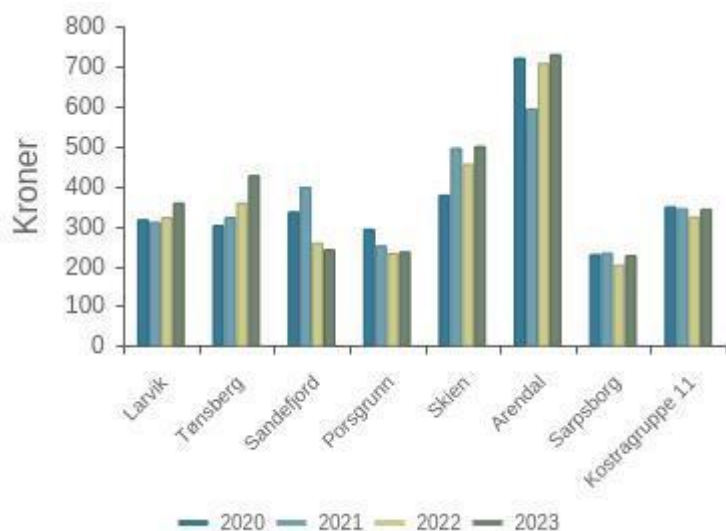
	2020	2021	2022	2023
Larvik	20,9 %	21,9 %	21,2 %	22,2 %
Tønsberg	22,2 %	22,7 %	22,6 %	23,3 %
Sandefjord	23,5 %	23,3 %	22,8 %	23,8 %
Porsgrunn	20,0 %	21,3 %	20,3 %	21,3 %
Skien	21,2 %	21,8 %	20,7 %	21,0 %
Arendal	21,9 %	23,0 %	22,1 %	22,7 %
Sarpsborg	21,5 %	21,9 %	21,8 %	23,3 %
Kostragruppe 11	22,0 %	22,2 %	21,9 %	22,9 %

Netto driftsutgifter gir et uttrykk for hvordan kommunen prioriterer ved fordeling av de ikke-bundne (frie) inntektene. Andelen utgifter indikerer kommunens prioritering, men vil være avhengig av kommunens totale utgifter og inntekter, som gir ulikheter i spillerom. Utgiftene brukt til grunnskolesektor, i forhold til kommunens totale utgifter målt i prosent viser en liten økning i Larvik kommune fra 21,2 % i 2022 til 22,2 % i 2023. Indikatoren er ikke sammenstilt med utgiftsbehovet til grunnskole i sammenligningskommunene, som blant annet påvirkes av befolkningen i grunnskolealder.

Denne indikatoren inkluderer også SFO (kostrafunksjon 215), skolelokaler (kostrafunksjon 222) og skoleskyss (kostrafunksjon 223).

Larvik kommune har i forhold til sammenlignbare kommuner vært blant kommunene med lavest andel utgifter til grunnskolesektor, relativt sett i forhold til kommunens totale utgifter. I 2023 er andelen av Larviks totale driftsutgifter brukt til skole, sammen med Porsgrunn og Skien, lavest i sammenligningsgruppen, og lavere andel av driftsutgiftene til skolesektoren enn gjennomsnittet i Kostragruppe 11.

Prioritet - Netto driftsutgifter til voksenopplæring (213), per innbygger

	2020	2021	2022	2023
Larvik	315	308	321	357
Tønsberg	300	321	357	425
Sandefjord	334	396	257	240
Porsgrunn	291	249	230	234
Skien	376	494	454	498
Arendal	719	592	706	728
Sarpsborg	228	231	201	225
Kostragruppe 11	347	343	322	341

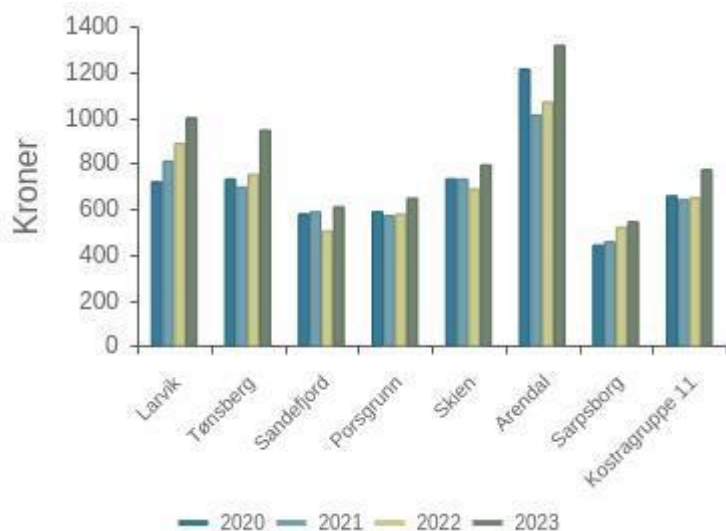
**) Graf er justert med utgiftsbehov

I 2023 utgjorde netto driftsutgifter til voksenopplæring 357 kr per innbygger. Blant sammenligningskommunene ligger Sarpsborg, Porsgrunn og Sandefjord lavere med henholdsvis 225, 234 og 240 kr per innbygger. Arendal ligger høyest med 728 kr per innbygger. Kostragruppe 11 ligger på 341 kr per innbygger. Netto driftsutgifter per innbygger har ligget stabilt lavt de siste årene i Larvik.

Sammenligner man netto driftsutgifter per innbygger med brutto driftsutgifter per innbygger viser en tendens til at Larvik har høye inntekter og tilskudd. Fra 2020 fikk Larvik læringscenter blant annet prosjektet Jobbsjansen. Jobbsjansen er et fulltidsprogram for innvandrerkvinner i regi av Larvik kommune i samarbeid med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Målet er at deltakerne skal få ordinært arbeid eller starte med utdanning etter avsluttet tiltak.

Prioritet - Voksenopplæring brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	717	808	885	997
Tønsberg	730	695	750	944
Sandefjord	576	586	502	608
Porsgrunn	586	569	575	645
Skien	731	729	687	792
Arendal	1 210	1 010	1 067	1 314
Sarpsborg	441	455	519	542
Kostragruppe 11	656	638	647	771

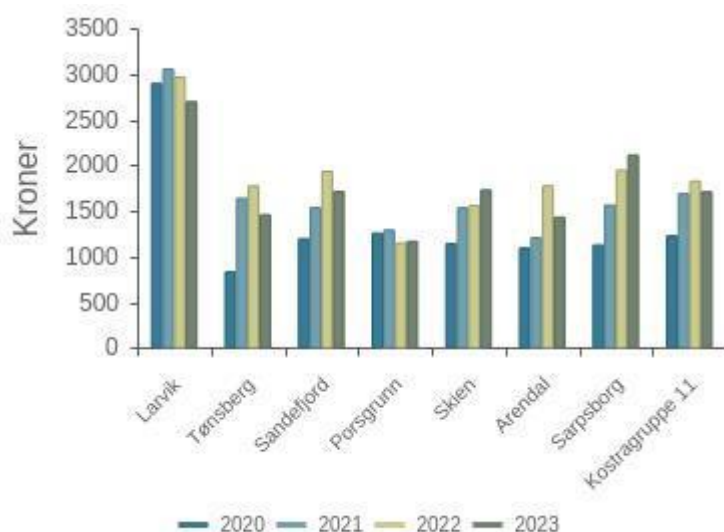
**) Graf er justert med utgiftsbehov

I 2023 utgjorde brutto driftsutgifter til voksenopplæring 997 kr per innbygger. Blant sammenligningskommunene er det bare Arendal som ligger høyere med 1 314 kr. I Larvik vet man at det er mange prosjekter med tilhørende tilskudd og inntekter. Brutto driftsutgifter må derfor sees i sammenheng med netto driftsutgifter. Sammenlignet med netto driftsutgifter per innbygger vises en tendens til at Larvik har høye inntekter og tilskudd. Tabellen under sammenligner brutto driftsutgifter og netto driftsutgifter i 2023:

	Brutto driftsutgifter per innbygger	Netto driftsutgifter per innbygger	Inntekter per innbygger
Larvik	997	357	640
Tønsberg	944	425	519
Sandefjord	608	240	368
Porsgrunn	645	234	411
Skien	792	498	294
Arendal	1 314	728	586
Sarpsborg	542	225	317
Kostragr 11	771	341	430

Tabellen viser at Larvik kommune ligger høyt i sammenligningsgruppen når man ser på differansen mellom brutto og netto driftsutgifter per innbygger. Denne differansen indikerer at tjenesteproduksjonen har vært høy, men at det samtidig er hentet inn mye inntekter.

Produktivitet - Driftsutgifter til undervisningsmaterieell (202), per elev i grunnskolen (B)

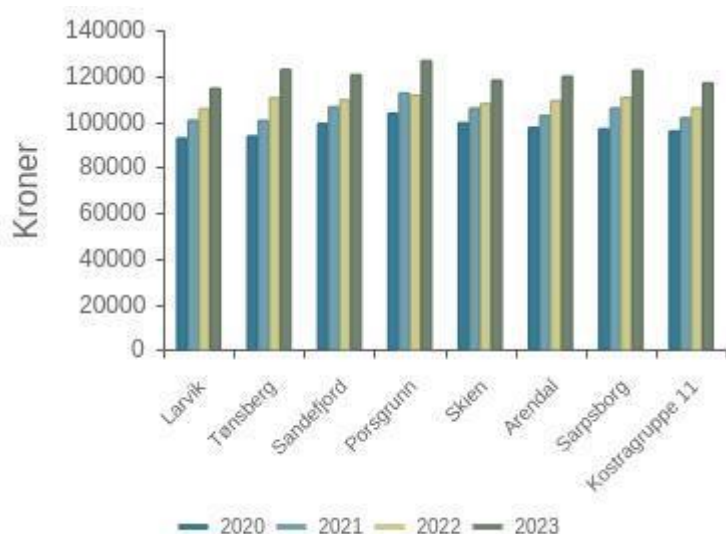
	2020	2021	2022	2023
Larvik	2 891	3 049	2 961	2 692
Tønsberg	830	1 635	1 770	1 456
Sandefjord	1 193	1 533	1 930	1 711
Porsgrunn	1 254	1 288	1 144	1 165
Skien	1 139	1 531	1 555	1 725
Arendal	1 091	1 203	1 772	1 428
Sarpsborg	1 125	1 562	1 943	2 109
Kostragruppe 11	1 225	1 686	1 825	1 706

Indikatoren viser driftsutgifter i kroner til undervisningsmaterieell per elev. Undervisningsmaterieell inkluderer ordinært undervisningsmaterieell (både analogt og digitalt), men også arbeidsmateriale til sløyd og håndarbeid, matvarer til bruk i undervisningen, bøker til skolebibliotek, lek og sysselsettingsmaterieell og materieell til musikkundervisning. Den bør sees i sammenheng med indikatoren "Driftsutgifter til inventar og utstyr", ettersom enkelte kommuner kan ha bokført digitalt undervisningsmaterieell som digitalt utstyr. Fra 2022 til 2023 er utgiftene til undervisningsmaterieell og inventar og utstyr redusert med 409 kr per elev for Larvik kommune (se tabell nedenfor). Korrigerte bruttoutgifter per elev (kostrafunksjon 202) totalt er derimot økt med 8 898 kr. Larvikskolen ligger klart høyt i forhold til utgifter knyttet til undervisningsmaterieell og inventar og utstyr sett under ett blant sammenligningskommunene, med unntak av Sandefjord. Dette henger sammen med at Larviksskolens utgifter i stor grad brukes til lønnsutgifter og læremidler. Tilskuddsordningen til læremidler, både digitalt og annet, er avsluttet (LK2020 er avsluttet).

Tabellen nedenfor viser summen av indikatorene "Driftsutgifter til undervisningsmaterieell (202), per elev i grunnskolen (B)" og "Driftsutgifter til inventar og utstyr (202), per elev i grunnskolen (B)":

Driftsutgifter til inventar og utstyr (202), per elev i grunnskolen (B) + Driftsutgifter til undervisningsmateriell (202), per elev i grunnskolen (B)				
	2020	2021	2022	2023
Larvik	3 348	3 431	3 395	2 985
Tønsberg	1 820	2 877	2 615	2 115
Sandefjord	4 073	4 278	4 512	4 113
Porsgrunn	2 615	2 549	2 395	2 166
Skien	2 080	2 142	2 241	2 636
Arendal	1 423	1 695	2 175	1 782
Sarpsborg	2 301	2 957	2 736	3 020
Kostragr 11	2 358	2 807	2 781	2 620

Produktivitet - Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev (B)

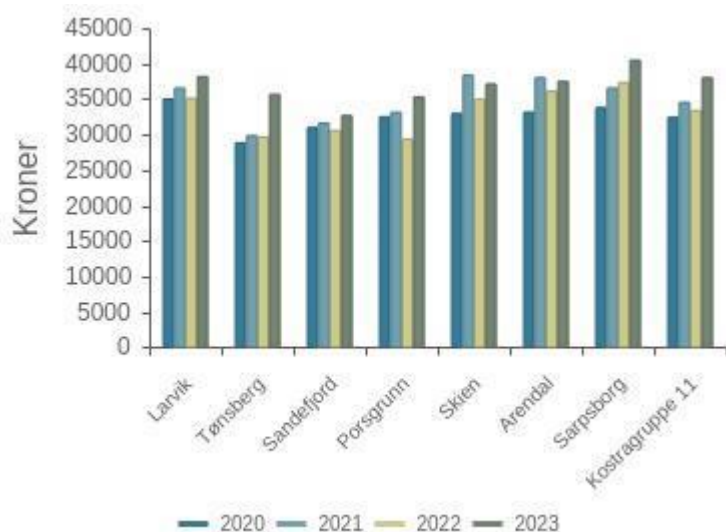

	2020	2021	2022	2023
Larvik	92 632,6	100 500,5	105 581,6	114 479,9
Tønsberg	93 536,1	100 393,1	110 293,5	122 705,8
Sandefjord	98 980,8	106 406,9	109 376,6	120 453,2
Porsgrunn	103 443,8	112 433,9	111 525,1	126 604,5
Skien	99 400,7	105 756,1	107 752,6	118 037,3
Arendal	97 291,9	102 503,1	109 074,7	119 724,3
Sarpsborg	96 733,9	105 809,5	110 385,5	122 374,0
Kostragruppe 11	95 810,2	101 519,6	105 852,8	116 830,6

Korrigerte brutto driftsutgifter gjenspeiler ressursinnsatsen som er knyttet til kommunens egen tjenesteproduksjon, altså uten kjøp av tjenester i stedet for egen produksjon, og overføringer, tilskudd, inntekter og refusjoner. Derfor kan økninger i korrigerte brutto utgifter ha bakgrunn i økte tilskudd eller inntekter.

Korrigerte brutto driftsutgifter per skoleelev (202) i Larvik kommune er økt med kr 8 898 fra foregående år. Larvik kommune har lavere utgifter enn alle sammenligningskommunene, og Kostragruppe 11. Utgiftene har økt relativt stabilt de siste fire årene. Imidlertid blir det matematisk slik at dersom vi samtidig tar hensyn til det som omtales som "utgiftsbehov"; altså basert på demografiske forhold som antall innbyggere fra 6-15 år i Larvik, reiseavstander og innvandrere, tilsier det at Larvikskolen *bør* ha lavere utgifter enn sammenligningskommunene, fordi elevgruppen i kommunen tilsier det. Indeksen som viser utgiftsbehovet for grunnskolen i sum er 93,9 % for Larvik kommune, mens den til sammenligning er 99,3 % for Kostragruppe 11.

Produktivitet - Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. Bruker (B)

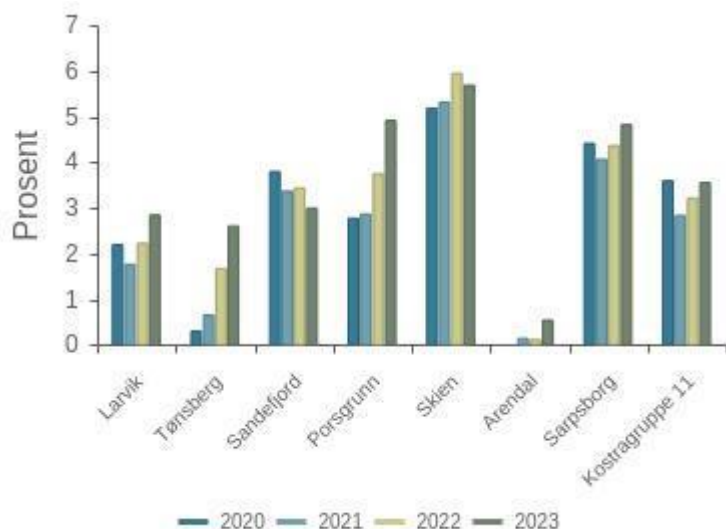
	2020	2021	2022	2023
Larvik	34 979	36 530	35 094	38 147
Tønsberg	28 807	29 795	29 636	35 638
Sandefjord	30 954	31 587	30 548	32 639
Porsgrunn	32 483	33 120	29 275	35 277
Skien	32 916	38 331	34 921	37 106
Arendal	33 123	37 979	36 069	37 463
Sarpsborg	33 743	36 536	37 311	40 447
Kostragruppe 11	32 390	34 521	33 348	37 976

Indikatoren viser utgift i kroner per benyttet SFO plass i kommunen. Indikatoren inkluderer ikke foreldrebetaling, og viser dermed alle utgifter per benyttet SFO plass, både kommunal andel og foreldrenes andel. Den kommunale andelen av dette i Larvik har vært relativt stor i forhold til de andre kommunene, på bakgrunn av kommunens langvarige tilbud om graderte satser.

Larvik kommunes SFO-ordninger er i utgangspunktet helt foreldrefinansiert, jf. KST-082/08. Det er et prinsipp som benyttes fullt ut i budsjetteringene til SFO enhetene. Larvik kommunes utgifter per SFO-plass ligger i 2023 kun lavere enn Sarpsborg blant sammenligningskommunene. Larvik kommunes sosiale profil og prioriteringer har tidligere skapt ulikheter i sammenligningsgrunnlaget mot andre kommuner. Fra 2020 ble det innført nasjonale retningslinjer for redusert foreldrebetaling til barn på SFO, basert på foreldrenes inntekter. Dette har medført økte utgifter i kommuner som ikke tidligere har hatt reduserte satser, og forskjellene mot de andre kommunene minker. Den lokale prioriteringen knyttet til barn med spesielle behov, og søskenmoderasjon medfører økte utgifter for kommunen. Søskenmoderasjon opphører fra 31.7.24, jf. KST-275/23 ([gebyrer i Strategidokument](#)).

Bemanning i Larvikskolens SFO er basert på vedtektene, sist vedtatt i Hovedutvalg for Oppvekst og kvalifisering 31.03.2022 - gjeldende fra 01.08.22. Tildeling av budsjett til alle SFO-ordningene er basert på denne bemanningsfaktoren, for å sikre tilstrekkelig bemanning. Bemanningsfaktor kan utgjøre forskjeller i SFO-utgiftene, sammen med SFO-struktur, lønnsansiennitet og oppholdstid.

Dekningsgrad - Andel elever i grunnskolen som får morsmålsopplæring (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	2,2 %	1,8 %	2,2 %	2,8 %
Tønsberg	0,3 %	0,7 %	1,7 %	2,6 %
Sandefjord	3,8 %	3,4 %	3,4 %	3,0 %
Porsgrunn	2,8 %	2,9 %	3,7 %	4,9 %
Skien	5,2 %	5,3 %	5,9 %	5,7 %
Arendal		0,1 %	0,1 %	0,5 %
Sarpsborg	4,4 %	4,1 %	4,4 %	4,8 %
Kostragruppe 11	3,6 %	2,8 %	3,2 %	3,6 %

Det finnes 3 ulike typer undervisning i forbindelse med elever som snakker flere språk i grunnskolen: Særskilt norskopplæring - Morsmålsundervisning - Tospråklig fagopplæring.

Indikatoren her; "*Andel elever i grunnskolen som får morsmålsopplæring*", viser andel elever i grunnskolen som får morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring. I KOSTRA tall er indikatorer for morsmålsundervisning og tospråklig fagopplæring slått sammen. Larvik kommune har ikke ekstra timer til morsmålsundervisning i skolen. I ståstedsanalysen er overskrifter som inneholder "morsmålsundervisning" - gjeldende for "tospråklig fagopplæring" i Larvikskolen.

Etter kartlegging og vedtak gis særskilt norskopplæring og tospråklig fagopplæring for elever som får ordinær undervisning i klasse. Andelen elever i grunnskolen som får tospråklig fagopplæring ligger nå på 2,8 %. Det er 34 flere elever i 2023 som har vedtak, slik at antallet nå er høyere enn de siste 4 årene. Antall timer har økt mer enn antall vedtak og ser vi på antall timer per elev så ligger Larvik kommune på 41,1 timer som er en reduksjon på 4,4 fra i fjor, men 9 timer høyere enn Kostragruppe 11:

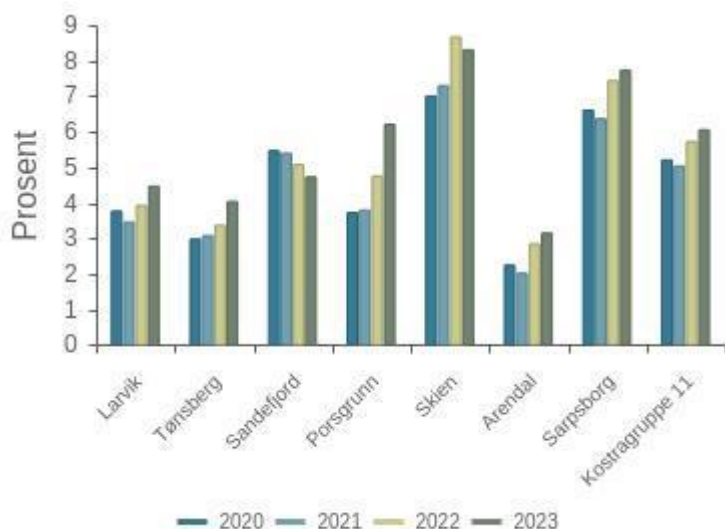
Ståstedsanalyse - KOSTRA og nøkkeltall 2023 - Foreløpige tall - Larvik

	2020	2021	2022	2023
Antall elever med morsmåloppplæring (inkl. tospråklig fagopplæring) kommunale og private				
Larvik	116	94	118	152
Kostragr. 11	1 925	1 891	2 154	2 380
Årstimer til tospråklig fagopplæring kommunale og private				
Larvik	3 056	3 783	5 373	6 254
Kostragr. 11	61 261	63 944	74 878	76 476
Antall årstimer tospråklig fagopplæring per elev				
Larvik	26,3	40,2	45,5	41,1
Kostragr. 11	31,8	33,8	34,8	32,1

Elevgruppen som ofte har tospråklig fagopplæring er en uforutsigbar elevgruppe, både i omfang og i behov. Larvikskolen har hatt stort fokus på inkludering av elever som har vært lenge i landet i ordinær undervisning.

Dekningsgrad - Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	3,8 %	3,5 %	3,9 %	4,5 %
Tønsberg	3,0 %	3,1 %	3,4 %	4,0 %
Sandefjord	5,5 %	5,4 %	5,1 %	4,7 %
Porsgrunn	3,7 %	3,8 %	4,8 %	6,2 %
Skien	7,0 %	7,3 %	8,7 %	8,3 %
Arendal	2,2 %	2,0 %	2,8 %	3,1 %
Sarpsborg	6,6 %	6,4 %	7,4 %	7,7 %
Kostragruppe 11	5,2 %	5,0 %	5,7 %	6,1 %

Det finnes, som nevnt, 3 ulike typer undervisning i forbindelse med elever som snakker flere språk i grunnskolen: Særskilt norskopplæring - Morsmålsundervisning - Tospråklig fagopplæring.

Indikatoren her viser *andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring*. Særskilt norskopplæring er forsterket opplæring i norsk. Opplæringen skal bidra til at elevene lærer seg norsk godt nok til at de kan følge den ordinære opplæringen i skolen. Det er basert på vedtak om antall timer. Etter kartlegging og vedtak gis særskilt norskopplæring og tospråklig fagopplæring for elever som får ordinær undervisning i klasse.

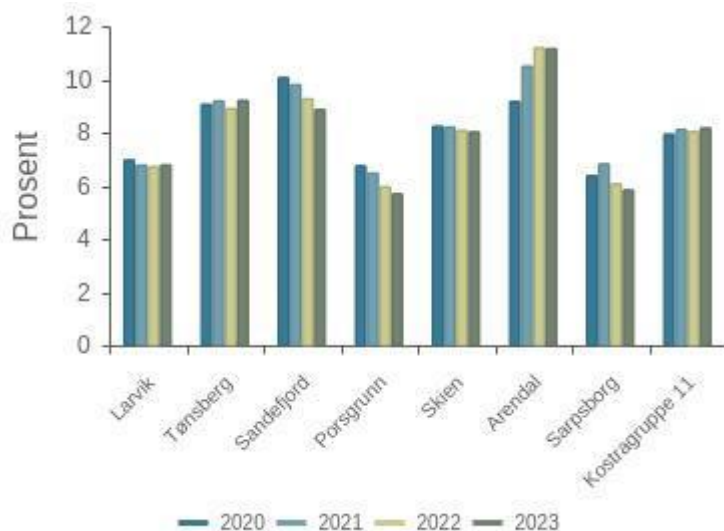
"*Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring*" har økt i Larvik fra 3,9 % til 4,5 %. Av sammenligningskommunene ser vi at det er en økning i samtlige kommuner foruten Sandefjord og Skien. KOSTRA-gruppen har økt fra 5,7 % til 6,1 %. Koordinering av særskilt norskopplæring gir en samlet oversikt over kommunens totale behov, og et overblikk over hvor det er behov for kunnskap til å gjøre elevens læringsutbytte bedre. Nærheten til elevene som har behov for særskilt norskopplæring gjør også at Larvikskolen kan være tettere på vurderingen av når elevene er klare for å fortsette videre i ordinær norskundervisning.

"Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring" har siden 2015 vært sterkt redusert og har de siste årene ligget på ca. 3,5 % til 4 %. Antall elever er økt med 30 elever fra 2022 og antall årstimer er økt med 2 751 timer i samme periode. Vi ser i utviklingen i antall timer til særskilt norskopplæring per elev som har særskilt norskopplæring har økt betraktelig i Larvik kommune fra 47,9 til 53,4 timer per elev, mens KOSTRA-gruppen har en liten reduksjon fra 29,3 til 29 timer.

	2020	2021	2022	2023
Antall elever med særskilt norskopplæring kommunale og private				
Larvik	199	184	209	239
Kostragr.11	3 477	3 356	3 838	4 055
Årstimer tilsærskilt norskopplæring kommunale og private				
Larvik	7 002	7 586	10 018	12 769
Kostragr.11	103 516	106 382	112 631	117 622
Antall årstimer særskilt norskopplæring per elev som får norskopplæring				
Larvik	35,2	41,2	47,9	53,4
Kostragr.11	29,8	31,7	29,3	29,0

Larvikskolen arbeider mot økt læringsutbytte for elevene med særskilt norskopplæring, slik at elevene raskere kan følge ordinær undervisning i sin nærscole. Verdensmesteren, en avdeling som har hatt særskilt norskopplæring til alle sine elever, ble nedlagt 31.07.2021, og fordelt til mottaksklasser på fire skoler. Larvikskolens nye organisering av mottaksklasser bidrar til annen disponering av ressurser og økt ressursbruk.

Dekningsgrad - Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	7,0 %	6,8 %	6,7 %	6,8 %
Tønsberg	9,1 %	9,2 %	8,9 %	9,2 %
Sandefjord	10,1 %	9,8 %	9,3 %	8,9 %
Porsgrunn	6,8 %	6,5 %	6,0 %	5,7 %
Skien	8,2 %	8,2 %	8,1 %	8,0 %
Arendal	9,2 %	10,5 %	11,2 %	11,2 %
Sarpsborg	6,4 %	6,8 %	6,1 %	5,8 %
Kostragruppe 11	7,9 %	8,1 %	8,0 %	8,2 %

"Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning" kan være med å drive opp kostnadsnivået i grunnskolen. Andel elever som får spesialundervisning har vært stabilt rundt 7 % i Larvikskolen de siste årene, og i 2023 nede i 6,8 %. Larvikskolen har lavere andel av elever med spesialundervisning enn Kostragruppe 11 og sammenligningskommunene, med unntak av Porsgrunn og Sarpsborg. Spesialundervisning er en kostnadsdriver og ser vi på andelen av lærertimer totalt som går til spesialundervisning, er denne redusert fra 20,6 % til 19,6 % i 2023. Andelen for Kostragruppe 11 er 20 %.

Tidligere har elevene som mottar spesialundervisning hatt vesentlig høyere antall timer enn Kostragruppe 11, dette er fremdeles tilfelle, men med en kraftig reduksjon i 2023.

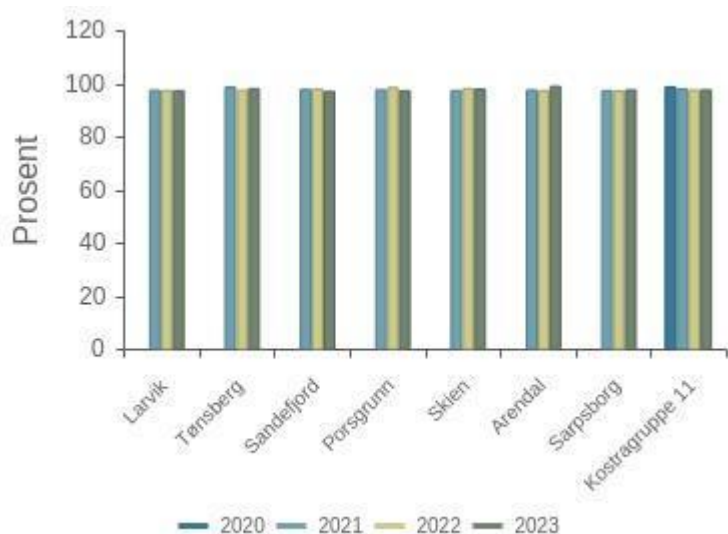
Kostragruppe 11 har de siste årene ligget jevnt på ca 150 timer. Larvik hadde en vekst de to foregående årene, men er i år redusert til 174 timer, se tabell nedenfor:

	2020	2021	2022	2023
Antall elever med spesialundervisning				
Larvik	369	362	358	364
Kostragr. 11	5 307	5 411	5 382	5 479
Årstimer til spesialundervisning kommunale og private				
Larvik	66 324	66 320	67 984	63 323
Kostragr. 11	799 382	819 276	797 141	821 273
Antall årstimer spesialundervisning per elev med spesialundervisning				
Larvik	179,7	183,2	189,9	174,0
Kostragr. 11	150,6	151,4	148,1	149,9

Vedtak for spesialundervisning med mange timer betyr at det er elever med større behov og mer sammensatte vansker. Andre faktorer som kan påvirke spesialundervisning er antall gjesteelever (som finansieres av andre kommuner), antall elever på alternative opplæringsarenaer eller tilbudet på Frøy skole.

Larvikskolens fokus på tilpasset opplæring har gitt resultater i form av andel elever som får spesialundervisning. Det har vært et samarbeid mellom skolene og PP-tjenesten for å finne gode prosesser, og flyttet fokus fra spesialundervisning til tilpasset opplæring (TPO). Skolene har fått kompetanseheving til ledelse og ansatte, for å identifisere og iverksette effektive systemrettede tiltak som vil gi bedre tilpasset opplæring. Tidlig innsats kan forsterkes, og Larvikskolen har iverksatt Leseplan (1-4 og 5-7), med implementering av og utprøving av metoder i klasserommene. STL+ (Skrive seg Til Lesing) brukes som metode, for å gi bedre tidlig innsats for alle elever. Den enkelte skole følger opp arbeidet i klasserommet gjennom profesjonelle læringsfellesskap (PLF).

Dekningsgrad - Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring (B)

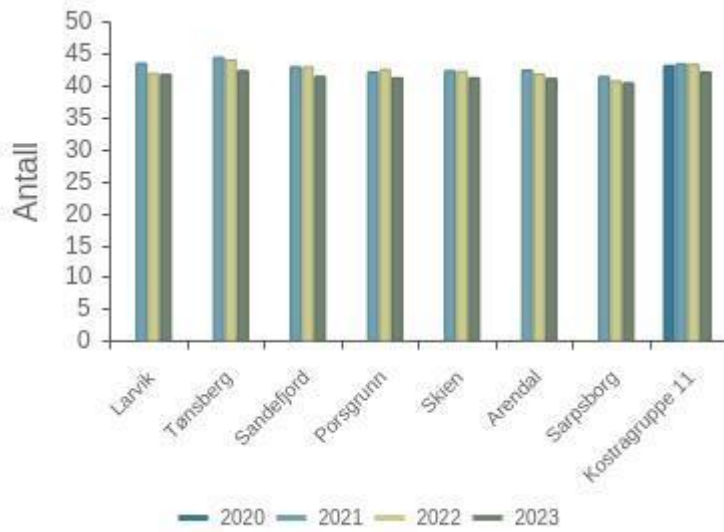

	2020	2021	2022	2023
Larvik		97,3 %	97,2 %	97,2 %
Tønsberg		98,5 %	97,3 %	97,9 %
Sandefjord		97,6 %	97,7 %	96,8 %
Porsgrunn		97,5 %	98,3 %	97,1 %
Skien		97,2 %	97,9 %	97,8 %
Arendal		97,4 %	97,2 %	98,8 %
Sarpsborg		97,2 %	97,0 %	97,4 %
Kostragruppe 11	98,6 %	97,8 %	97,4 %	97,5 %

Larvikskolens *andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring* har vært rundt 98 % siden 2014, og omtrent på nivået i Kostragruppe 11. I 2023 er 97,2 % av elevene registrert med direkte overgang til videregående skole, samme nivå som i fjor.

Å oppnå sammenheng i læringsløpet fordrer et tett og kontinuerlig samarbeid mellom barnehage, grunnskole og videregående skole. Larvikskolen har fokus på overgangene i skolen. Ungdomsskoler har utdannede rådgivere, og bruker faget Utdanningsvalg og karriereveiledning. Kommunen har et godt samarbeid med NAV i dette arbeidet. Satsing praktisk opplæringsløp (en del av "Våre unge") har som mål å redusere frafallet gjennom mer praktisk, relevant og virkelighetsnær undervisning. I denne satsingen retter det seg særlig mot ungdomstrinnet. Kommunen fortsetter å arbeide mot at andelen med direkte overgang skal bli enda bedre.

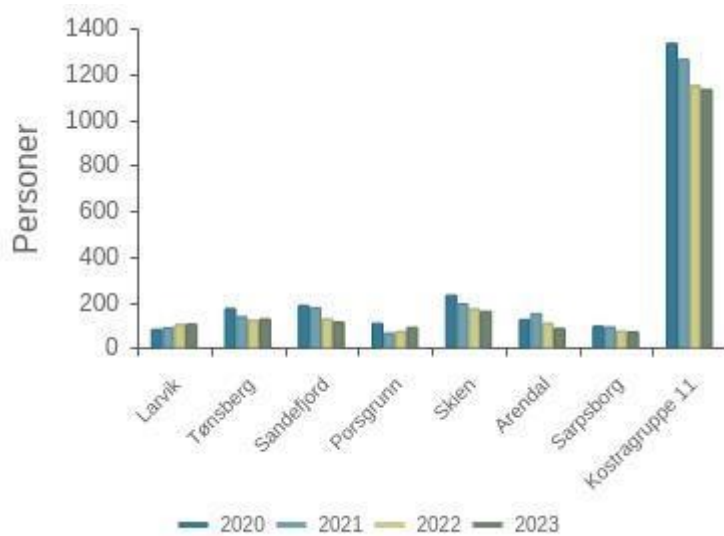
Kvalitet - Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)

	2020	2021	2022	2023
Larvik		43,4	41,8	41,6
Tønsberg		44,3	43,9	42,2
Sandefjord		42,8	42,8	41,3
Porsgrunn		42,0	42,4	41,1
Skien		42,2	42,1	41,1
Arendal		42,3	41,7	41,0
Sarpsborg		41,3	40,6	40,3
Kostragruppe 11	43,0	43,3	43,2	42,0

Larvik kommune har siden 2011 økt gjennomsnittlige grunnskolepoeng mye, og har etter det holdt seg stabilt på over 40 over flere år. I 2023 ser vi en liten nedgang i grunnskolepoengene fra 41,8 til 41,6, men som kun er 0,4 lavere enn Kostragruppe 11.

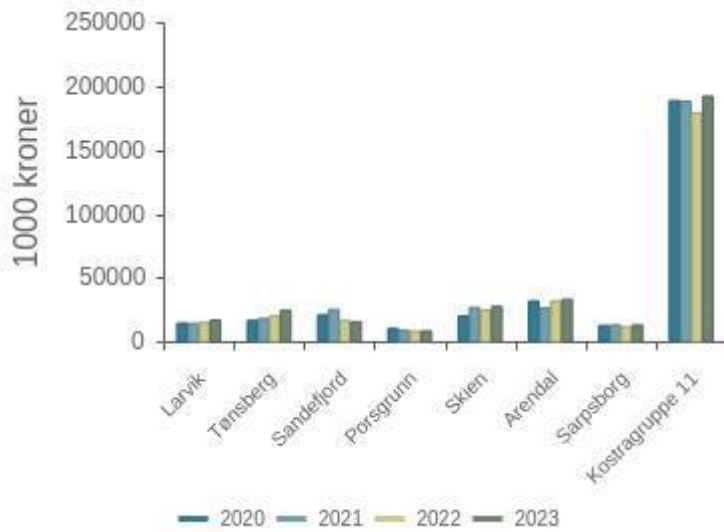
Grunnlagsdata (Nivå 3) - Antall deltakere i voksenopplæring

	2020	2021	2022	2023
Larvik	80	87	101	103
Tønsberg	171	136	120	126
Sandefjord	185	175	126	112
Porsgrunn	107	64	71	89
Skien	230	192	170	159
Arendal	123	149	107	84
Sarpsborg	94	91	72	69
Kostragruppe 11	1 332	1 262	1 147	1 129

Larvik ligger på gjennomsnittet på spesialundervisning til voksne i sammenligning med andre kommuner i Kostragruppe 11, men det er stor variasjon i tallene mellom kommunene. Tallet viser voksne deltakere som ikke har fullført grunnskolen og rett til ny opplæring.

Grunnlagsdata (Nivå 3) - Netto driftsutgifter til voksenopplæring (213)

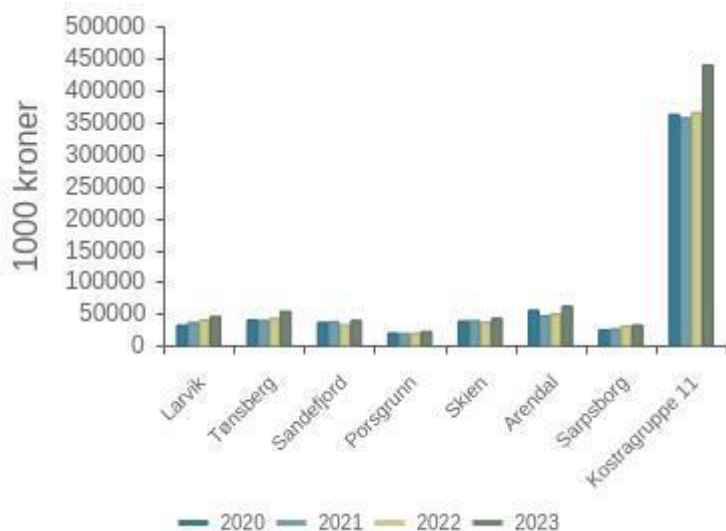

	2020	2021	2022	2023
Larvik	14 613	14 420	15 153	17 021
Tønsberg	16 656	18 100	20 396	24 592
Sandefjord	21 066	25 245	16 584	15 643
Porsgrunn	10 331	8 872	8 295	8 481
Skien	20 268	26 813	24 821	27 621
Arendal	31 932	26 554	31 897	33 239
Sarpsborg	12 758	13 185	11 648	13 199
Kostragruppe 11	188 556	188 105	178 932	192 041

Indikatoren netto driftsutgifter til voksenopplæring i beløp viser det samme som netto driftsutgifter per innbygger. Larvik ligger lavt i sammenligningsgruppen, med 17 mill. kr i 2023. Porsgrunn ligger lavest med 8,5 mill. kr.

Grunnlagsdata (Nivå 3) - Voksenopplæring brutto driftsutgifter beløp (1000 kr)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	32 123	36 172	40 027	45 590
Tønsberg	40 282	39 204	42 515	53 856
Sandefjord	36 267	37 623	32 520	39 606
Porsgrunn	19 848	19 266	19 639	22 347
Skien	38 618	39 123	36 671	42 917
Arendal	55 349	46 832	49 712	61 791
Sarpsborg	24 927	26 000	30 510	32 491
Kostragruppe 11	361 676	356 256	364 735	439 081

For brutto driftsutgifter totalt til voksenopplæring ligger Larvik på 45,6 mill. kr. Porsgrunn ligger lavest med 22,4 mill. kr. Brutto driftsutgifter sier ikke noe om omfanget av inntekter og tilskudd. Tabellen under sammenligner brutto driftsutgifter med netto driftsutgifter i 2022.

	Brutto driftsutgifter	Netto driftsutgifter	Inntekter
Larvik	45,6	17	28,6
Tønsberg	53,9	24,6	29,3
Sandefjord	39,6	15,7	23,9
Porsgrunn	22,3	8,5	13,8
Skien	42,9	27,6	15,3
Arendal	61,8	33,2	28,6
Sarpsborg	32,5	13,2	19,3
Kostragruppe :	439,1	192	247,1

Differansen indikerer størrelsen på inntektene og/eller tilskudd. Larvik ligger høyt på brutto driftsutgifter, men desto lavere på netto driftsutgifter. Dette henger sammen med at Larvik har stort fokus på å få inn prosjektmidler og tilskudd.

Barnehage

I ståstedsanalysen omfatter Barnehagesektoren følgende KOSTRA funksjoner: Førskoletilbud (201), Styrket tilbud til førskolebarn (211) og Førskolelokaler og skyss (221).

Barnehagesektoren i Larvik kommune omfatter både kommunale og private barnehager, samt fellestjenester for alle barnehager som spesialpedagogiske vedtak, åpne barnehager, mellomoppgjør med andre kommuner og redusert foreldrebetaling i alle barnehager.

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11
Prioritet									
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (B)	13,0 %	13,7 %	14,8 %	15,0 %	13,0 %	13,8 %	13,5 %	13,3 %	14,5 %
Netto driftsutgifter per innbygger (201) førskole (B) **)	7 729	8 463	8 869	9 045	9 297	9 362	8 903	8 805	8 917
Netto driftsutgifter per innbygger (211) styrket tilbud til førskolebarn (B) **)	728	871	680	979	916	954	1 054	1 004	929
Produktivitet									
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager (B)	5,8	5,8	5,6	6,0	5,5	5,7	5,8	5,9	5,8
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i private barnehager (B)	5,9	5,8	5,8	5,8	5,7	5,8	5,7	6,0	5,8
Barn i barnehage (antall)	2 187	2 138	2 812	3 046	1 706	2 626	2 009	2 719	26 790
Brutto driftsutgifter til styrket tilbud til førskolebarn (f 211) per barn som får ekstra ressurser, alle barnehager (kr)	74 658	85 086	79 909	80 615	97 713	95 820	94 988	67 451	86 064
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage (B)	169 947	192 837	195 433	209 033	231 015	213 395	237 629	232 979	205 839
Korrigerte oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager (B)	12 466	12 544	12 003	12 865	11 973	12 304	12 588	12 656	12 529
Dekningsgrad									
1-2 år andel barn i barnehage i forhold til innbyggere (prosent)	85,6 %	87,9 %	92,4 %	87,4 %	91,8 %	86,4 %	87,3 %	79,0 %	87,2 %
3-5 år andel barn i barnehage i forhold til innbyggere (prosent)	95,8 %	95,8 %	98,3 %	97,7 %	101,0 %	95,5 %	98,5 %	96,5 %	97,0 %
Andel barn 0 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 0 år (B)	13,1 %	11,5 %	2,4 %	6,3 %	5,0 %	4,3 %	3,1 %	7,6 %	4,8 %
Andel barn 1-5 år med barnehageplass (B)	92,1 %	92,8 %	96,1 %	93,9 %	97,5 %	92,0 %	94,1 %	89,5 %	93,2 %
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage (B)	56,3 %	56,4 %	64,8 %	36,9 %	34,7 %	43,0 %	27,8 %	28,4 %	45,2 %
Andel barn som får ekstra ressurser til styrket tilbud til førskolebarn, i forhold til alle barn i barnehage. Alle barnehager (prosent)	21,8 %	22,2 %	19,9 %	26,9 %	20,2 %	26,0 %	24,2 %	33,1 %	24,6 %
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass (B)	18,1 %	18,7 %	16,9 %	21,9 %	17,2 %	22,0 %	20,4 %	30,2 %	20,6 %
Kvalitet									
Andel barnehagelærere i prosent av grunnbemanningen (prosent)	44,0 %	44,5 %	45,6 %	44,2 %	46,9 %	46,4 %	45,0 %	44,7 %	43,4 %
Leke- og oppholdsareal per barn i barnehage (m2) (B)	6,0	6,1	5,5	5,5	6,2	5,3	6,3	5,3	5,6
Økonomi									
Korrigerte brutto driftsutgifter (221) førskolelokaler og skyss	22 551	29 576	43 738	30 318	13 748	19 175	10 967	20 006	319 843

Grunnlagsdata (Nivå 3)

Kommunale overføringer av driftsmidler til private barnehager (1000 kr)	166 72	177 14	179 940	400 851	214 303	283 69	292 016	353 410	2 878 520
	7	2				2			
Kommune Barnehager (antall)	18	19	27	23	10	20	10	10	210
Privat Barnehager (antall)	18	18	18	36	17	22	39	29	265

Larvik kommune har totalt 19 kommunale barnehager, og ingen kommunale åpne barnehager. Videre er det 18 private ordinære barnehager, 1 åpen og 2 familiebarnehager. Totalt har 2 138 barn barnehageplass, en nedgang på 49 fra 2022. Av totalt antall barn går 56,4 % i kommunale barnehager; en liten økning fra 2022 (56,3 %).

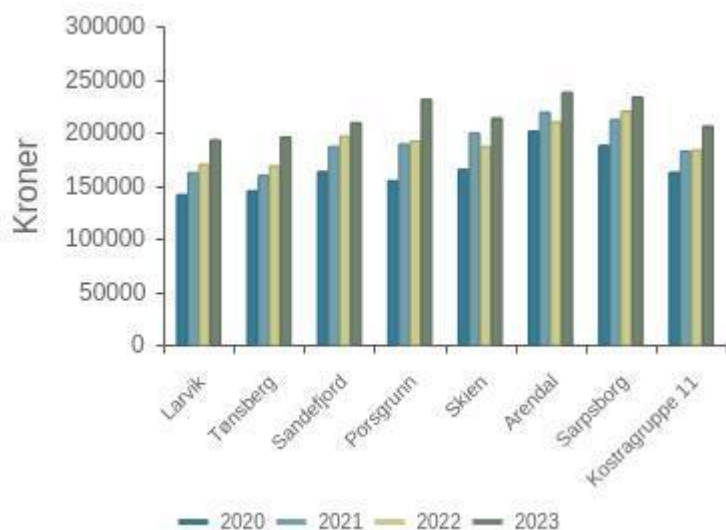
I forhold til barna som går i barnehagene i Larvik, ser vi at i aldersgruppen 1-5 år, går 92,8 % i barnehage. Dette er på nivå med sammenligningskommunene, og gjennomsnittet i Kostragruppe 11 hvor snittet er 93,7 %. Larvik har likevel flere 0-åringer i barnehage (11,5%) enn sammenligningskommunene, noe som øker utgiftene til barnehagene relativt sett da barn under 3 år krever flere ansatte iht bemanningsnormen i barnehage. Det høye nivået av 0-åringer indikerer også at kommunen har god dekning når det kommer til barnehageplasser. Se mer informasjon om indikatorene i tabellen nedenfor.

Leke- og oppholdsareal per barn i barnehage (m2) sier noe om hvor mye plass barn har til å leke og utfolde seg i barnehagene. I Larvik kommune har hvert barn 6,1 m2, noe som er høyere enn Kostragruppe 11 og de andre kommunene i sammenligningsgruppen, foruten Porsgrunn og Arendal. Larvik kommune ligger noe over i gjennomsnittlig kvadratmeter per barn, dette kan skyldes at arealutnyttelsen ikke er helt optimal på grunn av enkelte av byggenes utforming. Se mer informasjon om indikatoren i tabellen nedenfor.

Larvik kommune er blant de mest kostnadseffektive kommunene relatert til drift av barnehager i Kostragruppe 11. Kostraindikatorene synliggjør utgifter per barn og per innbygger, som forteller om Larviks relative prioriteringer på tjenesteområdet.

Samtidig har de siste års økonomiske omstilling i Larvik naturlig nok påvirket barnehages kostraindikatorer. Innenfor barnehageområdet har det de siste årene vært flere strukturelle endringer, som påvirker kostraindikatorene. De viktigste strukturendringene består av sammenslåing av 3 barnehager til 1; Byskogen barnehage, fra 30.07.18 ([KST-105/15](#)), oppkjøp av de 4 private iFokus barnehagene per 01.07.19 ([KST-057/19](#)), nedleggelse av Varden barnehage per 01.08.20 ([KST-002/20](#)), samt opprettelse av Hvarnes barnehage som eget rettssubjekt (ihht ny lovgivning i barnehageloven)

Produktivitet - Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	141 450	162 147	169 947	192 837
Tønsberg	145 035	159 532	168 342	195 433
Sandefjord	162 865	186 639	196 303	209 033
Porsgrunn	154 469	188 953	191 771	231 015
Skien	165 106	199 432	186 807	213 395
Arendal	200 967	218 885	209 697	237 629
Sarpsborg	187 589	211 802	219 824	232 979
Kostragruppe 11	162 408	182 237	183 225	205 839

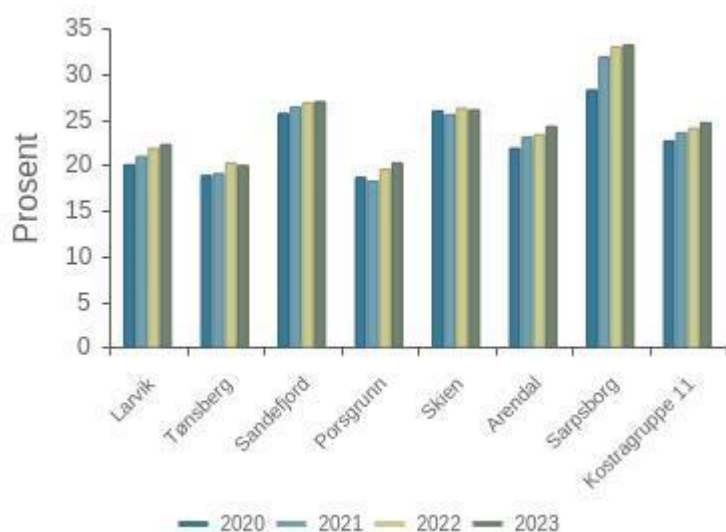
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage viser en kostnad på 192 837 kr per barn; en økning på 22 890 kr sammenliknet med 2022. Den store økningen skyldes i all hovedsak økte pensjonspremier for kommunen i 2023. Korrigerte brutto driftsutgifter per barn i kommunale barnehager (201) i Larvik kommune er lavere enn samtlige sammenligningskommuner, og Kostragruppe 11. Larvik bruker 13 002 kr mindre per barn i kommunal barnehage enn Kostragruppe 11 i 2023. Beløpene inneholder imidlertid flere variabler som kan forklare dette, både andel kommunale barnehager, størrelsen på disse, samt det som kalles utgiftsbehov i kommunene.

I 2017 var Larvik, foruten Arendal, kommunen med høyest utgifter per barn i kommunal barnehage. I årene etterpå har Larvik kommune gjort en bevisst endring av den kommunale barnehagestrukturen; ved sammenslåing av 6 barnehager ved bygging av Fagerli og Byskogen barnehage, kjøp av iFokus barnehagene og nedleggelse av Varden barnehage. Dette har redusert utgiftene i kommunale barnehager. Fra 01.08.23 ble Hvarnes barnehage et eget rettssubjekt, tidligere har barnehagen vært en avdeling under Tun barnehage. Konsekvensen av dette er krav til 40% styrerstilling og økt bemanning for å kunne opprettholde kommunens åpningstider. Dette er med på å øke utgiftene i de kommunale barnehagene, og helårseffekt kommer først i 2024.

Det har vært en nedgang i barnetallet i kommunale barnehager (-27) som gjør at kostnadene fordeles på færre barn. Nivået til Larvik kommune er likevel markant lavere enn Kostragruppe 11 og sammenlikningskommunene.

Til orientering om indikatoren: Kostnader knyttet til kommunale barnehager inkluderer også utgifter til barn med ekstra oppfølging, samt utgifter til åpne kommunale barnehager. Til tross for at kostnadene til barn med ekstra oppfølging også gjelder private barnehager. Videre er antall barn i åpne kommunale barnehager ikke er hensyntatt. Larvik kommune har i 2023 ingen åpne barnehager, men andre kommuner kan fremdeles ha dette.

Dekningsgrad - Andel barn som får ekstra ressurser til styrket tilbud til førskolebarn, i forhold til alle barn i barnehage. Alle barnehager (prosent)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	20,0 %	20,9 %	21,8 %	22,2 %
Tønsberg	18,8 %	19,0 %	20,2 %	19,9 %
Sandefjord	25,6 %	26,3 %	26,8 %	26,9 %
Porsgrunn	18,6 %	18,2 %	19,5 %	20,2 %
Skien	25,9 %	25,5 %	26,2 %	26,0 %
Arendal	21,8 %	23,0 %	23,3 %	24,2 %
Sarpsborg	28,2 %	31,8 %	32,9 %	33,1 %
Kostragruppe 11	22,6 %	23,5 %	24,0 %	24,6 %

Indikatoren inkluderer barn som får spesialpedagogisk hjelp etter barnehageloven §31 samt minoritetsspråklige barn. Barn med vedtak etter barnehagelovens §37 (barn med nedsatt funksjonsevne) er ikke inkludert i indikatoren.

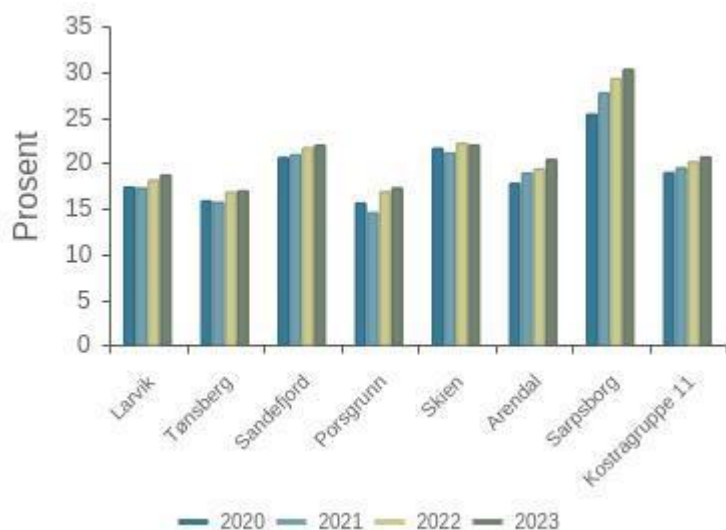
Andel barn som får ekstra ressurser til styrket tilbud til førskolebarn, i forhold til alle barn i barnehage har økt fra 20 % i 2020 til 22,8 % i 2023. Det har vært en markant økning i antall sakkyndige vurderinger fra PPT som medfører flere vedtak, samtidig som det er flere større vedtak (flere timer) enn tidligere. Med unntak av Porsgrunn og Tønsberg kommune, har Larvik kommune en lavere andel barn som får ekstra ressurser knyttet til styrket tilbud enn sammenlignbare kommuner. Videre har kommunen en høy og økende andel minoritetsspråklige barn - se indikator Dekningsgrad - andel minoritetsspråklige barn i forhold til alle barn med barnehageplass (B).

Andelen barn som får ekstra ressurser til styrket tilbud til førskolebarn inkludert §37, i forhold til alle barn i barnehagen har økt fra 20,8 % i 2019 til 23,6 % i 2022.

Den spesialpedagogiske organiseringen er utfordrende for kommunen. Fra høsten 2024 vil kommunen ha en ny organisering av spesialpedagog tilbudet. Målsettingen er å sikre at barn med behov for særskilt tilrettelegging i barnehage skal få nødvendig hjelp og støtte der de er. Hjelpen og støtten skal iverksettes tidlig, den skal være tilpasset den enkelte og foregå innenfor inkluderende fellesskap. Barn med behov for særskilt tilrettelegging i barnehage skal møte ansatte med relevant og formell pedagogisk kompetanse. Hovedutvalg for oppvekst og kvalifisering godkjente 30.08.2023 en ny struktur

som innebærer at det ansettes spesialpedagog/støttepedagog i alle barnehagene i kommunen, både kommunale og private, som kommer i tillegg til grunnbemanningen. Størrelsen på ansettelsen avhenger av antall avdelinger/barn i barnehagen. Den ansatte vil være i barnehagen uavhengig av om barn har vedtak etter barnehageloven §§ 31 og 37. Kommunen estimerer per i dag at 27 spesialpedagoger vil inngå i modellen, i tillegg til en buffer med 11 assistenter. Ordningen med en buffer på 11 assistenter vil bidra til å sikre at barn som allerede har vedtak etter barnehageloven §§ 31 og 37 får den hjelpen som er beskrevet i vedtaket. Samtidig sikres barnehagene støtte dersom de mottar nye barn med store hjelpebehov, og som påfører barnehagen behov for mer ressurser enn antatt. Ekstra ressurser vil være søknadsbasert før hvert barnehageår.

Dekningsgrad - Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	17,3 %	17,2 %	18,1 %	18,7 %
Tønsberg	15,8 %	15,7 %	16,8 %	16,9 %
Sandefjord	20,6 %	20,9 %	21,6 %	21,9 %
Porsgrunn	15,6 %	14,5 %	16,8 %	17,2 %
Skien	21,6 %	21,1 %	22,1 %	22,0 %
Arendal	17,7 %	18,9 %	19,3 %	20,4 %
Sarpsborg	25,3 %	27,7 %	29,2 %	30,2 %
Kostragruppe 11	18,9 %	19,4 %	20,1 %	20,6 %

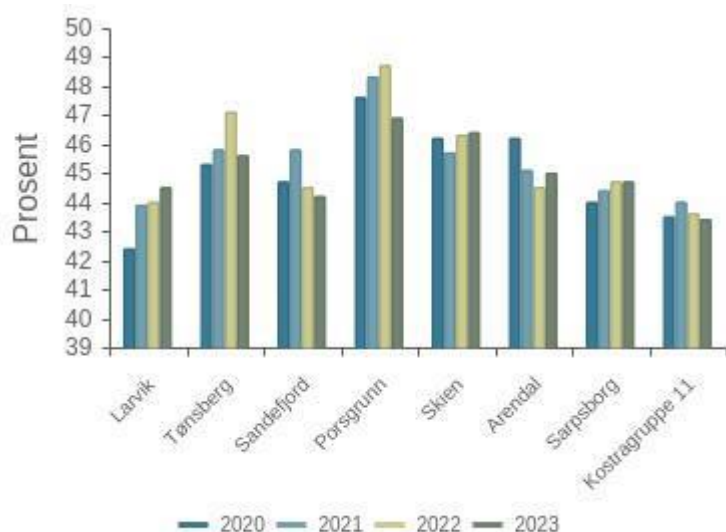
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass har økt fra 18,1 % i 2022 til 18,7 % i 2023. Dette til tross for at det generelle barnetallet i Larvik kommune har gått ned.

Kommuner som har 80 eller flere minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år som ikke går i barnehage er definert til å ha særlige utfordringer i å rekruttere minoritetsspråklige barn til barnehage. Minoritetsspråklige barn er i denne sammenhengen definert til å være barn med annen språklig og kulturell bakgrunn enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.

Larvik kommune mottok tilskudd for å øke andelen minoritetsspråklige barn for perioden 2018 - 2022. I prosjektperioden økte andelen minoritetsspråklige barn i barnehage. Til tross for at prosjektet "økt barnehagedeltakelse" medførte en økning av antall minoritetsspråklige barn i barnehage, er Larvik kommune 1 av 13 kommuner som fortsatt har mange minoritetsspråklige barn som ikke går i barnehage. Kommunen er derfor tildelt tilskudd også i barnehageåret 2024 - 2025.

Kvalitet - Andel barnehagelærere i prosent av grunnbemanningen (prosent)

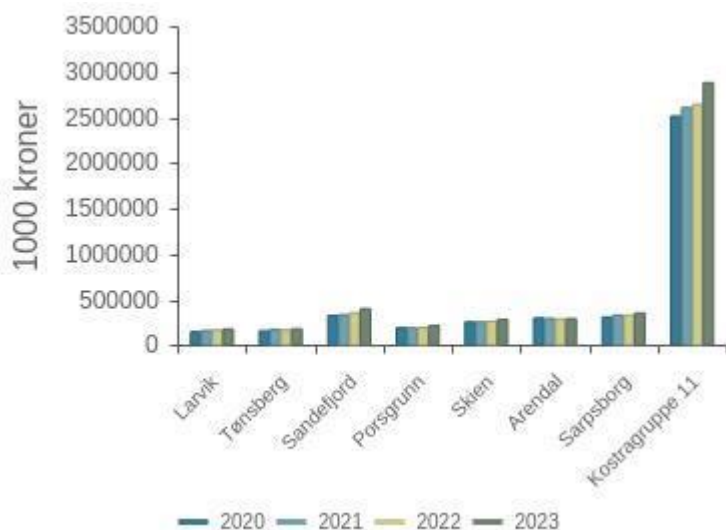

	2020	2021	2022	2023
Larvik	42,4 %	43,9 %	44,0 %	44,5 %
Tønsberg	45,3 %	45,8 %	47,1 %	45,6 %
Sandefjord	44,7 %	45,8 %	44,5 %	44,2 %
Porsgrunn	47,6 %	48,3 %	48,7 %	46,9 %
Skien	46,2 %	45,7 %	46,3 %	46,4 %
Arendal	46,2 %	45,1 %	44,5 %	45,0 %
Sarpsborg	44,0 %	44,4 %	44,7 %	44,7 %
Kostragruppe 11	43,5 %	44,0 %	43,6 %	43,4 %

Strategien "Kompetanse for fremtidens barnehage" har som mål å sikre alle barn et barnehagetilbud av høy kvalitet. Det er foreslått at minst 50 % av de ansatte skal være barnehagelærere, og minst 25 % barne- og ungdomsarbeidere (fagarbeidere). Andelen barnehagelærere i Larvik kommune er i 2023 på 44,5 % og lavere enn sammenlikningskommunene med unntak av Sandefjord. Denne kompetansehevingen vil medføre økte lønnskostnader da Larvik kommune per i dag ligger under det foreslåtte målet på 50 %.

Dette kan også være en av grunnene til at Larvik kommune ligger lavest på kostnader til barnehagedrift (funksjon 201) i KOSTRA-gruppen.

Grunnlagsdata (Nivå 3) - Kommunale overføringer av driftsmidler til private barnehager (1000 kr)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	147 582	161 030	166 727	177 142
Tønsberg	158 650	173 057	168 893	179 940
Sandefjord	324 856	334 892	355 867	400 851
Porsgrunn	191 264	188 732	192 700	214 303
Skien	254 770	254 771	263 093	283 692
Arendal	297 072	295 098	286 701	292 016
Sarpsborg	308 935	330 381	329 712	353 410
Kostragruppe 11	2 511 703	2 604 058	2 641 009	2 878 520

Indikatoren viser totalt beløp i tilskudd til private barnehager. Kostragruppe 11 er på denne indikatoren ikke representativt for gjennomsnittet i gruppen, fordi den ikke viser et relativt beløp som gjennomsnittet, men synliggjør summert beløp for kommunene. Indikatoren vil variere i forhold til sammenligningskommunenes andel av private barnehager, og totalt antall barn i barnehage. Sammenligningen gjøres derfor mot Larvik kommune over tid.

Kommunale drifts- og kapitaltilskudd til private barnehager er redusert fra 2019 (5,695 mill. kr). De største endringene, henger sammen med kommunens kjøp av iFokus barnehagene (KST-057-19), som ikke lenger får drifts- og kapitaltilskudd fra 2020 (opprinnelig 43,3 mill. kr i 2019). Utover det er de kommunale driftstilskuddssatsene beregnet i henhold til regelverk for tilskuddssatser, og har hatt følgende økninger de siste årene:

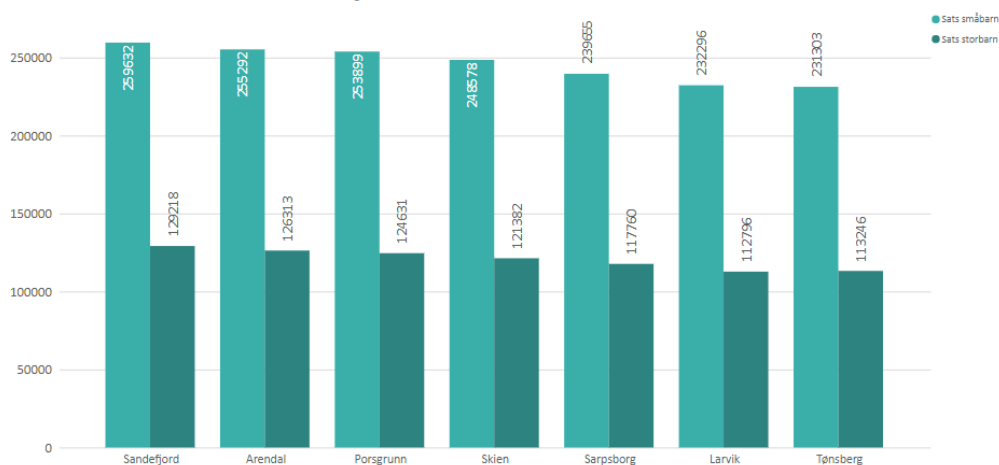
Maksimalt tilskudd ordinære barnehager per heltidsbarn		2018	2019	2020	2021	2022	2023
Driftstilskudd - enkeltstående barnehage	Barn 0-2 år	198 604	207 782	214 179	216 976	223 215	234 766
	Barn 3-6 år	94 961	99 400	102 266	103 280	107 150	114 167
Driftstilskudd - barnehage i kjede	Barn 0-2 år					218 647	232 296
	Barn 3-6 år					104 512	112 796
Kapitaltilskudd - nasjonal sats	Byggeår<2014	9 200	9 500	9 300	9 300	9 400	11 837
Maksimalt tilskudd familie barnehager per heltidsbarn - nasjonale satser							
Driftstilskudd	Barn 0-2 år	158 200	163 900	172 000	177 500	184 300	193 400
	Barn 3-6 år	120 200	124 500	130 700	134 900	140 400	148 100
Kapitaltilskudd	Alle barn	12 900	13 300	13 600	6 800	14 500	14 600
Maksimalt tilskudd åpen barnehage godkjente plass							
Tilskudd per godkjente plass - åpningstid 0-15 timer		17 215	22 718	27 186	30 337	25 200	24 600
Tilskudd per godkjente plass - åpningstid 16+ timer		24 293	31 805	39 095	41 392	32 400	35 500

Øvrige strukturendringene på barnehageområdet, ved endringer i kostnader i kommunale barnehager påvirker tilskuddssatsene først to år etter endringene kommer i regnskapet til de kommunale barnehagene. Det betyr at strukturendringene knyttet til Fagerli barnehage har helårseffekt fra 2019, Byskogen barnehage (KST-105/15) har helårseffekt fra 2021, og iFokus barnehagene har noe effekt på tilskuddssatsene fra 2021, men har helårseffekt fra 2022. Strukturendringene knyttet til Varden barnehage (KST-002/20) vil påvirke tilskuddssatsene delvis fra 2022, og fullt fra 2023. Opprettelsen av Hvarnes barnehage (01.08.23) vil medføre økte overføringer til private barnehager med delvis effekt på tilskuddssatsen i 2025 og full effekt fra 2026.

Mellom kommunene Larvik sammenligner seg med, er det variasjoner i tilskuddssatsene. Tilskuddssatsene er basert på kommunens egne ordinære barnehager, og deres driftsutgifter per barn (jf. Barnehageloven §19), og vil derfor ha en naturlig sammenheng med utgiftsnivået i de ulike kommunene.

I årene 2022 og 2023 var tilskuddssatsene differensiert mellom konsern og enkeltstående barnehager. I grafen vises nivå for konsern da alle fra 2024 får beregnet pensjonstilskudd med 10 prosent sjablong. I kommuner uten konsern er tilskuddssatsene til enkeltstående for disse to årene blitt forholdsmessig omregnet til konsernsatser for å være mest mulig sammenlignbare med andre kommuner

Tilskuddssats på kommunenivå 2023

Kilde: <https://www.barnehagemonitor.no/tilskudd/>

Barnevern

Barnevern omfatter barnevernstiltak når barnet er og ikke er plassert av barnevernet, samt tiltak til enslige mindreårige flyktninger.

Barn som har hatt barnevernstiltak frem til de fyller 18 år, får tilbud om ettervern frem til de fyller 25 år. Denne aldersgrensen ble 01.01.21 endret fra 23 år til 25 år.

Oppvekstreformen (også kalt barnevernsreformen) trådte i kraft 01.01.22. Det betyr at kommunene får økt faglig og økonomisk ansvar for barnevern. Det overordnede målet med reformen er et bedre barnevern, der tjenestetilbudet skal kunne tilpasses lokale behov. Intensjonen med reformen er å gi kommunen incentiver til å jobbe mer med forebyggende arbeid og på tvers av tjenester i hele oppvekstsektoren. En av konsekvensene av reformen er at kommunene får økt egenandel for statlige barnevernstiltak og fullt økonomisk ansvar for fosterhjem. Det er også økt kompetansekrav til de ansatte i barnevernet. Kommunen er kompensert i rammetilskuddet fra staten for denne reformen.

Netto driftsutgifter per innbygger til barnevern (B)** er lavere enn sammenligningskommunene (med unntak av Sandefjord og Arendal) og Kostragruppe 11. Tidligere har Larvik ligget høyere enn de fleste sammenligningskommunene og Kostragruppe 11. Sammenligningskommunene har hatt en større økning i saksbehandlings-kostnadene (funksjon 244) per barn fra 2022 til 2023 enn Larvik. Videre bruker de øvrige kommunene mer per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251). Larvik ligger også relativt lavt på kostnader per barn som er plassert av barnevernet. Larvik kommune har høyere andel av utgiftene knyttet til barn som faktisk er plassert av barnevernet (KOSTRAfunksjon 252) enn gjennomsnittet for Kostragruppe 11. Utgifter til slike plasseringer er mer kostnadskrevende enn ikke-plasseringer. Larvik har derfor lavere andel av sine barnevernsutgifter knyttet til barn som ikke er plassert av barnevernet (KOSTRAfunksjon 251), og lavere utgifter til saksbehandling (KOSTRAfunksjon 244) enn Kostragruppe 11. Samtidig har kommunen høyere andel fagansatte (med unntak av Porsgrunn, Skien og Sarpsborg).

Barneverntjenesten samarbeider med Helse og mestring for å finne de beste tjenestene for barn med funksjonshemning. Dette kan medføre noe økte kostnader for barnevern, men til gjengjeld reduserte kostnader for Helse og mestring. Dette medfører også at kommunen kommer raskere i gang med tiltakene for denne gruppen.

Utgifter til barnevern bør sees i sammenheng med KOSTRAfunksjon 232: Forebygging, skole- og helsestasjonstjeneste omfatter driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som bl.a. øremerkede tilskudd fra staten og andre direkte inntekter, er trukket fra. Dette er en interessant bakgrunnsvariabel fordi den indikerer kommunenes prioritering av frie inntekter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste.

Videre bør det også sees i sammenheng med KOSTRA funksjon 233 (forebyggende arbeid), som er et kapittel under Kommunehelse. På denne funksjonen føres blant annet psykologitjenester for barn og unge. Barneverntjenesten inngår i en større sosial sammenheng, der flere kommunale instanser jobber for å bedre situasjonen for utsatte barn og unge.

Det er derfor gunstig å se på kommunens økonomiforbruk til flere instanser som arbeider for å bedre oppvekstsituasjonen til utsatte barn og unge. Dersom vi ser på denne indikatoren ser vi at Larvik kommune ligger lavest av våre sammenlikningskommuner. De neste årene bør Larvik kommune sine mål være at utgifter til forebyggende arbeid vil øke og at utgiftene til barnevern reduseres tilsvarende eller mer (ref. barnevernsreformen).

Utgifter til forebygging, helsestasjon og skolehelsetjeneste pr. innbygger 0-17 år (2023)									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sarpsborg	2 189	2 254	2 420	2 485	2 977	3 058	3 287	3 955	4 051
Tønsberg	3 002	3 173	3 397	3 870	3 728	3 935	4 673	4 781	5 443
Sandefjord	2 548	2 798	2 722	2 750	2 901	3 588	4 124	4 242	5 005
Larvik	2 323	2 253	2 884	3 141	2 791	2 280	2 847	3 207	4 009
Porsgrunn	2 200	2 344	2 644	2 781	3 292	3 479	3 950	4 278	4 725
Skien	1 807	2 360	2 214	3 185	2 668	2 782	3 443	3 621	4 593
Arendal	2 251	2 501	2 561	2 431	2 716	2 707	3 214	3 955	4 403

Kilde:bufdir.no

Det har vært en liten økning i antall undersøkelser og andel undersøkelser i forhold til antall innbyggere. Antall undersøkelser har økt fra 399 til 446. Dette har medført en økning i antall tiltak fra 407 til 431.

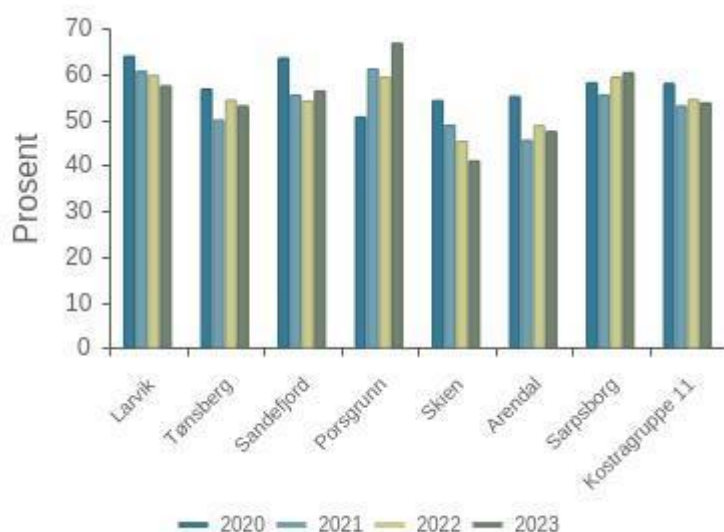
Tjenesteområdet har et fokus på samarbeid med nettverk og familieråd som metode for å sikre medvirkning, innflytelse og utnyttelse av deres ressurser. Dette arbeidet kan føre til at færre barn mottar hjelpetiltak fra barneverntjenesten. Antallet som mottar hjelpetiltak er 347 barn, dette er en økning på 32 barn.

Ståstedsanalyse - KOSTRA og nøkkeltall 2023 - Foreløpige tall - Larvik

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsber g	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11
Prioritet									
Andel netto driftsutgifter til barn som er plassert av barnevernet (f.252)	59,6 %	57,3 %	52,9 %	56,2 %	66,6 %	40,9 %	47,3 %	60,2 %	53,6 %
Andel netto driftsutgifter til barn som ikke er plassert av barnevernet (f.251)	7,4 %	9,4 %	14,2 %	8,2 %	9,9 %	21,7 %	5,7 %	12,9 %	11,5 %
Andel netto driftsutgifter til saksbehandling (funksjon 244)	33,0 %	33,3 %	32,8 %	35,5 %	23,6 %	37,3 %	47,0 %	26,9 %	34,8 %
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn med tiltak	313 597	319 594	374 124	383 812	493 262	335 780	357 742	356 884	375 869
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnevern (B) **)	2 415	2 522	2 578	2 046	3 690	2 582	2 052	4 246	2 723
Produktivitet									
Andel undersøkelser med behandlingstid innen 3 måneder	97,0 %	97,0 %	99,0 %	100,0 %	97,0 %	93,0 %	99,0 %	86,0 %	88,0 %
Dekningsgrad									
0-17 år Andel barn med barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet i løpet av året	1,3 %	1,4 %	1,0 %	0,9 %	1,6 %	1,4 %	0,8 %	1,6 %	1,0 %
0-17 år Andel barn med barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet i løpet av året	1,9 %	2,2 %	2,2 %	1,7 %	1,8 %	2,5 %	2,0 %	4,4 %	2,3 %
0-17 år Tiltak i alt andel barn med barnevernstiltak i løpet av året (prosent)	3,3 %	3,6 %	3,2 %	2,6 %	3,4 %	3,9 %	2,9 %	5,9 %	3,3 %
0-24 år 251 - Barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet Delen barn med barnevernstiltak i løpet av året (prosent)	1,9 %	2,1 %	1,6 %	1,3 %	1,8 %	2,2 %	1,7 %	3,6 %	1,9 %
0-24 år 252 - Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet Delen barn med barnevernstiltak i løpet av året (prosent)	1,3 %	1,3 %	1,1 %	0,8 %	1,6 %	1,3 %	0,9 %	1,5 %	1,0 %
Andel barn med barnevernstiltak i løpet av året ift. innbyggere 0-24 år	3,2 %	3,4 %	2,7 %	2,1 %	3,4 %	3,5 %	2,6 %	5,1 %	2,9 %
Barn med melding ift. antall innbyggere 0-17 år	4,4 %	4,6 %	4,6 %	4,5 %	4,7 %	4,5 %	3,9 %	5,7 %	4,3 %
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år	4,0 %	4,3 %	4,5 %	3,6 %	3,5 %	3,9 %	4,1 %	5,6 %	4,0 %
Kvalitet									
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år	6,4	5,9	5,5	4,9	8,5	6,2	4,7	6,8	5,5
Økonomi									
Brutto driftsutgifter (funksjon 244) per barn med undersøking eller tiltak (kr)	65 257	66 688	81 547	74 754	76 795	82 103	93 269	64 786	80 886
Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252) (kr)	474 056	480 367	501 207	563 493	695 609	378 834	524 209	730 635	585 945
Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251) (kr)	38 447	48 672	88 632	51 667	98 063	115 446	30 809	65 604	67 171
Grunnlagsdata (Nivå 3)									
Undersøkelser i alt (0-24 år)	399	446	577	525	259	472	419	747	5 005
Andre nøkkeltall									
Ressursbruk Barnevern	94,68	94,32	96,41	76,52	137,98	96,56	76,75	158,78	101,84

Prioritet - Andel netto driftsutgifter til barn som er plassert av barnevernet (f.252)

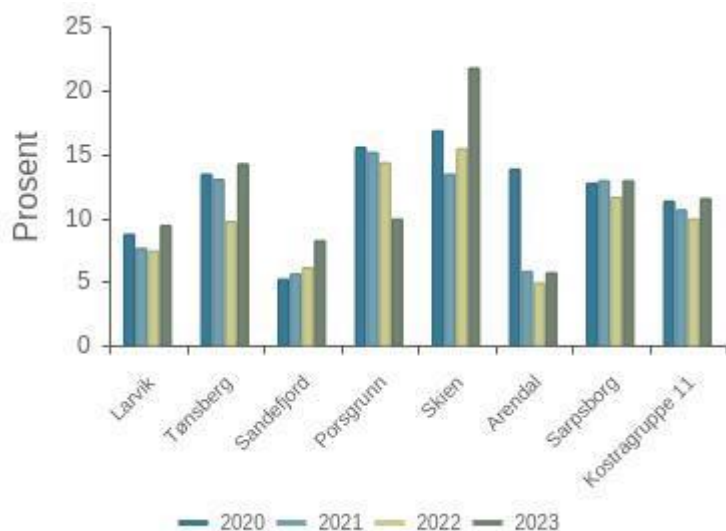

	2020	2021	2022	2023
Larvik	63,8 %	60,5 %	59,6 %	57,3 %
Tønsberg	56,6 %	49,8 %	54,2 %	52,9 %
Sandefjord	63,4 %	55,3 %	54,0 %	56,2 %
Porsgrunn	50,5 %	61,0 %	59,2 %	66,6 %
Skien	54,1 %	48,7 %	45,2 %	40,9 %
Arendal	55,0 %	45,4 %	48,6 %	47,3 %
Sarpsborg	58,0 %	55,3 %	59,2 %	60,2 %
Kostragruppe 11	57,8 %	52,9 %	54,3 %	53,6 %

Andel netto driftsutgifter til barn som er plassert av barnevernet utgjør 57,3% (ned fra 59,6% i 2022) av totale netto driftsutgifter for barnevern. I 2019 var andelen 64,2%, det vil si en nedgang på totalt 6,9% de siste årene. Deler av denne nedgangen skyldes at miljøterapeuter til og med 2020 var ført på funksjon 252 (enslige mindreårige), men på grunn av nedleggelse av de døgnbemannede boligene har 50% av stillingene blitt overført til 244. Se også kostraindikator *Prioritet - Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn med tiltak* for mer informasjon.

Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet er 480 367 kr og ligger på omtrent samme nivå som 2022. Alle sammenligningskommunene har fra 2022 til 2023 hatt en større økning i driftsutgiftene per barn som er plassert av barnevernet enn Larvik. Antall barn som er plassert av barnevernet har hatt en økning i 2023. Økningen skyldes at det har vært en økning i antall institusjonsplasseringer. Antall plasseringer som kommunen har er høyere enn enkelte av de sammenlignbare kommunene (Sandefjord, Porsgrunn og Arendal).

Prioritet - Andel netto driftsutgifter til barn som ikke er plassert av barnevernet (f.251)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	8,7 %	7,6 %	7,4 %	9,4 %
Tønsberg	13,4 %	13,0 %	9,7 %	14,2 %
Sandefjord	5,2 %	5,6 %	6,1 %	8,2 %
Porsgrunn	15,5 %	15,1 %	14,3 %	9,9 %
Skien	16,8 %	13,4 %	15,4 %	21,7 %
Arendal	13,8 %	5,8 %	4,9 %	5,7 %
Sarpsborg	12,7 %	12,9 %	11,6 %	12,9 %
Kostragruppe 11	11,3 %	10,6 %	9,9 %	11,5 %

Andel netto driftsutgifter til barn som ikke er plassert av barnevernet utgjør 9,4 % av totale netto driftsutgifter for barneverntjenesten. Dette er en positiv dreining fra 2022 da andelen var 7,4%. Økningen skyldes satsingen på MST-CAN. På grunn av vakante stillinger er ikke økningen på mer enn 2%.

Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251) (kr) har en økning på 10 225 kr fra 2022 til 2023, men er likevel langt under sammenligningskommunene.

Larvik kommune har en lavere andel barn med tiltak i hjemmet enn de fleste sammenligningskommunene (med unntak av Sandefjord og Arendal). Dette henger sammen med at kommunen bruker egne tiltak, det er også færre barn som får tiltak i hjemmet. Andel barn med tiltak i hjemmet av alle barn i barnevernet har økt fra 59,1% til 61,1% i 2023, men ligger likevel lavere enn fylket (65,3%).

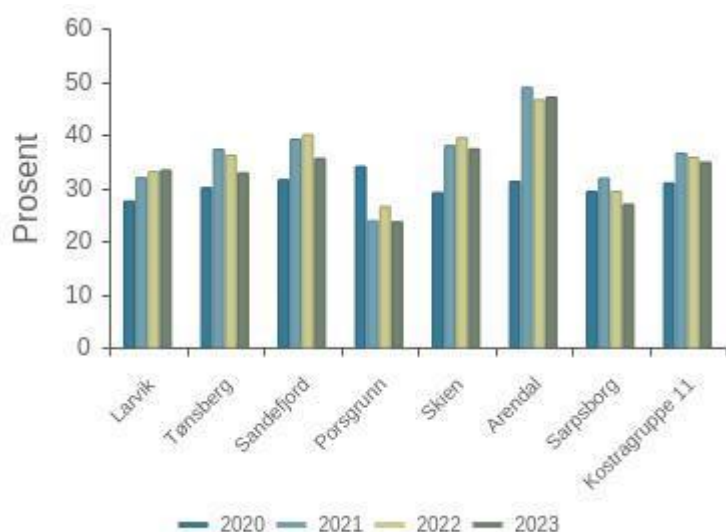

Ståstedsanalyse - KOSTRA og nøkkeltall 2023 - Foreløpige tall - Larvik

Barn med hjelpetiltak i hjemmet av alle barn med tiltak 0-17 år (andel)										
Sted	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Larvik	61,7	57,4	59,2	62,5	62,6	60,5	56,3	59,1	61,1	
Sarpsborg	71,7	68,8	69,7	70,6	75,6	74,7	74,3	74,9	73,8	
Tønsberg	65,5	73,9	72,9	71,6	71,5	70,1	66,1	62,7	67,5	
Sandefjord	74,2	73,2	71,3	74,6	72,2	73,1	72,4	68,8	65,7	
Porsgrunn	69,7	64,7	60,1	55,7	56,5	57,6	60,0	60,0	52,1	
Skien	65,2	66,7	68,8	67,7	67,5	65,4	66,3	68,3	65,1	
Arendal	71,4	71,9	67,4	63,9	69,3	73,8	76,9	71,7	70,8	
Vestfold og Telemark	67,8	68,0	67,7	68,2	68,4	68,0	67,9	67,7	65,3	

Kilde: https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/monitor/barnevern/dekningsgrad_og_kapasitet?primary=3805&ions=3804&ions=4203&ions=3003&ions=3807&ions=3803&ions=3806&ions=3

Prioritet - Andel netto driftsutgifter til saksbehandling (funksjon 244)

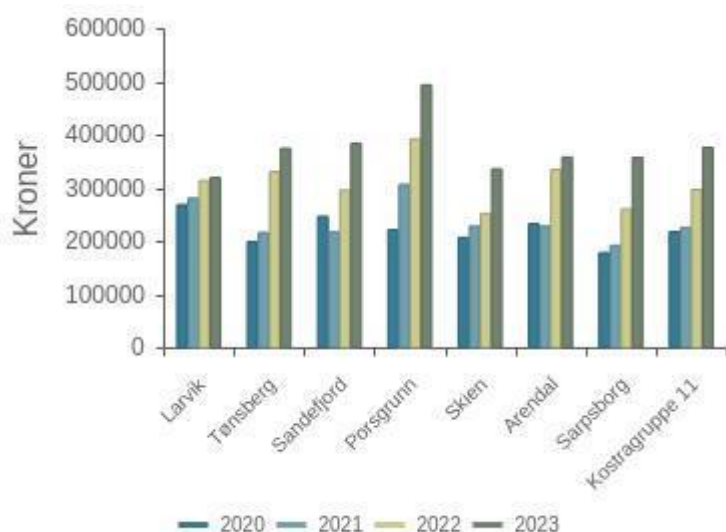

	2020	2021	2022	2023
Larvik	27,5 %	31,9 %	33,0 %	33,3 %
Tønsberg	30,0 %	37,2 %	36,1 %	32,8 %
Sandefjord	31,5 %	39,1 %	40,0 %	35,5 %
Porsgrunn	34,0 %	23,8 %	26,5 %	23,6 %
Skien	29,1 %	37,9 %	39,4 %	37,3 %
Arendal	31,2 %	48,8 %	46,5 %	47,0 %
Sarpsborg	29,3 %	31,8 %	29,3 %	26,9 %
Kostragruppe 11	30,9 %	36,5 %	35,7 %	34,8 %

Andel netto driftsutgifter til saksbehandling utgjør 33,3 % av totale netto driftsutgifter for barnevern. Dette er på samme nivå som fjoråret. I 2019 var andelen på 27,5 % og det har vært en endring på 5,8%. Økningen skyldes at miljøterapeutene (enslige mindreårige flyktninger) i 2020 var ført på funksjon 252, men på grunn av nedleggelse av de døgnbemannede boligene har 50% av stillingene blitt overført til 244. Videre fikk tjenesteområdet i 2022 fått overført en stilling fra avdeling fagstøtte, denne stillingen føres nå på funksjon 244.

Larvik kommune ligger på omtrent samme nivå som Kostragruppe 11.

Prioritet - Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn med tiltak

	2020	2021	2022	2023
Larvik	268 468	280 551	313 597	319 594
Tønsberg	199 109	216 171	330 440	374 124
Sandefjord	246 443	217 068	295 727	383 812
Porsgrunn	221 613	306 298	391 773	493 262
Skien	207 040	227 785	252 204	335 780
Arendal	232 977	228 010	334 295	357 742
Sarpsborg	178 227	192 106	260 673	356 884
Kostragruppe 11	217 855	225 822	296 943	375 869

Netto driftsutgifter per barn med tiltak viser en kostnad på 319 594 kr. Dette er en svak økning på 5 997 kr. Økningen skyldes høyere pensjonskostnader i 2023. Dersom pensjonskostnadene hadde ligget på samme nivå som 2022 ville netto driftsutgifter per barn med tiltak vært 313 441 kr - hvilket er samme nivå som 2022.

Tidligere har Larvik kommune ligget høyere enn gjennomsnittet for Kostragruppe 11 for kommunen har selv driftet institusjonen Gyda, mens majoriteten av de andre kommunene kjøpte tjenesten fra staten. Etter oppvekstreformen trådte i kraft må kommunene betale høyere egenandel for institusjonsplasser. Barneverntjenesten i Larvik kjøper færre plasser sammenlignet med øvrige kommuner siden kommunen drifter Gyda. Pris for en institusjonsplass på Gyda er lavere enn egenandelen fra staten.

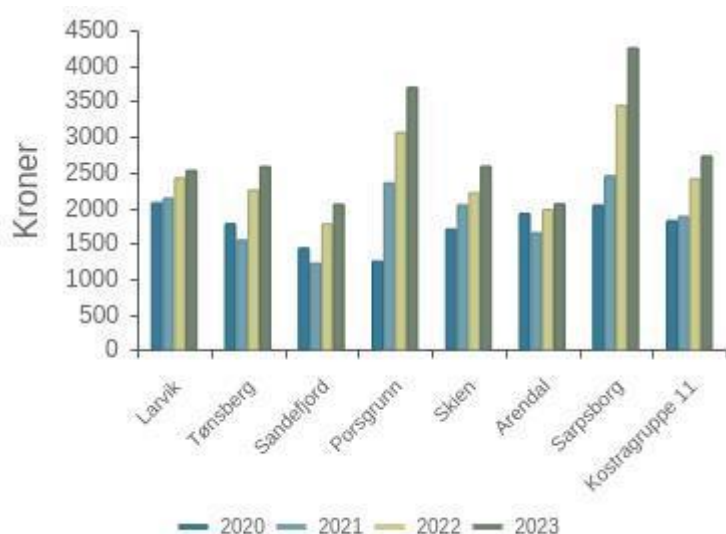
Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252) ligger på omtrent samme nivå som 2022, det har vært en liten økning fra 474 056 kr per barn til 480 367 kr. Majoriteten av denne endringen skyldes økning i pensjonskostnader. Det var en større økning i kostnad per barn fra 2021 til 2022. Denne økningen skyldes i all hovedsak oppvekstreformen (barnevernsreformen). Antall plasserte barn er redusert de siste årene. I hovedsak skyldes nedgangen at vi har hatt store kull med barn som har fylt 18 år og gått over til ettervern.

Antall barn med barnevernstiltak (0-24 år) har hatt en økning fra 2022 til 2023. Deler av dette skyldes at det har vært en økning i enslige mindreårige flyktninger i 2023 på 13. Videre har det vært en økning i antall bekymringsmeldinger og undersøkelser som igjen har ført til flere tiltak.

Larvik kommune ligger lavest av alle sammenligningskommunene og Kostragruppe 11

Inkluderes inntekten kommunen får for enslige mindreårige flyktninger fra staten (funksjon 8105), vil netto driftsutgifter per barn med tiltak reduseres til 275 601 kr som er en reduksjon fra 285 750 kr.

Prioritet - Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnevern (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	2 067	2 130	2 415	2 522
Tønsberg	1 771	1 540	2 246	2 578
Sandefjord	1 429	1 217	1 767	2 046
Porsgrunn	1 246	2 346	3 057	3 690
Skien	1 697	2 038	2 209	2 582
Arendal	1 917	1 645	1 972	2 052
Sarpsborg	2 036	2 444	3 435	4 246
Kostragruppe 11	1 814	1 875	2 406	2 723

**) Graf er justert med utgiftsbehov

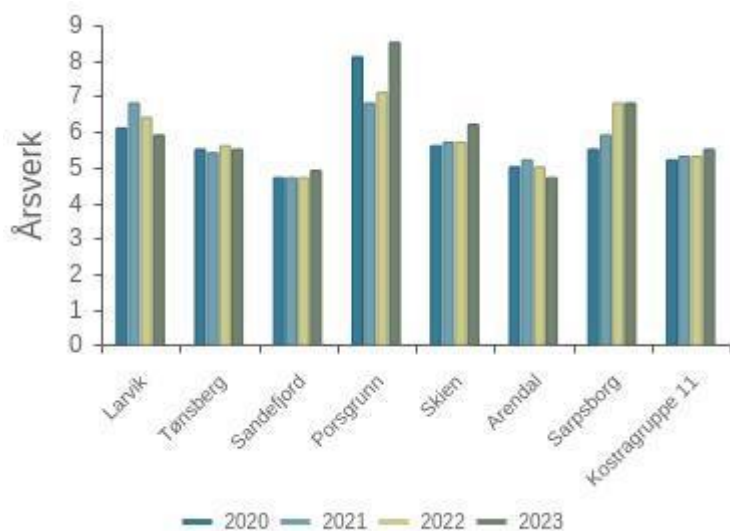
Utgifter på funksjon 244, 251 og 252 er i denne indikatoren summert for kommunene, men redusert med tilskuddet som kommunen får fra IMDI til Enslige Mindreårige Flyktninger (EMF) (som er bokført på funksjon 850).

Netto driftsutgifter per innbygger viser en kostnad på 2 522 kr, hvilket er en økning fra 2022 på 107 kr. Av den totale økningen på 107 kr skyldes 66 kr økning i pensjonskostnader. Resten av økningen skyldes en økning i antall barn med barnevernstiltak.

Kommunen ligger lavere enn gjennomsnittet for Kostragruppe 11, og lavere enn sammenligningskommunene med unntak av Sandefjord og Arendal. Kommunen har redusert andelen av ansatte med fagutdanning i 2023 (se indikator: *Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år*), men har likevel en høyere andel med fagutdanning enn gjennomsnittet for Kostragruppe 11 og de fleste sammenlignbare kommunene. Videre har kommunen en høyere andel barn som får barnevernstiltak sett opp mot innbyggertall (se indikator: *Andel barn med barnevernstiltak i løpet av året i forhold til innbyggere 0-24 år*), med unntak av Porsgrunn, Skien og Sarpsborg.

Larvik kommune har også en høyere andel barn som er plassert av barnevernet i aldersgruppen 0-24 år (se indikator: *0-24 år 252 - Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet Delen barn med barnevernstiltak i løpet av året (prosent)* 1,3%). Dette er på samme nivå som 2022, men det er en høy andel i forhold til flere sammenligningskommuner og Kostragruppe 11, som gjenspeiler seg i høyere utgifter på kommunens barnevernstjeneste totalt. Dette kan begrunnes med større levekårsutfordringer i Larvik kommune, samt at flere av kommunens enslige mindreårige er plassert.

Kvalitet - Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år

	2020	2021	2022	2023
Larvik	6,1	6,8	6,4	5,9
Tønsberg	5,5	5,4	5,6	5,5
Sandefjord	4,7	4,7	4,7	4,9
Porsgrunn	8,1	6,8	7,1	8,5
Skien	5,6	5,7	5,7	6,2
Arendal	5,0	5,2	5,0	4,7
Sarpsborg	5,5	5,9	6,8	6,8
Kostragruppe 11	5,2	5,3	5,3	5,5

Andelen stillinger med fagutdanning i barneverntjenesten i kommunen ligger på 5,9 %, en reduksjon fra 6,4 % i 2022. Larvik kommune har en høyere andel enn Kostragruppe 11, og sammenligningskommunene Tønsberg, Sandefjord, og Arendal når det gjelder fagutdannet personell. Andel ansatte med høyere utdanning er en kostnadsdriver, men samtidig en indikasjon på ønsket høyere kompetanse blant ansatte.

Pleie og omsorg

Utgiftsbehov og kriteriedata

Larvik kommune er den kommunen i utvalget med lavest utgifter til pleie og omsorg pr innbygger. Utgiftsbehovet til Pleie og omsorg i Larvik kommune er 14,5 % høyere enn resten av landet.

Gjennomsnittsalder har økt fra 43,1 år til 43,9 år i perioden og er høyest av alle sammenligningskommunene. Porsgrunn kommune følger nærmest med en gjennomsnittsalder på 42,8 år.

Oppsummering av indikatorer

Larvik kommunes andel målt i netto driftsutgifter, brukt til helse og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter har i perioden 2020 - 2023 hatt en økning på 5,2 %-poeng. Denne økningen har sammenheng med økte rammer gitt i statsbudsjettet og i bevilgninger gitt av kommunestyret.

Netto driftsutgifter pleie og omsorg per innbygger

- *Alle aldersgrupper/brukergrupper*
Fra 2020 til 2023 har Larvik kommune den laveste veksten, mens de resterende sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 har hatt en høyere vekst. I 2023 ligger Larvik kommune lavest, mens Skien kommune hadde de høyeste netto driftsutgiftene til pleie og omsorg.
- *Over 67 år:* Sammenliknet med alle de andre kommunene i utvalget og Kostragruppe 11 ligger Larvik lavest pr. innbygger over 67 år. Larvik kommune har hatt den laveste økningen i perioden 2020 - 2023. I perioden 2020 - 2023 har denne gruppen hatt en økning på 909 personer i Larvik kommune.
- *Over 80 år:* Sammenliknet med alle de andre kommunene i utvalget og Kostragruppe 11 ligger Larvik lavest pr. innbygger over 80 år. Skien og Tønsberg kommune hadde en større økning enn Larvik kommune i perioden 2020 - 2023, mens de resterende sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 hadde en lavere økning. I perioden 2020-2023 har denne gruppen hatt en økning på 83 personer i Larvik kommune.

Utvikling antall eldre

For aldersintervallet over 67 år har Larvik kommune hatt en økning på 10,3 % i perioden fra 2020 til 2023. Den største økningen, 13,1 %, har vært i gruppen mellom 67 - 79 år. Denne høye økningen vil fortsette i årene fremover i alle aldersgrupper over 67 år.

Institusjoner

Larvik kommune ligger 3,1 % høyere enn Kostragruppe 11 når det gjelder brutto kostnader pr. kommunal plass i institusjon. Av Larvik kommunes netto driftsutgifter til pleie og omsorg blir en høy andel brukt til institusjon, 51 % i 2023. Sammenligningskommunen med lavest dekning har 38,1 % (Sandefjord), mens Kostragruppe 11 har en dekning på 40,0 %.

Tjenester til hjemmeboende

I 2023 hadde Larvik lavere andel til tjenester hjemmeboende (43,4 %) enn alle sammenligningskommunene. Sammenligningskommunen med høyest andel hadde 57,7 % (Sandefjord), mens Kostragruppe 11 hadde en dekning på 54,1 %. Andelen til tjenester i hjemmet har gått ned i perioden 2020-2023 i Larvik, mens det i de resterende sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 har økt.

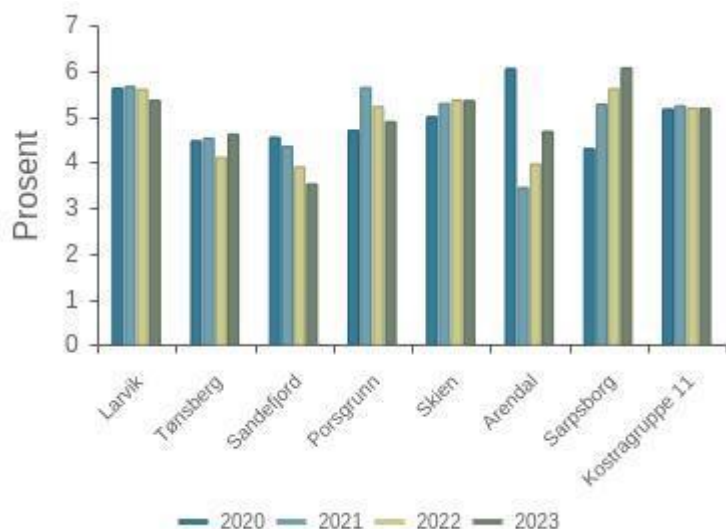
Ståstedsanalyse - KOSTRA og nøkkeltall 2023 - Foreløpige tall - Larvik

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostra- gruppe 11
Prioritet									
Aktivering, støttetjenester (f234) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	5,6 %	5,4 %	4,6 %	3,5 %	4,9 %	5,3 %	4,7 %	6,1 %	5,2 %
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	50,1 %	51,0 %	38,2 %	38,1 %	42,0 %	39,9 %	42,8 %	40,2 %	40,0 %
Netto driftsutgifter per innbygger (253) helse- og omsorgstjenester i institusjon (**)	9 435	10 369	9 686	8 541	10 012	9 845	9 293	9 227	9 316
Netto driftsutgifter per innbygger (254) helse- og omsorgstj. til hjemmeboende (B (**))	9 343	9 956	15 712	14 789	14 117	15 005	13 859	13 893	14 314
Netto driftsutgifter per innbygger (256) tilbud om ø. hjelp døgnopphold i kommunene (B (**))	98	61	347	155	320	175	203	46	191
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten (B (**))	21 284	22 960	28 090	25 704	27 202	27 701	26 764	25 955	26 553
Netto driftsutgifter, helse og omsorg, i prosent av totale netto driftsutg (B)	44,6 %	45,7 %	47,2 %	44,7 %	45,6 %	44,9 %	45,3 %	42,8 %	44,5 %
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over (B (**))	115 505	122 402	166 755	146 862	152 266	154 694	148 565	152 526	154 440
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over (B)	447 214	478 605	585 599	530 429	561 217	566 474	563 454	566 361	548 972
Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	43,9 %	43,4 %	55,9 %	57,7 %	51,9 %	54,2 %	51,8 %	53,5 %	54,1 %
Produktivitet									
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner) (B)	272 226	293 062	415 110	349 447	394 101	436 705	339 763	386 804	365 938
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass (B)	1 586 205	1 793 795	1 602 728	1 847 920	1 716 750	1 473 790	1 916 684	1 662 564	1 740 166
Dekningsgrad									
Andel av alle brukere som har omfattende bistandsbehov (B)	24,5 %	26,5 %	27,7 %	19,7 %	29,6 %	27,5 %	25,5 %	26,6 %	24,8 %
Andel beboere på institusjon under 67 år (B)	8,5 %	9,2 %	12,2 %	9,2 %	14,1 %	13,3 %	20,2 %	18,1 %	13,4 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år (B)	14,4 %	15,1 %	16,6 %	11,9 %	25,4 %	21,7 %	13,9 %	19,1 %	16,2 %
Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens (B)	24,7 %	25,0 %	31,9 %	29,5 %	28,6 %	23,5 %	23,9 %	20,1 %	29,3 %
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år og over (B)	16,4 %	15,9 %	17,1 %	14,0 %	15,9 %	16,6 %	15,2 %	15,0 %	14,6 %
Kvalitet									
Andel brukerrorettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning (prosent)	80,1 %	78,2 %	75,8 %	74,5 %	80,9 %	79,0 %	82,7 %	84,8 %	77,4 %
Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc (prosent)	98,5 %	99,8 %	100,0 %	99,8 %	91,4 %	75,9 %	77,7 %	63,7 %	91,0 %
Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)	0,84	1,11	0,68	0,88	0,49		0,84	1,24	0,83
Årsverk i brukerrorettede tjenester m/ fagutdanning fra høyskole/universitet (antall)	520,3	519,1	683,9	891,7	445,1	666,2	492,7	685,1	6 205,3
Økonomi									
Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerte brutto driftsutgifter (B)	11,7	10,8	12,8	9,7	10,2	10,7	9,9	10,7	10,6
Andre nøkkeltall									
Netto driftsutg (234) aktiviserings- og servicetj. overfor eldre og funksjonshemmede	65 340	68 543	77 145	62 352	53 225	86 188	60 814	98 038	798 447

Prioritet - Aktivisering, støttetjenester (f234) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	5,6 %	5,7 %	5,6 %	5,4 %
Tønsberg	4,5 %	4,5 %	4,1 %	4,6 %
Sandefjord	4,5 %	4,3 %	3,9 %	3,5 %
Porsgrunn	4,7 %	5,6 %	5,2 %	4,9 %
Skien	5,0 %	5,3 %	5,4 %	5,3 %
Arendal	6,0 %	3,4 %	4,0 %	4,7 %
Sarpsborg	4,3 %	5,3 %	5,6 %	6,1 %
Kostragruppe 11	5,2 %	5,2 %	5,2 %	5,2 %

Indikatoren viser driftskostnadene til aktivisering, støttetjenester i prosent av totale driftskostnader i pleie og omsorg. Indikatoren omfatter eldrecentre, støttekontakter, dagtilbud for eldre (uten vedtak) og funksjonshemmede (AOK), Huset og Broen (aktivitets- og kompetansesenter for psykisk helse), samt velferdsteknologi.

Larvik kommune har i perioden 2020-2023 hatt en relativ stabil andel driftskostnader knyttet til aktivisering/støttetjenester på mellom 5,7% og 5,4%.

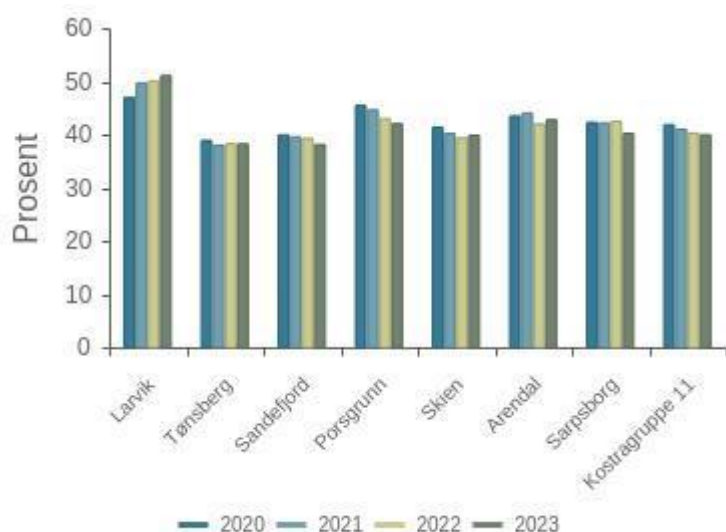
Larvik kommune har i 2023 den største andelen driftskostnader knyttet til aktivisering/støttetjenester sett opp mot sammenlignings kommunene og Kostragruppe 11. Bare Sarpsborg har høyere andel.

Larvik kommune har et stigende antall tjenestemottakere inn i ulike dagtilbud. Larvik har lav arbeid/aktivitets-ledighet for funksjonshemmede sett opp mot sammenlignbare kommuner.

Det kan være ulik organisering av aktiviseringstilbudene mellom kommunene. Vedtak om dagtilbud kan gis på dagaktivitetssenter, som del av praktisk bistand i hjemmet, støttekontakt eller BPA.

Det er noe ulik tolking mellom kommunene i hva som utgiftsføres med funksjon 234 og 273 (Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi). Se nærmere kommentar om dette under indikator "Netto driftsutg (234) aktiviserings- og servicetj. overfor eldre og funksjonshemmede".

Prioritet - Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)

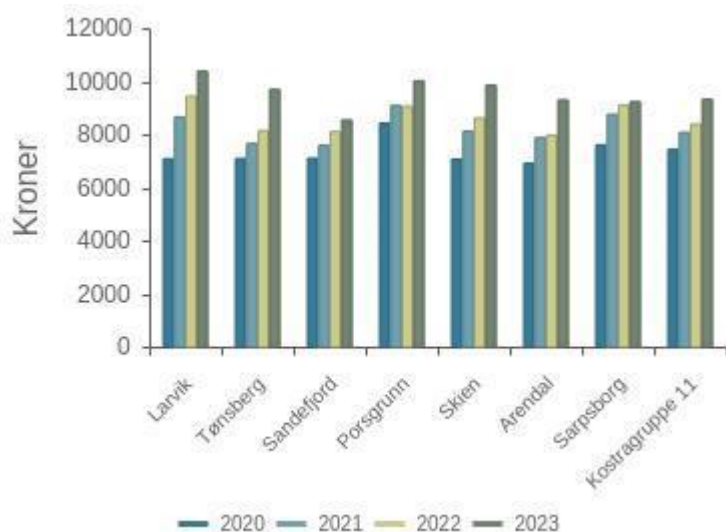
	2020	2021	2022	2023
Larvik	46,9 %	49,7 %	50,1 %	51,0 %
Tønsberg	38,9 %	38,0 %	38,3 %	38,2 %
Sandefjord	39,9 %	39,6 %	39,3 %	38,1 %
Porsgrunn	45,5 %	44,6 %	43,0 %	42,0 %
Skien	41,4 %	40,2 %	39,4 %	39,9 %
Arendal	43,5 %	44,0 %	42,0 %	42,8 %
Sarpsborg	42,3 %	42,2 %	42,4 %	40,2 %
Kostragruppe 11	41,9 %	41,0 %	40,3 %	40,0 %

Indikatoren viser sykehjemsandel av kommunens utgifter til pleie og omsorg. I indikatoren inngår alle institusjonene i Larvik kommune, DNAS, avlastningssenter for funksjonshemmede og barneboliger. Indikatoren innbefatter ikke boliger med heldøgnbemannning.

I perioden 2020-2023 har Larvik kommune økt andel av netto driftsutgifter institusjon av Pleie og omsorg fra 46,9 % til 51,0 %, en økning på 4,1 %-poeng. I samme periode har funksjon 254* - Tjenester til hjemmeboende i Larvik kommune er redusert. Kostragruppe 11 og de resterende kommunene i utvalget har en nedgang i samme periode.

Larvik kommune hadde høyest andel i 2023 med 51,0 %. Arendal følger nærmest på 42,8 %, mens Sandefjord hadde lavest andel med 38,1 %.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (253) helse- og omsorgstjenester i institusjon (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	7 083	8 654	9 435	10 369
Tønsberg	7 093	7 656	8 144	9 686
Sandefjord	7 103	7 588	8 106	8 541
Porsgrunn	8 418	9 081	9 053	10 012
Skien	7 070	8 116	8 619	9 845
Arendal	6 909	7 874	7 961	9 293
Sarpsborg	7 605	8 753	9 099	9 227
Kostragruppe 11	7 434	8 077	8 385	9 316

**) Graf er justert med utgiftsbehov

I perioden 2020 - 2023 har Larvik kommune økt netto driftsutgifter pr innbygger til helse- og omsorgstjenester i institusjon med 3 286 kr. Kostragruppe 11 og de resterende kommunene har alle økt i samme periode med mellom 1 438 og 2 593 kr.

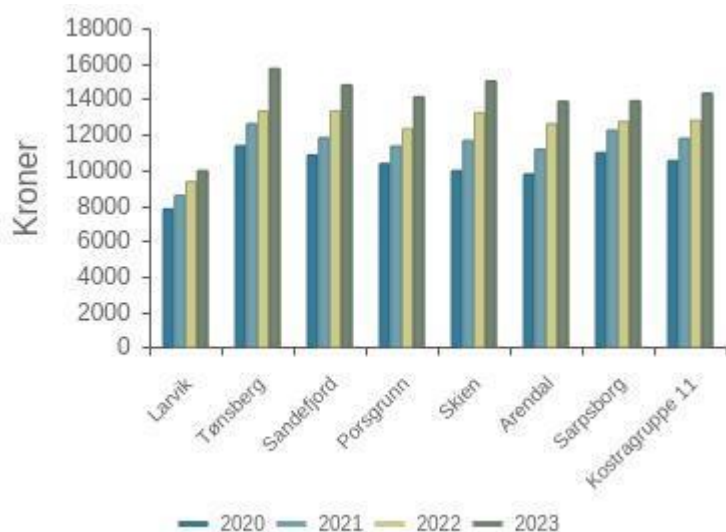
I 2023 ligger Larvik kommune høyest av sammenligningskommunene og Kostragruppe 11.

Økningen fra 2022 til 2023 kan deles inn på følgende måte:

- 52,7% av økning skyldes økning i pensjonspremie sentralt
- 8,8% av økningen er knyttet til leger i institusjon (*Se indikator "Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)" for nærmere forklaring*)
- 5,3% av økningen skyldes endring i sentralt og lokale tillegg
- 4,7% av økningen gjelder styrt styrking av dagsentre.

Overnevnte utgjør 71,5% av den totale økningen.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (254) helse- og omsorgstj. til hjemmeboende (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	7 792	8 550	9 343	9 956
Tønsberg	11 349	12 593	13 315	15 712
Sandefjord	10 826	11 802	13 324	14 789
Porsgrunn	10 340	11 338	12 325	14 117
Skien	9 952	11 660	13 206	15 005
Arendal	9 762	11 153	12 594	13 859
Sarpsborg	10 972	12 234	12 723	13 893
Kostragruppe 11	10 510	11 775	12 789	14 314

**) Graf er justert med utgiftsbehov

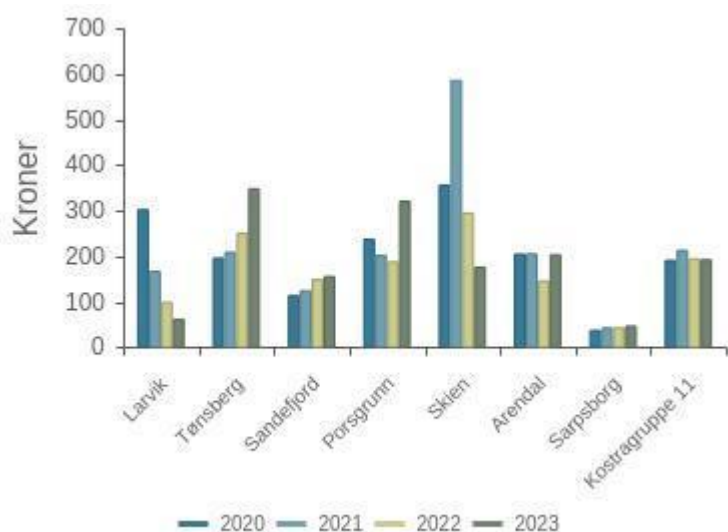
Indikatoren viser andel av kommunens utgifter til hjemmeboende i pleie og omsorg. I indikatoren inngår alle tjenester til hjemmeboende, fra barn til eldre innen psykisk helse, funksjonshemmede og hjemmetjenester.

I perioden 2020 - 2023 har Larvik kommune den laveste økningen i netto driftsutgifter Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende pr innbygger, 2 164 kr. Skien kommune har i samme periode den største økningen på 5 053 kr.

I 2023 forbrukte Larvik kommune 9 956 kr, som er lavest av sammenligningskommunene og Kostragruppe 11. Tønsberg kommune, med 15 712 kr, ligger høyest.

Økningen på denne indikatoren følger ikke Larvik kommune sin demografiske utvikling og vedtatt strategi om en dreining fra institusjon til hjemmetjenester.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (256) tilbud om ø. hjelp døgnopphold i kommunene (B)

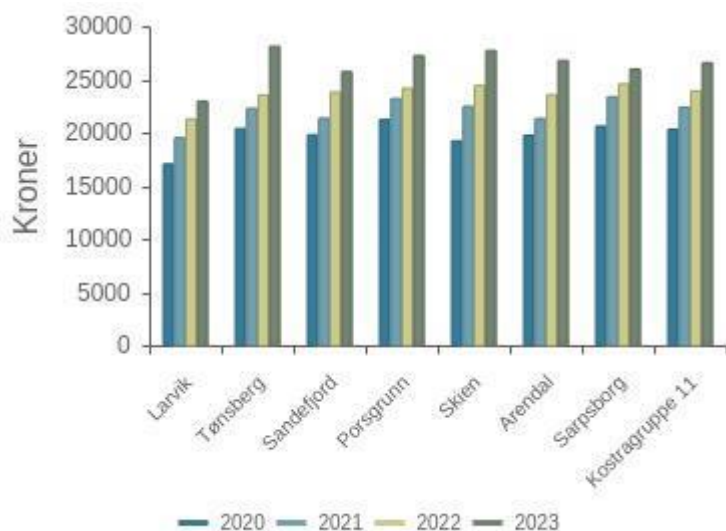
	2020	2021	2022	2023
Larvik	301	166	98	61
Tønsberg	195	208	250	347
Sandefjord	113	124	148	155
Porsgrunn	236	201	187	320
Skien	355	585	294	175
Arendal	204	204	145	203
Sarpsborg	36	42	42	46
Kostragruppe 11	190	212	194	191

**) Graf er justert med utgiftsbehov

I perioden 2020 til 2023 sank netto driftsutgifter til øyeblikkelig hjelp døgnopphold pr. innbygger fra 301 kr til 61 kr. Skien og Arendal kommune hadde en nedgang i samme periode, mens de resterende sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 hadde en økning eller stillstand.

I 2023 brukte Sarpsborg og Larvik minst pr innbygger, hhv 46,- og 61,-. De resterende sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 ligger høyere, med Tønsberg høyest på 347 kr.

Prioritet - Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgtjenesten (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	17 050	19 506	21 284	22 960
Tønsberg	20 375	22 271	23 542	28 090
Sandefjord	19 790	21 355	23 805	25 704
Porsgrunn	21 212	23 195	24 162	27 202
Skien	19 222	22 460	24 413	27 701
Arendal	19 738	21 322	23 564	26 764
Sarpsborg	20 601	23 360	24 565	25 955
Kostragruppe 11	20 315	22 382	23 912	26 553

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Her kommenteres det samlet for denne indikatoren sammen med disse indikatorene:

- *Prioritet - Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over*
- *Prioritet - Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over*

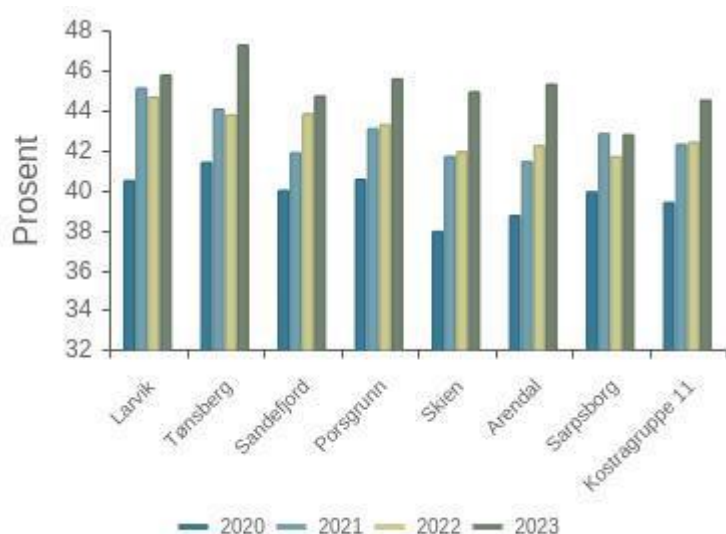
Indikatoren viser driftsutgiftene til pleie og omsorg inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene som bla. inneholder øremerkede tilskudd og ev. andre direkte inntekter, er trukket fra.

Fra 2020 til 2023 har Larvik kommune den laveste veksten (5 910 kr) sammenlignet med Kostragruppe 11 og de resterende kommunene. I 2023 ligger Larvik kommune lavest, mens Skien kommune hadde de høyeste netto driftsutgiftene til pleie og omsorg.

Over 67 år: Sammenliknet med alle de andre kommunene i utvalget og Kostragruppe 11 ligger Larvik lavest pr. innbygger over 67 år. Larvik kommune har hatt den laveste økningen i perioden 2020 - 2023. I perioden 2020 - 2023 har denne gruppen hatt en økning på 909 personer i Larvik kommune.

Over 80 år: Sammenliknet med alle de andre kommunene i utvalget og Kostragruppe 11 ligger Larvik lavest pr. innbygger over 80 år. Skien og Tønsberg kommune hadde en større økning enn Larvik kommune i perioden 2020 - 2023, mens de resterende sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 hadde en lavere økning. I perioden 2020-2023 har denne gruppen hatt en økning på 83 personer i Larvik kommune.

Prioritet - Netto driftsutgifter, helse og omsorg, i prosent av totale netto driftsutg (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	40,5 %	45,1 %	44,6 %	45,7 %
Tønsberg	41,4 %	44,0 %	43,8 %	47,2 %
Sandefjord	40,0 %	41,9 %	43,8 %	44,7 %
Porsgrunn	40,5 %	43,1 %	43,3 %	45,6 %
Skien	37,9 %	41,7 %	41,9 %	44,9 %
Arendal	38,7 %	41,4 %	42,2 %	45,3 %
Sarpsborg	39,9 %	42,8 %	41,7 %	42,8 %
Kostragruppe 11	39,4 %	42,3 %	42,4 %	44,5 %

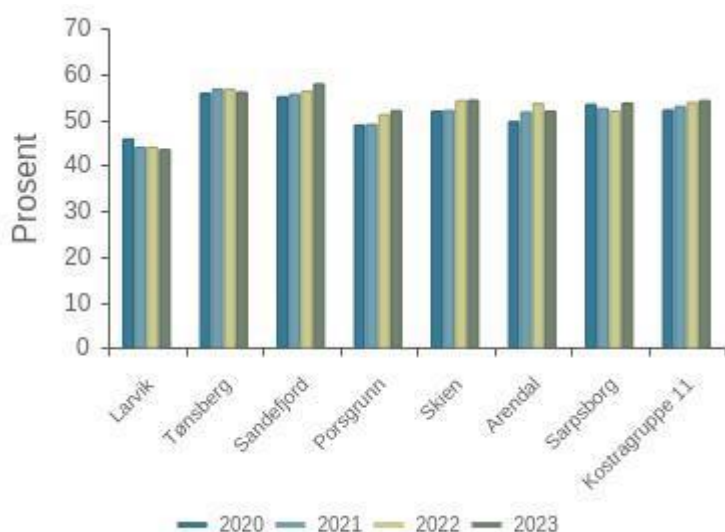
Indikatoren viser netto driftsutgifter for kommunehelse (F233, F234 og F241) og pleie og omsorg (F234, F253, F254 og F261) i prosentandel av kommunens totale utgifter.

I perioden 2020-2023 har Larvik kommune økt netto driftsutgifter til helse og omsorg i prosent av totale netto driftsutgifter fra 40,9 % til 44,6 %, en økning på 5,2 %-poeng. Skien (7,0 %-poeng), Arendal (6,6 %-poeng) og Tønsberg kommune (5,8 %-poeng) hadde en større økning i samme periode, mens de resterende sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 hadde mindre økninger.

I 2023 brukte Larvik 45,7 % av totale netto driftsutgifter til Helse og omsorg, som var nest høyest av sammenligningskommunene og Kostragruppe 11. Tønsberg kommune har den høyeste andelen med 47,2 %, mens Sarpsborg kommune lå lavest med 42,8 %.

I perioden 2020 - 2023 var det en økning i befolkningen i Larvik kommune på totalt 1 042 personer (2,2 %). I aldersgruppen 67 år og eldre økte antall personer med 909 (10,3 %). Den største økningen har vært i aldersintervallet fra 67 - 79 år, med en økning på 826 personer (13,1 %). I gruppa fra 80 - 89 år var det en økning på 92 (4,5 %), mens det for aldersintervallet 90 år og eldre var det en nedgang på 9 personer (-1,8 %).

Prioritet - Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	45,7 %	43,8 %	43,9 %	43,4 %
Tønsberg	55,7 %	56,6 %	56,6 %	55,9 %
Sandefjord	54,9 %	55,5 %	56,2 %	57,7 %
Porsgrunn	48,8 %	48,9 %	51,0 %	51,9 %
Skien	51,8 %	51,9 %	54,1 %	54,2 %
Arendal	49,5 %	51,6 %	53,5 %	51,8 %
Sarpsborg	53,3 %	52,4 %	51,8 %	53,5 %
Kostragruppe 11	52,0 %	52,8 %	53,7 %	54,1 %

Indikatoren viser tjenester til hjemmeboendes andel av kommunens utgifter til pleie og omsorg.

I indikatoren inngår driftsutgifter til generelle hjemmetjenester, tjenester til funksjonshemmede og tjenester innenfor psykisk helse og avhengighet. Utgiftene i prosent fordeler seg slik de siste årene (ekskl DNAS).

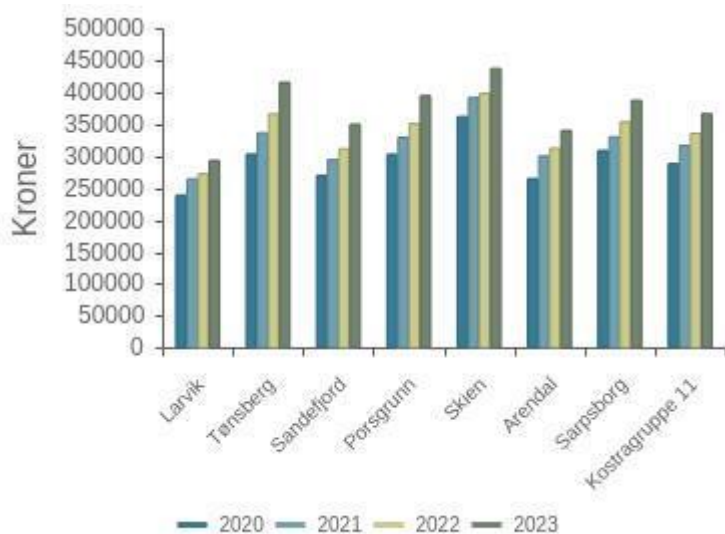
	2020	2021	2022	2023
Virksomhet hjemmetjenester	47 %	48 %	45 %	49 %
Virksomhet funksjonshemmede	30 %	26 %	30 %	29 %
Psykisk helse og avhengighet	12 %	10 %	12 %	10 %
Virksomhet sykehjem	4 %	5 %	4 %	4 %
Omsorgslønn	2 %	2 %	2 %	2 %
BPA (Brukerutstyrt personlig assistent)	2 %	2 %	2 %	2 %
Resterende	3 %	7 %	5 %	4 %

Larvik kommune har hatt en nedgang i Tjenester til hjemmeboende - andel av netto driftsutgifter til pleie og omsorg, i perioden 2020-2023 fra 45,7 % til 43,4 %. De resterende sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 har alle hatt en økning i samme periode.

Larvik kommune ligger lavest i 2023, med en andel på 43,4 %, etterfulgt av Arendal på 51,8 %. Sandefjord kommune ligger høyest med 57,7 %.

Produktivitet - Korrigerede brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner) (B)

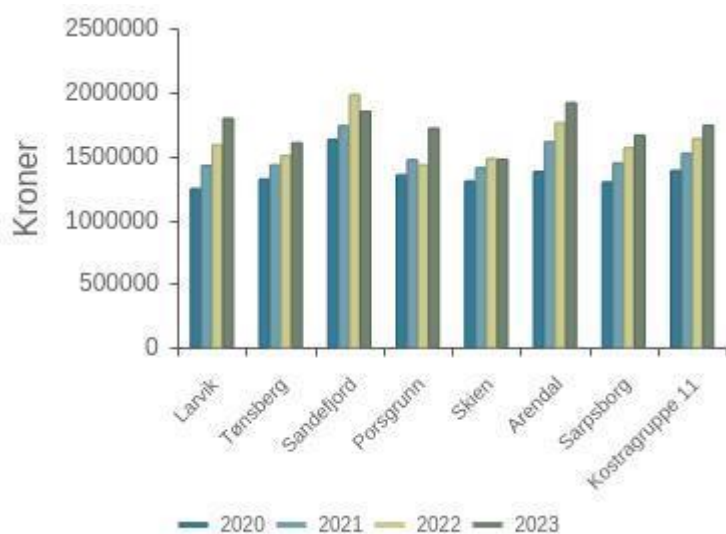
	2020	2021	2022	2023
Larvik	238 730	263 957	272 226	293 062
Tønsberg	302 691	336 166	365 560	415 110
Sandefjord	269 601	294 117	311 196	349 447
Porsgrunn	302 581	329 042	350 465	394 101
Skien	361 427	391 093	397 714	436 705
Arendal	264 522	299 646	312 026	339 763
Sarpsborg	308 536	329 802	353 364	386 804
Kostragruppe 11	287 726	316 108	335 278	365 938

Larvik kommune har hatt den laveste økningen i korrigerede brutto driftsutgifter pr. mottaker av hjemmetjenester i perioden 2020 – 2023, mens Tønsberg kommune har hatt den største økningen.

I 2023 ligger Larvik kommune lavest av sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 med 293 062 kr, etterfulgt av Arendal på 339 763 kr, mens Skien kommune ligger høyest med 436 705 kr.

Den lave korrigerede brutto driftsutgiften pr mottaker av hjemmetjenester kan tyde på at Larvik kommune har en stor andel brukere som får lite tjenester

Produktivitet - Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass (B)

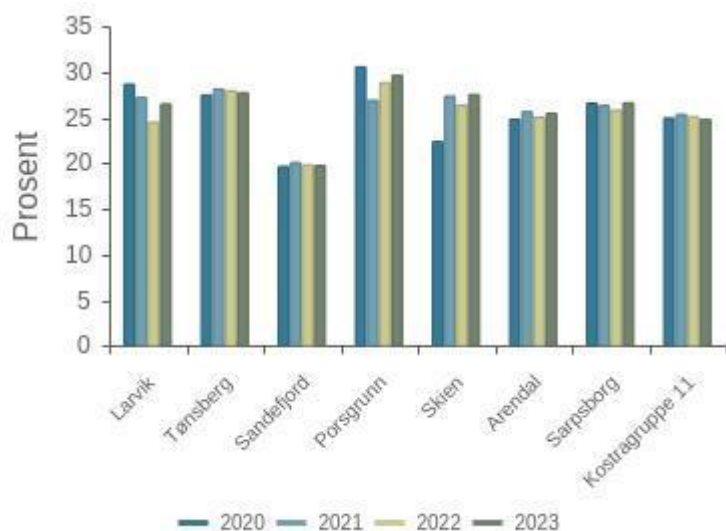
	2020	2021	2022	2023
Larvik	1 244 037	1 426 114	1 586 205	1 793 795
Tønsberg	1 318 427	1 430 487	1 502 616	1 602 728
Sandefjord	1 627 198	1 735 939	1 978 853	1 847 920
Porsgrunn	1 352 494	1 469 584	1 430 435	1 716 750
Skien	1 303 548	1 407 589	1 480 058	1 473 790
Arendal	1 376 480	1 609 225	1 759 587	1 916 684
Sarpsborg	1 294 311	1 444 764	1 562 770	1 662 564
Kostragruppe 11	1 385 473	1 521 281	1 635 564	1 740 166

I perioden 2020 - 2023 har Larvik kommune hatt en økning i korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr kommunal plass, på 345 672 kr. Dette er høyere enn Kostragruppe 11 og sammenligningskommunene.

I 2023 brukte Larvik kommune 1 793 795 kr. Sandefjord og Arendal brukte mer, mens de resterende sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 hadde lavere korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr kommunal plass.

Økningen fra 2020 til 2021 var en konsekvens av at korttidsplasser ved Byskogen måtte holdes i beredskap for Covid-pasienter. Angående økningen fra 2022 til 2023, se indikator: "Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (253) helse- og omsorgstjenester i institusjon (B)".

Dekningsgrad - Andel av alle brukere som har omfattende bistandsbehov (B)

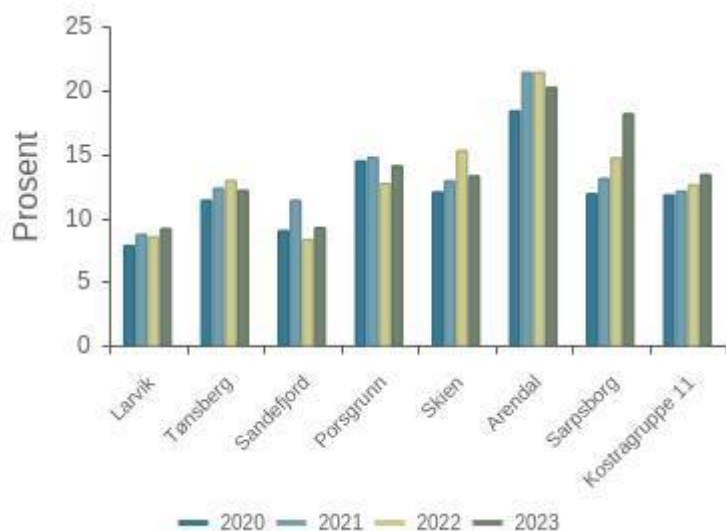
	2020	2021	2022	2023
Larvik	28,6 %	27,2 %	24,5 %	26,5 %
Tønsberg	27,5 %	28,1 %	27,9 %	27,7 %
Sandefjord	19,6 %	20,1 %	19,8 %	19,7 %
Porsgrunn	30,5 %	26,9 %	28,8 %	29,6 %
Skien	22,3 %	27,3 %	26,3 %	27,5 %
Arendal	24,8 %	25,6 %	25,0 %	25,5 %
Sarpsborg	26,6 %	26,3 %	25,8 %	26,6 %
Kostragruppe 11	24,9 %	25,3 %	25,1 %	24,8 %

Andel av alle brukere som har omfattende bistandsbehov har i perioden 2020 - 2023 falt med 2,2 %-poeng i Larvik kommune, noe som er den største reduksjonen i perioden.

I 2023 hadde Larvik kommune 26,8 % andel brukere med omfattende bistandsbehov. Porsgrunn ligger høyest med 29,1 %. Sandefjord ligger lavest med 20,0 %

Larvik kommune har hatt en nedgang de siste 4 årene. Dette kan skyldes et større fokus på opplæring av ansatte som utfører IPLOS-registreringer.

Dekningsgrad - Andel beboere på institusjon under 67 år (B)

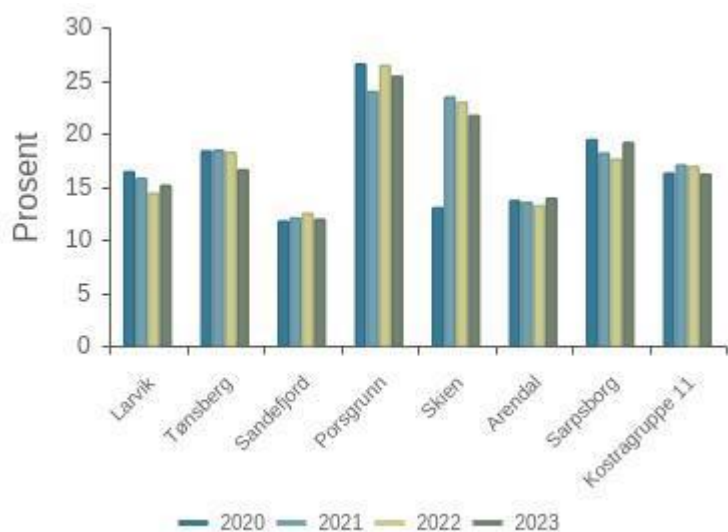
	2020	2021	2022	2023
Larvik	7,8 %	8,7 %	8,5 %	9,2 %
Tønsberg	11,4 %	12,3 %	12,9 %	12,2 %
Sandefjord	9,0 %	11,4 %	8,3 %	9,2 %
Porsgrunn	14,4 %	14,7 %	12,7 %	14,1 %
Skien	12,0 %	12,9 %	15,3 %	13,3 %
Arendal	18,4 %	21,4 %	21,4 %	20,2 %
Sarpsborg	11,9 %	13,1 %	14,7 %	18,1 %
Kostragruppe 11	11,8 %	12,1 %	12,6 %	13,4 %

Andel beboere på institusjon under 67 år har økt med 1,4 %-poeng i perioden 2020 - 2023, Porsgrunn har hatt en nedgang i perioden, mens de resterende kommunene i utvalget og Kostragruppe 11 har hatt en økning.

I 2023 hadde Larvik kommune en andel på 9,2 % av beboere på institusjon under 67 år. Dette var likt med Sandefjord, mens de resterende av sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 lå høyere, med Arendal høyest på 20,2%.

I disse tallene inngår innleggelse på korttidsbehandling og rehabilitering ved Byskogen sykehjem og Presteløkka, samt avlastningsplasser på Stavern sykehjem.

Dekningsgrad - Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år (B)

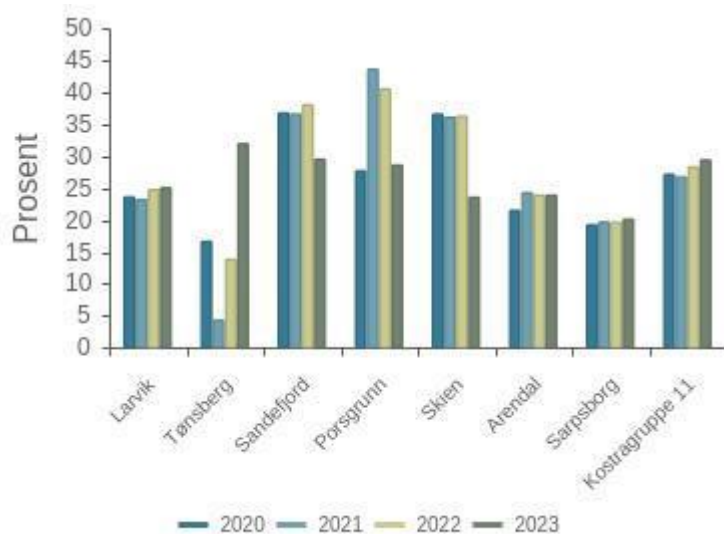

	2020	2021	2022	2023
Larvik	16,4 %	15,8 %	14,4 %	15,1 %
Tønsberg	18,3 %	18,4 %	18,2 %	16,6 %
Sandefjord	11,8 %	12,1 %	12,5 %	11,9 %
Porsgrunn	26,5 %	23,9 %	26,4 %	25,4 %
Skien	13,0 %	23,4 %	22,9 %	21,7 %
Arendal	13,7 %	13,5 %	13,2 %	13,9 %
Sarpsborg	19,4 %	18,1 %	17,6 %	19,1 %
Kostragruppe 11	16,3 %	17,0 %	16,9 %	16,2 %

Larvik kommune hadde en nedgang i andel hjemmetjenestemottakere med omfattende bistandsbehov i aldersgruppen 0-66 år i perioden 2020-202 på 1,3 %-poeng. Tønsberg hadde i samme periode en større nedgang (1,7 %-poeng), mens de resterende av sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 hadde en mindre reduksjon eller økning.

I 2023 var andelen hjemmetjenestemottakere med omfattende bistandsbehov i aldersgruppen 0-66 år på 15,1 %. Sandefjord lå lavest med 11,9 %, mens Porsgrunn kommune hadde den høyeste andelen med 25,4 %.

Dekningsgrad - Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens (B)

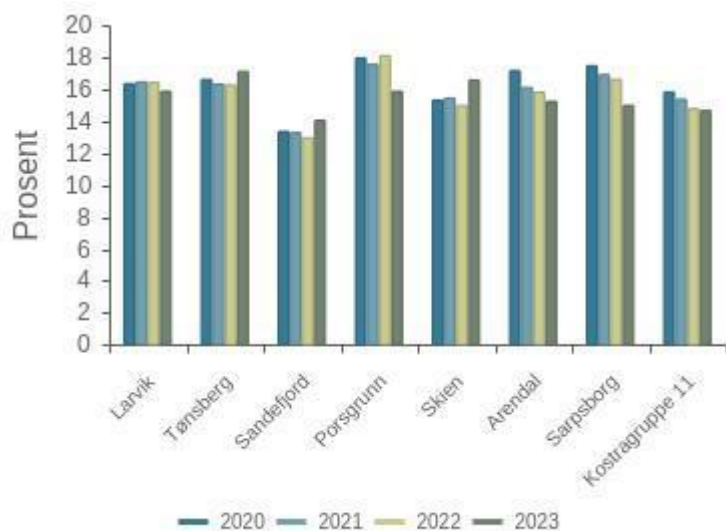

	2020	2021	2022	2023
Larvik	23,6 %	23,2 %	24,7 %	25,0 %
Tønsberg	16,6 %	4,3 %	13,8 %	31,9 %
Sandefjord	36,7 %	36,5 %	38,0 %	29,5 %
Porsgrunn	27,7 %	43,5 %	40,5 %	28,6 %
Skien	36,5 %	36,0 %	36,2 %	23,5 %
Arendal	21,5 %	24,2 %	23,9 %	23,9 %
Sarpsborg	19,2 %	19,7 %	19,6 %	20,1 %
Kostragruppe 11	27,1 %	26,7 %	28,3 %	29,3 %

I perioden 2020 - 2023 har Larvik kommune hatt en økning i andel plasser i skjermet enhet for personer med demens, fra 23,6 % til 25,0 %. Tønsberg kommune har i samme periode hatt den største økningen med 15,3 %-poeng.

Larvik kommune har nå en stabil andel plasser i skjermet enhet for personer med demens på ca 25 %. Andelen plasser i skjermet enhet for personer med demens bør over tid økes for å ivareta denne økende brukergruppen. Prognoser tilsier at andelen brukere i institusjon med demens øker kraftig de neste årene.

Dekningsgrad - Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over (B)

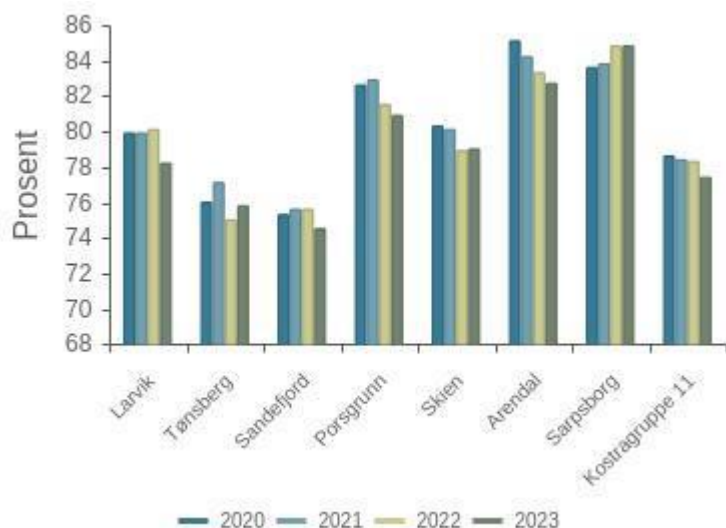

	2020	2021	2022	2023
Larvik	16,3 %	16,4 %	16,4 %	15,9 %
Tønsberg	16,6 %	16,3 %	16,2 %	17,1 %
Sandefjord	13,3 %	13,3 %	12,9 %	14,0 %
Porsgrunn	17,9 %	17,5 %	18,1 %	15,9 %
Skien	15,3 %	15,4 %	15,0 %	16,6 %
Arendal	17,1 %	16,1 %	15,8 %	15,2 %
Sarpsborg	17,5 %	16,9 %	16,6 %	15,0 %
Kostragruppe 11	15,8 %	15,4 %	14,8 %	14,6 %

I perioden 2020 - 2023 har Larvik kommune hatt en reduksjon i plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år og over, på 0,4 %-poeng. Tønsberg, Sandefjord og Skien hadde en økning i samme periode, mens de resterende sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 hadde en nedgang.

Larvik kommune hadde i 2023 en dekningen på 15,9 %. Tønsberg ligger høyest med 17,1 %, mens Sandefjord ligger lavest med 14,0%.

Kvalitet - Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning (prosent)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	79,9 %	79,9 %	80,1 %	78,2 %
Tønsberg	76,0 %	77,1 %	75,0 %	75,8 %
Sandefjord	75,3 %	75,6 %	75,6 %	74,5 %
Porsgrunn	82,6 %	82,9 %	81,5 %	80,9 %
Skien	80,3 %	80,1 %	78,9 %	79,0 %
Arendal	85,1 %	84,2 %	83,3 %	82,7 %
Sarpsborg	83,6 %	83,8 %	84,8 %	84,8 %
Kostragruppe 11	78,6 %	78,4 %	78,3 %	77,4 %

Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helseutdanning (prosent)

Larvik kommune har i perioden 2020 - 2023 hatt en nedgang i andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/helseutdanning(prosent) på 1,7 %-poeng. Arendal hadde den største nedgangen i perioden på 2,4 %-poeng, mens Sarpsborg kommune var den eneste kommunen i utvalget som økte i perioden (1,2 %-poeng).

I 2023 har Larvik kommune 78,2 % brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/helseutdanning. Tønsberg, Sandefjord og Kostragruppe 11 ligger i 2022 lavere enn Larvik kommune, mens de resterende sammenligningskommunene ligger høyere.

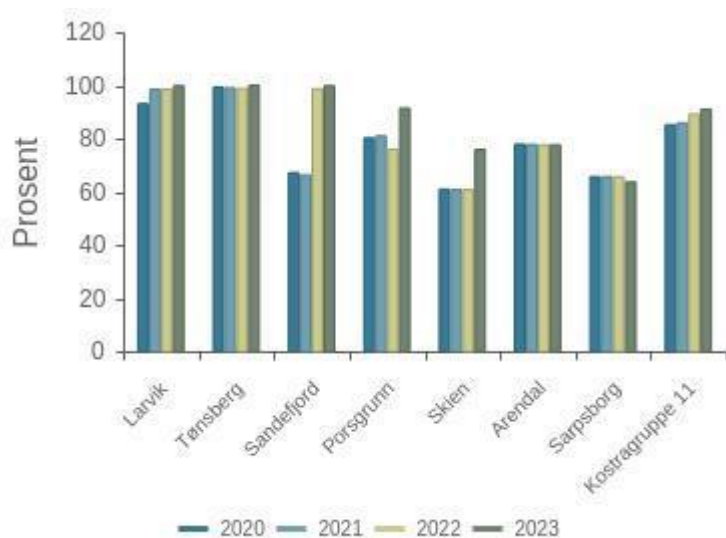
Årsverk i brukerrettede tjenester m/ helseutdanning fra høyskole/universitet (antall) (se indikator i tabell framst i kapittel om Pleie og omsorg)

Kostragruppe 11 kan ikke brukes som sammenlikning her da dette er en totalsum av alle kommunene i utvalget. I 2023 hadde Larvik 519,1 årsverk. Porsgrunn (445,1) og Arendal (492,7) hadde færre årsverk, mens de resterende kommunene i utvalget hadde flere.

I perioden 2020-2023 har antall årsverk i brukerrettede tjenester m/helseutdanning fra høyskole/universitet i Larvik kommune økt med 50,7. Porsgrunn har hatt en nedgang på 7,1 årsverk, mens den de resterende sammenligningskommunene har hatt en økning.

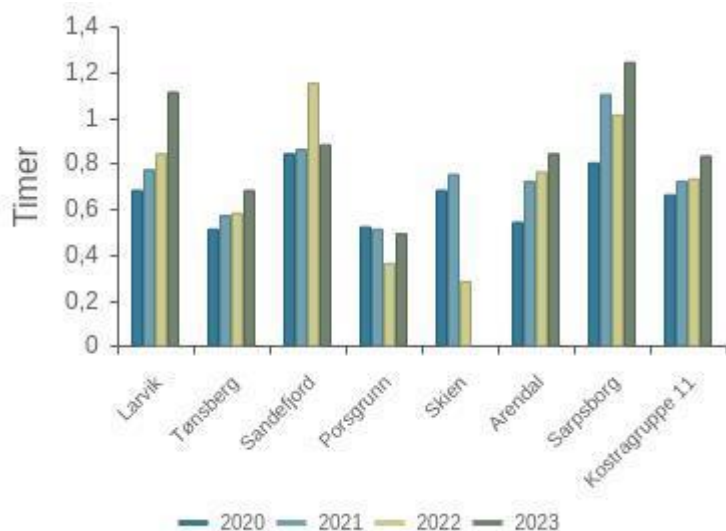
Kvalitet - Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc (prosent)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	93,1 %	98,5 %	98,5 %	99,8 %
Tønsberg	99,3 %	99,0 %	98,8 %	100,0 %
Sandefjord	67,2 %	66,4 %	98,7 %	99,8 %
Porsgrunn	80,2 %	81,0 %	76,0 %	91,4 %
Skien	61,0 %	60,8 %	60,8 %	75,9 %
Arendal	77,9 %	77,8 %	77,7 %	77,7 %
Sarpsborg	65,7 %	65,7 %	65,7 %	63,7 %
Kostragruppe 11	85,2 %	85,9 %	89,2 %	91,0 %

I perioden 2020 - 2023 har Larvik kommune en økning totalt sett på andel plasser i brukertilpasset enerom med eget bad/wc, fra 93,1 % til 99,8 %. Larvik kommune har i utgangspunktet alle institusjonsplasser tilrettelagt med brukertilpasset enerom m/eget bad/wc. Endringen skyldes at det er vedtatt 6 ekstra plasser som man i 2023 har brukt som dobbeltrom.

Kvalitet - Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	0,68	0,77	0,84	1,11
Tønsberg	0,51	0,57	0,58	0,68
Sandefjord	0,84	0,86	1,15	0,88
Porsgrunn	0,52	0,51	0,36	0,49
Skien	0,68	0,75	0,28	
Arendal	0,54	0,72	0,76	0,84
Sarpsborg	0,80	1,10	1,01	1,24
Kostragruppe 11	0,66	0,72	0,73	0,83

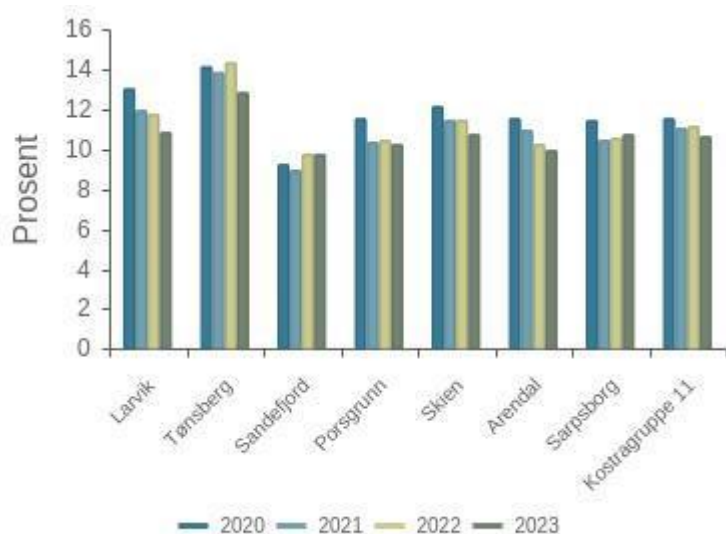
Larvik kommune hadde i 2023 1,11 legetimer per uke per beboer i sykehjem. Sarpsborg kommune har 1,24 legetimer pr uke per beboer i sykehjem, mens Kostragruppe 11 og de resterende sammenligningskommunene lå lavere enn Larvik.

I perioden 2020 - 2023 har antall legetimer pr uke pr beboer i sykehjem økt med 0,43. Foruten Skien, som ikke har rapporterte tall i 2023, hadde Sarpsborg den største økningen på 0,44. Porsgrunn kommune hadde den største nedgangen med 0,03.

Det er vanskelig å rekruttere kvalifiserte leger til kommunens institusjoner. Det er ofte utskifting av legene og stort behov for opplæring av prelis-leger, noe som medfører større forbruk av legetimer per uke per beboer i sykehjem.

For andre legetjenester, se Kommunehelse.

Økonomi - Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerede brutto driftsutgifter (B)

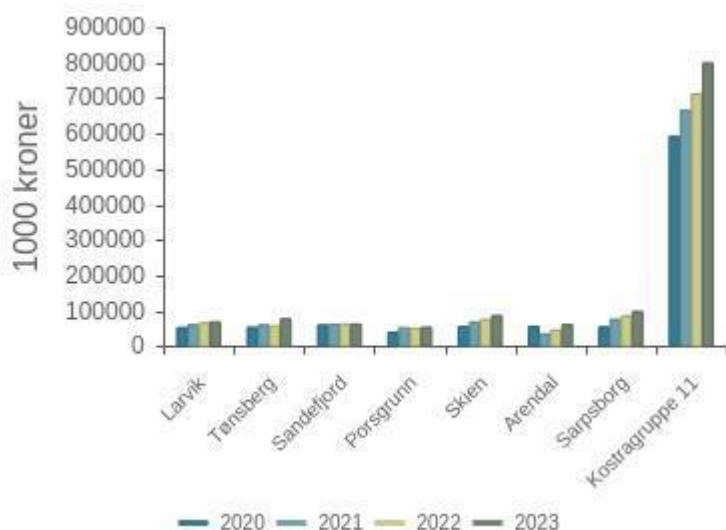
	2020	2021	2022	2023
Larvik	13,0	11,9	11,7	10,8
Tønsberg	14,1	13,8	14,3	12,8
Sandefjord	9,2	8,9	9,7	9,7
Porsgrunn	11,5	10,3	10,4	10,2
Skien	12,1	11,4	11,4	10,7
Arendal	11,5	10,9	10,2	9,9
Sarpsborg	11,4	10,4	10,5	10,7
Kostragruppe 11	11,5	11,0	11,1	10,6

Indikatoren viser hvor stor prosentandel av kostnadene i institusjon beboerne dekker ved egenandeler. Inntektene følger retningslinjer i forskrift for egenbetaling fastsatt av Stortinget. Brukerbetaling reduseres dersom bruker deler rom. Det har vært brukt flere dobbeltrom i 2023 enn tidligere.

I perioden 2020-2023 har prosentandelen av kostnadene i institusjon som beboerne dekker ved egenandeler blitt redusert med 2,2 %-poeng, noe som er den største nedgangen i perioden. Sandefjord har hatt en økning på 0,5 %-poeng, mens Kostragruppe 11 og de resterende sammenligningskommunene alle har hatt nedgang.

I 2023 ble 10,8 % av kostnadene i institusjon dekket ved egenandeler i Larvik kommune. Kun Tønsberg kommune hadde en høyere prosentandel med 12,8 %, mens de resterende sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 har en lavere andel.

Andre nøkkeltall - Netto driftsutg (234) aktiviserings- og servicetj. overfor eldre og funksjonshemmede

	2020	2021	2022	2023
Larvik	52 163	59 943	65 340	68 543
Tønsberg	53 039	59 592	57 335	77 145
Sandefjord	59 507	61 771	62 622	62 352
Porsgrunn	39 514	51 877	50 269	53 225
Skien	55 088	67 991	75 226	86 188
Arendal	55 357	34 415	45 121	60 814
Sarpsborg	54 188	75 474	85 155	98 038
Kostragruppe 11	590 917	664 485	711 275	798 447

Indikatoren omfatter eldrecentre, støttekontakter, dagtilbud for eldre (uten vedtak) og funksjonshemmede (AOK), samt Huset og Broen (aktivitets- og kompetansesenter for psykisk helse).

I perioden 2020 - 2023 har Larvik hatt en økning fra 60 720 til 68 543 i netto driftsutgifter i aktivitet- og servicetjenester til eldre og personer med nedsatt funksjonsevne. Sarpsborg, Skien og Tønsberg kommune hadde en større økning enn Larvik i perioden.

Økningen i Larvik kommune siste år kan i stor grad forklares med økte utgifter til KLP.

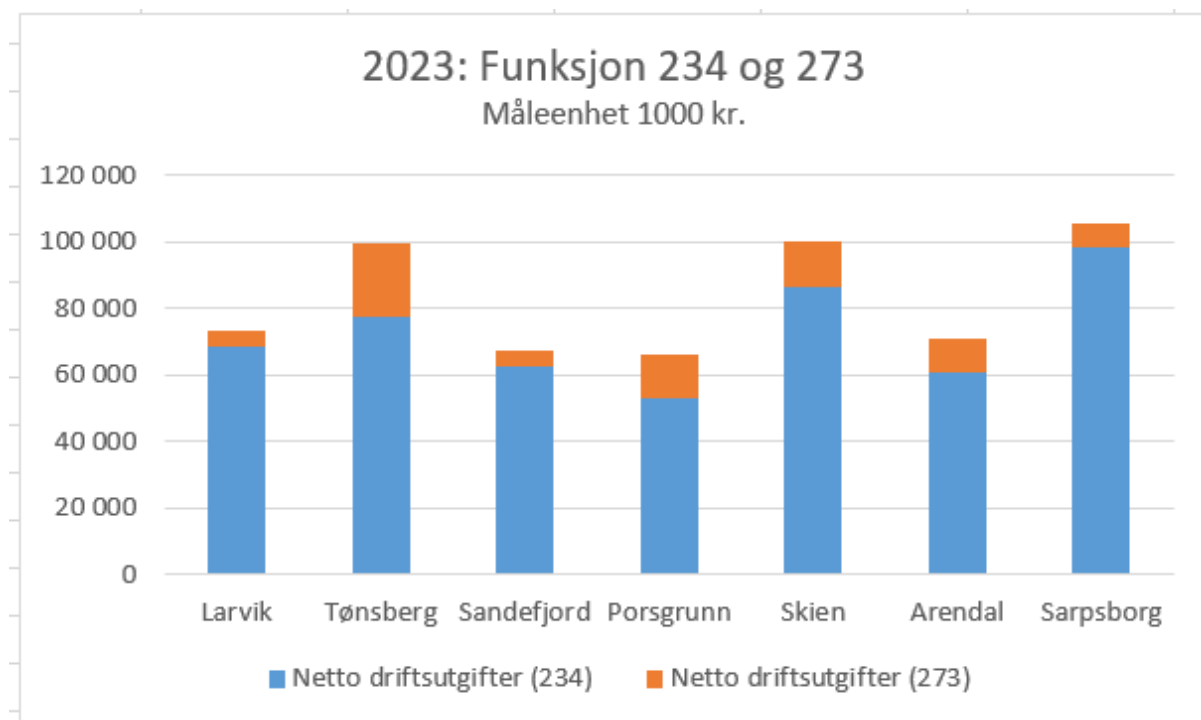
I 2023 brukte Larvik 68 543. Sarpsborg ligger høyest med 98 038, mens Porsgrunn ligger lavest med 53 225.

Det er ulik tolking mellom kommunene om hva som utgiftsføres med funksjon 234 og 273, Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi. I Larvik er bare tilskudd til IVEKST ført på funksjon 273. Utgifter til disse funksjonene bør sees i sammenheng.

- Netto driftsutgifter (273) Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi (Kommunekasse) ⓘ

	2020	2021	2022	2023
Larvik	4 229	4 437	4 603	4 775
Tønsberg	20 483	21 413	21 248	22 598
Sandefjord	32 158	37 865	45 531	46 760
Porsgrunn	8 404	13 744	13 756	12 831
Skien	10 436	10 610	12 415	13 685
Arendal	5 813	8 936	7 156	9 893
Sarpsborg	7 257	7 153	6 802	7 599
Kostragruppe 11	106 591	112 497	124 824	134 832

Sum utgifter på funksjonene 234 og 273 kan vises slik:

Oversikten viser at Sarpsborg, Skien og Tønsberg har langt høyere utgifter til formålet enn de øvrige sammenligningskommunene. Larvik har høyest utgifter av de øvrige kommunene - hvor sum utgifter (funksjon 234 og 273) varierer mellom 66 056 i Porsgrunn til 73 318 i Larvik.

Det kan være ulik organisering av aktiviseringstilbudene mellom kommunene. Vedtak om dagtilbud kan gis på dagaktivitetssenter, som del av praktisk bistand i hjemmet, støttekontakt eller BPA.

Kommnehelse

Larvik kommune ligger høyere når det gjelder *netto driftsutgifter til diagnose, behandling og rehabilitering* pr. innbygger enn de øvrige kommunene i utvalget. Økningen i perioden har sammenheng med innleie fra vikarbyråer pga. fastlegekrisen og "Larviksmodellen"

Larvik har hele perioden brukt en høyere andel av *netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten*, i prosent av samlede netto driftsutgifter, enn sammenligningskommunene. Larvik hadde den laveste økningen fra 2020 til 2023 med 0,3 % - poeng.

Larvik hadde i perioden 2020 - 2023 en økning på 876 kr pr. innbygger i netto utgifter til kommunehelse. Dette er en mindre økning enn sammenligningskommunene og Kostragruppe 11. Utgifter i forbindelse med pandemien som smittevernsutstyr, smittesporing og testing inngår i indikatorene som gjelder *Kommunehelse* og *Annet forebyggende helsearbeid*. Utgiftene er ført med ulike funksjoner i kommunene, dette medfører at tallene ikke er direkte sammenlignbare i årene med pandemi.

Helsestasjons- og skolehelsetjeneste (funksjon 232):

Både staten og kommunen har en satsning på helsestasjon og skolehelsetjeneste, gjennom øremerkede tilskudd og endringer i rammetilskudd til helse- og familiesenter for å styrke det helsefremmende og forebyggende tjenester for barn og unge. Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste per innbygger både for aldersgruppen 0-20 år og 0-5 år viser at Larvik kommune ligger lavest av sammenligningskommunene og under gjennomsnittet i Kostragruppe 11. Likevel har kommunen økt sin aktivitet og dekningsgrad ut mot barna i målgruppen. Fra 2023 har Larvik kommune også fagoverlege for barne- og familietjenester.

Bemanningen på helsestasjonen ligger noe over normtallene fra Helsedirektoratet, mens skolehelsetjenesten ligger ca. 3,5 årsverk under normtallet. Med knappe ressurser, slik som også nivået på netto driftsutgifter viser, har man valgt å prioritere de yngste, derav denne fordelingen mellom helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Aktuelle indikatorer synliggjøres i en tabell for alle tjenester innenfor Kommunehelse, før kommentarer for utvalgte indikatorer beskrives med egen graf og tabell videre i rapporten.

Fastleger og legetjenesten i kommunen:

Larvik ligger over Tønsberg, Sarpsborg og Kostragruppe 11 når det gjelder årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten (kommunalt ansatte leger og fastleger). Sandefjord, Porsgrunn og Arendal har høyere dekning.

Larvik har i 2023 1,7% pasienter uten fastlege. Dette utgjør 826 pasienter, men er likevel en bedring fra 2022 da det var 2 719 pasienter uten fastlege. I 2020 hadde alle innbyggerne i kommunen fastlege. Larvik og Arendal har i 2023 den laveste andelen pasienter uten fastlege. De øvrige sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 har en høyere andel i 2023.

Det er i 2023 44 fastlegeavtaler mot 40 i 2022. Larvik kommune har fra 2021 hatt kommunalt ansatte fastleger. Disse legene inngår ikke i oversikten over antall fastlegeavtaler. Pr. 31.12.2023 var det 3,8 kommunalt ansatte leger pr. 10 000 innbyggere. Tiltak som "Larviksmodellen", med økt basistilskudd og noe kompensasjon for fravær, har bidratt til rekruttering av fastleger i Larvik.

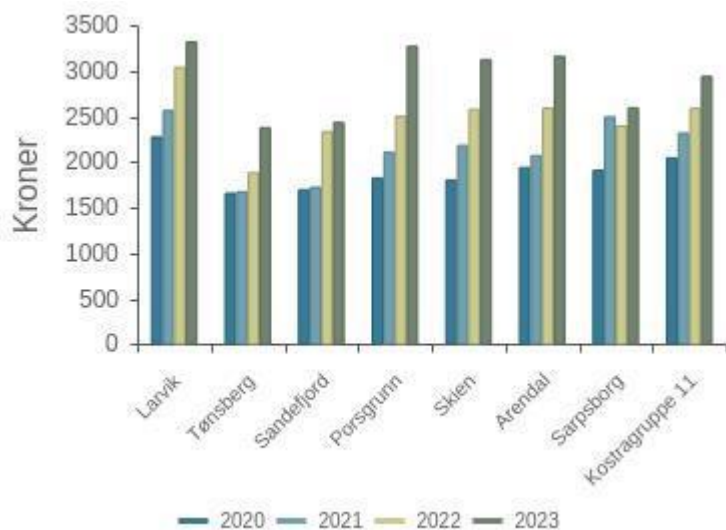
I 2023 har Skien kommune høyere gjennomsnittlig listelengde, mens de resterende sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 har lavere gjennomsnittlig listelengde enn Larvik.

Ståstedsanalyse - KOSTRA og nøkkeltall 2023 - Foreløpige tall - Larvik

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostra gruppe 11
Prioritet									
Netto driftsutg til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger (B) **)	3 035	3 313	2 373	2 429	3 265	3 120	3 154	2 592	2 934
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år (B) **)	2 862	3 568	4 886	4 503	4 286	4 082	3 934	3 643	4 157
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år (B) **)	11 558	14 765	19 651	18 766	17 568	16 215	17 320	14 644	16 897
Netto driftsutgifter kommunehelse i prosent av samlede netto driftsutgifter	7,1 %	7,2 %	5,9 %	5,1 %	6,2 %	5,8 %	6,1 %	4,9 %	6,0 %
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse (B) **)	4 634	4 911	4 203	3 575	4 776	4 392	4 530	3 686	4 362
Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger (B) **)	982	835	703	105	572	344	473	233	455
Dekningsgrad									
Andel barn som har fullført helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn (B)	115,0 %		88,1 %	120,0 %	103,2 %		105,4 %	86,1 %	94,8 %
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder (B)	88,8 %		98,9 %	94,3 %	103,6 %		109,7 %	101,8 %	104,1 %
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 4 års alder (B)	94,2 %	96,0 %	99,1 %	104,3 %	94,2 %		107,2 %	104,4 %	105,0 %
Andre sykeplei ere avt. årsv. i helsest.- og skolehelsetj. per 10 000 innbyggere 0-5 år (årsv.) (B)	19,4	24,7	29,7	35,3	40,3	31,3	70,0	24,2	35,7
Ergoterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (kommunehelse+omsorg) (årsverk)	5,8	5,4	1,0	5,1	3,6	4,0	2,3	3,3	3,8
Hjemmebesøk nyfødte Andel barn (prosent)	97,7 %	99,7 %	92,5 %	96,7 %	99,7 %			100,5 %	83,9 %
Jordmor avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-5 år (årsverk) (B)	3,7	3,8	13,5	12,0	17,7	18,1	18,6	19,7	15,7
Jordmødre per 10 000 fødte i løpet av året (årsverk)	28,3	27,3	93,3	86,0	121,2	124,0	133,3	126,4	106,7
Pasienter på fastlegeliste per kapasitet i prosent (B)	101,2	100,1	99,8	102,3	100,1	100,5	100,5	102,1	100,5
Uten helsefaglig utd. avt. årsv. i helsest.- og skolehelsetj. per 10 000 innbyggere 0-5 år (årsv.) (B)	6,7	6,9	5,0	9,9	9,3	6,0	12,5	2,8	11,5
Årsverk av fysioterapeuter pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241 (B)	7,9	8,0	6,7	7,9	7,0		6,9	6,3	7,4
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232 (B)	34,6	30,5	101,4	114,6	96,8	94,9	99,2	83,5	100,7
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232 (B)	4,1	7,2	7,1	2,9	6,9		8,9	11,0	7,2
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241	9,7	10,7	10,2	12,0	11,9		11,5	9,7	10,4
Kvalitet									
Andel pasienter på liste uten lege	5,7 %	1,7 %	6,3 %	6,2 %	3,4 %	11,8 %	1,7 %	1,9 %	3,6 %
Antall åpne fastlegelister	0	2	2	8	0	0	0	0	21
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)	19,2	18,4	47,7	47,6	43,0	41,5	51,0	43,4	47,9
Hjemmebesøk av jordmor innen tre døgn etter hjemkomst Andel barn (prosent)	75,6	89,1	70,2	64,1	94,9			94,4	64,3
Grunnlagsdata (Nivå 3)									
Andre sykepleiere avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)	4,8	6,0	7,4	8,4	9,9	7,9	15,9	6,0	8,8
Antall fastlegeavtaler	40	44	55	64	42	42	50	54	535
Antall pasienter på fastlegeliste uten lege	2 719	826	3 833	3 978	1 372	6 280	769	1 085	20 807
Avtaleform i alt Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste Avtalte legeårsverk (årsverk)	1,1	1,9	2,4	1,1	1,4		2,2	3,9	24,0
Andre nøkkeltall									
Gjennomsnittlig listelengde (B)	1 133,7	1 080,1	1 044,6	944,0	927,1	1 116,1	911,8	1 052,1	1 027,5

Prioritet - Netto driftsutg til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	2 272	2 559	3 035	3 313
Tønsberg	1 654	1 670	1 879	2 373
Sandefjord	1 693	1 719	2 332	2 429
Porsgrunn	1 822	2 102	2 497	3 265
Skien	1 800	2 179	2 574	3 120
Arendal	1 936	2 067	2 588	3 154
Sarpsborg	1 905	2 492	2 391	2 592
Kostragruppe 11	2 042	2 313	2 584	2 934

**) Graf er justert med utgiftsbehov

I indikatoren inngår basistilskudd for fastleger, legevakt, fengselshelsetjeneste, LIS-leger, kommunale legekantor / kommunal drift på fastlegekantor, fysioterapi/ergoterapi, formidling av hjelpemidler og tilskudd til Norsk Pasientskadeerstatning. Legetjenester på kommunens institusjoner inngår ikke i indikatoren.

Netto driftsutgifter til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger viser at Larvik kommune ligger høyere enn sammenlignbare kommuner og Kostragruppe 11 i årene 2020 - 2023.

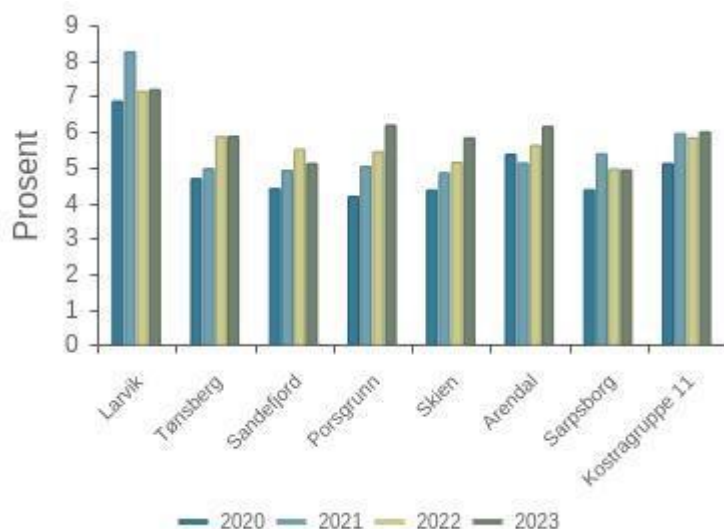
Larvik hadde fra 2020 til 2023 en økning på 1 041 pr. innbygger. (Måleenhet 1000 kr)

Økningen i perioden har sammenheng med fastlegekrisen:

- I KST 081/22 ble det vedtatt å øke basistilskuddet til fastlegene - "Larviksmodellen"
- Larvik har fra 2021 hatt kostnader til vikarinleie / kommunalt ansatte ved fastlegekantor
- I forbindelse med pandemien forhandlet fastlegene ny avlønning for arbeid på legevakt

Prioritet - Netto driftsutgifter kommunehelse i prosent av samlede netto driftsutgifter

	2020	2021	2022	2023
Larvik	6,9 %	8,2 %	7,1 %	7,2 %
Tønsberg	4,7 %	5,0 %	5,9 %	5,9 %
Sandefjord	4,4 %	4,9 %	5,5 %	5,1 %
Porsgrunn	4,2 %	5,0 %	5,4 %	6,2 %
Skien	4,4 %	4,8 %	5,1 %	5,8 %
Arendal	5,4 %	5,1 %	5,6 %	6,1 %
Sarpsborg	4,4 %	5,4 %	4,9 %	4,9 %
Kostragruppe 11	5,1 %	5,9 %	5,8 %	6,0 %

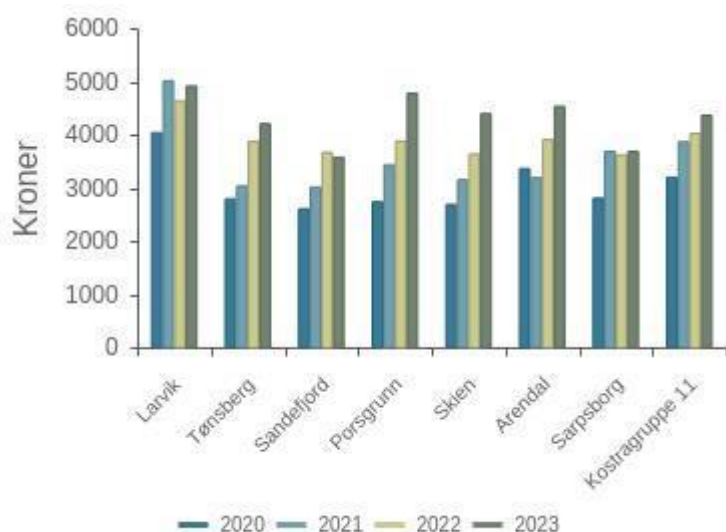
I indikatoren inngår all helsestasjonstjeneste, forebyggende arbeid som miljørettet helsevern, frisklivssentraler samt utgifter til diagnose, behandling og rehabilitering - bl.a. legetjenester som basistilskudd til fastleger, legevakt - samt kostnader til "Larviksmodellen".

Utgifter i forbindelse med pandemien som smittevernsutstyr, vaksinasjon, smittesporing og testing inngår også. Noen av sammenligningskommunene har ført dette på tjenestefunksjon, dvs. tallene er ikke direkte sammenlignbare i årene med pandemi.

Larvik har hele perioden brukt en høyere andel av netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten, i prosent av samlede netto driftsutgifter, enn sammenligningskommunene. Porsgrunn var i 2023 nærmest Larvik. Larvik hadde den laveste økningen fra 2020 til 2023 med 0,3 % - poeng.

For øvrig kommentar, se indikator "Netto driftsutgifter til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger".

Prioritet - Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	4 036	5 010	4 634	4 911
Tønsberg	2 793	3 033	3 875	4 203
Sandefjord	2 607	3 013	3 665	3 575
Porsgrunn	2 738	3 433	3 879	4 776
Skien	2 687	3 152	3 633	4 392
Arendal	3 360	3 191	3 905	4 530
Sarpsborg	2 806	3 686	3 619	3 686
Kostragruppe 11	3 199	3 863	4 021	4 362

**) Graf er justert med utgiftsbehov

I indikatoren inngår all helsestasjonstjeneste, forebyggende arbeid som miljørettet helsevern, frisklivssentraler samt utgifter til diagnose, behandling og rehabilitering - bl.a. legetjenester som basistilskudd til fastleger, kommunal drift på fastlegekontor, legevakt - samt kostnader til "Larviksmodellen".

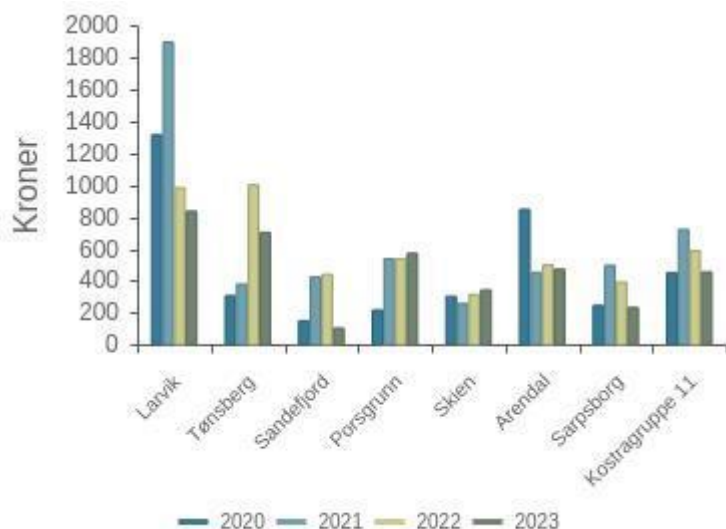
Utgifter i forbindelse med pandemien som smittevernsutstyr, vaksinasjon, smittesporing og testing inngår også. Noen av sammenligningskommunene har ført dette på tjenestefunksjon, dvs. tallene er ikke direkte sammenlignbare i årene med pandemi.

Larvik kommune ligger høyest av alle sammenligningskommunene når det gjelder netto driftsutgifter pr. innbygger til kommunehelse - både i 2023 og gjennom hele perioden.

Larvik hadde en økning på 875 fra 2020 til 2023. Dette er en mindre økning enn sammenligningskommunene og Kostragruppe 11. Porsgrunn hadde den største økningen med 2 038 i perioden (Måleenhet 1000 kr).

For øvrig kommentar, se indikator "Netto driftsutgifter til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger".

Prioritet - Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	1 312	1 893	982	835
Tønsberg	307	379	1 000	703
Sandefjord	150	424	441	105
Porsgrunn	218	538	537	572
Skien	304	257	315	344
Arendal	847	453	499	473
Sarpsborg	245	496	392	233
Kostragruppe 11	451	721	589	455

**) Graf er justert med utgiftsbehov

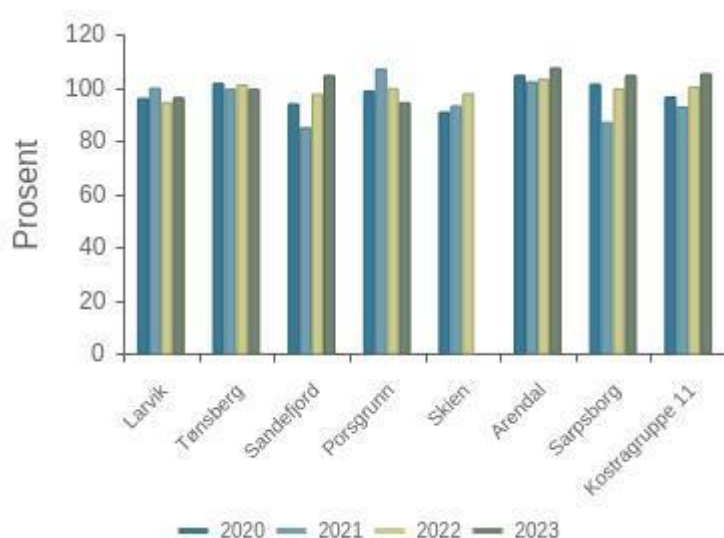
I indikatoren inngår annet forebyggende helsearbeid enn helsestasjon og skolehelsetjeneste, her føres bl.a. utgifter til miljørettet helsevern og frisklivssentraler, samt psykologtjenester for barn og unge.

Utgifter i forbindelse med pandemien som smittevernsutstyr, vaksinasjon, smittesporing og testing inngår også. Noen av sammenligningskommunene har ført dette på tjenestefunksjon, dvs. tallene er ikke direkte sammenlignbare i årene med pandemi.

Utgifter til forebyggende arbeid bør sees i sammenheng med utgifter til barnevern (KOSTRA funksjon 244, 251, 252). Gode forebyggende tiltak i kommunen kan være et bidrag til at barneverntjenesten i Larvik har en lavere andel av sine kostnader til barn som ikke er plassert. Utfyllende detaljer om *Barnevern* finnes i eget kapittel i analysen.

Larvik har en reduksjon i kostnadene fra 2020 til 2023 med 477 (Måleenhet 1000 kr). Dette forklares med lavere covidrelaterte utgifter som smittevernsutstyr, vaksinasjon, smittesporing og testing. Det har i perioden også vært reduserte netto utgifter vedr. barne og familietjenester, noe som delvis forklares med økte tilskudd i 2023 sml. med 2020. Larvik har fortsatt høyere kostnader enn sammenligningskommunene og Kostragruppe 11.

Dekningsgrad - Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 4 års alder (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	95,8 %	99,6 %	94,2 %	96,0 %
Tønsberg	101,3 %	99,2 %	100,8 %	99,1 %
Sandefjord	93,7 %	84,8 %	97,4 %	104,3 %
Porsgrunn	98,5 %	106,8 %	99,5 %	94,2 %
Skien	90,6 %	92,9 %	97,5 %	
Arendal	104,3 %	101,9 %	103,0 %	107,2 %
Sarpsborg	101,1 %	86,7 %	99,3 %	104,4 %
Kostragruppe 11	96,2 %	92,6 %	100,0 %	105,0 %

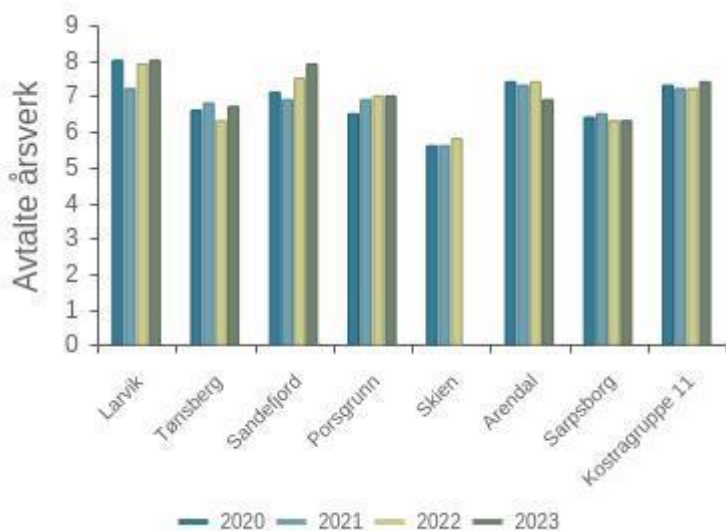
Dekningsgrad fra helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Dekningsgraden for helsestasjons- og skolehelsetjenesten finner vi under to indikatorer i tabellen på førsteside for kapittelet "Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 4 års alder (B)" og "Hjemmebesøk av jordmor innen tre døgn etter hjemkomst Andel barn (prosent)".

Andelen av barn med *hjemmebesøk av jordmor innen tre dager etter hjemkomst* har økt betraktelig i Larvik siden 2020 og ligger nå på 89,1 %. *Andelen nyfødte med hjemmebesøk* totalt er 99,7%. Tre døgn er i henhold til nasjonale faglige retningslinjer for barselomsorgen.

Andelen barn med fullført helseundersøkelse ved 4 års alder ligger på 96 %. Nasjonale retningslinjer for helseundersøkelser er 100 %.

Dekningsgrad - Årsverk av fysioterapeuter pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241 (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	8,0	7,2	7,9	8,0
Tønsberg	6,6	6,8	6,3	6,7
Sandefjord	7,1	6,9	7,5	7,9
Porsgrunn	6,5	6,9	7,0	7,0
Skien	5,6	5,6	5,8	
Arendal	7,4	7,3	7,4	6,9
Sarpsborg	6,4	6,5	6,3	6,3
Kostragruppe 11	7,3	7,2	7,2	7,4

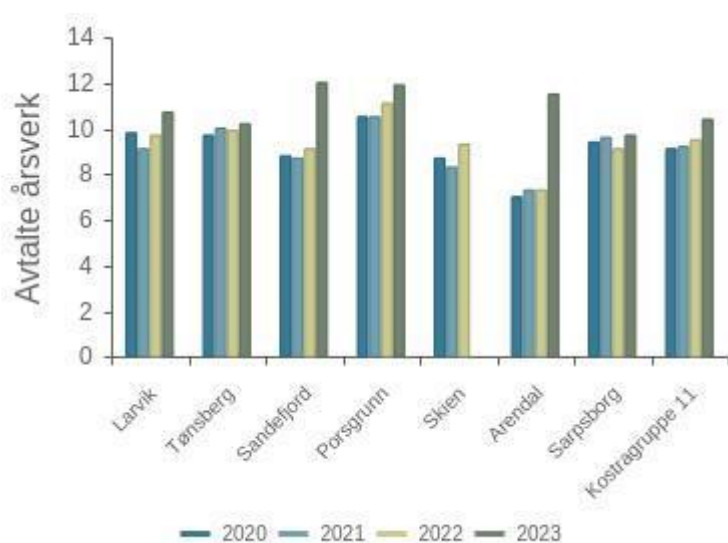
Indikatoren viser avtalte årsverk av fysioterapeuter pr 10 000 innbyggere.

I 2023 hadde Larvik kommune 8,0 årsverk fysioterapeuter pr 10 000 innbygger. Dette er høyest av sammenligningskommunene og Kostragruppe 11. Sandefjord er nærmest Larvik med 7,9 årsverk.

Høy dekningsgrad med fysioterapeuter kan forklares ut fra demografiske forhold - høy andel eldre i Larvik.

Larvik kommune hadde i 2023 samme antall årsverk fysioterapeuter pr 10 000 innbygger som i 2020. Sandefjord, Porsgrunn, Tønsberg og Kostragruppe 11 har hatt en økning i perioden 2020 - 2023. Arendal og Sarpsborg har hatt en nedgang. Det foreligger ikke tall for Skien kommune i 2023.

Dekningsgrad - Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241

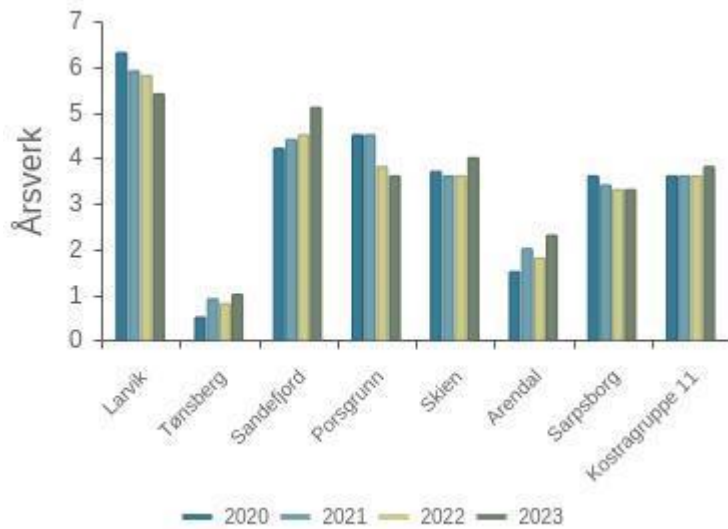
	2020	2021	2022	2023
Larvik	9,8	9,1	9,7	10,7
Tønsberg	9,7	10,0	9,9	10,2
Sandefjord	8,8	8,7	9,1	12,0
Porsgrunn	10,5	10,5	11,1	11,9
Skien	8,7	8,3	9,3	
Arendal	7,0	7,3	7,3	11,5
Sarpsborg	9,4	9,6	9,1	9,7
Kostragruppe 11	9,1	9,2	9,5	10,4

Indikatoren viser legedekning, både kommunalt og privatpraktiserende (fastleger), målt i beregnede årsverk pr. 10 000 innbyggere.

I 2023 har Sandefjord, Porsgrunn og Arendal høyere legedekning enn Larvik kommune, mens de resterende sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 har lavere dekning. Det foreligger ikke tall for 2023 for Skien kommune.

Antall fastlegeårsverk i Larvik har økt fra 2022 til 2023, det samme gjelder for sammenligningskommunene og Kostragruppe 11. Det er kommunalt ansatte fastleger på noen fastlegekontorer. Kommunen har leid inn vikarer i ledige fastlegehjemler.

Dekningsgrad - Ergoterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (kommunehelse+omsorg) (årsverk)

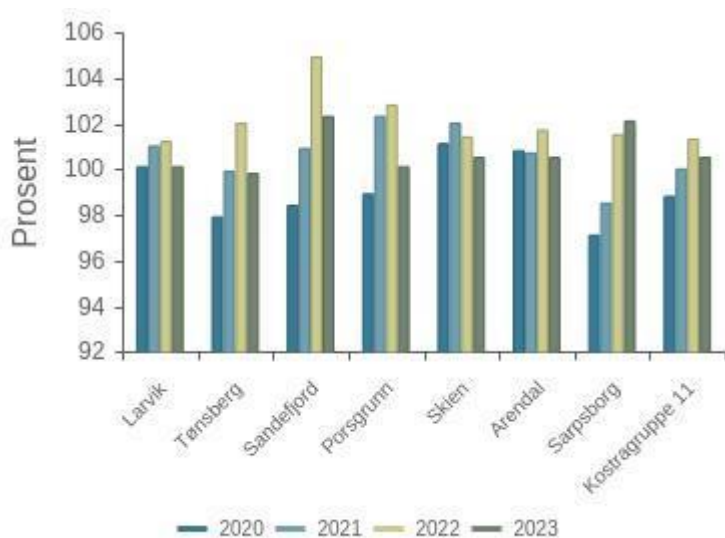
	2020	2021	2022	2023
Larvik	6,3	5,9	5,8	5,4
Tønsberg	0,5	0,9	0,8	1,0
Sandefjord	4,2	4,4	4,5	5,1
Porsgrunn	4,5	4,5	3,8	3,6
Skien	3,7	3,6	3,6	4,0
Arendal	1,5	2,0	1,8	2,3
Sarpsborg	3,6	3,4	3,3	3,3
Kostragruppe 11	3,6	3,6	3,6	3,8

I denne indikatoren inngår ergoterapeuter ansatt i kommunehelsetjenesten og pleie- og omsorgstjenesten.

Larvik har i perioden 2020 - 2023 hatt en reduksjon på 0,9 årsverk ergoterapeuter pr. 10 000 innbyggere. Larvik kommune ligger høyest av alle sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 og har gjort det hele perioden.

Det kan være ulikheter mellom kommunene om hvilke arbeidsoppgaver som ivaretas av ergoterapeuter.

Dekningsgrad - Pasienter på fastlegeliste per kapasitet i prosent (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	100,1	101,0	101,2	100,1
Tønsberg	97,9	99,9	102,0	99,8
Sandefjord	98,4	100,9	104,9	102,3
Porsgrunn	98,9	102,3	102,8	100,1
Skien	101,1	102,0	101,4	100,5
Arendal	100,8	100,7	101,7	100,5
Sarpsborg	97,1	98,5	101,5	102,1
Kostragruppe 11	98,8	100,0	101,3	100,5

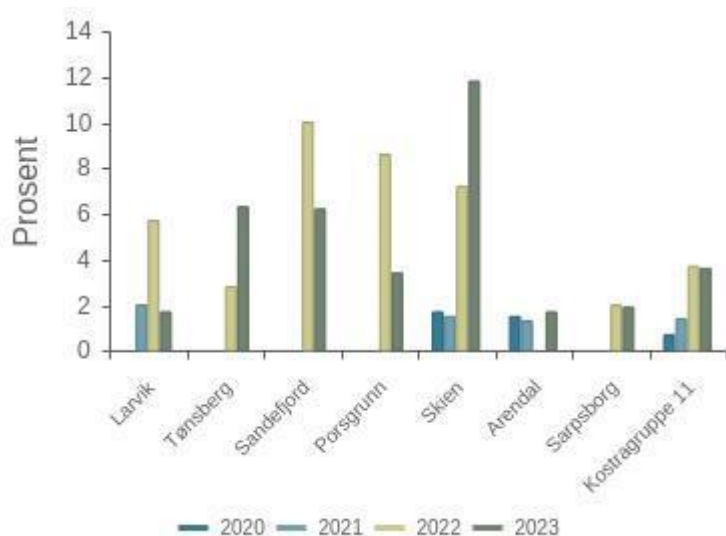
Indikatoren angir antall pasienter på listene i prosent av kapasiteten (listetaket).

For 2023 viser tallene at det ikke er reservekapasitet i Larvik eller blant sammenligningskommunene og Kostragruppe 11. Sandefjord er den eneste kommunen som har noe reservekapasitet.

Manglende reservekapasitet har i Larvik vært stabil i perioden 2020 - 2023. Situasjonen skyldes legemangel, og kan ha sammenheng med ønske om reduserte listelengder fra fastlegene.

Kvalitet - Andel pasienter på liste uten lege

	2020	2021	2022	2023
Larvik	0,0 %	2,0 %	5,7 %	1,7 %
Tønsberg	0,0 %	0,0 %	2,8 %	6,3 %
Sandefjord	0,0 %	0,0 %	10,0 %	6,2 %
Porsgrunn	0,0 %	0,0 %	8,6 %	3,4 %
Skien	1,7 %	1,5 %	7,2 %	11,8 %
Arendal	1,5 %	1,3 %	0,0 %	1,7 %
Sarpsborg	0,0 %	0,0 %	2,0 %	1,9 %
Kostragruppe 11	0,7 %	1,4 %	3,7 %	3,6 %

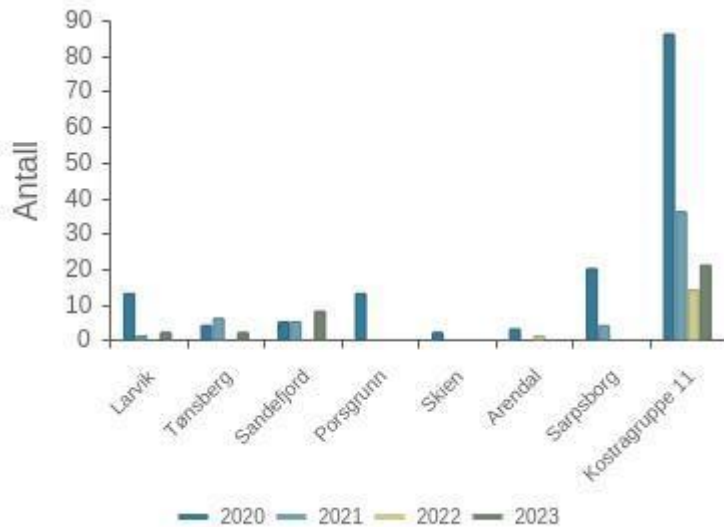
Indikatoren angir andel pasienter på fastlegeliste uten lege, i prosent av pasienter på fastlegeliste totalt.

Larvik og Arendal har i 2023 den laveste andelen pasienter uten fastlege. De øvrige sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 har en høyere andel i 2023.

Larvik har fra 2020 til 2023 gått fra å ha tilbud om fastlege til alle innbyggere, til å ha 1,7 % pasienter i 2023 uten fastlege, som utgjør 826 pasienter pr. 31.12.2023. Dette er likevel en bedring fra 31.12.2022 da det var 2 719 pasienter uten fastlege.

Situasjonen skyldes legemangel. Fastlegene reduserte listetaket i 2022, noe som medførte at mange pasienter ble uten tilbud om fastlege. Utviklingen i Larvik siste år kan ha sammenheng med "Larviksmodellen".

Kvalitet - Antall åpne fastlegelister

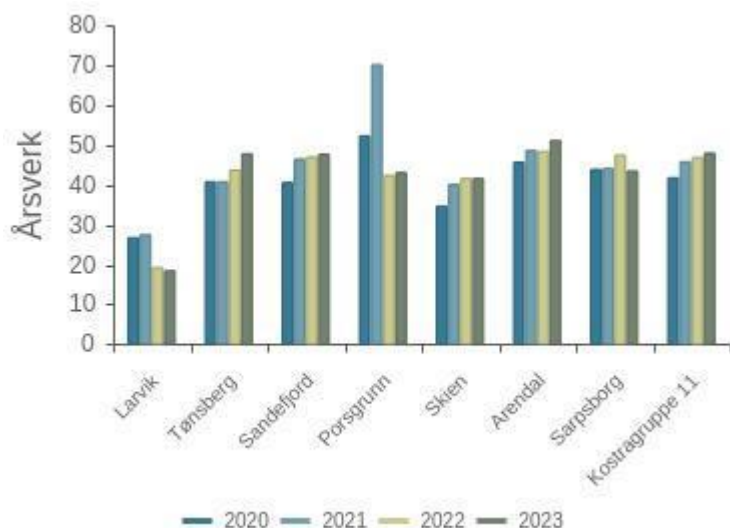
	2020	2021	2022	2023
Larvik	13	1	0	2
Tønsberg	4	6	0	2
Sandefjord	5	5	0	8
Porsgrunn	13	0	0	0
Skien	2	0	0	0
Arendal	3	0	1	0
Sarpsborg	20	4	0	0
Kostragruppe 11	86	36	14	21

Larvik kommune har pr 31.12.2023 2 åpne fastlegelister.

Det har vært en stor nedgang i antall åpne fastlegelister for alle sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 i perioden 2020 til 2023. Dette kan skyldes fastlegekrisen, samt at fastlegene har redusert listetaket for å redusere overtid.

Larvik hadde i likhet med de fleste sammenligningskommunene ingen åpne fastlegelister i 2022. Bedringen fra 2022 til 2023 kan ha sammenheng med "Larviksmodellen"

Kvalitet - Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	26,7	27,4	19,2	18,4
Tønsberg	40,7	40,7	43,6	47,7
Sandefjord	40,5	46,4	46,9	47,6
Porsgrunn	52,2	70,0	42,3	43,0
Skien	34,6	40,0	41,5	41,5
Arendal	45,6	48,5	48,3	51,0
Sarpsborg	43,8	44,0	47,4	43,4
Kostragruppe 11	41,7	45,7	46,8	47,9

Stillinger på funksjon 232 (helsestasjons- og skolehelsetjeneste)

Stillingene på KOSTRAfunksjon 232 består av jordmor, helsesykepleier (helsesøster) og andre sykepleiere, samt leger og fysioterapeuter knyttet til helse- og familiesentrene (HFS). Antall årsverk finnes i tabellen på forsiden for Ståstedsanalysens kapittel "Kommunehelse" for de ulike type stillinger. Disse indikatorene viser antall i forhold til 10.000 innbyggere i alderen 0-5 år, som er knyttet først og fremst til helsestasjon for barsel og småbarn.

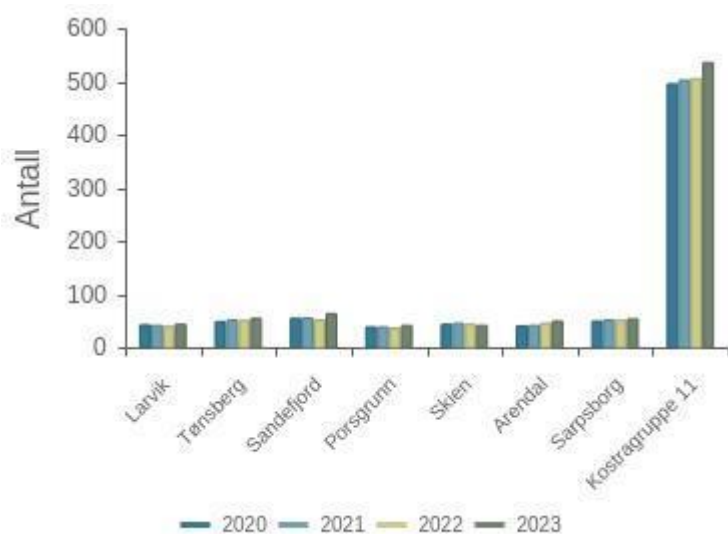
Larvik kommune har både helsestasjon, skolehelsetjeneste samt helsestasjon for ungdom. Derfor vises grafen for totalt "avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år", som omfatter hele målgruppen for helsestasjon- og skolehelsetjeneste (funksjon 232). Kommunedirektøren bemerker at forholdstall, som både er avhengig av 10.000 innbyggere, og aldersgrupper, gjør at endringer enten i befolkningstall eller årsverk begge kan påvirke indikatoren. Derfor kan den være utfordrende å beskrive på en god og pedagogisk måte uten å bli for teknisk. I tillegg ser vi at Larvik i flere år har feil i indikator fra SSB, og arbeider fortsatt med å finne feilkilden til dette. Derfor velger Kommunedirektøren å beskrive ytterligere hva som er Larvik kommunes bemanning for helsestasjon- og skolehelsetjeneste, knyttet mot indikatorene fra tabellen til kapittelet, men med reelle årsverk fra Kommunedirektørens rapportering til SSB.

For "avtalte årsverk i helsestasjon- og skolehelsetjenesten per 10000 innbyggere 0-20 år (årsverk): Indikatoren beskriver årsverk totalt. Larvik har i 2023 10.342 innbyggere i alderen 0-20 år. Foruten fysioterapeut og lege tilknyttet til helsestasjoner, har Larvik 38,86 årsverk i 2023. Dette gir 0,003757 årsverk per innbygger 0-20 år. Med 10.000 innbyggere (0-20) gir det en dekning på 37,57, som er lavest blant sammenligningskommunene og gjennomsnittet i Kostragruppe 11.

For "jordmor avtalte årsverk i helsestasjon- og skolehelsetjeneste per 10000 innbyggere 0-5 år (årsverk) (B)": Larvik har i 2023 2.672 barn i alderen 0-5 år, kommunen 3,86 årsverk jordmor, noe som gir 0,001444 barn per jordmor. Med 10.000 barn (0-5), gir det en dekning på 14,44 årsverk per 10.000 barn i alderen 0-5 år, som er høyere enn Tønsbergs 13,5 årsverk, og Sandefjords 12 årsverk per 10.000 innbyggere (0-5 år).

For "jordmødre per 10000 fødte i løpet av året (årsverk)": Larvik har i 2023 367 0-åringer. Kommunen har 3,86 jordmødre, som gir 0,010517 barn per jordmor. Med 10.000 barn (0 år), gir det en dekning på 105,17 jordmødre per 10.000 0-åringer, som er høyere enn Tønsbergs 93,3 årsverk, og Sandefjords 86 årsverk per 10.000 innbyggere (0 år).

Grunnlagsdata (Nivå 3) - Antall fastlegeavtaler

	2020	2021	2022	2023
Larvik	43	42	40	44
Tønsberg	49	52	51	55
Sandefjord	55	56	52	64
Porsgrunn	39	39	37	42
Skien	44	46	44	42
Arendal	41	42	46	50
Sarpsborg	50	52	51	54
Kostragruppe 11	495	502	505	535

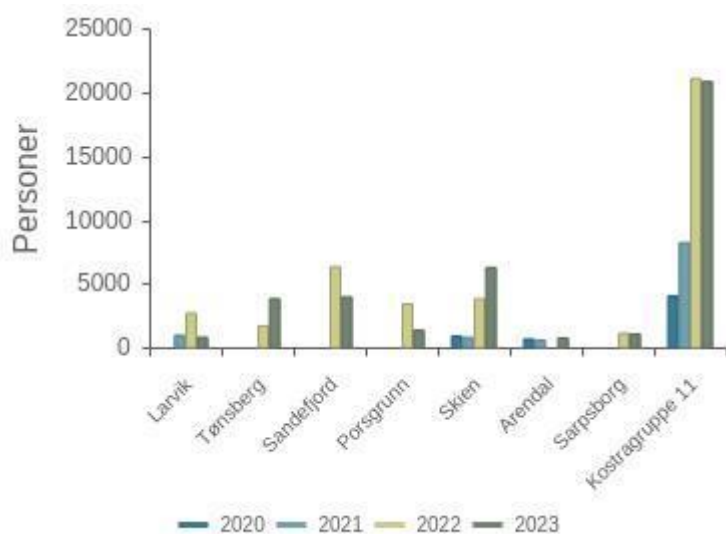
Antallet fastlege avtaler i perioden 2020 - 2023 har i Larvik økt med 1. Det har vært ulikt antall fastlegelister de ulike årene i perioden - lavest i 2022. Fra 2022 til 2023 har antall fastlegeavtaler i Larvik økt med 4.

Larvik kommune har fra 2021 hatt kommunalt ansatte fastleger. Disse legene inngår ikke i oversikten over antall fastlegeavtaler.

SSB-tabell 11996 viser kommunalt ansatt legeårsverk pr. 10 000 innbyggere pr. 31.12.2023:

Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	
Kommunalt ansatte leger	
3805 Larvik	3,8
3803 Tønsberg	2,6
3804 Sandefjord	2,6
3806 Porsgrunn	6,2
3807 Skien	.
4203 Arendal	4,4
3003 Sarpsborg	4,6

Grunnlagsdata (Nivå 3) - Antall pasienter på fastlegeliste uten lege

	2020	2021	2022	2023
Larvik	0	979	2 719	826
Tønsberg	0	0	1 713	3 833
Sandefjord	0	0	6 333	3 978
Porsgrunn	0	0	3 429	1 372
Skien	909	813	3 832	6 280
Arendal	688	588	0	769
Sarpsborg	0	0	1 140	1 085
Kostragruppe 11	4 048	8 221	21 054	20 807

Larvik har fra 2020 til 2023 gått fra å ha 0 innbyggere uten fastlege til 826, med en topp i 2022 på 2 719 pasienter uten fastlege.

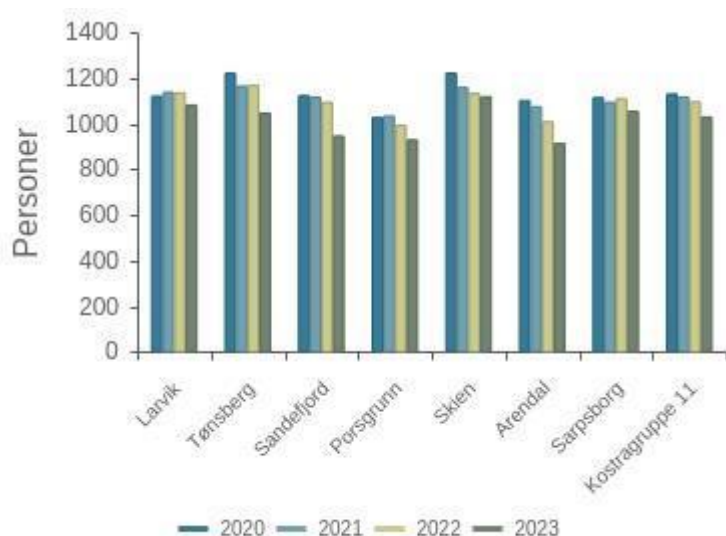
Sammenligningskommunene har i 2023 flere pasienter enn Larvik uten fastlege. Bare Arendal har et litt lavere antall med 769 pasienter. Det er stor ulikhet mellom kommunene i antall pasienter uten fastlege - og hvordan dette har utviklet seg i perioden.

Økningen i antall pasienter uten fastlege har sammenheng med at fastlegene reduserte listetaket i 2022. Dette medførte at mange pasienter ble uten tilbud om fastlege.

Etter KST 081/22 sommeren 2022 har kommunen rekruttert 18 nye fastleger.

Tall for Kostragruppe 11 kan ikke brukes til sammenlikning, da det viser summen for alle kommunene.

Andre nøkkeltall - Gjennomsnittlig listelengde (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	1 118,2	1 135,7	1 133,7	1 080,1
Tønsberg	1 219,4	1 162,5	1 165,8	1 044,6
Sandefjord	1 120,7	1 114,9	1 092,2	944,0
Porsgrunn	1 025,2	1 031,6	990,6	927,1
Skien	1 220,0	1 156,7	1 130,9	1 116,1
Arendal	1 099,7	1 072,7	1 006,5	911,8
Sarpsborg	1 112,2	1 092,1	1 108,3	1 052,1
Kostragruppe 11	1 128,5	1 114,9	1 093,6	1 027,5

Det var en reduksjon i gjennomsnittlig listelengde med 38 i Larvik kommune fra 2020 til 2023. Fra 2022 til 2023 var reduksjonen på 53.

I 2023 har Skien kommune høyere gjennomsnittlig listelengde, mens de resterende sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 har lavere gjennomsnittlig listelengde enn Larvik.

Det er et mål at fastlegene skal kunne redusere listelengde. Tiltak som "Larviksmodellen", med økt basistilskudd og noe kompensasjon for fravær, har bidratt til rekruttering av fastleger i Larvik.

Det har siden sommeren 2022 vært rekruttert inn 12 nye fastleger. Disse har erstattet andre fastleger som har sluttet. Larvik kommune har 9 fastleger over 60 år som vil pensjonere seg de nærmeste årene.

Det er ingen reservekapasitet i fastlegeordningen – Larvik kommune har nå 826 pasienter uten fastlege.

Det jobbes videre med å rekruttere nye fastleger for å øke kapasiteten i fastlegeordningen, noe som vil bidra til å kunne gjennomføre listereduksjoner for de eksisterende fastlegene.

Sosiale tjenester

Analyseområdet for *sosiale tjenester* omfatter råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid (drift av NAV-kontoret), tilbud til personer med rusproblemer og utbetaling av økonomisk sosialhjelp. Tjenestene leveres av både NAV og virksomhet for psykisk helse og avhengighet. I en vurdering av analyseområdet, må resultatene sees i sammenheng med utgifter til kvalifiseringsprogrammet (KVP) og introduksjonsprogrammet. NAV-kontoret leverer tjenester i et partnerskap med staten.

Faktorene som bestemmer størrelsen på de totale sosialhjelpsutbetalingene, påvirkes av forhold som utviklingen i arbeidsmarkedet, endringer i andre stønader, økt prisvekst, økte renter, krigen i Ukraina, samt demografiske forhold. I 2022 var arbeidsledigheten lav, men den økte siste halvdel i 2023. Det antas at disse variablene påvirker flere av resultatene i analysen, negativt.

Hovedfunn for rapporteringsåret 2023, er at Larvik kommune har hatt en økning på flere områder innenfor sosiale tjenester. Blant annet har antall mottakere økt, andelen unge har økt og samlet utbetaling har økt. I tillegg er det økning i driftsutgifter knyttet til Introduksjonsordningen, som handler om bosetting og integrering av flyktninger og kostnader til kvalifiseringsprogram (KVP). Det er tilsvarende økning i de fleste av de andre kommunene i Kostragruppe 11.

Det som skiller seg negativt ut, og som øker mer i Larvik enn i de andre kommunene, er andelen unge mottakere av økonomisk sosialhjelp. Kommunen har en særlig satsing mot unge og det gjøres i tett samarbeid med andre aktører. Målet er arbeid og utdanning, slik at ungdommen kan bli selvforsørget. Godt og målrettet arbeid mot unge, kan ha betydning for at antall unge mottakere av sosialhjelp går ned over tid.

Tallene som helhet gir en indikasjon på kommunens prioriteringer på områdene. Samtidig har de siste årenes endringer, spesielt på feltet som handler om bosetting av flyktninger, vært med på å påvirke flere av sosialtjenestens indikatorer.

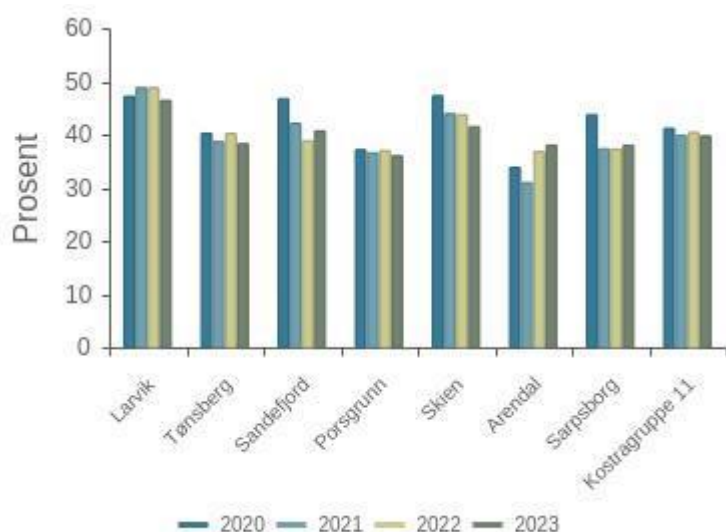

Ståstedsanalyse - KOSTRA og nøkkeltall 2023 - Foreløpige tall - Larvik

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11
Prioritet									
Andel netto driftsutgifter til råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid (B)	22,3 %	19,0 %	15,6 %	17,1 %	23,6 %	18,4 %	33,6 %	24,8 %	23,2 %
Andel netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp (B)	48,8 %	46,4 %	38,3 %	40,7 %	36,0 %	41,5 %	38,0 %	38,0 %	39,7 %
Netto driftsutgifter per innbygger (281) økonomisk sosialhjelp (B) **)	1 593	2 032	1 922	1 919	1 452	1 778	1 721	1 571	1 843
Netto driftsutgifter til råd, veiledning og sos.forebyggend arb. pr. innb, 20-66 år (B) **)	1 237	1 412	1 285	1 352	1 582	1 323	2 563	1 703	1 795
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten i prosent av samlede netto driftsutgifter (B)	5,0 %	6,3 %	7,6 %	7,6 %	5,8 %	7,2 %	6,8 %	7,5 %	6,9 %
Dekningsgrad									
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)	42,8 %	45,6 %	39,7 %	35,0 %	44,1 %	55,0 %	37,8 %	39,8 %	38,9 %
Andelen sosialhjelpsmottakere 18-24 år, av innbyggerne (19)-24 år (B)	6,8 %	8,7 %	6,9 %	6,3 %	7,0 %	7,2 %	9,3 %	7,2 %	6,4 %
Grunnlagsdata (Nivå 3)									
Samlet stønadssum (bidrag + lån)	73 597 717	95 143 349	124 122 165	144 367 351	61 027 263	116 623 112	88 367 420	129 586 337	1 077 090 810
Sosialhjelpsmottakere	1 338	1 545	1 836	2 104	1 053	1 804	1 777	1 849	16 947
Sosialhjelpsmottakere som forsørger barn under 18 år (antall)	273	262	432	406	245	524	193	609	3 719
Andre nøkkeltall									
Netto driftsutgifter (275) Introduksjonsordningen	17 383	36 700	61 460	55 265	24 633	42 554	28 180	38 462	456 717
Netto driftsutgifter (276) Kvalifiseringsordningen	14 850	21 681	25 711	16 715	12 147	29 477	11 456	38 827	206 305

Prioritet - Andel netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp (B)

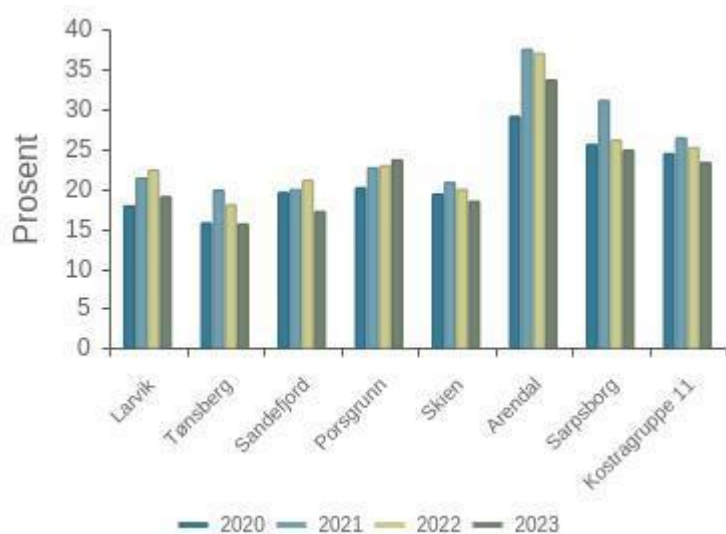

	2020	2021	2022	2023
Larvik	47,2 %	48,8 %	48,8 %	46,4 %
Tønsberg	40,3 %	38,7 %	40,2 %	38,3 %
Sandefjord	46,7 %	42,1 %	38,8 %	40,7 %
Porsgrunn	37,1 %	36,6 %	37,0 %	36,0 %
Skien	47,3 %	43,9 %	43,7 %	41,5 %
Arendal	33,8 %	31,0 %	36,8 %	38,0 %
Sarpsborg	43,7 %	37,3 %	37,3 %	38,0 %
Kostragruppe 11	41,2 %	39,8 %	40,4 %	39,7 %

Dette bildet viser kommunens netto driftsutgifter til utbetaling av økonomisk sosialhjelp, i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter for sosialtjenesten. De samlede driftsutgiftene er utgifter som er ført på funksjon 242, 243, 273, 275, 276 og 281.

Larvik ligger her en del høyere enn de andre kommunene i utvalget. Andelen har gått ned fra 48,8% i 2022 til 46,4% 2023. Det betyr at noe under halvparten av driftsutgiftene til sosialtjenesten, gjelder utbetaling av økonomisk sosialhjelp. I 2023 økte kostnadene ellers i sosialtjenesten mer enn utbetalingene. Av den grunn går resultatet noe ned. Kostnader knyttet til blant annet økt antall flyktninger (introduksjonsordningen) og økt antall i kvalifiseringsprogram, har påvirket resultatet.

Prioritet - Andel netto driftsutgifter til råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid (B)

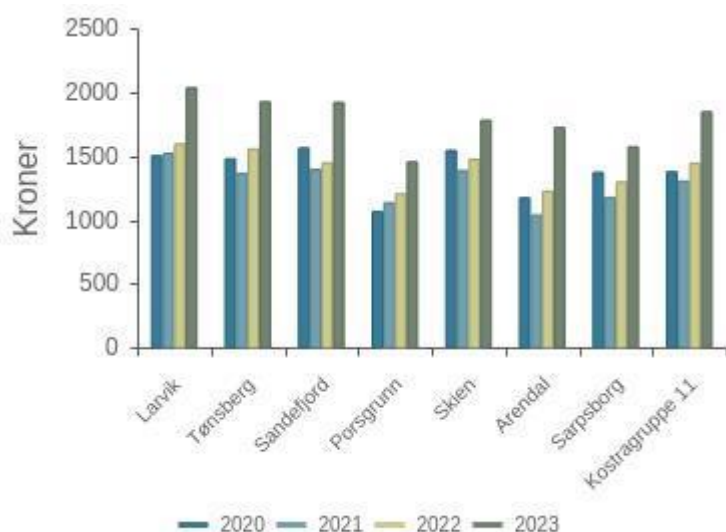

	2020	2021	2022	2023
Larvik	17,8 %	21,3 %	22,3 %	19,0 %
Tønsberg	15,7 %	19,8 %	18,0 %	15,6 %
Sandefjord	19,5 %	19,9 %	21,0 %	17,1 %
Porsgrunn	20,1 %	22,6 %	22,9 %	23,6 %
Skien	19,3 %	20,8 %	19,9 %	18,4 %
Arendal	29,0 %	37,4 %	36,9 %	33,6 %
Sarpsborg	25,5 %	31,0 %	26,0 %	24,8 %
Kostragruppe 11	24,4 %	26,4 %	25,1 %	23,2 %

Indikatoren viser netto driftsutgifter til råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid, i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter for hele sosialtjenesten. De samlede driftsutgiftene for hele sosialtjenesten, er her utgifter som er ført på funksjon 242, 243, 273, 275, 276 og 281.

Kommunen har på dette området gått ned fra 22,3% i 2022, til 19% i 2023. Flere av de andre kommunene i Kostragruppe 11, har samme utvikling som Larvik. Det vil si at det ble brukt en lavere andel på råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid i 2023, sett opp mot de samlede utgiftene ellers for hele sosialtjenesten. Det er grunn til å tro at med økte ressurser her, kunne det påvirket antall mottakere og utbetalt stønad.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (281) økonomisk sosialhjelp (B)

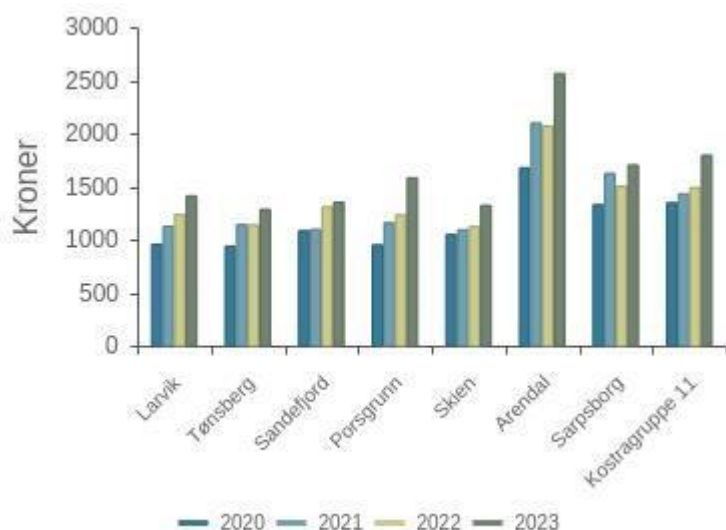
	2020	2021	2022	2023
Larvik	1 499	1 520	1 593	2 032
Tønsberg	1 477	1 364	1 554	1 922
Sandefjord	1 562	1 394	1 445	1 919
Porsgrunn	1 066	1 133	1 203	1 452
Skien	1 543	1 385	1 473	1 778
Arendal	1 172	1 038	1 224	1 721
Sarpsborg	1 371	1 176	1 296	1 571
Kostragruppe 11	1 375	1 303	1 442	1 843

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Indikatoren viser hvor mye kommunen har i netto driftsutgifter til utbetaling av økonomisk sosialhjelp, per innbygger i kommunen.

På området har det vært en økning fra 2020. I 2023 økte utgiftene til 2 032 kr, fra 1 593 kr i 2022. Alle de andre kommunene i Kostragruppe 11, har hatt økning i større eller mindre grad her. Kommunen ligger likevel høyere enn de andre kommunene i utvalget. Kommunen har hatt en økning i antall mottakere de siste årene, og samtidig økt antall bosettinger av flyktninger. Det kan forklare noe av økningen på området.

Prioritet - Netto driftsutgifter til råd, veiledning og sos.forebyggend arb. pr. innb, 20-66 år (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	957	1 125	1 237	1 412
Tønsberg	940	1 142	1 139	1 285
Sandefjord	1 084	1 098	1 308	1 352
Porsgrunn	952	1 159	1 233	1 582
Skien	1 049	1 093	1 123	1 323
Arendal	1 675	2 098	2 067	2 563
Sarpsborg	1 330	1 624	1 502	1 703
Kostragruppe 11	1 348	1 431	1 491	1 795

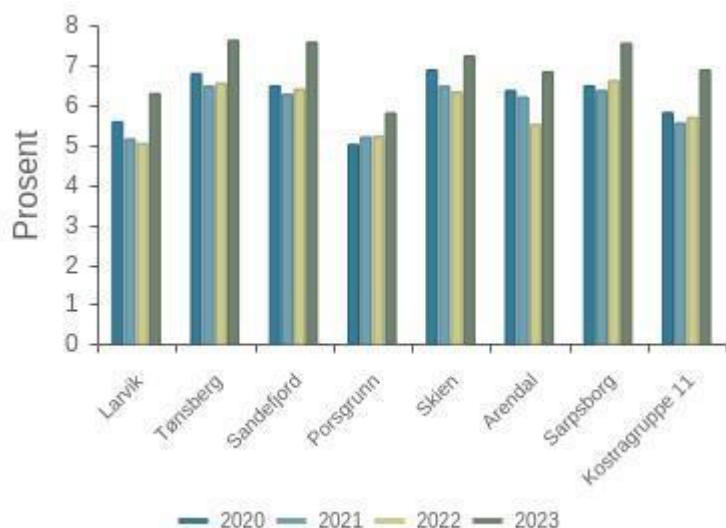
**) Graf er justert med utgiftsbehov

Indikatoren viser kommunens netto driftsutgifter til råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid i kr per innbygger, i aldersgruppen 20 - 66 år.

Det har vært en økning fra 2022 hvor utgiftene var 1 237 kr per innbygger, til 1 412 kr i 2023. Alle de andre kommunene i Kostragruppe 11 har også hatt en økning. Kommunen ligger her på nivå med flere av de andre kommunene i utvalget. Det viser at kommunen bruker omtrent det samme per innbygger i aldersgruppen, på råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid, som de andre kommunene i utvalget.

Kommunen hadde i 2019 en stor omstillingsprosess på området, med utgangspunkt i flyktningssituasjonen. Det har vært med på å påvirke endringene i starten på perioden, men de siste årene har ressursbruken gått opp igjen. I tillegg økte antall flyktninger i 2022 og 2023 betydelig, sammenlignet med 2021 på grunn av krigen i Ukraina. Dette påvirker det samlede resultatet. Det meste av utgiftene er relatert til lønn og administrasjon.

Prioritet - Netto driftsutgifter til sosialtjenesten i prosent av samlede netto driftsutgifter (B)

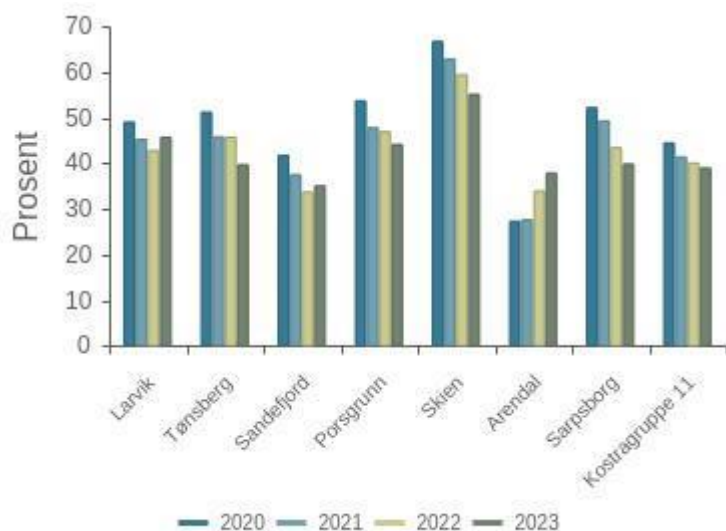
	2020	2021	2022	2023
Larvik	5,6 %	5,1 %	5,0 %	6,3 %
Tønsberg	6,8 %	6,5 %	6,5 %	7,6 %
Sandefjord	6,5 %	6,3 %	6,4 %	7,6 %
Porsgrunn	5,0 %	5,2 %	5,2 %	5,8 %
Skien	6,9 %	6,5 %	6,3 %	7,2 %
Arendal	6,4 %	6,2 %	5,5 %	6,8 %
Sarpsborg	6,5 %	6,4 %	6,6 %	7,5 %
Kostragruppe 11	5,8 %	5,5 %	5,7 %	6,9 %

Det som synliggjøres her, er kommunens netto driftsutgifter for hele sosialtjenesten i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter. Sosialtjenesten i denne sammenheng er utgifter til råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid (drift av NAV-kontoret), tilbud til personer med rusproblemer, Introduksjonsordningen, kvalifiseringsprogram og utbetaling av økonomisk sosialhjelp.

Larvik kommune har over flere år hatt vesentlig lavere netto driftsutgifter til sosialtjenesten, enn de andre kommunene i Kostragruppe 11. Kommunen har nå hatt en økning fra 2022 til 2023, fra 5% til 6,3%. Fortsatt ligger kommunen lavere enn sammenlignbare kommuner på dette området, bortsett fra Porsgrunn som har en lavere andel.

Larvik kommune bruker mindre ressurser til sosialtjenesten i sin helhet, enn de fleste andre kommunene i gruppa. Økningen fra 2022 til 2023 kan ha sammenheng med flere ting, blant annet økt antall bosettinger av flyktninger, økt antall mottakere av sosialhjelp og økte utbetalinger.

Dekningsgrad - Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)

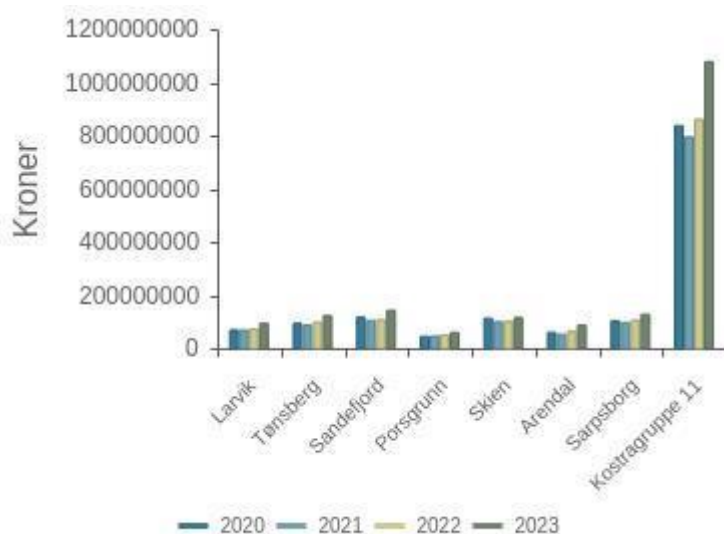
	2020	2021	2022	2023
Larvik	49,0 %	45,1 %	42,8 %	45,6 %
Tønsberg	51,1 %	45,7 %	45,6 %	39,7 %
Sandefjord	41,6 %	37,5 %	33,6 %	35,0 %
Porsgrunn	53,6 %	47,7 %	46,9 %	44,1 %
Skien	66,6 %	62,7 %	59,4 %	55,0 %
Arendal	27,3 %	27,6 %	33,9 %	37,8 %
Sarpsborg	52,1 %	49,2 %	43,4 %	39,8 %
Kostragruppe 11	44,4 %	41,3 %	40,0 %	38,9 %

Indikatoren viser andelen av sosialhjelpsmottakere i kommunen, som har oppgitt sosialhjelp som den viktigste kilden til livsopphold ved siste kontakt med NAV-kontoret.

På dette området var det en positiv utvikling fram til 2023, hvor andelen gikk ned. I 2023 økte andelen til 45,6%, fra 42,8% i 2022. På dette området har det vært størst økning i Larvik, mens flere av de andre kommunene i Kostragruppe 11 har hatt en nedgang. Skien ligger høyest i gruppen, med en andel på 55%.

I 2023 var det flere utenforliggende hensyn, som førte til dårligere økonomi for mange. I tillegg økte arbeidsledigheten fra juli og ut året. En økning på dette området kan bety at flere som tidligere har klart seg med supplerende stønad, nå har behov for ytterligere hjelp.

Grunnlagsdata (Nivå 3) - Samlet stønadssum (bidrag + lån)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	70 865 786	70 080 853	73 597 717	95 143 349
Tønsberg	94 686 080	88 593 897	99 891 569	124 122 165
Sandefjord	118 488 059	106 252 897	108 717 466	144 367 351
Porsgrunn	46 476 753	47 494 310	51 671 761	61 027 263
Skien	114 631 104	101 325 451	102 523 133	116 623 112
Arendal	61 985 410	54 146 384	65 631 149	88 367 420
Sarpsborg	105 393 406	98 067 695	107 410 756	129 586 337
Kostragruppe 11	837 297 083	794 776 736	861 435 133	1 077 090 810

Denne indikatoren beskriver kommunens samlede utbetalinger til økonomisk sosialhjelp i rapporteringsåret. Stønadssummen er lik summen av alle bidrag og lån utbetalt til sosialhjelpsmottakere i kommunen.

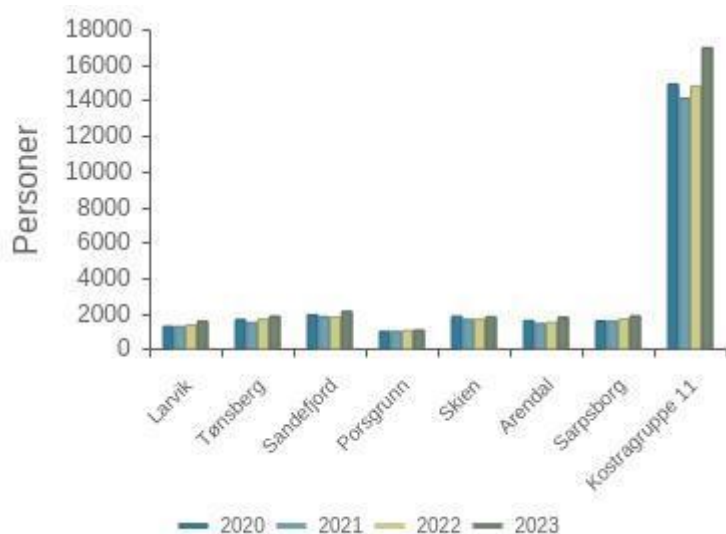
Det er store forskjeller i samlet stønadssum blant kommunene i Kostragruppe 11. Larvik kommune ligger midt i gruppen med totalt utbetalt 95,1 mill. kr i 2023. Dette er en betydelig økning fra 2022, da nivået var på 73,5 mill. kr. I gruppen har alle de andre kommunene hatt en økning i samlet stønadssum.

Det er vanskelig å sammenligne tallene, uten å se på kommunestørrelse, antall mottakere og andre utenforliggende hensyn. Det er mange variabler knyttet til resultatet her. Kommunen bør se på egen utviklingen, uten å sammenligne seg for mye med de andre kommunene.

2023 var et år med flere utenforliggende hensyn, som påvirket privatøkonomien. Det var høy prisvekst og økte renter, såkalt dyrtid. Krigen i Ukraina førte til økt antall bosatte flyktninger i kommunen. Dette er variabler som påvirker størrelsen på de samlede utbetalingene til økonomisk sosialhjelp, i kommunen.

Grunnlagsdata (Nivå 3) - Sosialhjelpsmottakere

	2020	2021	2022	2023
Larvik	1 264	1 254	1 338	1 545
Tønsberg	1 639	1 476	1 663	1 836
Sandefjord	1 914	1 816	1 781	2 104
Porsgrunn	964	964	1 031	1 053
Skien	1 832	1 646	1 659	1 804
Arendal	1 585	1 415	1 490	1 777
Sarpsborg	1 565	1 546	1 668	1 849
Kostragruppe 11	14 903	14 099	14 792	16 947

Antall personer i kommunen som mottar økonomisk sosialhjelp har vært forholdsvis stabile, men har økt de siste årene. Antallet økte til 1 545 mottakere i 2023, og det er en økning på 207 mottakere fra 2022. Det har også vært økning i de andre kommunene i Kostragruppe 11. Selv med størst økning, ligger Larvik blant de kommunene med lavest antall mottakere, bortsett fra Porsgrunn som hadde 1 053 personer som mottok økonomisk sosialhjelp i 2023. Her må i tillegg antall innbyggere tas i betraktning.

2023 var et år med mange økonomiske endringer for innbyggerne, og det har hatt betydning for resultatet. Krigen i Ukraina førte til økt antall bosatte flyktninger i kommunen. Det var høy prisvekst og økte renter. I tillegg økte arbeidsledigheten på slutten av året. Dette er årsaker som påvirker antall personer som mottar økonomisk sosialhjelp i kommunen.

Kommunale boliger

Med kommunalt disponert bolig menes boliger kommunen disponerer for utleie gjennom inngåelse av en leiekontrakt, f.eks. omsorgsboliger, boliger til flyktninger, økonomisk vanskeligstilte mm (Kilde: SSB).

Larvik kommune hadde i 2023 13 søkere pr. 1000 innbyggere. Dette er høyere enn gjennomsnittet i Kostragruppe 11 og sammenlignbare kommuner. Antall søkere har økt sammenliknet med foregående år, som var 12 søkere pr. 1000 innbyggere. Dette har sammenheng med økning av bosettinger av flyktninger i 2023.

Analysen for de fire siste årene viser til at Larvik kommune ligger høyt på antall søkere, sammenliknet med gjennomsnittet i Kostragruppe 11 og sammenlignbare kommuner. Samt at antallet pr. 1000 innbyggere stiger for hvert år.

Larvik kommune hadde i 2023 brutto driftsutgifter på 87 281 kr. Dette er mye lavere enn gjennomsnittet i Kostragruppe 11. Samtidig hadde Larvik kommune noe høyere driftsutgifter i 2023 enn i 2022. Det er stor variasjon i de øvrige sammenlignbare kommunene, fra den kommunen med lavest driftskostnader til den kommunen med høyest driftskostnader. Larvik kommune ligger omtrent på midten av den skalaen. Innkjøp av nye kommunale boliger påvirker driftsutgiftene med avskrivninger og renter. Larvik kommune har hatt fokus på vedlikehold og har definert en minstestandard på boligene ved leietakerskifte.

Larvik kommune har anskaffet 9 nye boliger i 2023. Dette er nokså jevnt med gjennomsnittet i Kostragruppe 11, som er 8,5 boliger. I sammenlignbare kommuner er det stor variasjon i fra 0 anskaffede boliger til 44. Innkjøp av boliger i 2023 er for å dekke behovet for boliger til barnefamilier, samt tilrettelagte boliger til utleie.

Larvik kommune har solgt 3 boliger i 2023. Dette er lavere enn gjennomsnittet i Kostragruppe 11, som er 53. I sammenlignbare kommuner er det stor variasjon i fra 0 solgte boliger til 29. Boligene som er solgt er vurdert som uegnet til formålet mht. til beliggenhet, standard og driftskostnader.

	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11
Kvalitet									
Antall søknader per 1000 innbyggere	12,0	13,0	9,0	9,0	11,0	6,0	7,0	6,0	8,0
Økonomi									
Korrigerte brutto driftsutgifter (265) kommunalt disponerte boliger	83 359	87 281	102 160	68 820	80 562	85 782	57 387	95 059	970 497
Grunnlagsdata (Nivå 3)									
Antall boliger kjøpt eller bygget siste år	11	9	2	44	2	15	7	0	85
Antall boliger solgt siste år	4	3	0	4	5	9	0	29	53

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

Kultur og idrett

Bakgrunn for tjenestene til Kultur og Idrett i KOSTRASammenheng i ståstedsanalyse for Kultur og idrett omfatter Kultursektoren følgende KOSTRAfunksjoner: Aktivitetstilbud til barn og unge (231), Bibliotek (370), Kino (373), Muséer (375), Kunstformidling (377), Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg (380), Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg (381), Musikk- og kulturskoler (383), Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg (385) og Kommunale kulturbygg (386).

Organisatorisk sett i Larvik kommune er det meste av disse utgiftene knyttet til VH 54 Kultur og idrett. Imidlertid er blant annet overføringer til museer og Bølgen kulturhus KF, samt drift av Verket (Helse og mestring) og Frivillighetsentralen organisert utenfor VH 54 Kultur og Idrett. Disse er i hovedsak under KOSTRAfunksjon 231, 373, 375 og 385. Eiendomsmassen, herunder avskrivninger og renhold for Larviks kommunale kulturbygg bokføres i all hovedsak under kommunalområdet Eiendom og teknisk drift. I analysen er altså ikke virksomhet førende for utgiftene på kostrafunksjonene, men gjelder kommunens utgifter totalt sett til ulike kulturtjenester.

Vedtatt Kulturplan for 2018-2028 har satsningsområder på kunst og kultur i oppvekstløpet, i folkehelse og som driver i steds- og byutviklingen jf. vedtak i [KST-159/18](#). Tiltakene i kulturplanen som ikke krever økonomi er gjennomført i henhold til framdriftsplanen.

Økningen i netto driftsutgifter for kultursektoren fra 2022 til 2023 skyldes i stor grad utbetalinger av tilskudd fra kommunens idrettsavdeling, hvor det ble utbetalt en rekke større ekstraordinære tilskudd til private lag og foreninger som følge av vedlikeholdsetterslepet, jf. vedtak i KST 108/22.

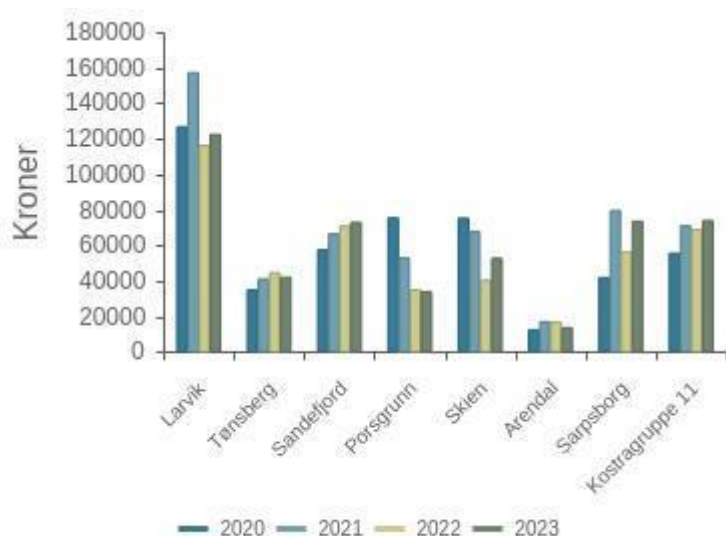
Larvik kommune ligger over gjennomsnittet til Kostragruppe 11 på "Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner". Driverne bak dette er muséer (375) og andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg (385). Kostnader knyttet til kino, muséer og andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg er for det meste tilskudd til andre organisasjoner, hvor majoriteten ligger utenfor VH 54 Kultur og Idrett. Når det gjelder de øvrige KOSTRAfunksjonene under Kultur og idrett ser vi at Larvik kommune ligger under gjennomsnittet til Kostragruppe 11.

Ståstedsanalyse - KOSTRA og nøkkeltall 2023 - Foreløpige tall - Larvik

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11
Prioritet									
Kommunale driftstilskudd til lag og foreninger pr lag som mottar tilskudd (B)	116 140	122 287	41 919	72 813	33 838	52 555	13 541	73 408	73 878
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner (B)	2 853	3 048	2 690	2 379	3 228	2 783	2 947	2 163	2 720
Netto driftsutgifter per innbygger (231) aktivitetstilbud barn og unge (B) **)	206	208	236	213	187	200	332	259	236
Netto driftsutgifter per innbygger (370) bibliotek (B) **)	348	338	358	347	385	307	328	255	309
Netto driftsutgifter per innbygger (373) kino (B) **)	152	19	0	22	31	0	0	0	4
Netto driftsutgifter per innbygger (375) muséer (B) **)	251	278	224	201	54	66	166	31	120
Netto driftsutgifter per innbygger (377) kunstformidling (B) **)	7	5	0	63	108	42	48	3	55
Netto driftsutgifter per innbygger (380) idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg (B) **)	314	415	127	165	339	-642	65	66	92
Netto driftsutgifter per innbygger (381) kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg (B) **)	353	422	970	546	724	1 279	781	649	741
Netto driftsutgifter per innbygger (383) musikk- og kulturskoler (B) **)	222	261	244	206	422	301	344	205	290
Netto driftsutgifter per innbygger (385) andre kulturaktiv. og tilsk. til andres kulturbygg (B) **)	590	648	284	337	521	1 092	401	406	510
Netto driftsutgifter per innbygger (386) kommunale kulturbygg (B) **)	410	454	247	278	458	139	483	289	363
Produktivitet									
Besøk per kinoforestilling (antall)	21,4	21,8	13,8	20,4	16,8	12,3	24,4	15,5	17,8
Korrigererte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker (B)	11 305	11 220	22 050	28 979	30 646	27 078	41 120	32 935	25 649
Dekningsgrad									
Andel elever 6-15 år i kommunens kulturskole, av antall barn 6-15 år (B)	10,7 %	9,9 %	10,7 %	6,2 %	13,5 %	11,2 %	7,3 %	6,4 %	9,6 %
Besøk i folkebibliotek per innbygger (B)	3,6	4,4	6,6	3,9	3,8	2,5	4,2	2,1	4,2
Kvalitet									
Frivillige lag og foreninger, andre kulturaktiviteter Frivillige lag og foreninger som mottar kommunalt tilskudd (antall)	147	140	93	97	26	73	74	36	701
Årlig totalt besøk i kommunalt drevne fritidssenter per 1000 innbyggere 6-20 år	108	199	355	638	735	239	490	886	1 206
Grunnlagsdata (Nivå 3)									
Antall ikke-kommunale kinobygg	0	0	2	0	0	1	0	1	9
Antall kinoforestillinger	3 397	3 477	14 691	3 278	5 588	6 053	3 311	2 903	61 792
Antall kinoseter	922	922	1 857	925	744	549	442	457	8 525
Antall kommunale fritidssenter	3	3	6	2	3	7	6	6	55
Driftstilskudd til idrettslag	12 766	17 115	3 699	8 482	1 973	2 944	789	3 095	54 023
Eid areal Kommunale idrettsbygg Areal (m2)	20 178,0	20 178,0	42 605,0	30 713,0	29 258,0	7 555,0	29 726,0	27 221,0	228 330,0
Frivillige barne- og ungdomsforeninger	69	84	0	66	9	15	35	78	343
Totalt antall kinobesøk	72 773	75 875	202 313	66 800	93 650	74 366	80 632	45 029	1 098 460

Prioritet - Kommunale driftstilskudd til lag og foreninger pr lag som mottar tilskudd (B)

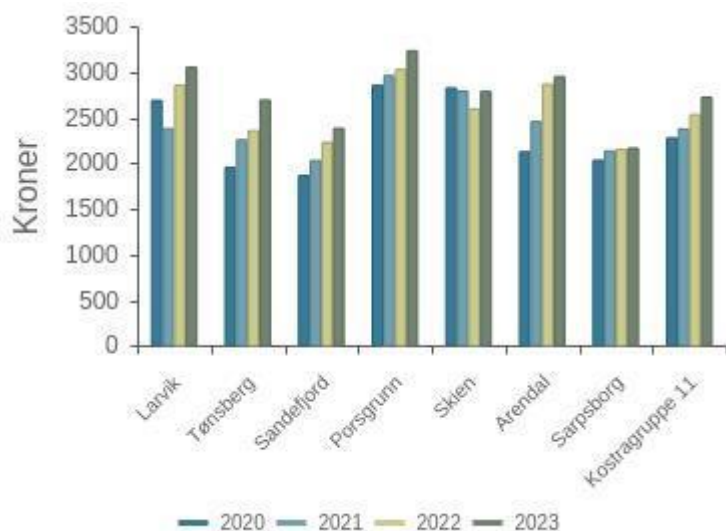
	2020	2021	2022	2023
Larvik	126 599	157 122	116 140	122 287
Tønsberg	34 826	41 013	44 430	41 919
Sandefjord	57 360	66 390	70 632	72 813
Porsgrunn	75 362	52 769	34 906	33 838
Skien	75 148	67 769	40 194	52 555
Arendal	12 387	16 935	16 613	13 541
Sarpsborg	41 752	79 474	56 118	73 408
Kostragruppe 11	55 517	70 864	68 789	73 878

Kommunale driftstilskudd til lag og foreninger

Indikatoren "Kommunale driftstilskudd til lag og foreninger per lag som mottar tilskudd (B)" viser fordelt tilskudd til alle lag og foreninger som mottar tilskudd fra kommune. Det omfatter sang- og musikkforeninger, teater- og danseforeninger, frivillige barne- og ungdomsforeninger, idrettslag/skytterlag og andre foreninger. Det fremkommer der at kommunale driftstilskudd i Larvik er vesentlig høyere enn alle sammenligningskommunene, og 48 409 kr høyere gjennomsnittet i Kostragruppe 11. Samtidig som tildeling per lag er vesentlig høyere, er også antall foreninger som får tilskudd høy i Larvik (140 i 2023). Tildeling av tilskudd til lag og foreninger, i kombinasjon med antall registrerte frivillige lag- og foreninger, fra indikatorene "Frivillige lag og foreninger, andre kulturaktiviteter, som mottar kommunalt tilskudd (antall)" og "Frivillige barne- og ungdomsforeninger", synliggjør en stor kommunal tildeling til mange lag og foreninger i kommunen. Indikatoren omfatter også eventuelle ekstraordinære tilskuddsbevilgninger, som er årsaken til at tallet for indikatoren er høy i 2023 for Larvik da det ble delt ut 6,6 mill. kr i ekstrabevilgninger for vedlikeholdsetterslepet i kommunen.

Tilskudd til idrett- og friluftslivsforeninger tildeles etter årlig søknadsfrist 15. mars. Tildelingen skjer etter vedtatte retningslinjer, jf. vedtak [KST101/22 vedlegg 2](#) og i tett dialog med Larvik Idrettsråd som også er høringsinstans, før delegert sak vedtas. Tilskuddet baserer seg på driftstilskudd av foreningseide anlegg, medlemsstøtte og søknader om særskilte tiltak. Tilskudd til foreninger innen kulturfeltet følger samme årlige søknadsfrist og tildeling skjer etter vedtatte retningslinjer gjeldende fra 1. januar 2022, [jf. vedtak KST111/21](#). Mer informasjon om tilskuddsordningen finnes på kommunens [nettside](#)

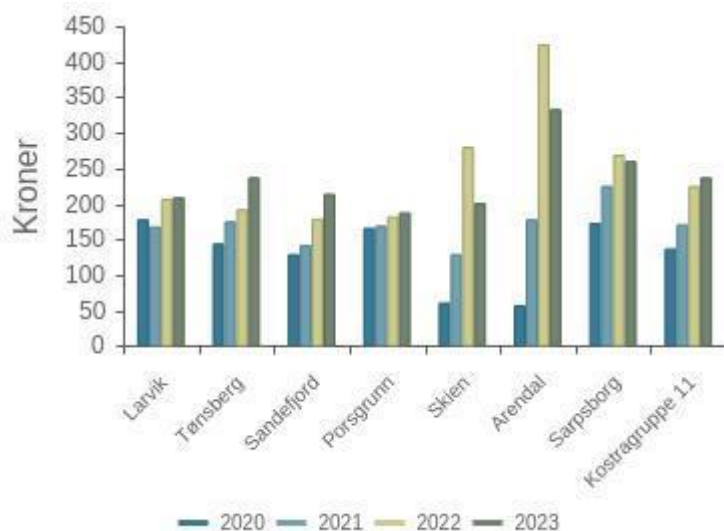
Prioritet - Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	2 685	2 376	2 853	3 048
Tønsberg	1 950	2 252	2 354	2 690
Sandefjord	1 862	2 028	2 226	2 379
Porsgrunn	2 850	2 955	3 023	3 228
Skien	2 821	2 786	2 592	2 783
Arendal	2 122	2 453	2 862	2 947
Sarpsborg	2 031	2 132	2 148	2 163
Kostragruppe 11	2 273	2 372	2 530	2 720

"Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner (B)" viser totale utgifter for alle KOSTRAfunksjonene i kultursektoren. Denne indikatoren omfatter aktivitetstilbud til barn og unge, bibliotek, kino, museer, kunstformidling, idrettsbygg og tilskudd, kulturskoler og kulturaktiviteter. Det er dermed mange faktorer som påvirker den totale kostnaden. I 2023 er Larviks kostnader 3 048 kr, dette er 328 kr (ca. 12 %) høyere enn gjennomsnittet for hele Kostragruppe 11, men lavere enn Porsgrunn blant sammenligningskommunene. Fra 2020 til 2023 har Larvik hatt en økning i utgifter til kultursektoren på ca 14 %, mens de øvrige sammenligningskommunene, foruten Skien, har økt mer enn dette. Kostragruppe 11 har økt med ca. 13 % for samme periode og Arendal, Tønsberg og Sarpsborg har økt mest med over 20 % økning i forhold til 2019-utgifter.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (231) aktivitetstilbud barn og unge (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	177	167	206	208
Tønsberg	143	174	191	236
Sandefjord	128	141	178	213
Porsgrunn	165	168	181	187
Skien	60	128	279	200
Arendal	56	177	423	332
Sarpsborg	172	224	268	259
Kostragruppe 11	136	170	224	236

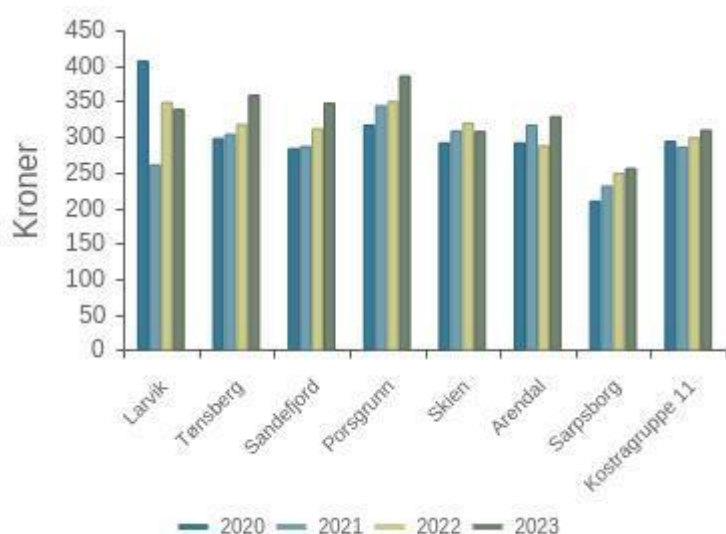
**) Graf er justert med utgiftsbehov

231 Aktivitetstilbud til barn og unge

Indikatoren for "Årlig totalt besøk i kommunalt drevne fritidssentre per 1000 innbyggere 6-20 år" har sammenheng med utgiftene på indikatoren "Netto driftsutgifter per innbygger (231) Aktivitetstilbud for barn og unge (B)". De andre to indikatorene vises i tabellen på forsiden av kapittel om "Kultur og idrett". Kostnader til fritidsklubber, Fargespill, Sentralen i Larvik og nærmiljøtiltak for barn og unge inkluderes i KOSTRA funksjon 231. Larvik sine netto driftsutgifter ligger på 208 kr mot Kostragruppe 11 sitt nivå på 236 kr. Larvik og Porsgrunn har 3 kommunale fritidssentre, Sandefjord har 2, Sarpsborg 5, Tønsberg og Arendal 6 og Skien har 8 kommunale fritidssentre. Skien ligger også høyest på netto driftsutgifter blant sammenligningskommunene.

Besøkstallene for Larvik er historisk før 2022 beregnet feil, da disse er beregnet basert på gjennomsnittlig antall besøk per dag/kveld kun for et av fritidssentrene og ikke for alle tre. Dette er korrigert og rapportert rett fra 2022, men derfor er besøkstallene ikke sammenlignbare med tidligere år. Riktig beregnet indikator for 2021 er 180. Besøkstallene er beregnet basert på antall gjennomsnittlig besøk per dag/kveld og hensyntatt gjennomsnittlig antall dager og uker åpent. Nedgangen i besøkstallene fra 180 i 2021 til 108 i 2022 skyldes færre antall besøk i gj.snitt per dag/kveld fra 18,6 til 16,3 samt færre antall dager og uker åpent (2,3 dager og 34 uker i 2021, mens den var redusert til 2 dager og 27 uker i 2022). For øvrig var det antallsbegrensninger (pga. koronaen) i jan. og feb. 2022 med maks. 20 pers/gang.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (370) bibliotek (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	406	260	348	338
Tønsberg	297	303	317	358
Sandefjord	283	286	311	347
Porsgrunn	316	343	349	385
Skien	291	308	319	307
Arendal	291	316	287	328
Sarpsborg	209	230	248	255
Kostragruppe 11	293	285	298	309

**) Graf er justert med utgiftsbehov

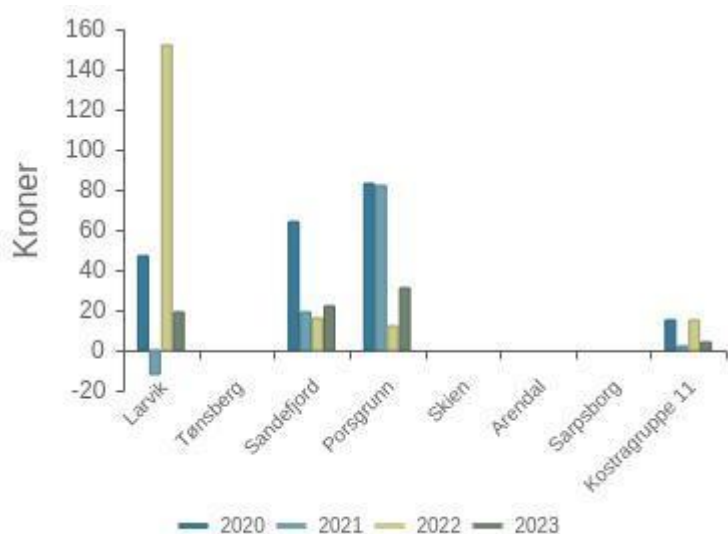
370 Bibliotek

Indikatoren "Netto driftsutgifter per innbygger (370) Bibliotek (B)" viser en reduksjon i utgiftene i 2023 i forhold til 2022. Både 2020 og 2021 er unormale driftsår som følge av bibliotekbrannen med høye kostnader i 2020 for etablering av nytt bibliotek og forsikringsoppkjøret i 2021. Ser vi imidlertid disse to årene under ett utgjør netto driftsutgifter per innbygger 333 kr for 2020/2021. Netto driftsutgifter per innbygger for 2023 ligger 2,9 % lavere enn snittet for 2022 for egen kommune og 9,4 % høyere enn Kostragruppe 11. Av sammenligningskommunene ligger Skien, Arendal og Sarpsborg lavere, mens øvrige sammenligningskommuner har høyere netto driftsutgifter per innbygger.

Indikatoren "Besøk i folkebiblioteket per innbygger (B)" viser en god økning og ligger nå over gjennomsnittet i Kostragruppe 11. Ambisjonen for biblioteket handler imidlertid ikke kun om antall besøkende, men først og fremst om bibliotekets innhold, og at det skal være en attraktiv møteplass for kommunens innbyggere.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (373) kino (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	47	-12	152	19
Tønsberg	0	0	0	0
Sandefjord	64	19	16	22
Porsgrunn	83	82	12	31
Skien	0	0	0	0
Arendal	0	0	0	0
Sarpsborg	0	0	0	0
Kostragruppe 11	15	2	15	4

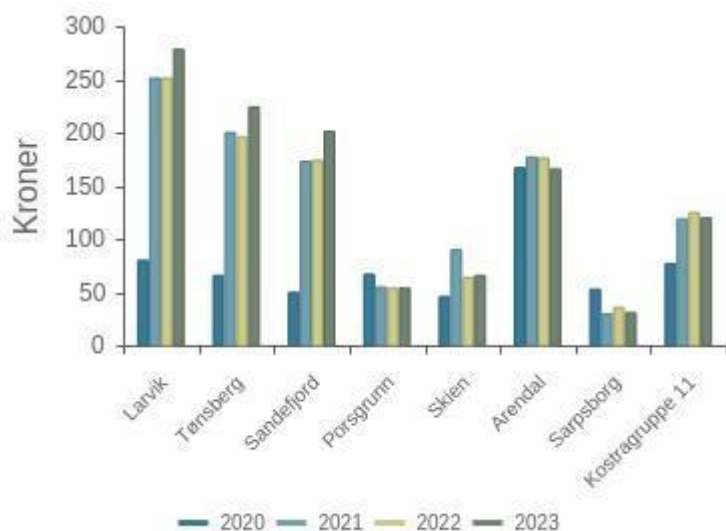
**) Graf er justert med utgiftsbehov

373 Kino

KOSTRAfunksjon 373 omfatter kommunal kinovirksomhet, samt tilskudd til framvisning av film. Organisatorisk er Larviks kino et kommunalt foretak, under Bølgen kulturhus KF, som tildeles tilskudd fra kommunen. Blant sammenligningskommunene har bare Tønsberg, Skien, Arendal og Sarpsborg ikke-kommunale kinobygg. Indikatoren "Besøk per kinoforestilling (antall)" viser at Larvik ligger høyere enn samtlige sammenligningskommuner foruten Arendal, med et gjennomsnitt på 21,8 besøk per forestilling i 2023. Altså har kinoen flere besøk per forestilling. Med 922 kinoseter tilgjengelig i løpet av 2023, har Larvik et høyere antall kinoseter blant sammenligningskommunene i 2023, bortsett fra Tønsberg som hadde 1 857 kinoseter og Sandefjord med 925.

Indikatoren "Netto driftsutgifter per innbygger (373) kino (B)" viser at Larvik i 2023 har vesentlig lavere nettoutgifter enn i 2022. Dette i stor grad feilføringer som vi nå ser er flyttet til funksjon 385. Av de sammenligningskommunene med kommunale kinobygg har Larvik de laveste netto driftsutgiftene per innbygger.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (375) muséer (B)

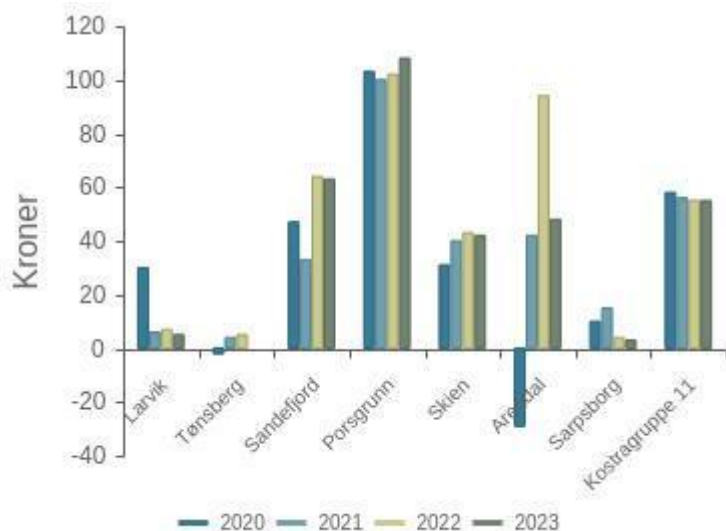
	2020	2021	2022	2023
Larvik	80	251	251	278
Tønsberg	66	200	196	224
Sandefjord	50	173	174	201
Porsgrunn	67	55	54	54
Skien	46	90	64	66
Arendal	167	177	176	166
Sarpsborg	53	30	36	31
Kostragruppe 11	77	119	125	120

**) Graf er justert med utgiftsbehov

375 Muséer

KOSTRAfunksjon 375 omfatter tilskudd til muséer og samlinger, og til kulturvernarbeid. Indikatoren "Netto driftsutgifter per innbygger (375) muséer (B)" viser at Larvik kommune hadde høyeste utgifter til muséer per innbygger i forhold til Kostragruppe 11 og alle sammenligningskommunene. Kostnadsnivået i 2023 er noe høyere enn i 2022, kr 278. Samtidig viser tidligere rapporter på besøkstall (Norsk Kulturindeks) at til tross for høy andel kommunale midler er besøkstallene for betalende på muséer i Larvik svært lave.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (377) kunstformidling (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	30	6	7	5
Tønsberg	-2	4	5	0
Sandefjord	47	33	64	63
Porsgrunn	103	100	102	108
Skien	31	40	43	42
Arendal	-29	42	94	48
Sarpsborg	10	15	4	3
Kostragruppe 11	58	56	55	55

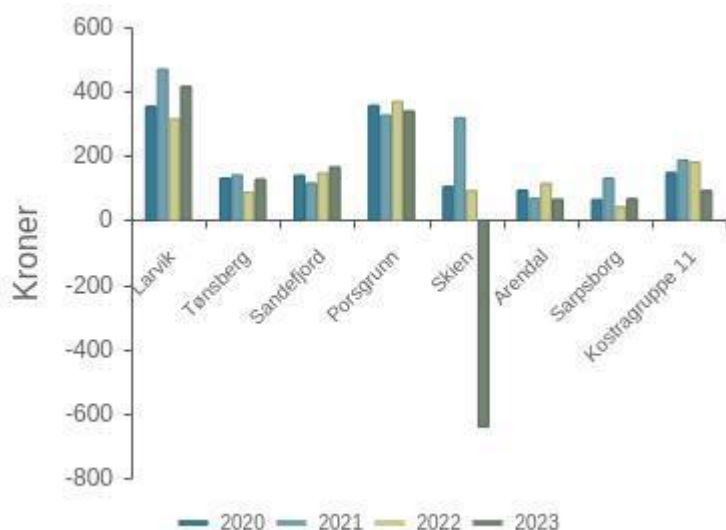
**) Graf er justert med utgiftsbehov

377 Kunstformidling

KOSTRAfunksjonen omfatter utgifter knyttet til tilskudd til kunstnerisk virksomhet på profesjonelt nivå eller innkjøp av kunst til kommunale kunstsamlinger eller utstillinger.

Utgiftene på funksjon 377 er svært lave i Larvik, som vi også ser i flere sammenligningskommuner. Dette har bakgrunn i at Larvik kommune ikke har noen tilskuddsordninger til profesjonell kunstnerisk virksomhet. Innkjøp av kunst gjøres gjennom kommunens kunstordning for nybygg og rehabilitering av bygg og anlegg, som føres på aktuell byggfunksjon. Innkjøp varierer fra år til år avhengig av planlagte byggeprosjekter. Kunstformidling til barn og unge, samt eldre gjøres gjennom ordningene Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken som også føres på andre funksjoner.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (380) idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	353	469	314	415
Tønsberg	130	140	86	127
Sandefjord	139	115	146	165
Porsgrunn	356	326	369	339
Skien	104	318	91	-642
Arendal	93	67	114	65
Sarpsborg	64	130	41	66
Kostragruppe 11	147	186	180	92

**) Graf er justert med utgiftsbehov

380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg

381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg

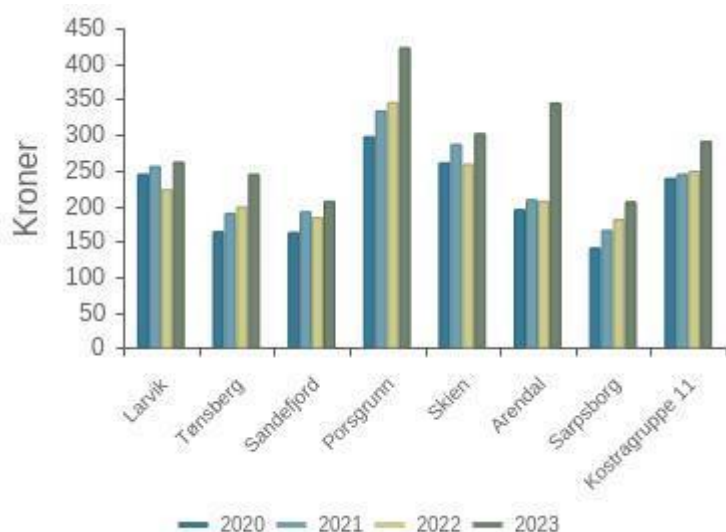
De to KOSTRAfunksjonene 380 og 381 henger tett sammen, ettersom de totalt angir kommunens utgifter til idrettsanlegg, men da fordelt etter eierstrukturen for idrettsanleggene. Larvik kommune har en annerledes organisering av anleggene enn mange andre kommuner. Larvik kommune eier få idrettsanlegg, de fleste er privat eide. Larvik eier idrettsparkene Månejordet og Kaken, foruten hallene Farrishallen, Kveldehallen, Bommestadhallen, Fagerli idrettshall, Huldrehallen og Skatehallen. Eierstrukturen sees også igjen på indikatoren "Eid areal Kommunale idrettsbygg Areal (m2)", hvor Larvik er lavest blant alle sammenligningskommunene, og mer enn 50% av eid areal i forhold til Tønsberg. Strukturvalg som har vært slik over tid i kommunen, og samarbeidet mellom idrettslagene og kommunene fungerer bra. Larvik kommune gir inntil 1/3 i kommunal medfinansiering til foreningene i forbindelse med etablering av nye idrettsanlegg og ved rehabilitering av eldre anlegg. Inkomne søknader for anlegg prioriteres i tett samarbeid med Larvik Idrettsråd, og etter vedtatte kriterier knyttet til behovsvurdering av nye anlegg. Kommunal medfinansiering gjør det mulig for foreningene å etablere og eie anlegg selv, i motsetning til i andre kommuner hvor dette ikke er en formalisert ordning, eller hvor den kommunale medfinansieringen er lavere. I 2023 ble det i tillegg utbetalt 6,5 mill. kr i ekstrabevilgninger som følge av vedlikeholdsetterlepet i kommunen.

Økonomi

Indikatoren "Netto driftsutgifter per innbygger (381) kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg (B)" viser at Larvik har de laveste kostnader per innbygger til egne anlegg (422 kr), både lavere enn snittet for Kostragruppe 11 (741 kr), og alle sammenligningskommunene. Det henger sammen med indikatoren "Netto driftsutgifter per innbygger (380) idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg (B)", hvor Larvik kommune har høyere utgifter per innbygger (415 kr) enn gjennomsnittet for Kostragruppe 11 (92 kr) og alle sammenligningskommunene. Dersom vi setter disse to indikatorene sammen (380+381) ser vi følgende utgiftsbilde for både kommunale og andres idrettsbygg og idrettsanlegg:

Netto driftsutgifter per innbygger (380) idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg (B) og (381) kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg (B)				
	2020	2021	2022	2023
Larvik	663	843	667	837
Tønsberg	871	891	911	1 097
Sandefjord	592	615	685	711
Porsgrunn	896	917	1 017	1 063
Skien	873	971	662	637
Arendal	597	663	817	846
Sarpsborg	668	797	706	715
Kostragruppe 11	705	795	792	833

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (383) musikk- og kulturskoler (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	244	255	222	261
Tønsberg	163	189	198	244
Sandefjord	162	191	183	206
Porsgrunn	297	333	345	422
Skien	260	286	258	301
Arendal	194	208	206	344
Sarpsborg	140	165	180	205
Kostragruppe 11	238	244	248	290

**) Graf er justert med utgiftsbehov

383 Musikk og kulturskoler

Kulturskolen i Larvik samarbeider bredt i hele kommunen. Med bakgrunn i den politiske saken Kultur i folkehelsearbeidet i Larvik kommune, jf. vedtak i [HMKKN-029/21](#), bruker Kulturskolen kultur som virkemiddel i folkehelsearbeidet gjennom systematisk og langsiktig samhandling med tjenesteområdene Verdiskaping og stedsutvikling, Oppvekst og kvalifisering og Helse og mestring. Larviks fremgangsmåte som samhandlende kommune oppfattes som positivt for kommunens kulturinteresse, samtidig blir deler av denne samhandlingen ikke registrert inn i GSI (input for grunnlagsdata) for antall deltagere på Kulturskolen.

Fellesprosjektet og kortkurs i kommunen skal øke muligheten for å nå flere deltakere. Dette omfatter blant annet VIS-dagen i Bøkeskogen (5-6 åringer), Kulturell skolesekk (2. trinn), Kunst for 1. klassingene, rekruttering av kulturskoleelever på skolene og på korpsseminar. Utover det arrangeres Barnas Verdensdag med flere arrangementer for små grupper, og for eldre innbyggere turnerer kulturskolen ukentlig både med konserter og gjør arbeid knyttet mot blant annet demensomsorg som er knyttet til kultur som virkemiddel i folkehelsearbeidet i kommunen. Kulturskolen deltar også på sykehjem og kommunale møteplasser for eldre, blant annet med den omreisende forestillingen Fra Minneboka, og som gjøres i samarbeid med museet.

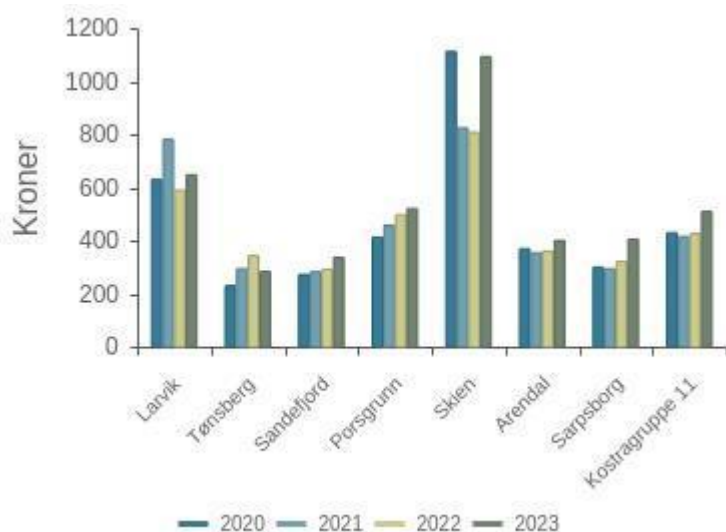
Kulturskoleelever

Andelen elever i grunnskolealder i kulturskolen i Larvik er høyere enn de andre sammenligningskommunene foruten Porsgrunn i forhold til antall barn i alt. Utover den registrerte andelen elever i kommunens musikk- og kulturskole, organiserer Larvik Kulturskole såkalte kortkurs (altså mindre enn et semester), for et vesentlig antall elever. Kulturskole-elevene som deltar på dette telles ikke med som elever på Kulturskolen. Den reelle andelen barn og unge som får delta på kulturskolens arrangementer er dermed enda høyere enn det som telles i GSI. Andelen barn i musikk- og kulturskoler i Larvik i 2023 registreres som 9,9 %, av barn i grunnskolealder. Dette er en nedgang fra årene før. Vi ser en stor forskjell fra 2020, da Kulturskolen deltok i Kulturdepartementets og Norges Musikkhøgskoles prosjekt "Skaperglede, engasjement og utforskertrang". Lærere fra Kulturskolen ble leid ut til skolene som musikk-lærere, og elevene fra grunnskolen ble registrert inn som kulturskolens elever. Prosjektet opphørte juni 2021.

Økonomi

"Netto driftsutgifter per innbygger (383) musikk- og kulturskoler (B)" viser at Larviks kostnader ligger under snittet for Kostragruppe 11. Av sammenligningskommunene ligger Porsgrunn, Skien og Arendal høyere. Samtidig ser vi at Larvik kommunes indikator for *"Korrigerede brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker (B)"* er lavest blant sammenligningskommunene, og under halvparten av gjennomsnittet i Kostragruppe 11. Dette forteller oss at kostnadene per innbyggere er høye, men likevel lave per bruker. Det kan bety at Larvik disponerer ressursene bedre per bruker. Samtidig har Larviks Kulturskole arrangement både i forbindelse med arbeidet med kultur som virkemiddel i folkehelse, Grunnskolen, Barnehagene, samt en stor mengde kortkurs, hvor antall brukere ikke registreres, til tross for at aktiviteten rettet mot alle aldersgrupper blant innbyggere er stor, og utgiftene til ansatte bokføres på KOSTRAfunksjon 232.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (385) andre kulturaktiv. og tilsk. til andres kulturbygg (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	630	781	590	648
Tønsberg	231	295	344	284
Sandefjord	273	283	293	337
Porsgrunn	414	458	498	521
Skien	1 111	824	808	1 092
Arendal	370	355	361	401
Sarpsborg	301	295	322	406
Kostragruppe 11	430	416	427	510

**) Graf er justert med utgiftsbehov

385 Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg

KOSTRAfunksjonen omfatter utgifter til kulturaktiviteter i kommunal regi, men også tilskudd til organisasjoner, aktiviteter, markeringer mm. som baseres på frivillighet, samt tilskudd til drift/vedlikehold av andres kulturbygg. Fra regnskap 2023 under 40 % av utgiftene som føres på denne funksjonen Larvik knyttet til Virksomhet Kultur og Idrett. Forøvrig brukes funksjonen blant annet av Psykisk helse og avhengighet og tilskudd til Bølgen kulturhus KF.

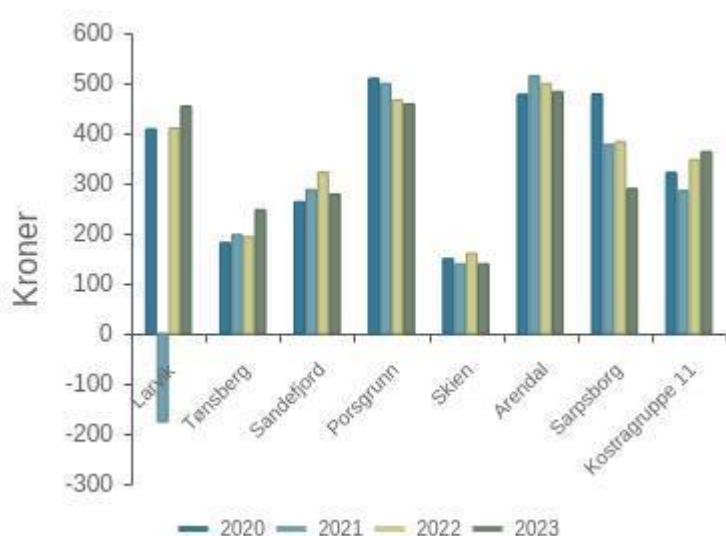
Larvik kommunes utgifter til KOSTRAfunksjon 385 er vesentlig høyere enn sammenlignbare kommuner med unntak av Skien som over tid har hatt høyere utgifter enn de andre kommunene. Larviks utgifter er imidlertid relativt stabile, og basert på kommunens prioriteringer. I 2023 ser vi en økning i indikatoren fra 590 kr i 2022 til 648 kr i 2023. Økningen har blant annet sammenheng med føringer av lønmidler hos Bølgen kulturhus KF, som i 2022 ble feilført på funksjon 373 kino.

Fra indikatorene "Frivillige lag og foreninger, andre kulturaktiviteter Frivillige lag og foreninger som mottar kommunalt tilskudd (antall)" (140 i 2023) og "Frivillige barne- og ungdomsforeninger" (84 i 2023) ser vi at Larvik kommune har en vesentlig høyere andel foreninger som mottar kommunalt

tilskudd enn alle sammenligningskommunene. Dette viser at Larvik har et rikt og mangfoldig tilbud innenfor frivillige lag og foreninger, og at mange av disse mottar økonomiske tilskudd av kommunen.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (386) kommunale kulturbygg (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	408	-176	410	454
Tønsberg	181	197	193	247
Sandefjord	263	287	322	278
Porsgrunn	509	499	466	458
Skien	149	139	160	139
Arendal	477	514	499	483
Sarpsborg	478	377	383	289
Kostragruppe 11	321	285	347	363

***) Graf er justert med utgiftsbehov

386 Kommunale kulturbygg

KOSTRAfunksjonen omfatter utgifter til kommunale kulturbygg, herunder kino, museums- og bibliotekbygg, og musikk- og kulturskolelokaler dersom de holder til i egne bygg. Avskrivninger, renhold og andre driftsutgifter på byggene er dermed inkludert i disse utgiftene.

Netto inntekt på kommunale kulturbygg i 2021 er relatert til forsikringsoppjøret for biblioteksbrannen som er bokført i 2021 på funksjon 386. Foruten Porsgrunn og Arendal ser vi at Larviks utgifter er relativt høye i forhold til sammenligningskommunene. Organisering og eierforholdet til egne kulturbygg påvirker bokføringen på kostrafunksjonen.

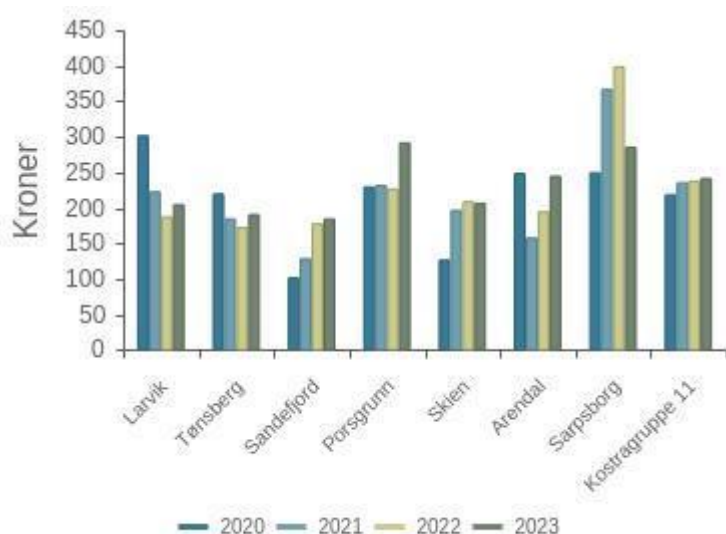
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø

Tjenestegrupperingen Plan, kulturminner, natur og nærmiljø omfatter KOSTRA funksjonene 301 Plansaksbehandling, 302 Byggesaksbehandling, 303 Kart og oppmåling, 335 Rekreasjon i tettsted, 360 Naturforvaltning og friluftsliv og 365 Kulturminneforvaltning.

	Larvik 2022	Larvik Tønsberg 2023	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11	
Prioritet									
Netto driftsutgifter per innbygger (301) plansaksbehandling (B) **)	187	204	190	184	291	206	244	285	241
Netto driftsutgifter per innbygger (302) byggesaksbehandling og eierseksjonering (B) **)	88	133	144	21	142	91	167	128	95
Netto driftsutgifter per innbygger (303) kart og oppmåling (B) **)	89	60	49	158	80	110	158	104	125
Netto driftsutgifter per innbygger (335) rekreasjon i tettsted (B) **)	354	382	406	418	281	423	174	331	318
Netto driftsutgifter per innbygger (360) naturforvaltning og friluftsliv (B) **)	120	517	177	176	153	177	210	73	194
Netto driftsutgifter per innbygger (365) kulturminner (B) **)	28	36	76	16	0	1	0	13	27
Produktivitet									
Behandlede byggesøknader i alt (antall)	709	725	845	891	367	432	771	627	6 612
Behandlede dispensasjonssøknader (antall)	141	111	154	117	78	75	215	178	1 462
Mottatte byggesøknader (antall)	791	770	845	1 041	415	480	775	838	7 330
Mottatte dispensasjonssøknader (antall)	126	112	154	103	81	81	217	159	1 436
Kvalitet									
Søknader med 12 ukers frist i alt Byggesøknader i alt Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	69	75	49	47	55	64	30	59	51
Grunnlagsdata (Nivå 3)									
1 i alt Klagesaker med Saksbehandlingstid over lovpålagt tid (antall)	25	31	24	30	14		0	13	172
Bevaringsverdige kulturminner registrert i kommunen (antall)	2 150	3 840		1 325		200		324	7 790
Er det utarbeidet oversikt over verneverdige kulturminner/-miljøer? (ja=1, nei=0)	1	1	0	1	1	1	0	1	7
Freda kulturminner/-miljøer som kommunen har gitt økonomisk støtte til (antall)	14	10	0	0				0	311
Søknader i samsvar med plan med 3 ukers frist Byggesøknader i alt Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	20	27	19	15	13	19	13	19	19
Andre nøkkeltall									
Område- og detaljreguleringsplaner vedtatt av kommunen siste år (B)	10	7	11	15	9	7	10	17	95

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (301) plansaksbehandling (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	301	222	187	204
Tønsberg	219	184	172	190
Sandefjord	101	128	177	184
Porsgrunn	229	231	226	291
Skien	126	196	208	206
Arendal	248	157	194	244
Sarpsborg	249	366	398	285
Kostragruppe 11	218	235	237	241

**) Graf er justert med utgiftsbehov

KOSTRAfunksjon 301 omfatter utarbeiding, behandling, kontroll og konsekvensutredninger av planer etter plan og bygningsloven. Det gjelder både arbeid med reguleringsplan, kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Netto driftsutgifter per tjenestefunksjon viser driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som bl.a. øremerkede tilskudd og brukerbetaling er trukket fra.

Plansaksbehandling er 30% gebyrfinansiert. Det er et uttalt mål å holde gebyrene på nivå med sammenlignbare kommuner i Kostragruppe 11.

Netto driftsutgifter er lavere enn snittet i Kostragruppe 11, og lavere enn Porsgrunn, Skien, Arendal og Sarpsborg kommune i 2023. Det bemerkes at høyere driftsutgifter i 2020 har bakgrunn i feilføring av stillinger. Endringen gjør at tallene for Larvik er mer sammenlignbare med andre kommuner fra 2021.

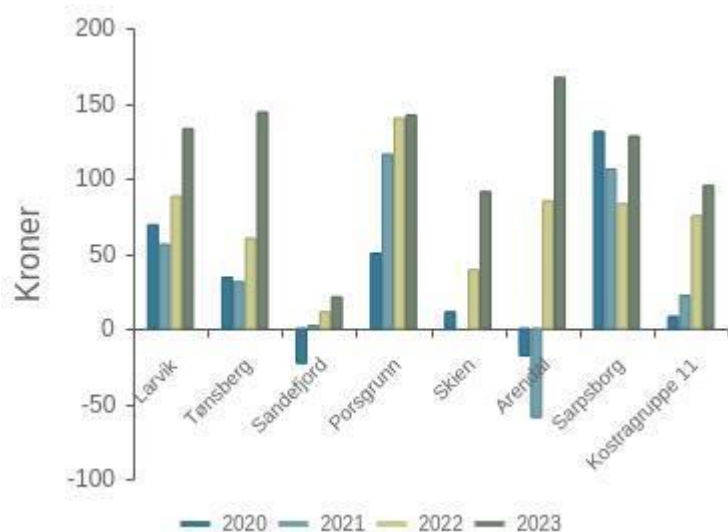
Dispensasjonssøknader

Indikatoren "behandlede dispensasjonssøknader" fra tabellen først i kapittelet, viser at antallet dispensasjoner fra reguleringsplaner eller arealplaner er fallende. Tilsvarende fallende tendens ser vi på indikatoren "mottatte dispensasjonssøknader". Disse indikatorene må sees i sammenheng, og tendensen er i tråd med kommunens målsetting om å fremsnakke planendring etter forenklet prosess jfr. plan- og bygningsloven § 12-14. Det betyr at mindre endringer av plangrunnlaget skal fremsnakkes for bedre å legge grunnlaget for en helhetlig utvikling av områdene, fremfor enkeltvis dispensasjoner.

Reguleringsplaner

Det er til enhver tid rundt 60 reguleringsplaner i prosess. Flere av planene er omfattende og komplekse og krever betydelig arbeid. Indikatoren "Område- og detaljreguleringsplaner vedtatt av kommunen siste år (B)" fra tabellen først i kapitlet, viser at Larvik har vedtatt 7 reguleringsplaner i løpet av siste år. 2023 var et år med mange planer til 1. gangs behandling. vi forventer derfor at antallet vedtatte planer blir høyere i 2024. Larvik har en jevnt høy saksbehandling av reguleringsplaner.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (302) byggesaksbehandling og eierseksjonering (B)

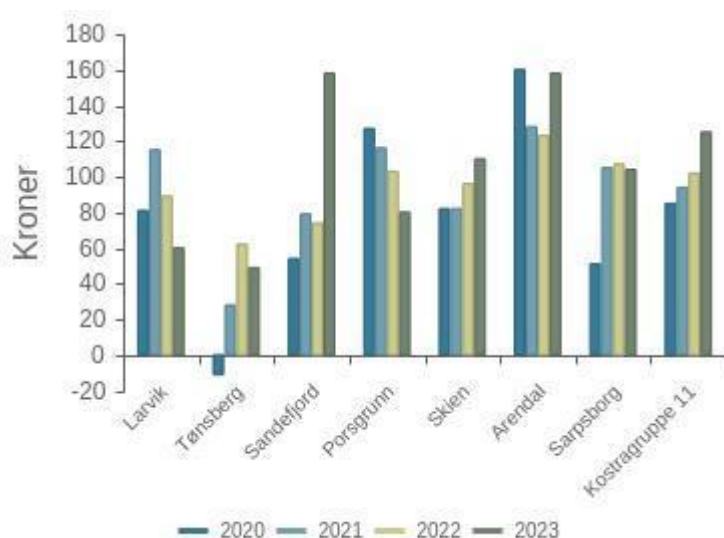
	2020	2021	2022	2023
Larvik	69	56	88	133
Tønsberg	34	31	60	144
Sandefjord	-23	2	11	21
Porsgrunn	50	116	140	142
Skien	11	0	39	91
Arendal	-18	-59	85	167
Sarpsborg	131	106	83	128
Kostragruppe 11	8	22	75	95

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Netto driftsutgifter pr innbygger på funksjon 302 inkluderer både byggesaksbehandling, eierseksjonering, enkelte deler av byggforvaltning og deler av utgiftene knyttet til Servicetorget og dets omfattende veiledningsoppgaver.

Utgiftene per innbygger er steget fra 2022 til 2023. Dette skyldes en dobling av reguleringspremie KLP og endring av funksjon for lønnsutbetalinger - fra funksjon 303* til 302*. Dette er en teknisk korrigerende, og økningen av utgifter på funksjon 302* må ses i sammenheng med "Netto driftsutgifter per innbygger (303) kart og oppmåling", der reduksjonen av utgifter per innbygger er tilsvarende.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (303) kart og oppmåling (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	81	115	89	60
Tønsberg	-11	28	62	49
Sandefjord	54	79	74	158
Porsgrunn	127	116	103	80
Skien	82	82	96	110
Arendal	160	128	123	158
Sarpsborg	51	105	107	104
Kostragruppe 11	85	94	102	125

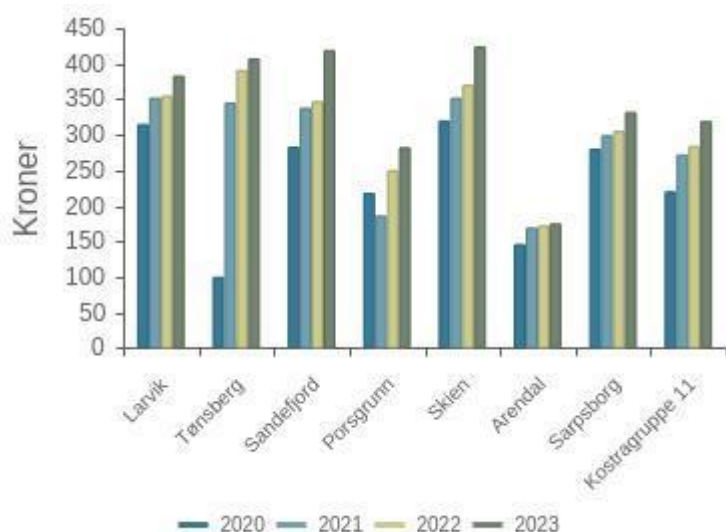
**) Graf er justert med utgiftsbehov

KOSTRAfunksjon 303 omfatter etablering og drift av kommunens kartgrunnlag og geotekniske grunnlag, samt føring, forretninger, forvaltning og saksbehandling etter matrikkelloven, eierseksjoneringsloven og eiendomsmeglerloven. Netto driftsutgifter per tjenestefunksjon viser driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som bl.a. øremerkede tilskudd og brukerbetaling er trukket fra.

Kart og oppmåling styres av matrikkelloven, eierseksjoneringsloven og eiendomsmeglerloven. Saksbehandlingen er avhengig av eksterne aktører som henvender seg til kommunen gjennom søknader etter plan- og bygningsloven, eller endringer av eiendom. Saksbehandlingen er i stor grad gebyrfinansiert, samtidig som kommunen er avhengig av henvendelser, for å dekke sine kostnader. Noen tjenester er ikke gebyrfinansiert, som sammenslåing og stedsnavn/adressering.

Utgiftene per innbygger har en nedgang fra 2022 til 2023. Dette skyldes endring av funksjon for lønnsutbetalinger - fra funksjon 303* til 302*. Dette er en teknisk korrigering, og nedgangen av utgifter på funksjon 303* må ses i sammenheng med "Netto driftsutgifter per innbygger (302) byggesaksbehandling og eierseksjonering, der økningen er tilsvarende. Larvik kommune hadde kostnader i 2021 og 2022, og ingen kostnader i 2023, i et felles kartleggingsprosjekt/GEOVEKST som kommunen gjør sammen med kommuner, Kartverket og andre statlige og regionale aktører.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (335) rekreasjon i tettsted (B)

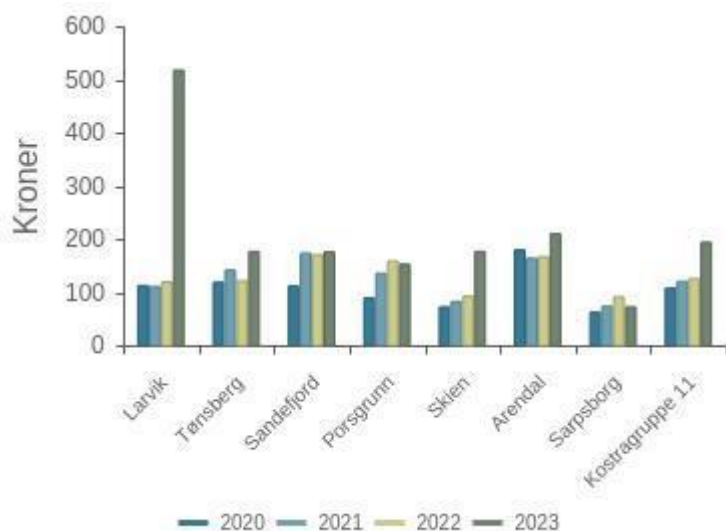
	2020	2021	2022	2023
Larvik	314	351	354	382
Tønsberg	99	344	390	406
Sandefjord	282	337	346	418
Porsgrunn	217	185	249	281
Skien	319	351	369	423
Arendal	145	168	171	174
Sarpsborg	279	298	304	331
Kostragruppe 11	219	271	283	318

**) Graf er justert med utgiftsbehov

KOSTRAfunksjon 335 "Rekreasjon i tettsted" omfatter opparbeidelse, drift og vedlikehold av offentlige plasser og torg, parker og grøntanlegg og turveier i bebygde strøk, samt offentlige toaletter. Netto driftsutgifter per tjenestefunksjon viser driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som bl.a. øremerkede tilskudd og brukerbetalinger, er trukket fra.

Larvik kommunes kostnader ligger høyere enn Kostragruppe 11 og ca i midten av sammenligningskommunene. Den svakt økende trenden for Larvik kommune fra 2020 til 2021, har i hovedsak bakgrunn i lekeplasser på nye boligfelt. Økningen fra 2022 til 2023 gjelder oppgradering av eksisterende lekeplasser og etablering av midlertidig parkområde på bibliotektomta.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (360) naturforvaltning og friluftsliv (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	113	111	120	517
Tønsberg	119	142	122	177
Sandefjord	112	174	171	176
Porsgrunn	90	136	159	153
Skien	73	83	93	177
Arendal	180	164	167	210
Sarpsborg	63	74	92	73
Kostragruppe 11	108	121	126	194

**) Graf er justert med utgiftsbehov

KOSTRAfunksjon 360* omfatter miljøtiltak i kommunen, fisk- og viltforvaltning, miljøfyrtårn, samt sikring, opparbeidelse og forvaltning av friluftsliv- og utmarksområder. Netto driftsutgifter per tjenestefunksjon viser driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som bl.a. øremerkede tilskudd og brukerbetaling, er trukket fra.

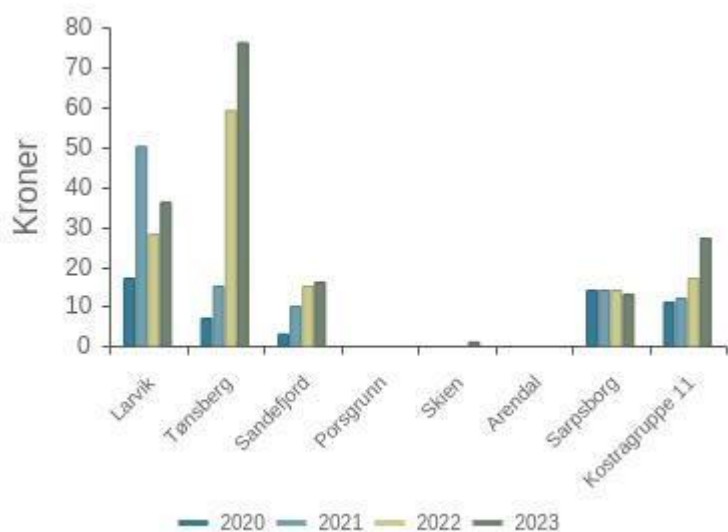
Larvik kommunes utgifter har tidligere vært lavest blant sammenligningskommunene, foruten Skien og Sarpsborg.

Fra den ordinære driften har utgiftene hovedsakelig gått til miljøforvaltningstiltak, landbruks- og viltforvaltning. For *viltforvaltningen* er hovedutgiftene knyttet til lovpålagt ettersøksarbeid inkl. lønn og nødvendig utstyr, samt bidrag til vannområdet. For *miljøforvaltningen* er utgiftene hovedsakelig knyttet til oppfølging av tiltakene i klima- og energiplanen. Tallene for disse områdene er nokså tilsvarende tidligere år.

Ekstraordinært for 2022 og 2023 er pålegget om utarbeidelse av tiltaksplan og opprydding for grunnforurensningen Bukta-Stavern (Risøya) fra Statsforvalteren til kommunen og gjennomføring av disse, som gav betydelig økning i utgifter. For 2022 ble det ført prosjekter for i underkant av 3 mill. kr fra Eiendom og teknisk på funksjon 360* og i 2023 prosjekter for nesten 21 mill. kr. I tillegg er det blitt ført en avskrivning på ca. 170 000 på funksjonen. Det er i tillegg gjennomført to engangsprosjekter på til sammen 540 000 som er ført på ansvaret. Disse prosjektene ble finansiert av eksterne midler fått gjennom søknad på støtteordninger. Dette gjør at tallet i 2022 hadde økt noe, men for 2023 har de økt til det mangedoble.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (365) kulturminner (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	17	50	28	36
Tønsberg	7	15	59	76
Sandefjord	3	10	15	16
Porsgrunn	0	0	0	0
Skien	0	0	0	1
Arendal	0	0	0	0
Sarpsborg	14	14	14	13
Kostragruppe 11	11	12	17	27

***) Graf er justert med utgiftsbehov

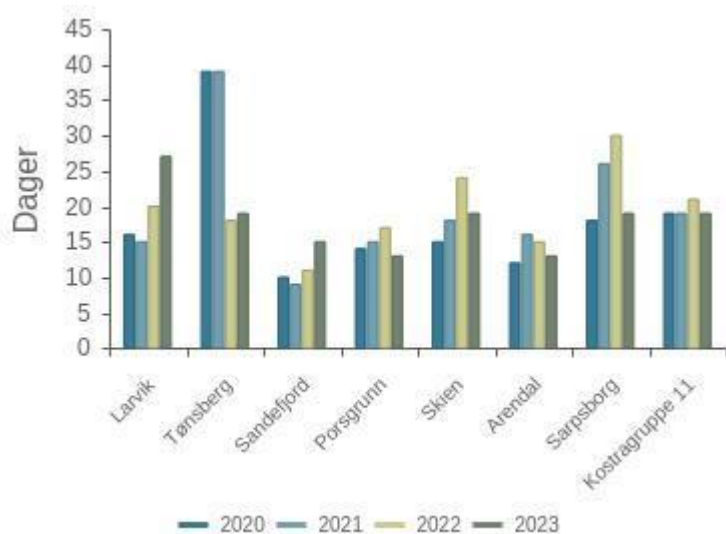
KOSTRAfunksjon 365 omfatter forvaltning og tiltak knyttet til faste kulturminner og kulturmiljøer som er regulert i spesialområdebevaring etter plan- og bygningsloven, samt tiltak for å bevare spor etter menneskelig aktivitet eller tidligere tiders byggeskikk og levesett. Netto driftsutgifter per tjenestefunksjon viser driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som bl.a. øremerkede tilskudd er trukket fra.

Larvik kommunes utgifter er høyest blant sammenligningskommunene, med unntak av Tønsberg. Larvik hadde i 2023 registrert 10 freda kulturminner/ -miljøer som kommunen har gitt økonomisk støtte til, mens ingen av sammenligningskommunene har tilsvarende registreringer.

Antall bevaringsverdige kulturminner registrert i Larvik er registrert som 3 840. Det er et omtrentlig tall. I 2022 gjenopptok kommunen arbeidet med å gjennomgå og kvalitetssikre oversikten over Antikvariske bygg i kommune(del)planene og bygg regulert til hensynssone bevaring og fredete bygg. Arkeologiske kulturminner, kulturminner under vann, fartøyer og båter er ikke med i denne oversikten.

Kulturminner som har fått støtte til restaurering og vedlikehold er blant annet Foreningen Larvik Sjøfartsmuseum til vedlikehold av Jærbuen, driftstilskudd til Klokkergården og driftstilskudd til Tollerodden.

Grunnlagsdata (Nivå 3) - Søknader i samsvar med plan med 3 ukers frist Byggesøknader i alt Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	16	15	20	27
Tønsberg	39	39	18	19
Sandefjord	10	9	11	15
Porsgrunn	14	15	17	13
Skien	15	18	24	19
Arendal	12	16	15	13
Sarpsborg	18	26	30	19
Kostragruppe 11	19	19	21	19

Det er uklart hvorfor saksbehandlingstiden av søknader med 3 ukers frist har økt markant i 2023. Det er iverksatt tiltak internt særlig knyttet til registreringsrutiner i saker som ikke er komplette.

Adm, styring og fellesutgifter

Administrasjon og styring omfatter flere tjenestefunksjoner; 100 Politisk styring, 11 Kontroll og revisjon, 120 Administrasjon, 121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen, 130 Administrasjonslokaler, 180 Diverse fellesutgifter og 285 Tjenester utenfor kommunalt ansvarsområde. Funksjonene 190 Interne serviceenheter og 290 kommunale samarbeid er også tatt med under dette tjenesteområdet.

Utgiftsbehovet for administrasjon og styring er for Larvik kommune beregnet til 93,6 % av landsgjennomsnittet per innbygger. Utgiftsbehovet i kommunen er lavere enn for KOSTRA-gruppen. Sammenlignet mot snittet i gruppen, har kommunen et handlingsrom på 47,8 mill. kr (se forsideanalyse).

KOSTRA-definisjonen på funksjon 120 legger føringer for hva som skal tolkes som administrative stillinger. Ledere som leder andre ledere regnes med som administrative stillinger. Administrative ledere er definert å være ledere som har både økonomiske og administrative fullmakter. For å bli definert som administrativ leder, må disse fullmaktene minst omfatte:

Økonomiske fullmakter

- Delegert budsjettmyndighet i samsvar med et vedtatt reglement eller etter videredelegert myndighet
- Disponeringsfullmakt, jf. forskrift om budsjett mv. § 9 innenfor delegert budsjettmyndighet (FOR 2000-12-15 nr. 1423; Forskrift om årsbudsjett)

Administrative fullmakter

- Personalansvar med instruksjonsmyndighet, herunder medarbeideroppfølging/medarbeider-samtaler
- Innstillings- eller beslutningsmyndighet i ansettelsessaker, oppsigelses- eller avskjedigelsessaker og permisjonsaker

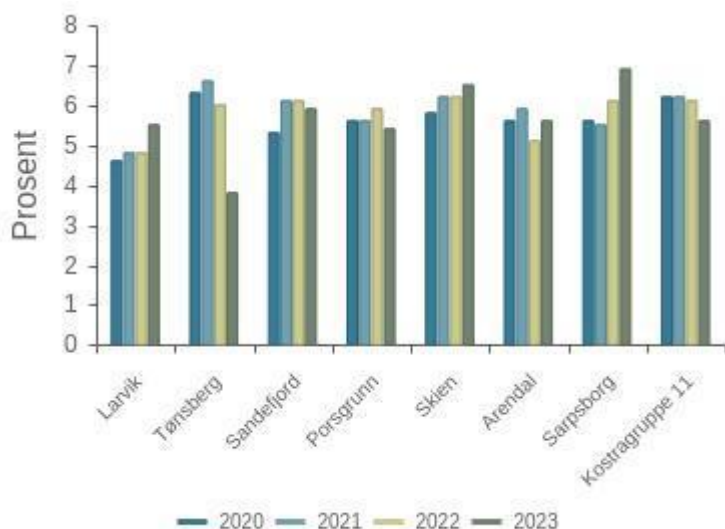
En lederfunksjon vil normalt ha flere funksjoner enn innholdet i denne definisjonen. Eksempelvis er faglig ansvar ikke et krav for å bli definert som administrativ leder. I den hierarkiske kjeden av ledere, skal leder på laveste nivå som tilfredsstillt kravene til å bli definert som administrativ leder, henføres til respektiv tjenestefunksjon, mens den overordnede administrative leder skal henføres til funksjon 120. Gjennom dette oppfylles kravet om at administrative ledere som leder andre administrative ledere, blir henført til funksjon 120. Dersom en administrativ leder har videredelegert deler av fullmaktene til underordnede ledere, vil ikke disse ledere betraktes som ledere i KOSTRA.

Ståstedsanalyse - KOSTRA og nøkkeltall 2023 - Foreløpige tall - Larvik

	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11
Prioritet									
Administrasjon, kommune nettodriftsutgifterandel av totale utgifter (prosent)	4,8 %	5,5 %	3,8 %	5,9 %	5,4 %	6,5 %	5,6 %	6,9 %	5,6 %
Brutto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B) **)	4 095	4 911	3 500	5 091	5 107	6 580	5 509	6 062	5 456
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring , i kr. pr. innb (B) **)	247	322	274	280	421	446	358	342	350
Brutto driftsutgifter til funksjon 110, Kontroll og revisjon, i kr. pr. innb (B) **)	84	77	68	72	95	66	107	28	64
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb (B) **)	3 380	4 004	2 407	4 139	3 911	4 741	4 220	4 586	4 168
Brutto driftsutgifter til funksjon 121, Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen, i kr. pr. i (B) **)	138	203	387	245	294	319	273	437	353
Brutto driftsutgifter til funksjon 130 Administrasjonslokaler, i kr. pr. innb (B) **)	246	305	362	354	387	1 007	553	670	520
Brutto driftsutgifter til funksjon 180 Diverse fellesutgifter, i kr. pr. innb (B) **)	57	-76	27	21	136	39	407	42	54
Lønnsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B) **)	2 662	3 125	1 412	3 230	2 925	3 540	2 564	3 293	2 975

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

Prioritet - Administrasjon, kommune nettodriftsutgifterandel av totale utgifter (prosent)

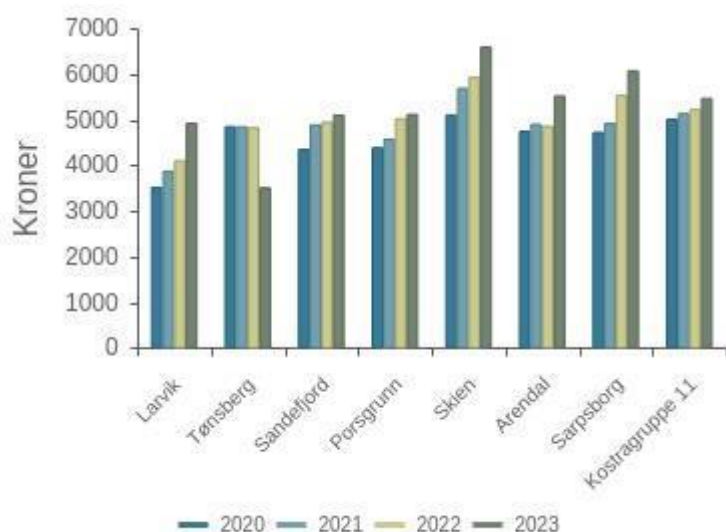

	2020	2021	2022	2023
Larvik	4,6 %	4,8 %	4,8 %	5,5 %
Tønsberg	6,3 %	6,6 %	6,0 %	3,8 %
Sandefjord	5,3 %	6,1 %	6,1 %	5,9 %
Porsgrunn	5,6 %	5,6 %	5,9 %	5,4 %
Skien	5,8 %	6,2 %	6,2 %	6,5 %
Arendal	5,6 %	5,9 %	5,1 %	5,6 %
Sarpsborg	5,6 %	5,5 %	6,1 %	6,9 %
Kostragruppe 11	6,2 %	6,2 %	6,1 %	5,6 %

Indikatoren viser at Larvik bruker 5,5 % av totale netto driftsutgifter til administrasjon og det er lavere enn de andre kommunene vi sammenligner oss med bortsett fra Tønsberg og Porsgrunn, og 0,1 % poeng lavere enn Kostragruppe 11. Andelen har økt med 0,7 % poeng fra 2022, fra 4,8 % til 5,5 %. Hovedårsaken til dette er innføring av eiendomsskatt og administrasjonskostnader knyttet til dette, samt noen større prosjekter som Bypakke Larvik, Larvik leverer og Prosjekt arkiv.

Kostragruppe 11 har hatt en kraftig nedgang fra 6,1 % i 2022 til 5,6 % i 2023. Dette henger tett sammen med nedgangen i Tønsberg kommune fra 6 % i 2022 til 3,8 % i 2023. Tønsberg kommune utgjør ca 10 % av kommunegruppe 11. De har overført utgifter som tidligere år har gått på tjenestefunksjon 120 over på andre tjenestefunksjoner fra 2023 slik at gjennomsnittet for kommunegruppe 11 også går betydelig ned som følge av dette.

Prioritet - Brutto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B)

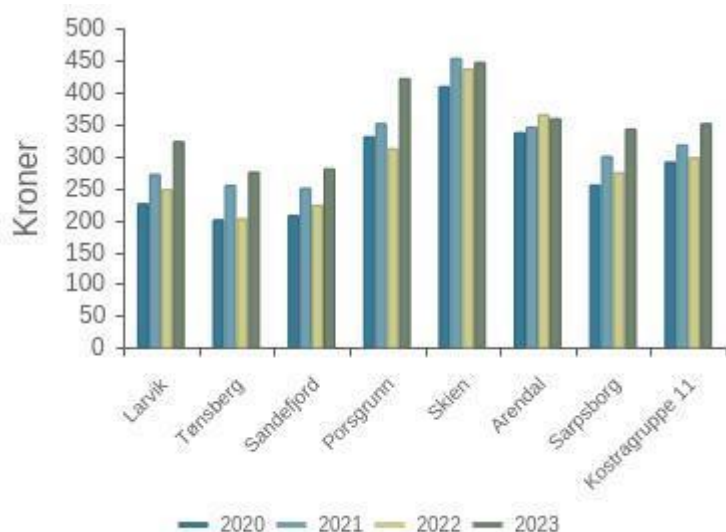
	2020	2021	2022	2023
Larvik	3 506	3 863	4 095	4 911
Tønsberg	4 840	4 837	4 818	3 500
Sandefjord	4 340	4 877	4 939	5 091
Porsgrunn	4 378	4 563	5 012	5 107
Skien	5 095	5 678	5 916	6 580
Arendal	4 736	4 889	4 846	5 509
Sarpsborg	4 714	4 910	5 519	6 062
Kostragruppe 11	5 003	5 125	5 213	5 456

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Larvik ligger lavt på brutto driftsutgifter til administrasjon og styring sammenlignet med de andre kommunene i utvalget, med unntak av Tønsberg som har ført en stor andel av administrasjonsutgiftene som vi i Larvik og øvrige kommuner i utvalget har ført ute på andre tjenestefunksjoner. Larvik har i hele måleperioden ligget lavest. Larvik har hatt en økning på kr pr innbygger fra 2022 til 2023 som i stor grad kan tilskrives innføringen av eiendomsskatt samt økte pensjonskostnader som følge av et lønnsoppgjør på mellom 5,2-5,4 % i 2023.

Dersom Larvik hadde brukt like mye til administrasjon og styring som KOSTRA- gruppe 11 ville Larvik brukt ca 27 mill. kr $((5\,465 - 4\,911) * 48\,715)$ mer enn Kostragruppe 11 i 2023.

Prioritet - Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring , i kr. pr. innb (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	225	271	247	322
Tønsberg	199	254	202	274
Sandefjord	206	249	223	280
Porsgrunn	330	350	311	421
Skien	408	452	435	446
Arendal	336	345	364	358
Sarpsborg	254	299	273	342
Kostragruppe 11	290	317	297	350

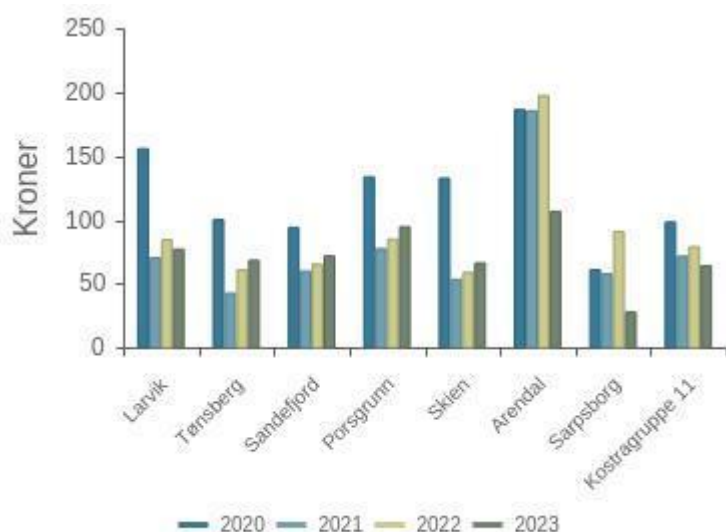
**) Graf er justert med utgiftsbehov

Larvik kommune ligger noe høyere enn Tønsberg og Sandefjord på driftsutgifter brukt til politisk styring og har gjort det i hele måleperioden. Larvik ligger langt under Porsgrunn, Skien, Arendal, Sarpsborg og Kostragruppe 11. Bakgrunnen for at utgiftene er høyere i 2021 og 2023 sammenlignet med de øvrige årene har sammenheng med gjennomføringen av hhv kommunevalg og stortingsvalg og er likt for alle kommunene.

Første januar 2020 var alle vedtak om sammenslåinger av kommuner og fylkeskommuner på plass. Utgiftene i forbindelse med kommunereformen påvirket kommunenes regnskap og aktivitet på forskjellige tidspunkter og det kan derfor bli vanskelig å sammenligne kommunene fullt ut i den perioden kommunereformen pågikk.

Dersom Larvik hadde brukt like mye til Politisk styring som KOSTRA- gruppe 11 ville Larvik brukt ca 1,4 mill. kr $((350-322) \cdot 48\,715)$ mer enn Kostragruppe 11 i 2023.

Prioritet - Brutto driftsutgifter til funksjon 110, Kontroll og revisjon, i kr. pr. innb (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	156	70	84	77
Tønsberg	100	43	61	68
Sandefjord	94	60	65	72
Porsgrunn	134	77	85	95
Skien	132	53	59	66
Arendal	186	185	197	107
Sarpsborg	61	58	91	28
Kostragruppe 11	98	71	79	64

**) Graf er justert med utgiftsbehov

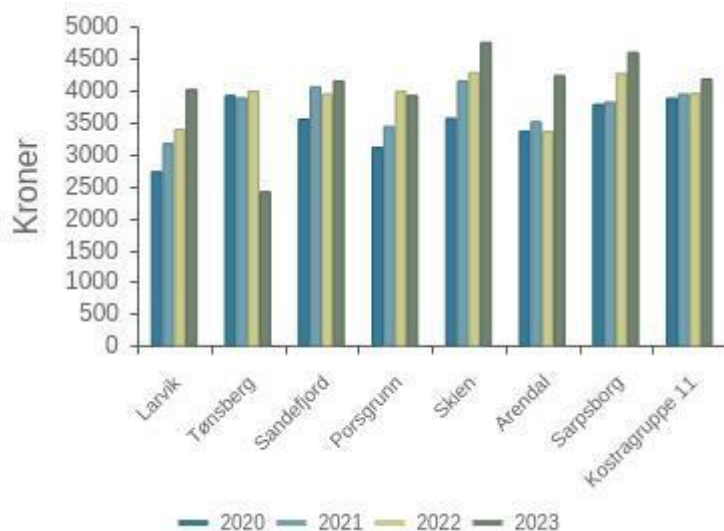
Larvik kommune brukte 13 kr (77-64) mer pr innbygger enn KOSTRA- gruppe 11, eller totalt 633 000(13*48 715) mer på utgifter knyttet til kontroll og revisjon i 2023.

Alle kommunene har hatt en kraftig nedgang de siste to årene sammenlignet med nivået i 2020. Larvik har i hele måleperioden ligget høyere en Tønsberg, Sandefjord og Skien og ligger nå også betydelig høyere enn Sarpsborg.

I 2020 ble Telemark kommunerevisjon IKS oppløst i forbindelse med opprettelsen av Vestfold og Telemark revisjon IKS. I den forbindelse ble Larvik kommunes innskudd og opptjent egenkapital i inntektsført som utbytte med ca 1,6 mill. kr og utgiftsført i regnskapet som overføring til nytt IKS. Dette gir en stor økning i brutto forbruk som slår inn på denne indikatoren i 2020 for Larvik.

Prioritet - Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	2 719	3 160	3 380	4 004
Tønsberg	3 908	3 872	3 981	2 407
Sandefjord	3 542	4 048	3 935	4 139
Porsgrunn	3 102	3 427	3 975	3 911
Skien	3 556	4 138	4 270	4 741
Arendal	3 356	3 499	3 347	4 220
Sarpsborg	3 773	3 808	4 254	4 586
Kostragruppe 11	3 870	3 934	3 939	4 168

**) Graf er justert med utgiftsbehov

KOSTRA tjenestefunksjon 120 skal brukes for kostnader knyttet til administrativ ledelse og stab/støttefunksjoner og fellesfunksjoner. Administrative ledere defineres i KOSTRA sammenheng som administrative ledere som ledere som leder andre administrative ledere. Likevel skal ledere på laveste nivå som tilfredsstillere kravene til å bli definert som administrativ leder, henføres til respektive tjenestefunksjon, mens dennes overordnede administrative ledere skal henføres til funksjon 120.

Larvik kommune har relativt lave administrasjonskostnader målt i brutto driftsutgifter. KOSTRA skal være uavhengig av kommunens administrering. Antall nivåer med ledere i kommunen kan likevel påvirke kommunens andel av kostnader ført på kostrafunksjon 120. I Larvik er det kommunedirektøren, kommunalsjefer med staber, og Felles stab og støtte som i hovedsak er bokført mot KOSTRA funksjon 120. Virksomhetsledere, avdelingsledere og kostnader knyttet til driften av disse, bokføres mot den respektive tjenestefunksjon.

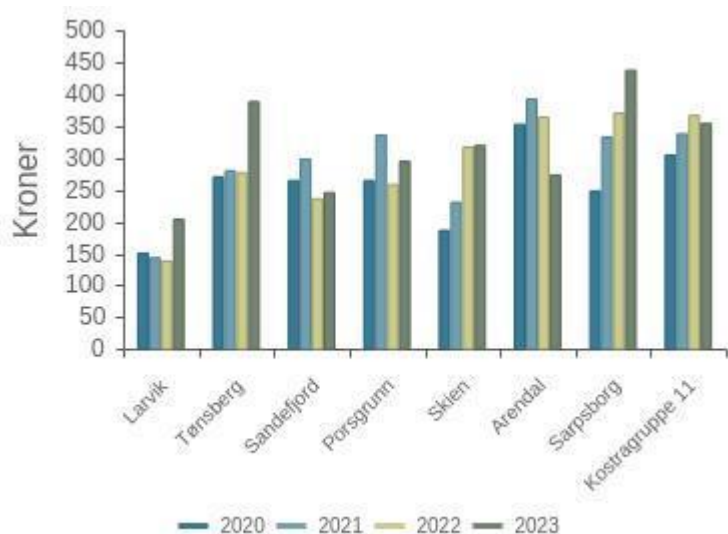
Larvik ligger lavere enn Kostragruppe 11 på kostrafunksjon 120, administrasjon. Det er kun Porsgrunn og Tønsberg av sammenligningskommunene som bruker mindre enn Larvik på administrasjon i 2023.

Larvik brukte 164 kr mindre pr innbygger enn KOSTRA- gruppe 11 til administrasjon. Dersom Larvik skulle brukt det samme til administrasjon som KOSTRA- gruppe 11 så ville Larvik kommune brukt ca 8 mill. kr ((4 168-4 004)* 48 715) mer til dette området. Tilsvarende tall for 2022 var 27 mill. kr.

Hovedårsakene til at utgiftene til administrasjon i Larvik har økt mer fra 2022 til 2023 enn Kostragruppe 11 og sammenligningskommunene skyldes flere forhold. Innføringen av eiendomsskatt utgjør 184 kr pr innbygger, totalt ca 9 mill. kr. I tillegg har Larvik vedtatt å prioritere bla prosjektene Larvik leverer, arkiv prosjekt og Bypakke Larvik som samlet utgjør ca 88 kr pr innbygger eller totalt 4,3 mill. kr. Alle disse prosjektene fører hovedvektene av utgiftene sine på funksjon 120.

Tønsberg har gått ned fra 3 981 kr pr innbygger i 2022 til 2 407 kr pr innbygger i 2023, en nedgang på over 40 % eller 1 574 kr pr innbygger. Nedgangen skyldes at Tønsberg har fordelt en stor andel av administrasjonsutgiftene som tidligere gikk på funksjon 120 ut på ulike tjenestefunksjoner i 2023. Tønsberg utgjør ca 10 % av gruppe 11 og dette påvirker også gjennomsnittet til gruppe 11 som blir vesentlig lavere i 2023 som følge av dette.

Prioritet - Brutto driftsutgifter til funksjon 121, Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen, i kr. pr. i (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	150	143	138	203
Tønsberg	270	280	276	387
Sandefjord	264	297	236	245
Porsgrunn	264	335	258	294
Skien	186	230	317	319
Arendal	352	392	363	273
Sarpsborg	248	332	370	437
Kostragruppe 11	304	337	366	353

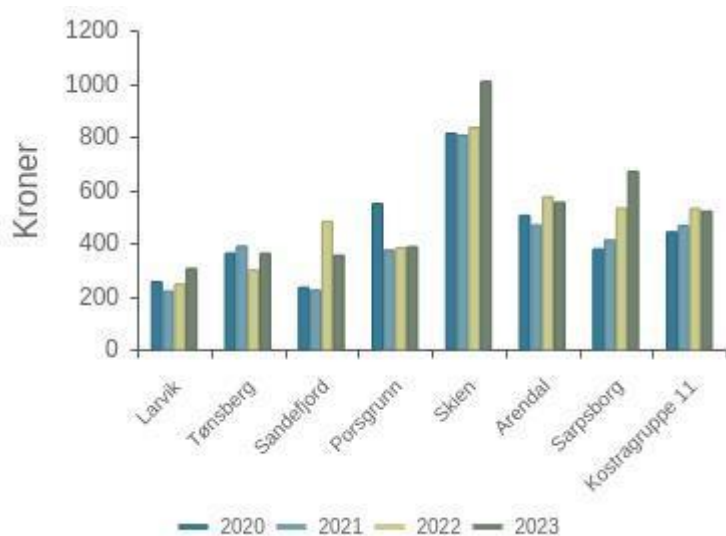
**) Graf er justert med utgiftsbehov

Indikatoren viser at Larvik kommune bruker vesentlig mindre til forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen sammenlignet med utvalget for årene 2020-2023.

Dersom Larvik hadde brukt det samme som Kostragruppe 11 i 2023 så hadde kommunen brukt 7,3 mill. kr $((353-203)*48\,715)$ mer.

Det lave tallet for Larvik har også sammenheng med at kommunen ligger lavere enn Kostragruppe 11 på administrasjonsutgifter og det gir utslag i lavere forvaltningsutgifter også.

Prioritet - Brutto driftsutgifter til funksjon 130 Administrasjonslokaler, i kr. pr. innb (B)

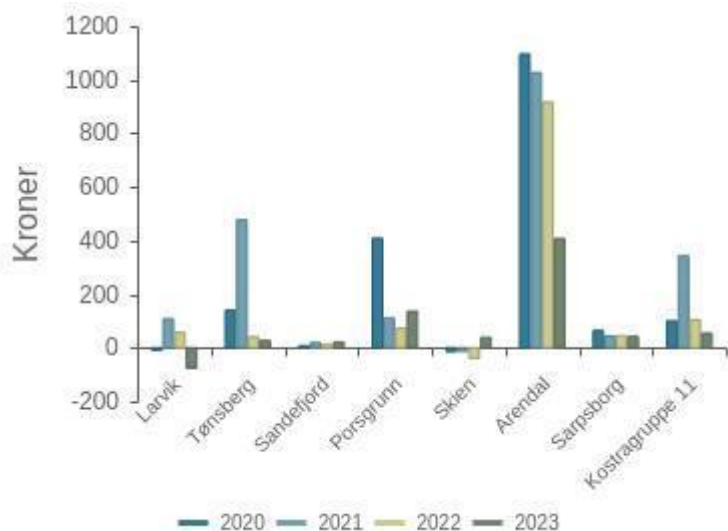
	2020	2021	2022	2023
Larvik	255	220	246	305
Tønsberg	363	388	299	362
Sandefjord	234	224	482	354
Porsgrunn	548	373	383	387
Skien	812	805	834	1 007
Arendal	504	468	574	553
Sarpsborg	378	411	531	670
Kostragruppe 11	442	465	530	520

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Larvik kommune bruker vesentlig mindre til administrasjonslokaler sammenlignet med utvalget i hele perioden. Larvik bruker hele 215 kr mindre pr. innbygger enn snittet for Kostragruppe 11.

Dersom Larvik hadde brukt det samme som Kostragruppe 11 så hadde kommunen brukt 10,5 mill. kr ((520-305)*48 715) mer til administrasjonslokaler.

Prioritet - Brutto driftsutgifter til funksjon 180 Diverse fellesutgifter, i kr. pr. innb (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	-10	108	57	-76
Tønsberg	140	477	41	27
Sandefjord	7	18	12	21
Porsgrunn	408	111	72	136
Skien	-14	-13	-40	39
Arendal	1 096	1 026	916	407
Sarpsborg	64	44	45	42
Kostragruppe 11	100	344	105	54

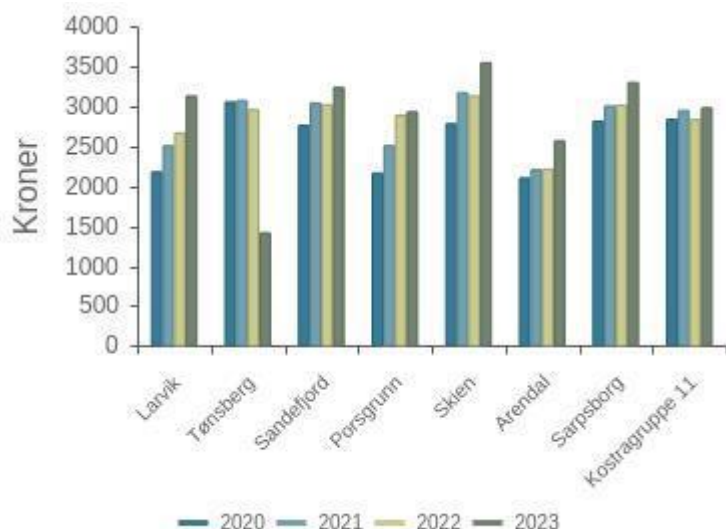
**) Graf er justert med utgiftsbehov

Larvik kommune ligger lavest av sammenligningskommunene og Kostragruppe 11 på forbruk til diverse fellesutgifter målt i brutto driftsutgifter. Totalt brukte Larvik 6,3 mill. kr $((54+76) \cdot 48\,715)$ mindre enn Kostragruppe 11.

Beløpet for 2023 er negativt med 76 kr pr innbygger og hovedårsaken til det er en inntektsføring av en fondsavsetning for etterbetaling av lønnsoppgjøret for 2022 for lærerne. Det gjør at dette beløpet i 2023 er litt misvisende ift virkelig aktivitet.

Arendal har høye kostnader på funksjon 180, fordi de ved endring av funksjon 190 fra 2020 - ikke flyttet alt ut på tjenestefunksjon med en gang - men fortsatt bevarte noen utgifter (og inntekter) på administrasjon - og da på kostratjenestefunksjon 180:

Prioritet - Lønnsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	2 173	2 498	2 662	3 125
Tønsberg	3 048	3 067	2 952	1 412
Sandefjord	2 756	3 035	3 015	3 230
Porsgrunn	2 160	2 501	2 881	2 925
Skien	2 775	3 166	3 124	3 540
Arendal	2 097	2 199	2 208	2 564
Sarpsborg	2 809	2 999	3 007	3 293
Kostragruppe 11	2 830	2 942	2 826	2 975

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Indikatoren viser lønnsutgifter for administrasjon og styring i kroner per innbygger, for kommunekonsernet.

Larvik har i perioden 2020-2022 brukt mindre i lønnsutgifter til administrasjon og styring pr innbygger enn Kostragruppe 11, men i 2023 brukte Larvik 150 kr mer pr innbygger eller totalt 7,3 mill. kr mer enn Kostragruppe 11. Larvik kommune bruker mindre enn Sandefjord, Skien og Sarpsborg.

Lønnsoppjøret i 2023 ble på mellom 5,2-5,4 %. Det førte også til at pensjonskostnadene og spesielt reguleringspremien ble svært høy i 2023. Dette er med på å forklare en stor del av økningen fra 2 662 kr pr innbygger i 2022 til 3 125 kr pr innbygger i 2023.

Hovedårsaken til at Larvik bruker mer enn Kostragruppe 11 skyldes at Tønsberg kommune har fordelt en stor andel av sine lønnsutgifter som tidligere gikk på tjenestefunksjon 120 over på andre tjenestefunksjoner. Det har ført til at Tønsberg har gått ned med litt over 50 % på lønnsutgiftene på administrasjon, fra 2 952 kr pr innbygger til 1 412 kr pr innbygger i 2023. Tønsberg utgjør ca 10 % av Kostragruppe 11 og nedgangen til Tønsberg fører derfor også til en markant nedgang for gjennomsnittet til Kostragruppe 11.

Vann, avløp og renovasjon

Kapittelet omfatter avgiftsbelagte tjenester for vann, avløp og renovasjon.

Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (kr) Larvik har hatt en større økning i gebyrene i perioden 2020 - 2023 enn de kommunene det sammenlignes med her. Dette skyldes endret innsamlingsordning for glass og metallemballasje samt ny kontrakt for innsamling av alt husholdningsavfallet.

Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr) Nye investeringer i nye rensetrinn og oppgradering av eksisterende renseanlegg vil bidra til ytterligere økning av avløpsgebyr.

I kommende langtidsperiode (2024 - 2028) er det planen at flere grisgrendte områder i Larvik kommune skal knyttes til det kommunale avløpsnett.

Larvik har investert mye i rehabilitering i avløpsnett de siste 20 årene. Tallene viser at Arendal har det yngste spillvannsnett av de kommunene som er sammenlignet. Det er ikke store variasjoner mellom de øvrige kommunene. Politisk behandling i 2024 knyttet til investeringer i rehabilitering av avløpsnett vil bestemme om utskiftingstakten vil øke.

Materialgjenvinningen i Larvik ligger på samme nivå som Tønsberg, Sandefjord, Porsgrunn og Skien. Tønsberg og Larvik leverer litt mer til gjenvinning enn de andre kommunene som vi sammenligner oss med. Arendal skiller seg ut med betydelig mindre volum levert til materialgjenvinning enn de andre kommunene.

Ytterligere sammenligningstall for vann og avløp finnes i rapporten «Tilstandsvurdering av kommunale vann- og avløpstjenester». Det er Norsk vann BA som står bak rapporten. Tall finnes på bedrevann.no.

	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11
Produktivitet									
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (kr)	3 048	3 267	2 677	2 350	3 000	3 019	3 672	2 748	2 961
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr)	3 611	4 633	6 100	4 348	5 780	5 190	5 298	5 692	5 074
Dekningsgrad									
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste (prosent)	92,1 %	91,5 %	94,6 %	91,7 %	100,4 %	91,1 %	92,2 %	98,0 %	
Antall innbyggere tilknyttet kommunal vannforsyning (antall)	41 460	41 460	50 740	56 239	37 191	52 600	40 500	58 431	508 726
Vann - Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning	85,9 %	85,9 %	86,6 %	85,8 %	100,4 %	94,1 %	87,4 %	99,0 %	
Kvalitet									
Estimert gjennomsnittsalder for kommunalt spillvannsnett med kjent alder (år)	34,0	35,0	33,0	36,0	34,0	37,0	32,0	37,0	
Renovasjon - Levert til materialgjenvinning og biologisk behandling per innbygger (kommune)	319	300	300	340	298	298	219	104	0

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

Brann og ulykkesvern

Tjenestegrupperingen Brann og ulykkesvern omfatter KOSTRA-tjenestefunksjon 338 og 339. Tjenestefunksjon 338 omfatter feiing og tilsyn i forebyggende avdeling. Tjenestefunksjon 339 omfatter beredskap, administrasjon og alarmsentral.

De fleste utgiftene i Larvik på tjenestefunksjon 338 og 339 faller under Larvik Brann og redning, som er organisert som egen virksomhet under kommunalsjefområdet Eiendom og teknisk drift. Planene for Brannvesenet i Larvik følger lov og forskrift om Brann og ulykkesvern.

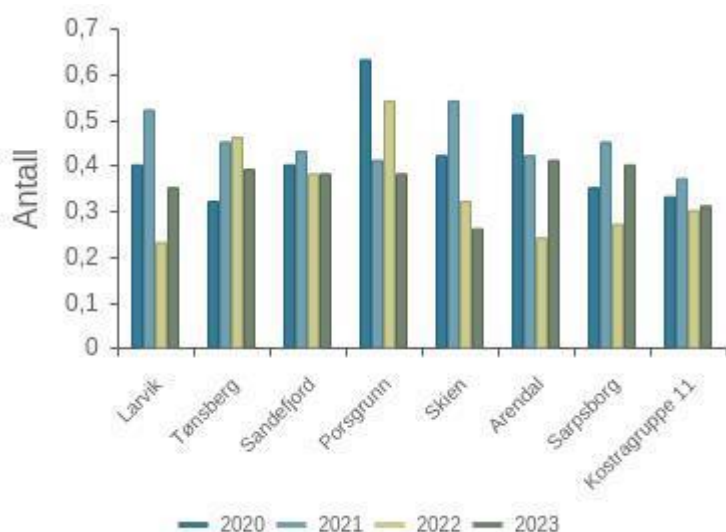
Det er utfordrende å sammenligne Larvik med lignende kommuner da noen brannvesen er organisert som interkommunale selskaper. I tillegg så har Larvik redningsdykkerberedskap og RITS som blir brukt som regional og nasjonal styrke. For de fleste indikatorene er det liten endring i tallene for Larvik i tidsserien fra 2020 - 2023.

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11
Prioritet									
Antall boligbranner pr. 1000 innbyggere	0,23	0,35	0,39	0,38	0,38	0,26	0,41	0,40	0,31
Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere	18,7	20,7	22,0	19,0	11,7	15,3	17,7	12,9	16,7
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (338) Forebygging av branner og andre ulykker (B) **)	162	158	296	189	265	271	336	280	258
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (339) Beredskap mot branner og andre ulykker (B) **)	814	946	814	757	1 241	1 134	1 940	909	1 214
Netto driftsutgifter til funksjon 338 og 339 pr. innbygger, konsern (kr) (B)	824	934	910	777	1 337	913	1 336	980	1 047
Produktivitet									
Årsverk i brann- og ulykkesvern per 1000 innbyggere (årsverk)	0,77	0,77	0,76	0,57	0,00	0,00	0,70	0,87	
Dekningsgrad									
Årsverk av feier pr. 1000 innbyggere funksjon 338	0,12	0,12	0,12	0,08	0,00	0,00	0,13	0,14	
Årsverk til funksjon 338 pr. 1000 innbyggere	0,19	0,19	0,22	0,16	0,00	0,00	0,21	0,24	
Årsverk til funksjon 339 pr. 1000 innbyggere	0,58	0,58	0,54	0,41	0,00	0,00	0,49	0,63	
Kvalitet									
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (kr)	358	371	455	244	556	398	280	468	377
Grunnlagsdata (Nivå 3)									
Antall A-objekter med tilsyn i løpet av året	98	104	74	69	0	0	22	116	634
Antall boligbranner (antall)	11	17	23	25	14	15	19	24	179
Antall bygningsbranner (antall)	22	28	43	32	17	26	23	37	291
Antall piper feiet	5 870	5 640	3 136	4 796	0	0	3 829	3 893	34 834
Antall piper i alt	16 000	16 000	19 562	22 009	0	0	19 279	20 743	166 023
Antall utrykninger (antall)	900	1 007	1 301	1 256	437	867	822	774	9 597
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (kr)	358	371	455	244	556	398	280	468	377
Andre nøkkeltall									
Antall bygningsbranner pr. 1000 innbyggere	0,5	0,6	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5
Antall piper pr. innbygger	0,33	0,33	0,33	0,33	0,00	0,00	0,42	0,35	0,29

Prioritet - Antall boligbranner pr. 1000 innbyggere

	2020	2021	2022	2023
Larvik	0,40	0,52	0,23	0,35
Tønsberg	0,32	0,45	0,46	0,39
Sandefjord	0,40	0,43	0,38	0,38
Porsgrunn	0,63	0,41	0,54	0,38
Skien	0,42	0,54	0,32	0,26
Arendal	0,51	0,42	0,24	0,41
Sarpsborg	0,35	0,45	0,27	0,40
Kostragruppe 11	0,33	0,37	0,30	0,31

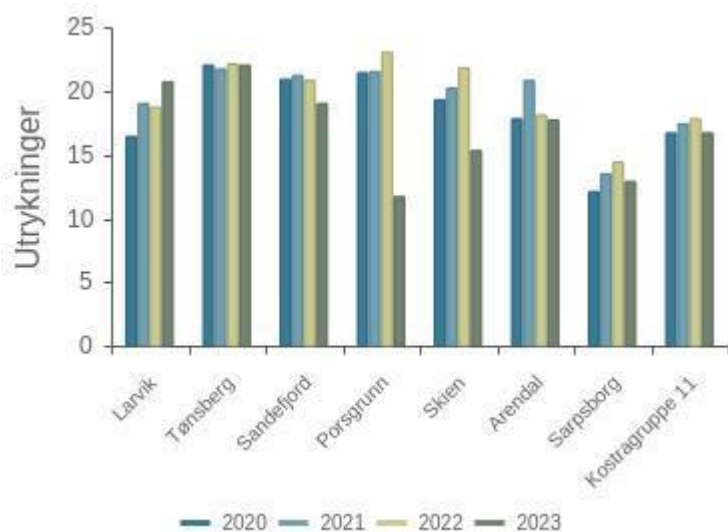
Larvik ønsker å fremstå som et helsefremmende, trygt og inkluderende samfunn å bo i. Antall bygningsbranner pr. 1000 innbyggere har vært noe høyere enn sammenlignbare kommuner, men det går riktig vei, og vi ønsker det enda lavere. Fra 2020 til 2023 er antallet redusert fra 0,40 til 0,35.

Antallet bygningsbranner endrer seg litt i mellom den enkelte kommune, litt tilfeldig og litt i forhold til hvilke tiltak som gjøres i forbindelse med forebyggende målsettinger i den enkelte kommune.

Larvik hadde et lavt antall i 2022, det skyldes nok tilfeldigheter samtidig som det ble jobbet godt med forebyggende arbeid både i private boliger og i §13 bygg (særskilte brannobjekter).

Vedrørende definisjon av boligbrann, som innrapporteres i Bris fra 110-sentralen, så er dette basert på DSBs norm for "brann i bygning". "Boligbrann" kan derfor også omfatte mindre branner, som lokal brann på kjøkkenbordet.

Prioritet - Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere

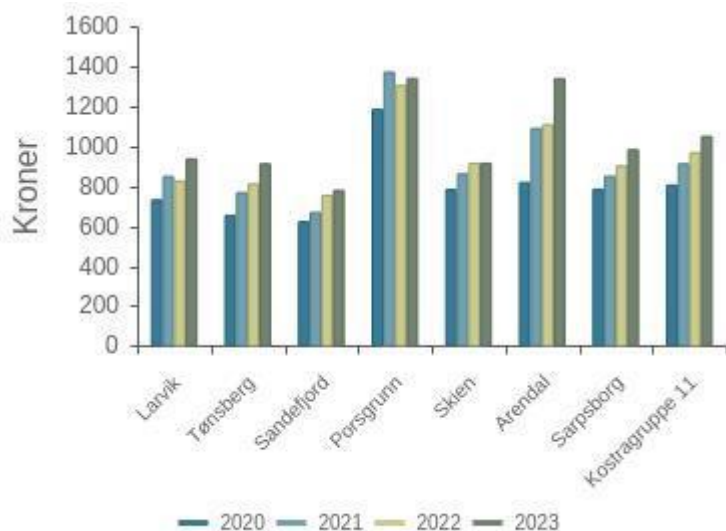

	2020	2021	2022	2023
Larvik	16,4	19,0	18,7	20,7
Tønsberg	22,0	21,7	22,1	22,0
Sandefjord	20,9	21,2	20,8	19,0
Porsgrunn	21,4	21,5	23,0	11,7
Skien	19,3	20,2	21,8	15,3
Arendal	17,8	20,8	18,1	17,7
Sarpsborg	12,1	13,5	14,4	12,9
Kostragruppe 11	16,7	17,4	17,8	16,7

Antall utrykninger til branner og andre ulykker forteller oss noe om aktiviteten. Splittet opp sier det noe om hvilke områder forebyggende arbeid kan gi gevinst. Dette er viktig for både dimensjonering av brannvesen og som analysegrunnlag for forebyggende aktivitet. Larvik har i 2023 høyere antall utrykninger enn årene tidligere i tidsserien. Bare Tønsberg har et høyere antall i 2023 enn Larvik.

Noen forskjeller får vi fra kommune til kommune, da det forebyggende arbeidet prioriteres litt forskjellig. I forhold til ulykker så blir det også forskjellig, i forhold til hvor godt veinettet er utbygget på riks, fylke og kommunale veier.

Prioritet - Netto driftsutgifter til funksjon 338 og 339 pr. innbygger, konsern (kr) (B)

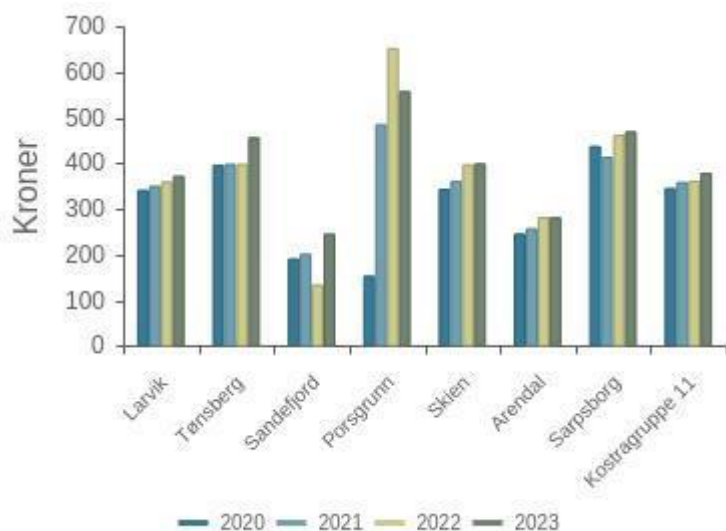
	2020	2021	2022	2023
Larvik	729	847	824	934
Tønsberg	652	766	809	910
Sandefjord	620	667	752	777
Porsgrunn	1 182	1 369	1 301	1 337
Skien	781	859	913	913
Arendal	816	1 087	1 106	1 336
Sarpsborg	783	848	899	980
Kostragruppe 11	804	910	966	1 047

Netto driftsutgifter pr. innbygger summert for beredskapsavdelingen og forebyggende avdeling.

Sammenlignbare kommuner rapporterer forskjellig inn i forhold til KOSTRA på disse funksjonene, så helt sammenlignbart blir det ikke. Antall utrykninger påvirker utgiftene, og lokale avtaler på kronetillegg til de ansatte varierer mye i sammenligningskommunene.

Fra 2020 har det vært en økning i netto driftsutgifter per innbygger, dette skyldes store kostnader knyttet til redningsdykkeropplæring. Lønnsutgifter til redningsdykking og økte kostnader til 110 sentral har økt de siste to årene. Denne tjenesten vil også påvirke KOSTRA-tallet i årene fremover da det er få brannvesen med denne tjenesten. Fra 2019 til 2020 er tallet synkende. Tallet for 2023 viser en stigning, dette skyldes økning i kostnader for redningsdykking, mange av hendelsen er utenfor Larvik kommune, noe som gjør at utgiftene til å dekke beredskap i egen kommune blir økende.

Kvalitet - Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (kr)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	340	349	358	371
Tønsberg	395	397	397	455
Sandefjord	190	200	133	244
Porsgrunn	152	484	650	556
Skien	342	360	396	398
Arendal	244	256	280	280
Sarpsborg	436	412	460	468
Kostragruppe 11	344	357	360	377

Feiing og tilsyn med bolig er lovpålagt for innbyggere etter Lov om brannvern.

Tjenesten er 100 % gebyrfinansiert. Feiertjenesten i Larvik beregner årsgebyret ut ifra kostnader knyttet til lønn for ansatte, driftsutgifter på biler og utstyr, leie av kontorer, fellesarealer i brannstasjonen etc. Årsgebyret vedtas i Strategidokumentet sammen med andre kommunale gebyrer i kommunen. Larvik har ikke endret gebyret de siste årene utover vanlig prisstigning.

Det er store variasjoner mellom de sammenlignbare kommunene. Sandefjord og Arendal er de rimeligste. De største forskjellene mellom kommunene er nok mye på antall piper totalt i kommunen.

Eiendomsforvaltning

Innenfor tjenesteområdene administrasjon, barnehager, skoler, pleie og omsorg, kultur og idrett skiller funksjonskontoplanen mellom den brukerrettede tjenesteytingen og forvaltning/drift/vedlikehold av lokalene/byggene. For disse områdene skal anskaffelse av inventar og utstyr knyttes til tjenesteytingen. Begrunnelsen for skillet er at KOSTRA skal kunne gi relevante nøkkeltall for utgifter knyttet til henholdsvis tjenesteytingen og eiendomsforvaltningen. Byggfunksjonene inneholder således bare de direkte bygg- og eiendoms-relaterte utgiftene. De seks byggfunksjonene kalles «formålsbygg». Det har i de seneste årene blitt en stadig økende bevissthet rundt regnskapsføring av kostnadene. Likeledes er det nå en større bevissthet rundt arealbegrepet. Det er bare bygg som benyttes aktivt til tjenesteproduksjon som skal regnes med. Utrangerte skoler, barnehager, kulturbygg etc skal ikke rapporteres som formålsbygg. Ei heller dersom de ikke er i kommunens drift. Da skal det rapporteres på en annen funksjon. Eksempelvis Munken, Herregården og Sjøfartsmuseet. I disse byggene drives kulturtiltak, men ikke i kommunens drift/regi. Arealet rapporteres derfor ikke som Kulturbygg i KOSTRA.

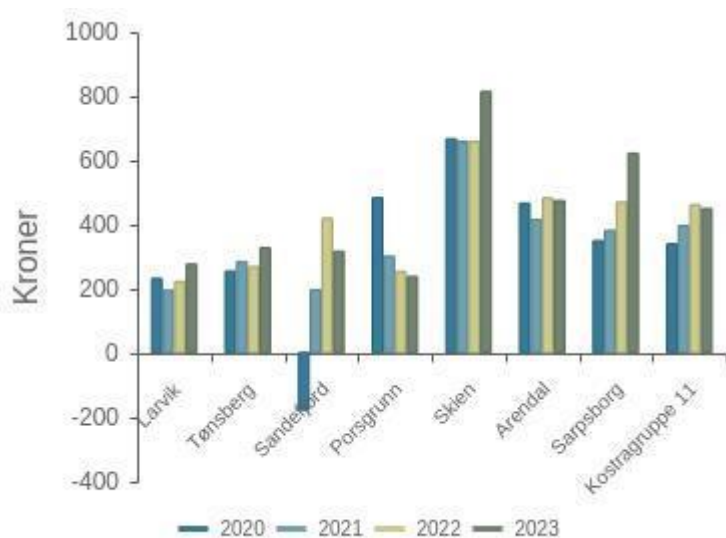
Når det gjelder nedgangen i tallene for 2022 i forhold til 2021 så skyldes det i stor grad at Larvik mottok tilskudd på 21,5 mill. kr av Statens tiltakspakke i f.m. koronapandemien. Disse midlene er brukt til vedlikehold på formålsbygg og p.g.a. inntektssiden ikke tas med i tabellene så bidrar dette til en økning av utgiftene i 2020 og 2021.

Ståstedsanalyse - KOSTRA og nøkkeltall 2023 - Foreløpige tall - Larvik

	Larvik 2022	Larvik Tønsberg 2023	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11	
Prioritet									
Netto driftsutgifter til administrasjonslokaler per innbygger (B) **)	222	276	327	316	237	814	474	622	449
Netto driftsutgifter til førskolelokaler per innbygger (B) **)	603	841	740	457	370	339	673	333	611
Netto driftsutgifter til institusjonslokaler per innbygger (B) **)	1 390	1 540	1 060	1 275	1 535	1 231	2 269	1 267	1 277
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger (B) **)	5 127	5 993	5 877	5 693	6 185	6 633	7 129	5 483	6 238
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning, i prosent av samlede netto driftsutgifter (B)	7,9 %	8,8 %	8,6 %	8,4 %	8,3 %	9,1 %	9,9 %	7,7 %	8,9 %
Netto driftsutgifter til kommunal forvaltning av eiendommer (F121) per innbygger (B) **)	112	175	364	229	274	298	214	351	315
Netto driftsutgifter til skolelokaler per innbygger (B) **)	2 038	2 286	2 168	2 591	2 587	2 533	2 237	1 972	2 481
Samlet areal på administrasjonslokaler i kvadratmeter per innbygger (B)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,5	0,5	0,2	0,4	0,3
Samlet areal på formålsbyggene i kvadratmeter per innbygger (B)	4,0	3,9	4,0	4,1	5,0	4,4	4,3	3,9	3,7
Produktivitet									
Herav energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)	161	264	268	230	183	227	266	162	218
Herav utgifter til renholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)	196	210	192	176	151	173	169	207	203
Utgifter til driftsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)	727	924	882	842	726	1 002	731	778	900
Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)	112	113	132	133	56	145	184	125	186
Dekningsgrad									
Netto driftsutgifter på funksjon eiendomsforvalt, kommune utg til eiendomsforvalt i pros av totale utg	7,9 %	8,8 %	8,6 %	8,4 %	8,3 %	9,1 %	9,9 %	7,7 %	8,9 %
Grunnlagsdata (Nivå 3)									
Formålsbygg, kommune Alle energyper Energibruk per m2 eid areal (kWh)	132	148	148	146	121	119	132	139	

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

Prioritet - Netto driftsutgifter til administrasjonslokaler per innbygger (B)

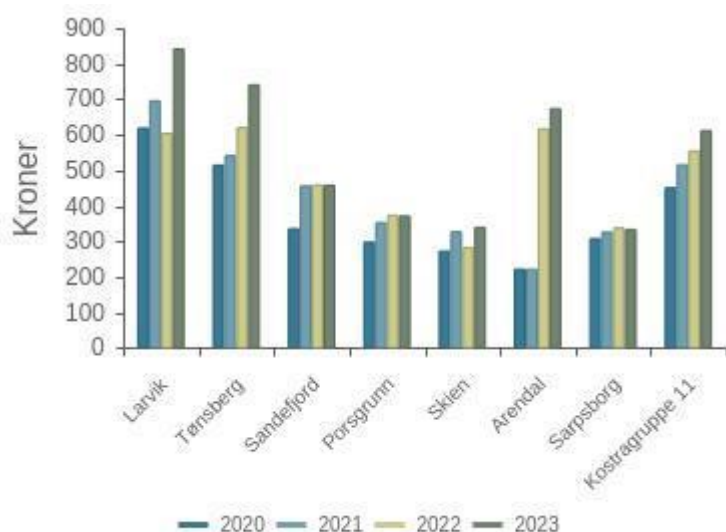

	2020	2021	2022	2023
Larvik	231	194	222	276
Tønsberg	254	284	268	327
Sandefjord	-178	196	419	316
Porsgrunn	483	300	253	237
Skien	667	658	658	814
Arendal	466	415	482	474
Sarpsborg	349	381	469	622
Kostragruppe 11	339	396	461	449

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Indikatoren viser netto driftsutgifter til administrasjonslokaler (funksjonen 130) i kroner pr. innbygger. Larvik har hatt en økning i utgiftene fra 2021, mest på bakgrunn av økt husleie og strømutfgifter. Larvik ligger langt under snittet i Kostragruppe 11 og godt under de fleste sammenligningskommunene. Bortsett fra endringer i strømutfgifter, så foreligger det ikke opplysninger som tilsier nevneverdige endringer i årene som kommer.

Prioritet - Netto driftsutgifter til førskolelokaler per innbygger (B)

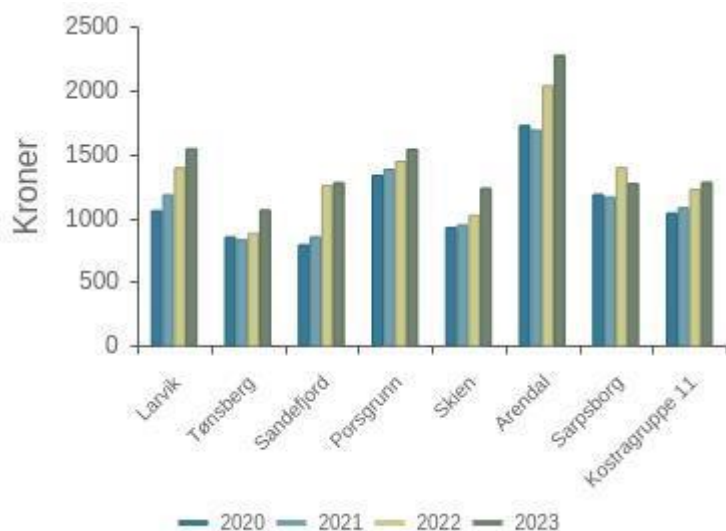
	2020	2021	2022	2023
Larvik	618	695	603	841
Tønsberg	514	540	619	740
Sandefjord	335	455	458	457
Porsgrunn	297	352	373	370
Skien	272	326	282	339
Arendal	221	221	616	673
Sarpsborg	307	325	337	333
Kostragruppe 11	450	515	554	611

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Indikatoren viser netto driftsutgifter til førskolelokaler (funksjonen 221) i kroner pr. innbygger. Kostnadene hadde en økning i 2021. Økningen skyldes først og fremst bruk av midler til vedlikehold i f.m. statens tiltakspakke i 2020/21. Det er også ekstra kostnader til noen vannlekkasjer i 2021. Alt dette er kostnader som blir dekket inn, men som ikke vises i tabellen. Bortfall av disse kostnadene gjorde at det i 2022 ble, som forventet, en nedgang i utgiftene. I 2023 så økte disse kostnadene på grunn av økte driftstilskudd og økte strømkostnader. Larvik ligger høyere enn sammenligningskommunene, og Kostragruppe 11. Med unntak av endringer i strømutgifter, så foreligger det ikke opplysninger som tilsier større endringer i årene som kommer.

Prioritet - Netto driftsutgifter til institusjonslokaler per innbygger (B)

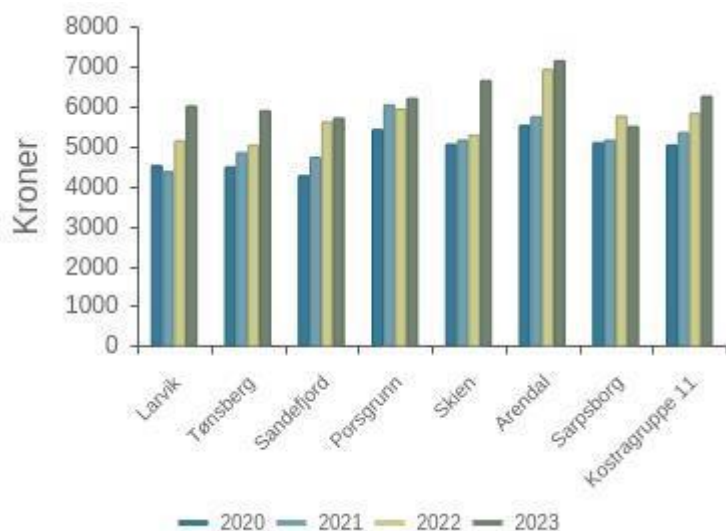

	2020	2021	2022	2023
Larvik	1 055	1 180	1 390	1 540
Tønsberg	850	827	880	1 060
Sandefjord	789	851	1 251	1 275
Porsgrunn	1 331	1 378	1 441	1 535
Skien	924	944	1 019	1 231
Arendal	1 720	1 685	2 032	2 269
Sarpsborg	1 182	1 163	1 392	1 267
Kostragruppe 11	1 037	1 078	1 222	1 277

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Indikatoren viser netto driftsutgifter til institusjonslokaler (funksjonen 261) i kroner pr. innbygger. Utviklingen i kostnadene var nedadgående i 2020, men så har det blitt en økning i 2021. Dette skyldes bruk av statens tiltakspakke i f.m. Korona og en større vannlekkasje som har blitt reparert. Disse kostnadene blir dekket inn, men de inntektene vises ikke i denne tabellen. I 2022 så har driftsutgiftene hatt en større økning igjen. Dette skyldes i hovedsak økte strømutfgifter og avskrivninger. I tillegg måtte en del av kostnader til planlegging av de nye omsorgsboligene/plassene overføres fra investering til drift da hele prosjektet endret seg. I 2023 så har vi en liten økning. Dette skyldes i stor grad økte strømkostnader. Larvik ligger, med unntak av Arendal, høyere enn sammenligningskommunene og Kostragruppe 11. Det er usikkert hvilken innvirkning strømutfgiftene vil få på total kostnadene. Ellers er det ikke meldt om større endringer i årene som kommer.

Prioritet - Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger (B)

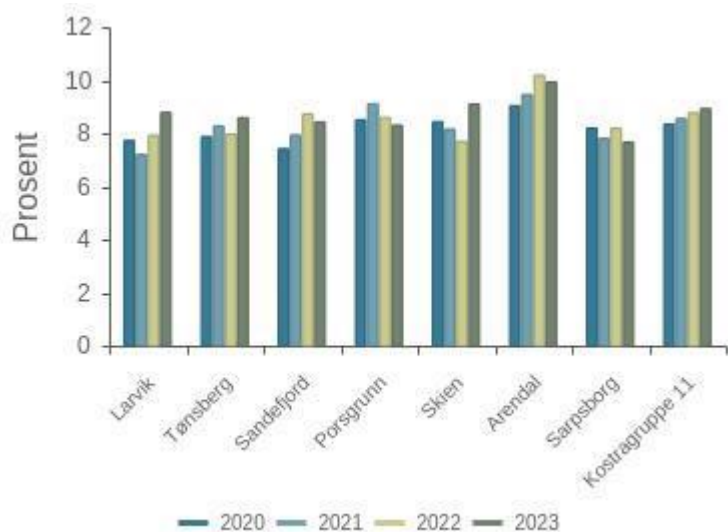

	2020	2021	2022	2023
Larvik	4 502	4 345	5 127	5 993
Tønsberg	4 473	4 830	5 019	5 877
Sandefjord	4 248	4 708	5 595	5 693
Porsgrunn	5 403	6 023	5 918	6 185
Skien	5 038	5 138	5 268	6 633
Arendal	5 506	5 730	6 908	7 129
Sarpsborg	5 078	5 139	5 743	5 483
Kostragruppe 11	5 019	5 333	5 809	6 238

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Indikatoren viser netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning, som omfatter funksjonene 121, 130, 221, 222, 261, 381 og 386 i kroner pr. innbygger. Larviks utgifter har tidligere hatt en nedadgående trend, men i 2022 så fikk Larvik, sammen med de fleste andre kommunene, en stor økning i utgiftene. Dette skyldes i stor grad økte strømutfgifter og høy prisvekst i andre driftskostnader. Kommunen har i tillegg også hatt utgifter til reparasjon av mange vann- og brannskader. Dette er utgifter som hovedsakelig blir dekket av forsikringen, men inntektene kommer ikke frem i denne tabellen. I 2023 var det også en kraftig økning i strømkostnadene og kommunen måtte også utbetale høyere driftsstøtte til barnehagene enn i 2022. Larvik ligger fremdeles lavere enn Porsgrunn, Skien og Arendal og Kostragruppe 11. Det er usikkert hvor stor innvirkningen energiprisen vil ha på kostnadene fremover, ellers er det ikke meldt om større endringer i årene som kommer.

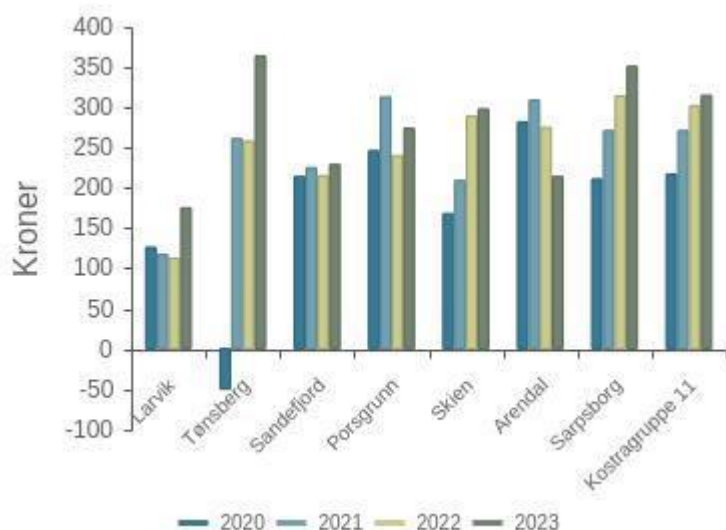
Prioritet - Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning, i prosent av samlede netto driftsutgifter (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	7,7 %	7,2 %	7,9 %	8,8 %
Tønsberg	7,9 %	8,3 %	8,0 %	8,6 %
Sandefjord	7,4 %	7,9 %	8,7 %	8,4 %
Porsgrunn	8,5 %	9,1 %	8,6 %	8,3 %
Skien	8,4 %	8,2 %	7,7 %	9,1 %
Arendal	9,0 %	9,5 %	10,2 %	9,9 %
Sarpsborg	8,2 %	7,8 %	8,2 %	7,7 %
Kostragruppe 11	8,3 %	8,6 %	8,8 %	8,9 %

Indikatoren viser netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning, som omfatter funksjonene 121, 130, 221, 222, 261, 381 og 386 i prosent av samlede netto driftsutgifter. Larviks kostnadsandel er økt med 0,9 %-poeng fra 2022. Skien, Arendal og Kostragruppe 11 har alle litt høyere kostnadsandel enn Larvik. Det er usikkert hvor stor innvirkningen energiutgiftene får på andelen fremover. Ellers er det ikke meldt om større endringer i årene som kommer.

Prioritet - Netto driftsutgifter til kommunal forvaltning av eiendommer (F121) per innbygger (B)

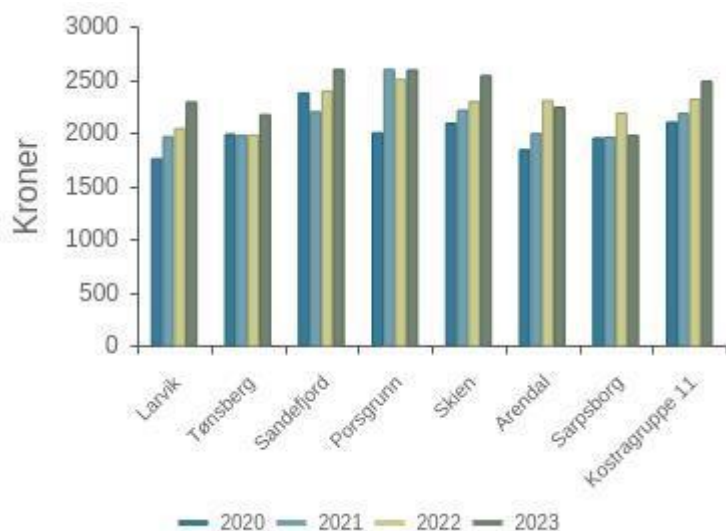

	2020	2021	2022	2023
Larvik	126	117	112	175
Tønsberg	-50	261	258	364
Sandefjord	214	225	215	229
Porsgrunn	246	313	240	274
Skien	168	209	289	298
Arendal	282	309	275	214
Sarpsborg	211	271	314	351
Kostragruppe 11	217	271	302	315

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Indikatoren viser netto driftsutgifter til forvaltning av kommunale eiendommer (funksjon 121) i kroner pr. innbygger. Larvik har hatt en markert nedgang i utgiftene fra og med 2018 til og med 2022. Dette skyldes et bevisst fokus på utgiftene og bruken av funksjonen. Utgiftene økte i 2023, hovedsakelig på grunn av kraftig økning i forsikringskostnadene på bygg. Larvik ligger fremdeles under sammenligningskommunene, og Kostragruppe 11. Det forventes ingen større endringer i årene som kommer.

Prioritet - Netto driftsutgifter til skolelokaler per innbygger (B)

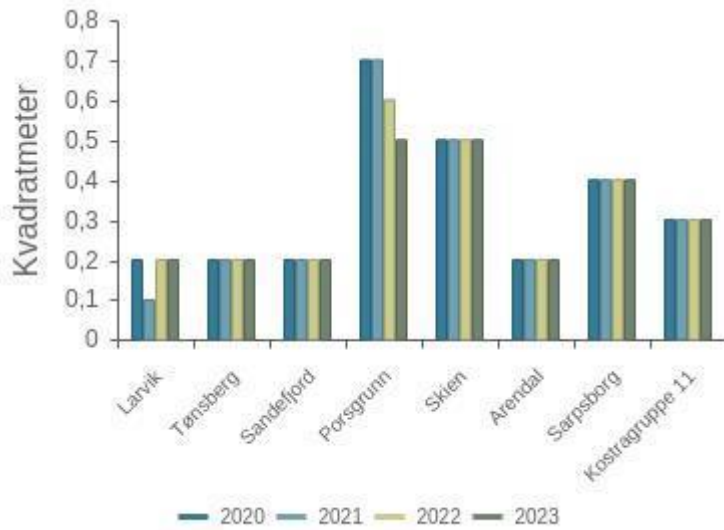

	2020	2021	2022	2023
Larvik	1 754	1 961	2 038	2 286
Tønsberg	1 983	1 971	1 976	2 168
Sandefjord	2 371	2 194	2 391	2 591
Porsgrunn	1 998	2 590	2 497	2 587
Skien	2 087	2 209	2 289	2 533
Arendal	1 837	1 989	2 301	2 237
Sarpsborg	1 948	1 956	2 182	1 972
Kostragruppe 11	2 097	2 179	2 313	2 481

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Indikatoren viser netto driftsutgifter til skolelokaler (funksjon 222) i kroner pr. innbygger. Utgiftene er tilnærmet uendret fra 2018 og frem til 2020. I 2021 kom det en økning først og fremst på grunn av bruk av midler til vedlikehold i f.m. statens tiltakspakke. Det har vært en mindre økning i 2023. Kommunens kostnader ligger lavt sammenlignet med de fleste andre kommunene, og under Kostragruppe 11. Det er usikkert hvor stor innvirkning strømutgiftene vil få i årene fremover, men ellers er det ikke forventet større endringer.

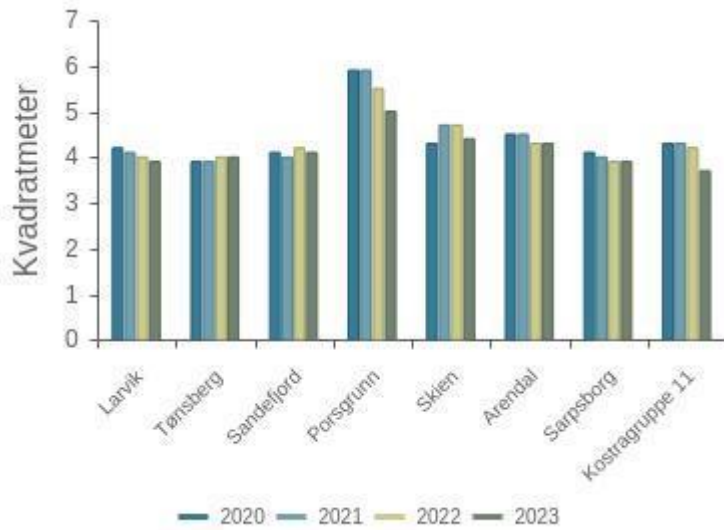
Prioritet - Samlet areal på administrasjonslokaler i kvadratmeter per innbygger (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	0,2	0,1	0,2	0,2
Tønsberg	0,2	0,2	0,2	0,2
Sandefjord	0,2	0,2	0,2	0,2
Porsgrunn	0,7	0,7	0,6	0,5
Skien	0,5	0,5	0,5	0,5
Arendal	0,2	0,2	0,2	0,2
Sarpsborg	0,4	0,4	0,4	0,4
Kostragruppe 11	0,3	0,3	0,3	0,3

Indikatoren viser det samlede arealet (BTA) på administrasjonslokaler i kvadratmeter per innbygger. Larvik har ligget lavt i hele perioden og har kun to tredjedeler av det arealet som er gjennomsnittet i Kostragruppe 11. Det forventes ikke større endringer i arealet i årene som kommer.

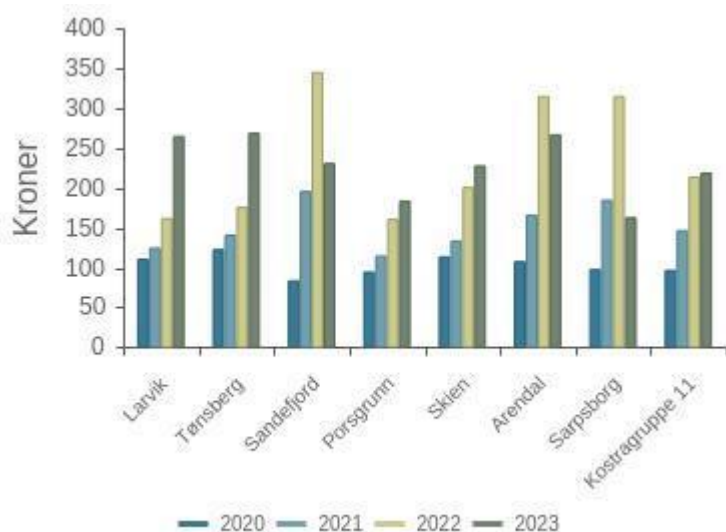
Prioritet - Samlet areal på formålsbyggene i kvadratmeter per innbygger (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	4,2	4,1	4,0	3,9
Tønsberg	3,9	3,9	4,0	4,0
Sandefjord	4,1	4,0	4,2	4,1
Porsgrunn	5,9	5,9	5,5	5,0
Skien	4,3	4,7	4,7	4,4
Arendal	4,5	4,5	4,3	4,3
Sarpsborg	4,1	4,0	3,9	3,9
Kostragruppe 11	4,3	4,3	4,2	3,7

Indikatoren viser det samlede arealet (BTA) for bygninger kommunen eier og leier per innbygger. Det samlede arealet omfatter funksjonene 130 Administrasjonslokaler, 221 Førskolelokaler, 222 Skolelokaler, 261 Institusjonslokaler, 381 Kommunale idrettsbygg og 386 Kommunale kulturbygg. Kommunen ligger 0,2 m2 over snittet i Kostragruppe 11 (gruppe11 har en unaturlig nedgang i de foreløpige tallene) og det er kun Sarpsborg som ligger like lavt som Larvik av sammenligningskommunene. Det forventes ingen større endringer i årene som kommer.

Produktivitet - Herav energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)

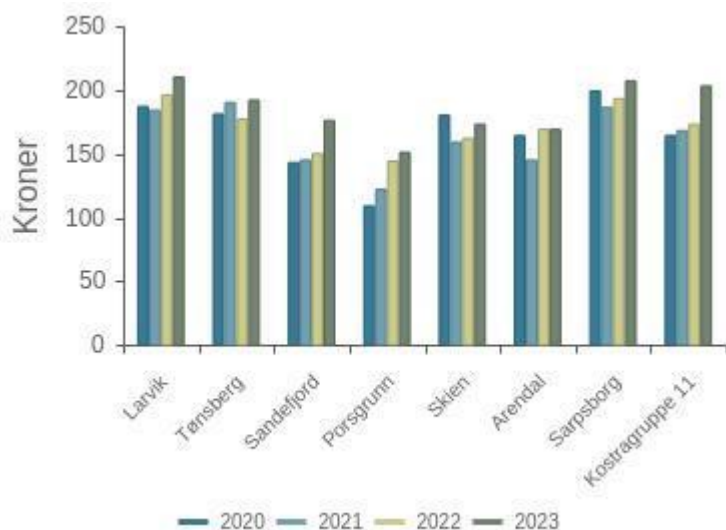

	2020	2021	2022	2023
Larvik	110	124	161	264
Tønsberg	122	140	175	268
Sandefjord	83	195	344	230
Porsgrunn	94	114	160	183
Skien	113	133	200	227
Arendal	107	165	314	266
Sarpsborg	97	184	314	162
Kostragruppe 11	96	146	213	218

Indikatoren viser energikostnadene for kommunal eiendomsforvaltning, som omfatter funksjonene 130, 221, 222, 261, 381 og 386, i kroner per kvadratmeter. Larviks energikostnader har økt med 103 kr fra 2022 til 2023. Økningen skyldes en kombinasjon av høy pris på strøm og økt forbruk. Forbruket har gått opp med ca. 2,2 mill. kWh fra 2022. Tiltak innenfor ENØK området er nå på det meste gjennomført. Anslagsvis vil 4,5 mill. kWh bli spart når en får full års effekt av alle tiltakene. Det er ikke bevilget midler til ytterligere investeringstiltak rettet kun mot ENØK. Sammenlignet med de andre kommunene i Kostragruppe 11 så har Larvik, Tønsberg og Arendal nesten like høye kostnader. De andre kommunene ligger noe lavere. Det er usikkert hvor store endringer det blir i energiprisene fremover.

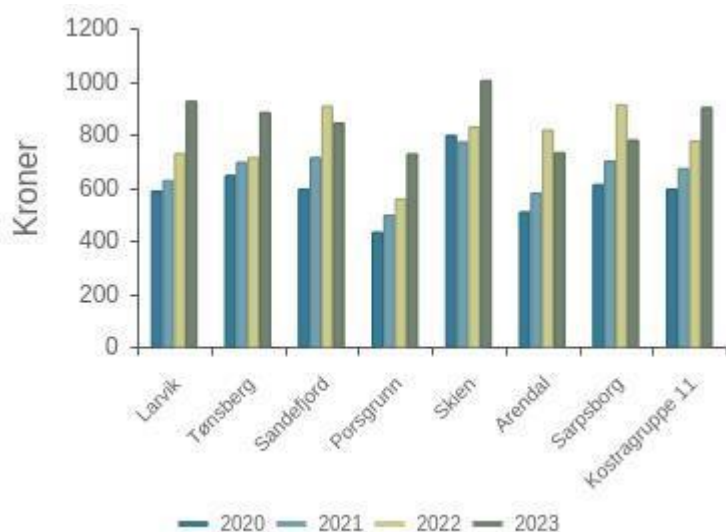
Produktivitet - Herav utgifter til renholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	187	184	196	210
Tønsberg	181	190	177	192
Sandefjord	143	145	150	176
Porsgrunn	109	122	144	151
Skien	180	159	162	173
Arendal	164	145	169	169
Sarpsborg	199	186	193	207
Kostragruppe 11	164	168	173	203

Indikatoren viser utgifter til renholdsutgifter i kommunal eiendomsforvaltning, som omfatter funksjonene 130, 221, 222, 261, 381 og 386 i kroner per kvadratmeter (BTA). Utgiftene har hatt økning på 7 % fra 2022 til 2023. Justert for deflater er økningen 2,5 %. Larvik benytter NS-INSTA 800 standarden. Dette er et system for å fastsette og bedømme kvaliteten på renhold. Standarden viser hvordan kvalitetsnivåene skal være etter utført renhold og hvordan byggets ulike rom grupperes inn i romprofiler (kvalitetsprofiler). Videre viser standarden hvordan man for hver profil setter kvalitetsnivåer for objektgruppene gulv, inventar, vegg og himling, og hvordan dette skal kunne måles og følges opp i kontroller. Det arbeides med å få ned frekvensen på renholdet i enkelte bygg. Dette vil medføre lavere kostnader i tiden fremover.

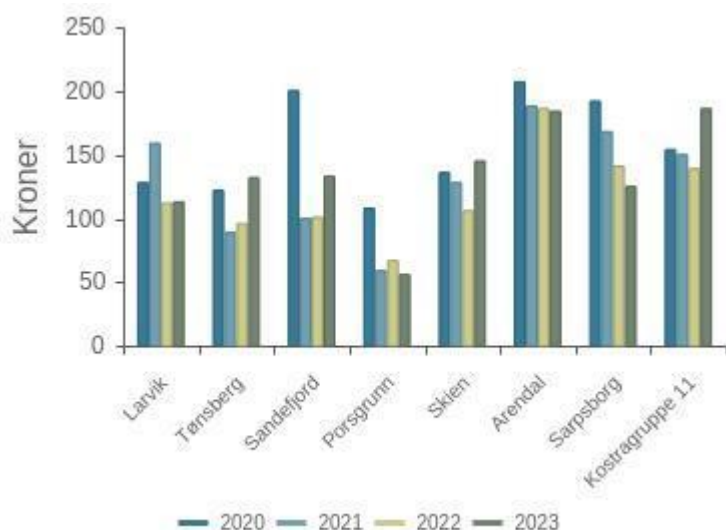
Produktivitet - Utgifter til driftsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	586	626	727	924
Tønsberg	645	695	712	882
Sandefjord	594	712	906	842
Porsgrunn	432	496	557	726
Skien	795	771	827	1 002
Arendal	508	579	816	731
Sarpsborg	611	699	911	778
Kostragruppe 11	594	671	775	900

Indikatoren viser utgifter til driftsaktiviteter for eiendomsforvaltningen, som omfatter funksjonene 130, 221, 222, 261, 381 og 386 i kroner per kvadratmeter (BTA). Utgiftene har hatt en økning på ca. 27 % siden 2022. Dette skyldes i stor grad økte strømpriser på alle områder og i tillegg et økt driftstilskudd til private barnehager. Larvik ligger lavere enn Skien, og 2,6 % over Kostragruppe 11. Med unntak av endringer i strømutgifter, så forventes det ikke større endringer i årene som kommer.

Produktivitet - Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)

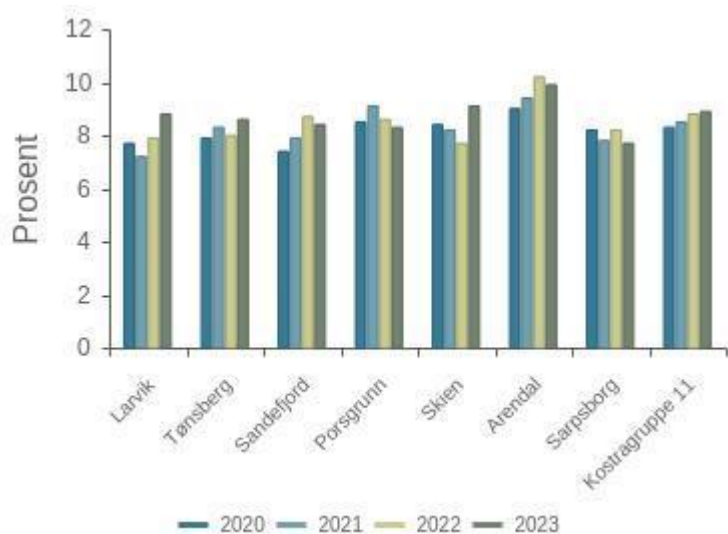
	2020	2021	2022	2023
Larvik	128	159	112	113
Tønsberg	122	89	96	132
Sandefjord	200	100	101	133
Porsgrunn	108	59	67	56
Skien	136	128	106	145
Arendal	207	188	186	184
Sarpsborg	192	168	141	125
Kostragruppe 11	154	150	139	186

Indikatoren viser utgifter til vedlikeholdsaktiviteter for eiendomsforvaltningen, som omfatter funksjonene 130, 221, 222, 261, 381 og 386 i kroner per kvadratmeter (BTA). I KOSTRA defineres vedlikehold snevert. Det er kun «planlagt vedlikehold» som inngår i begrepet. Larviks svake kommuneøkonomi har medført lav prioritering av midler til eiendomsforvaltning gjennom tiår. Vedlikeholdsbehovet er stort. Anslagsvis 1,6 mrd. i 2024. I tallet på 113 kr så inngår 7 kr i utgifter til reparasjon av diverse vann og brannskader. Utgiftene blir delvis refundert, men disse inntektene vises ikke i tabellen. Sammenligner en med 2020 og justerer tallene for deflater, og trekker ut utgifter til forsikringsskader, så har kommunen brukt 43 kr pr m² mindre på vedlikehold i 2023 enn i 2020. Sett i forhold til Kostragruppe 11 så ligger Larvik over tid lavt.

Kommunenes sentralforbund anbefalte i 2013 et normtall for å opprettholde byggstandard på ca 200 kroner per kvadratmeter. Det er ingen av sammenligningskommunene eller Kostragruppe 11 som er i nærheten av dette nivået. Noe av vedlikeholdsbehovet blir dekket i forbindelse med oppgraderinger finansiert som investering, dette gjelder i særlig grad skolelokaler. Dette er synlig i indikatorene som gjelder investeringer.

Larvik kommune har i årene 2020 og 2021 fått tilsammen 21,5 mill. kr i tiltakspakke fra staten. Disse midlene har i sin helhet gått til vedlikehold av kommunale bygg og bidratt til økningen i utgiftene i disse to årene. Dersom ikke bygningsvedlikehold blir høyere prioritert i fremtiden vil vedlikeholdsbehovet fortsette å øke.

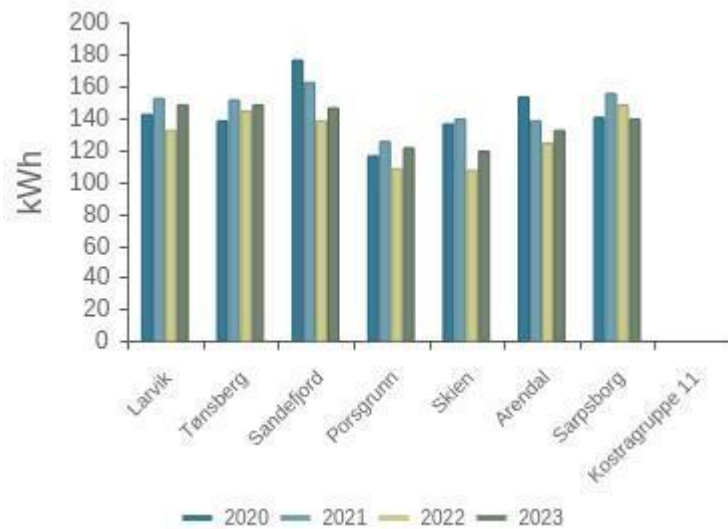
Dekningsgrad - Netto driftsutgifter på funksjon ei endomsforvalt, kommune utg til ei endomsforvalt i pros av totale utg

	2020	2021	2022	2023
Larvik	7,7 %	7,2 %	7,9 %	8,8 %
Tønsberg	7,9 %	8,3 %	8,0 %	8,6 %
Sandefjord	7,4 %	7,9 %	8,7 %	8,4 %
Porsgrunn	8,5 %	9,1 %	8,6 %	8,3 %
Skien	8,4 %	8,2 %	7,7 %	9,1 %
Arendal	9,0 %	9,4 %	10,2 %	9,9 %
Sarpsborg	8,2 %	7,8 %	8,2 %	7,7 %
Kostragruppe 11	8,3 %	8,5 %	8,8 %	8,9 %

Indikatoren viser netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning, som omfatter funksjonene 121, 130, 221, 222, 261, 381 og 386 i prosent av samlede netto driftsutgifter. Larviks andel av utgiftene er økt med 0,9 %-poeng fra 2022. Skien og Arendal har en høyere andel enn Larvik. Kostragruppe 11 ligger 0,1 % over Larvik. Det forventes at andelen kan endre som en følge av endringer i energiprisen i fremtiden.

Grunnlagsdata (Nivå 3) - Formålsbygg, kommune Alle energityper Energibruk per m2 eid areal (kWh)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	142	152	132	148
Tønsberg	138	151	144	148
Sandefjord	176	162	138	146
Porsgrunn	116	125	108	121
Skien	136	139	107	119
Arendal	153	138	124	132
Sarpsborg	140	155	148	139
Kostragruppe 11				

Indikatoren viser all energiforbruk for kommunal eiendomsforvaltning, som omfatter funksjonene 130, 221, 222, 261, 381 og 386, i kWh per kvadratmeter eid areal. Larvik har siden 2022 hatt en økning på 16 kWh pr kvadratmeter. Forbruket lå i 2023 på 148 kWh noe som er høyest sammenlignet med de andre kommunene. Tiltak innenfor ENØK området er nå på det meste gjennomført. Anslagsvis vil 4,5 mill. kWh bli spart når en får full års effekt av alle tiltakene. Det er ikke bevilget midler til ytterligere investeringstiltak rettet kun mot ENØK.

Samferdsel

Tjenestegrupperingen Samferdsel omfatter KOSTRAfunksjonene 330 Samferdsel og transporttiltak og 332 Kommunale veier.

Larvik kommune har ingen direkte utgifter på KOSTRAfunksjon 330, altså knyttet til havnevesen, tilskudd til lokale transporttiltak, flyplasser eller kaier og brygger til transportformål. Småbåthavner faller under funksjon 360, som ikke er med i denne analysen. Vurderingene av KOSTRAfunksjon 332 Kommunale veier er derfor hovedtyngden i dette kapittelet.

Netto driftsutgifter per innbygger (332) kommunale veier (B) Larvik er en langstrakt kommune med et omfattende kommunalt veinett. I tillegg er det et begrenset antall innbyggere. Derfor brukes det mer midler pr. innbygger sammenlignet med f.eks. Sarpsborg, Arendal, Tønsberg og Sandefjord som har en mer kompakt kommunegeografi. Mens Porsgrunn og Skien har i 2023 høyere utgifter per innbygger enn Larvik.

Andel km tilrettelagt for syklende i prosent av alle kommunale veier (prosent) Det var i 2023 ikke avsatt investeringsmidler til å etablere GS-vei i Larvik. Det ble etablert fortau langs Gonveien og fra Sky skole til Geiteramsveien.

Antall avgiftsbelagte parkeringsplasser i kommunen Larvik kommune ligger meget lavt i forhold til de andre kommunene. I Larvik forvaltes en stor del av de avgiftsbelagte parkeringsplassene av private selskap.

Antall utstedte parkeringstillatelser for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B) Antall utstedte HC-parkeringstillatelser i Larvik kommune er noenlunde likt fra år til år. Et lavere antall HC-parkeringstillatelser henger med et lavere behov for HC-parkeringsplasser. Det vurderes at det er tilstrekkelig med HC-parkeringsplasser både i sentrum og utenfor sentrum.

Ståstedsanalyse - KOSTRA og nøkkeltall 2023 - Foreløpige tall - Larvik

	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11
Prioritet									
Antall km tilrettelagt for syklende siste år (km)	0,3	0,0	0,3	1,1	0,0	0,3	0,0	0,7	4,4
Antall km tilrettelagt for syklende som kommunen har ansvaret for pr. 10 000 innb	14	14	19	8	15	9	4	9	12
Netto driftsutgifter i prosent 332 kommunale vei er (B)	1,9 %	2,3 %	1,6 %	1,6 %	2,6 %	2,2 %	1,8 %	1,6 %	2,0 %
Netto driftsutgifter per innbygger (332) kommunale veier (B) **)	1 212	1 556	1 074	1 117	1 945	1 588	1 284	1 178	1 425
Produktivitet									
Brutto driftsutgifter ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate (B)	159 890	202 968	196 719	191 442	208 200	144 264	219 421	149 771	200 109
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate (B)	215 019	265 561	265 865	259 439	288 325	228 666	293 893	226 426	280 589
Netto driftsutgifter ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate (B)	134 032	181 852	157 548	183 643	203 569	127 141	177 165	144 088	179 348
Dekningsgrad									
Andel km tilrettelagt for syklende i prosent av alle kommunale veier (prosent)	21,4 %	21,6 %	39,5 %	18,7 %	22,0 %	12,0 %	7,9 %	16,9 %	22,0 %
Antall parkeringsplasser skiltet for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	14	14	7	21	16	10	13	9	14
Antall utstedte parkeringstillatelse for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	40	42	79	166	290	121	126	255	128
Kvalitet									
Andel kommunale veier og gater uten fast dekke	9,1 %	9,0 %	2,5 %	0,0 %	0,0 %	16,9 %	0,0 %	1,3 %	6,3 %
Grunnlagsdata (Nivå 3)									
Antall avgiftsbelagte parkeringsplasser i kommunen	130	130	1 280	1 178	903	382	231	900	8 214
Antall km dekkelagt kommunevei siste år	7,4	4,6	5,2	0,7	5,1	1,2	1,6	1,0	34,6
Antall lyspunkt langs kommunale veier og gater	8 115	8 112	7 010	7 186	7 798	8 000	4 929	8 140	77 848
Antall parkeringsplasser skiltet for forflytningshemmede (HC)	67	67	40	141	61	55	60	55	822
Europa- og riksveier, lengde i kilometer	36	36	24	34	39	23	30	48	367
Fylkesvei, lengde i kilometer	340	340	267	275	64	193	248	203	2 251
Kommunal vei og gate med fast dekke. Antall kilometer	281	282	274	301	255	353	259	315	2 962
Lengde kommunalvei (km)	309	310	281	294	255	425	242	319	3 162
Private veier i km	881	876	524	638	233	380	537	618	5 173

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

Næringsforv. og konsesjonskraft

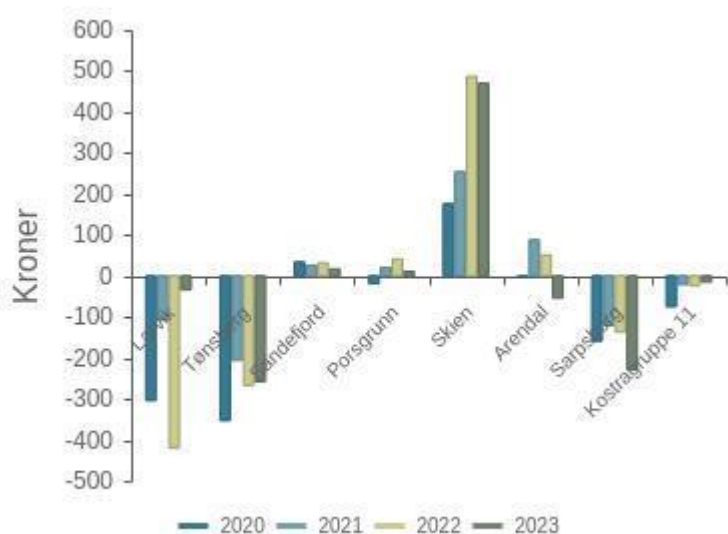
Tjenestegrupperingen Næringsforvaltning og konsesjonskraft omfatter KOSTRAfunksjonene 320 Kommunal næringsvirksomhet, 321 Konsesjonskraft samt 325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet.

	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11
Prioritet									
Netto driftsutgifter per innbygger (320) kommunal næringsvirksomhet (B) **)	-420	-34	-258	17	11	470	-54	-229	-15
Netto driftsutgifter per innbygger (321) kons.kraft kraftrettigh. & annen kraft for videresalg (B) **)	-5	-1	0	0	0	-57	0	-356	-88
Netto driftsutgifter per innbygger (325) tilrettelegging og bistand for næringslivet (B) **)	110	85	-185	70	63	263	618	208	182
Økonomi									
Korrigerte brutto driftsutgifter (325) tilrettelegging og bistand for næringslivet	5 235	3 962	9 172	13 424	2 377	8 000	37 547	4 778	122 795
Grunnlagsdata (Nivå 3)									
Nyetableringer Alle størrelsesgrupper									
Ansatte									
Total I alt Nye foretak	579	531	784	791	405	582	496	584	6 531

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (320) kommunal næringsvirksomhet (B)

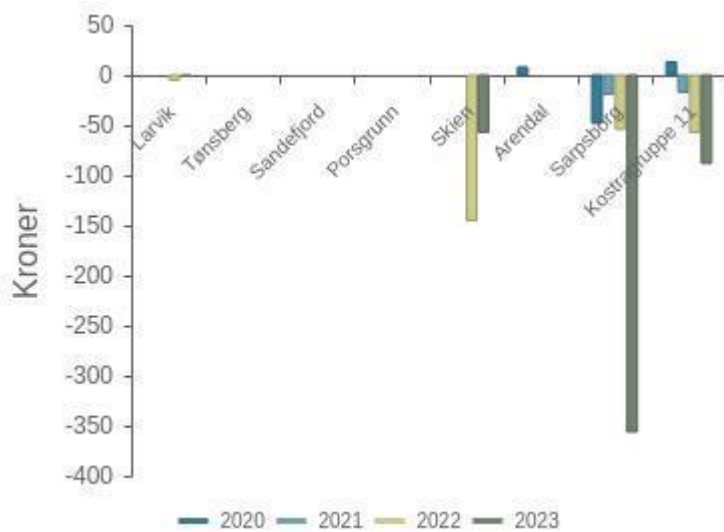
	2020	2021	2022	2023
Larvik	-304	-108	-420	-34
Tønsberg	-353	-206	-267	-258
Sandefjord	34	26	32	17
Porsgrunn	-19	20	41	11
Skien	176	254	487	470
Arendal	-3	88	51	-54
Sarpsborg	-159	-121	-137	-229
Kostragruppe 11	-75	-21	-24	-15

***) Graf er justert med utgiftsbehov

KOSTRAfunksjon 320 kan omfatte kommunal næringsvirksomhet, kommunale jordbrukseiendommer, kommunal innsamling og behandling av næringsavfall, cateringsvirksomhet, investering i selskap, kommunalt eide lokaler som leies ut med formål om økonomisk gevinst, samt skatt på næringsinntekt. I Larvik stammer inntektene fra kommunal næringsvirksomhet i all hovedsak fra Eiendom og teknisk drift, og inntektene fra utleie av kommunalt eide lokaler til feks NAV og Muséet, samt videreutleie av Colab. Utleie skjer som regel i bygg hvor kommunen har deler av bygget og hvor det da er formålstjenlig å leie ut resterende del til private. Formålet er ikke å tjene penger på utleie, men heller det å skape rett aktivitet i området. Videre omfatter funksjonen renholdstjenester til private, bla. Havna og Muséet. Som regel er renholdet knyttet opp mot lokaler som kommunen leier ut. Kommunens intensjon med inntektene er å dekke gjeldende driftskostnader. I 2020 og 2021 omfatter funksjon 320 også formidling av tilskudd fra Nærings- og moderniseringsdepartementet for kompensasjonsordningen til private bedrifter, i sammenheng med koronapandemien.

Kommunen har høye korrigerede brutto driftsutgifter, men med fratrekk for inntekter, har Larvik en netto driftsinntekt (-34 kr) på kommunal næringsvirksomhet. Det betyr at kommunal næringsvirksomhet på denne KOSTRAfunksjonen er selvfinansiert. Det ser vi over tid at kommunen har hatt, som Tønsberg og Sarpsborg og gjennomsnittet i KOSTRAGRUPPEN. Andre kommuner er mer varierende i netto driftsutgift.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (321) kons.kraft kraftrettigh. & annen kraft for videresalg (B)

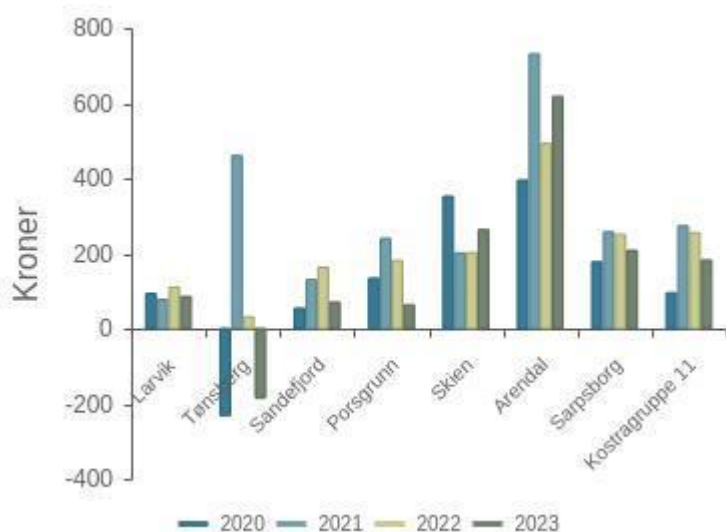
	2020	2021	2022	2023
Larvik	0	0	-5	-1
Tønsberg	0	0	0	0
Sandefjord	0	0	0	0
Porsgrunn	0	0	0	0
Skien	0	0	-145	-57
Arendal	8	0	0	0
Sarpsborg	-48	-19	-54	-356
Kostragruppe 11	13	-17	-57	-88

**) Graf er justert med utgiftsbehov

KOSTRAfunksjon 321 omfatter inntekter og utgifter knyttet til konsesjonskraft, kraftrettigheter eller annen kraft for videresalg.

Som følge av de særskilt høye kraftprisene har Larvik fra 2022 mottatt inntekter knyttet til tilbakekjøp av konsesjonskraft knyttet til Nes kraftverk og Usta kraftverk.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (325) tilrettelegging og bistand for næringslivet (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	93	77	110	85
Tønsberg	-231	460	31	-185
Sandefjord	54	130	163	70
Porsgrunn	134	240	181	63
Skien	352	201	202	263
Arendal	395	731	492	618
Sarpsborg	177	257	250	208
Kostragruppe 11	95	273	255	182

**) Graf er justert med utgiftsbehov

KOSTRAfunksjon 325 omfatter utbyggingsområder for næringsvirksomhet, drift og tilskudd til utleielokaler for næringsvirksomhet, næringsstøtte med kommersielt formål, servicetjenester for næringslivet, festeavgifter på næringsstomter samt sikring av næringsareal. Netto driftsutgifter per tjenestefunksjon viser driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som bl.a. øremerkede tilskudd og brukerbetaling, er trukket fra.

Larviks utgifter er primært knyttet til etablererveiledning og tilrettelegging og bistand for næringslivet. I dette inngår blant annet stillingene næringsrådgiver og daglig leder av Colab, samt kjøp av reiselivstjenester. I tillegg inngår stillingen til virksomhetsleder for Næring og ressursforvaltning. Larvik har lavt netto utgiftsnivå til tilrettelegging og bistand for næringslivet og ligger lavere enn Skien, Arendal og Sarpsborg av sammenligningskommunene. I tillegg ligger Larvik lavere enn gjennomsnittet i Kostragruppe 11. Det bemerkes at dette ikke nødvendigvis gir det fulle bildet av hvor mye kommunene bruker, da det er ulik praksis for hvordan kostnader blir ført. Gitt de relativt lave kostnadene sett opp mot aktivitetsnivået som kommunen har innen tilrettelegging og bistand for næringslivet, viser at man har en effektiv drift.

Dersom vi ser på det totale utgiftsbildet under Næringsforvaltning og konsesjonskraft (funksjon 320 + 321 + 325) ser vi at Larvik ligger lavere en gjennomsnittet i Kostragruppe 11 og blant de laveste av sammenligningskommunene, hvor kun Tønsberg og Sarpsborg med netto driftsinntekter ligger lavere.

Landbruk

Tjenestegrupperingen Landbruk omfatter KOSTRAfunksjonen 329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling.

Larvik er en landbrukskommune. Det gjenspeiler seg både i antall landbrukseiendommer, jordbruksareal og skogareal. Larvik har totalt 1.227 landbrukseiendommer, det er høyest blant sammenligningskommunene og utgjør 14% av hele Kostragruppe 11. Totalt utgjør jordbruksareal i drift (omsøkt og godkjent areal for produksjonstilskudd) 92.578 dekar, en liten økning fra 92.454 i 2022. Økningen i areal har bakgrunn i nydyrking og at areal som tidligere ikke er omsøkt nå er tatt i bruk igjen. Tønsberg og Sandefjord har blant sammenligningskommunene høyere jordbruksareal i drift, til tross for færre antall landsbrukseiendommer, altså større areal per eiendom.

Produktivt skogareal i Larvik er klart større enn de andre kommunene som det sammenlignes med, med unntak av Skien. I 2023 var det registrert 478 450 dekar skogareal i Larvik, en liten nedgang fra 2020. Det utgjør likevel 20% av totalt produktivt skogareal i Kostragruppe 11.

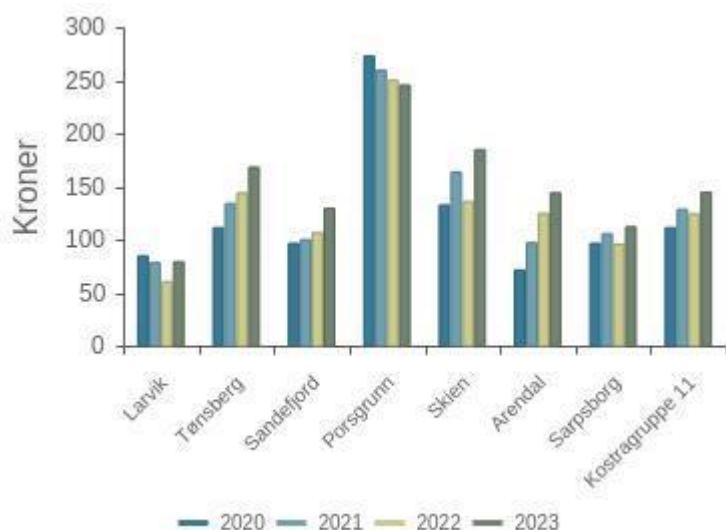
I Larvik er det generelt høyt aktivitetsnivå på søknadsbehandling etter jord- og konsesjonsloven. I 2023 ble det behandlet 83 søknader, noe som er det høyeste antallet søknader blant kommunene i sammenligningsgruppen.

Mange jordbrukseiendommer, stort jordbruksareal i drift og stort produktivt skogareal, er viktig å ha med i vurderingen av omfanget av utgifter til landbruksområdet i Larvik. Korrigerte brutto driftsutgifter på KOSTRAfunksjon 329 har økt fra 2,7 mill. kr i 2022 til 3,7 mill. kr i 2023. Alle sammenligningskommunene også har økt i samme periode, og Larvik kommune ligger fortsatt lavt i forhold til de andre kommunene i sammenligningsgruppen. Sett i sammenheng med at Larvik ligger veldig høyt på indikatorene for jordbruks- og skogareal er brutto driftsutgiftene til landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling veldig lave.

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11
Prioritet									
Netto driftsutgifter per innbygger (329) landbruksforvaltning og landbruksbasert nær.utv. (B) **)	61	79	168	130	245	185	144	112	144
Økonomi									
Korrigerte brutto driftsutgifter (329) landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling	2 669	3 666	7 065	5 028	0	5 951	1 355	3 549	38 284
Grunnlagsdata (Nivå 3)									
Antall søknader om deling etter jordloven	41	48	15	10	2	7	25	3	180
Antall søknader om deling etter jordloven innvilget helt eller delvis	39	41	13	9	0	3	24	3	162
Antall søknader om nydyrking i alt	2	1	3	2	0	0	1	1	9
Søknader i alt etter jord- og konsesjonslov (antall)	63	83	40	27	5	20	35	14	339
Andre nøkkeltall									
Jordbruksareal i drift	92 454	92 578	110 266	94 017	5 030	39 745	17 135	73 695	550 957
Landbrukseiendommer	1 227	1 227	896	1 069	258	904	816	722	8 648
Produktivt skogareal	478 450	478 450	146 611	218 506	103 586	563 401	161 359	194 347	2 340 947

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (329) landbruksforvaltning og landbruksbasert nær.utv. (B)

	2020	2021	2022	2023
Larvik	85	78	61	79
Tønsberg	111	134	144	168
Sandefjord	97	100	107	130
Porsgrunn	273	259	250	245
Skien	133	164	136	185
Arendal	72	97	125	144
Sarpsborg	97	106	96	112
Kostragruppe 11	111	129	125	144

**) Graf er justert med utgiftsbehov

KOSTRAfunksjon 329 omfatter forvaltningsoppgaver knyttet til landbruk, næringsutvikling i landbruk samt vannforvaltning. Netto driftsutgifter per tjenestefunksjon viser driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som bl.a. øremerkede tilskudd og brukerbetaling, er trukket fra.

Kommunens driftsutgifter må sees i sammenheng med indikatorene som synliggjør kommunens høye aktivitetsnivå innen landbruk, jf. "Søknader i alt etter jord- og konsesjonslov", "Jordbruksareal i drift" samt "Produktivt skogareal" (jf. Nibios arealbarometer). Fra tabellen først i kapittelet, viser indikatoren "Landbrukseiendommer", at kommunen har vesentlig flere landbrukseiendommer enn sammenligningskommunene, som er kostnadsdrivende for tjenesten. Indikatoren "Jordbruksbedrifter" synliggjør antall foretak som søkte og var berettiget produksjonstilskudd.

Indikatoren "Jordbruksareal i drift" måler antall dekar omsøkt og godkjent areal for produksjonstilskudd. Økningen i areal har bakgrunn i flere forhold, blant annet nydyrking og areal som tidligere ikke er omsøkt er tatt i bruk igjen. Indikatoren "Søknader i alt etter jord- og konsesjonslov" synliggjør at kommunen har høyt aktivitetsnivå på søknadsbehandling i forhold til sammenligningskommunene.

Larvik kommune har hatt en liten økning i netto driftsutgifter per innbygger, men er lavest blant sammenligningskommunene. Nedgangen i foregående år skyldes at det i 2021 var midlertidig redusert bemanning på bakgrunn av sykefravær, mens nedgang i 2022 hovedsakelig har bakgrunn i at

Lønnskostnader til viltforvaltning er ført på annen KOSTRAfunksjon. Økningen i 2023 skyldes økte lønns- og pensjonskostnader, også fordi midlertidig redusert bemanning var tilbake igjen.

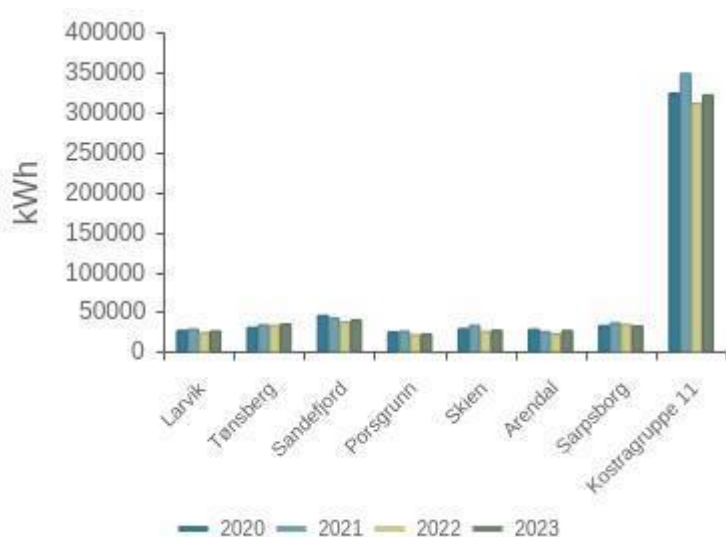
Larvik fremkommer tydelig som en landbrukskommune, jf. utgiftsbehovet til KOSTRAfunksjon 329; Larvik 88,2 %, mot Tønsberg 65,4 % og Sandefjord 62,5 %. Når vi i denne analysen har utgiftskorrigert utgiftene på KOSTRAfunksjonen, synliggjør justerte utgifter at Larviks utgifter til Landbruk er effektive, gitt det høye utgiftsbehovet og aktivitetsnivået som kommunen har innen landbruk.

Klima og energi

	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostragruppe 11
Grunnlagsdata (Nivå 3)									
Samlet energibruk i komm. eiend.forv., konsern, egne bygg. kWh	23 811	26 038	34 495	39 534	21 942	26 772	26 474	32 113	321 203

***) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

Grunnlagsdata (Nivå 3) - Samlet energibruk i komm. eiend.forv., konsern, egne bygg. kWh

	2020	2021	2022	2023
Larvik	26 424	28 327	23 811	26 038
Tønsberg	30 305	33 652	33 154	34 495
Sandefjord	45 375	41 826	37 232	39 534
Porsgrunn	24 545	25 849	21 094	21 942
Skien	28 816	33 105	25 536	26 772
Arendal	28 089	25 255	22 089	26 474
Sarpsborg	32 698	36 039	34 096	32 113
Kostragruppe 11	323 236	347 864	310 508	321 203

Forbruket har gått opp med ca. 2,2 mill. kWh fra 2022. En økning på ca. 9 %. Sammenlignet med de andre kommunene i Kostragruppe 11 så har Larvik, med unntak av Arendal, hatt en størst %-vis økning i forbruket, og 5,6 % større økning enn snittet i Kostragruppe 11. Tiltak innenfor ENØK området er nå på det meste gjennomført. Anslagsvis vil 4,5 mill. kWh bli spart når en får fullårs effekt av alle tiltakene. Det er ikke bevilget midler til ytterligere investeringstiltak rettet kun mot ENØK.

Se forøvrig også kommentarer om utviklingen i energiforbruket for formålsbygg innunder indikatoren *Formålsbygg, kommune. Alle energityper Energibruk per m2 eid areal (kWh)* i kapittelet for Eiendomsforvaltning.

Folkehelse

Gjennom folkehelseloven er det lovpålagt at kommunene skal ha en folkehelseoversikt.

Folkehelseoversikten til Larvik kommune ble sist utarbeidet i 2023 og ligger her:

<https://www.larvik.kommune.no/helse-og-mestring/folkehelse/folkehelseoversikten-2023/>

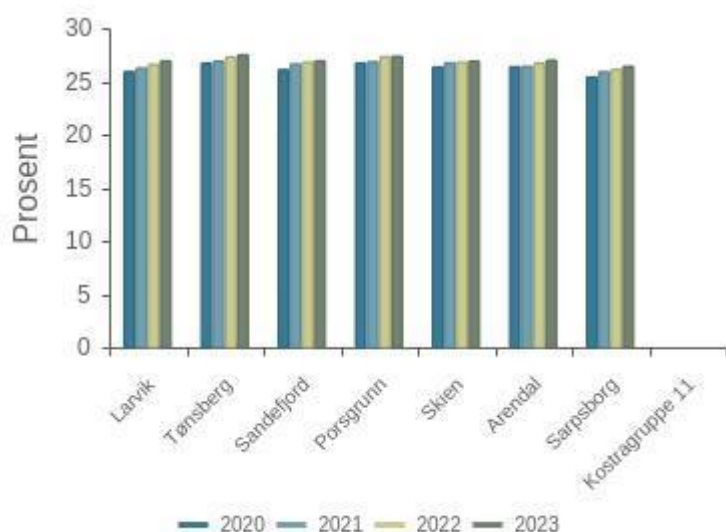
Her kan man lese mer om de ulike indikatorene og utviklingen over tid.

	Larvik 2022	Larvik 2023	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Kostra gruppe 11
Befolkning									
Befolkning - Personer som bor alene, 45 år +	26,6	26,9	27,5	26,9	27,3	26,9	27,0	26,4	
Oppvekst og levekår									
Gjennomføring i vdg.opplæring	79,0 %								
Oppvekst og levekår - Barn av enslige forsørgere									
Oppvekst og levekår - Bor trangt, 0-17 år	14,7								
Oppvekst og levekår - Inntektsulikhet, P90/P10	2,6								
Oppvekst og levekår - Laveste mestringsnivå i lesing, 5. klasse									
Oppvekst og levekår - Mottakere av uføreytelser (45-66 år)									
Oppvekst og levekår - Trives på skolen, 10. klasse	82,0	80,0	84,0	80,0	81,0	81,0	79,0	84,0	
Oppvekst og levekår - Vedvarende lavinntekt (husholdninger) (0-17 år) (EU60)	12,7								
Oppvekst og levekår - Vgs eller høyere utdanning, 30-39 år									
Miljø									
Miljø - Plaget av ensomhet. Ungdata									
Miljø - Valgdeltagelse (samlet)		60,9	61,7	56,3	60,4	57,2	60,0	54,4	
Miljø, skader og ulykker - Fritidsorganisasjon. Ungdata									
Miljø, skader og ulykker - God drikkevannsforsyning									
Miljø, skader og ulykker - Trygt i nærmiljøet. Ungdata									
Helserelatert adferd									
Helserelatert adferd - Alkohol, har vært beruset, ungdom									
Helserelatert adferd - Cannabisbruk, ungdom - andel (prosent, standardisert)									
Helserelatert adferd - Skjermtid, mer enn fire timer daglig, ungdom									
Helserelatert atferd - Lite fysisk aktive. Ungdata									
Helsetilstand									
Helsetilstand - Forventet levealder, kvinner	84,1								
Helsetilstand - Forventet levealder, menn	80,2								
Helsetilstand - Hjerte- og karsykdom	17,1								
Helsetilstand - Muskel og skjelett	306,0								
Helsetilstand - Psykiske plager, ungdom									
Helsetilstand - Psykiske sympt./lidelser	173,0								
Helsetilstand - Søvnp problemer, ungdom									
Helsetilstand - Vaksinasjonsdekning, meslinger, 9 år	96,9								1

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

Befolkning - Befolkning - Personer som bor alene, 45 år +

	2020	2021	2022	2023
Larvik	25,9	26,2	26,6	26,9
Tønsberg	26,7	26,9	27,3	27,5
Sandefjord	26,1	26,6	26,8	26,9
Porsgrunn	26,7	26,8	27,3	27,3
Skien	26,3	26,7	26,8	26,9
Arendal	26,4	26,4	26,7	27,0
Sarpsborg	25,4	25,9	26,1	26,4
Kostragruppe 11				

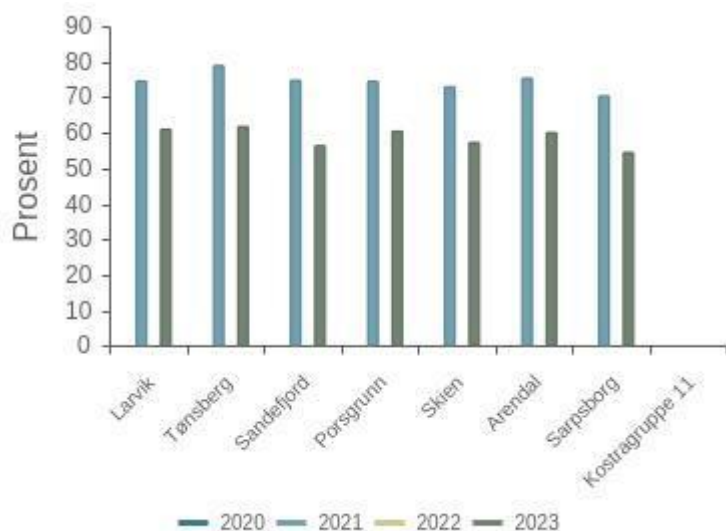
Indikatoren viser andel personer som bor i én-personhusholdninger i prosent av befolkningen per 1. januar.

Status som aleneboende kan være en tilfeldig kort situasjon eller et bevisst valg. Noen vil veksle mellom å være aleneboende og flerboende flere ganger med ulike frekvenser, mens andre vil bli aleneboende etter å ha bodd sammen med noen i årtier. I Larvik er det 26,9% over 45 år som bor alene. Dette tallet har vært nokså stabilt de seneste årene og ligger forholdsvis jevnt med sammenlignbare kommuner.

Aleneboende antas å være en potensielt utsatt gruppe - både økonomisk, helsemessig og sosialt. Blant aleneboende i alle aldersgrupper er det en høyere andel som sliter med psykiske plager sammenlignet med de som ikke bor alene. Aleneboende som gruppe har en høyere uføregrad og er oftere uførepensjonert enn de som ikke er aleneboende. For denne gruppen er det viktig å legge til rette for arenaer hvor de kan være fysisk aktive, oppleve sosial tilhørighet og gjøre noe meningsfylt. Dette er også et innsatsområde i temaplan for folkehelse, idrett, fysisk aktivitet og frivillighet: [Temaplan for folkehelse, idrett, fysisk aktivitet og frivillighet](#).

Arenaer som blant annet Frisklivssentralen, Verket og frivilligheten er viktige arenaer for å forebygge ensomhet og helseplager, særlig for denne gruppen.

Miljø - Miljø - Valgdeltagelse (samlet)

	2020	2021	2022	2023
Larvik		74,5		60,9
Tønsberg		78,8		61,7
Sandefjord		74,7		56,3
Porsgrunn		74,4		60,4
Skien		72,9		57,2
Arendal		75,3		60,0
Sarpsborg		70,3		54,4
Kostragruppe 11				

Valgdeltakelse kan brukes som et mål på deltakelse og engasjement i samfunnet. Indikatoren viser godkjente stemmesedler eller godkjente stemmegivninger i prosent av stemmeberettigede.

Larvik jobber for at valgene skal være godt tilgjengelige. Det informeres systematisk om valget på kommunens nettsider. Andelen som benytter seg av forhåndsstemming er økende. Det avholdes valg på alle institusjoner i kommunen, i tillegg på sykehuset, DPS på Furubakken samt i Larvik fengsel.

Larviks valgdeltagelse ligger ganske jevnt med Porsgrunn og Arendal. Tønsberg har litt høyere valgdeltakelse, mens Skien, Sandefjord og Sarpsborg har litt lavere. Generelt er det nok også slik at valgdeltakelse i Norge kan påvirkes av om de politiske spørsmålene engasjerer nok til at velgerne faktisk velger å delta.